

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Orosháza Város Önkormányzata

(2023-2028)

**I. felülvizsgálat, időarányos áttekintés
2025.**

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	5
Értékeink, küldetésünk	11
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	62
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	107
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	119
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	133
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	143
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	149
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	150
1. A HEP IT részletei	150
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	150
A beavatkozások megvalósítói	153
Jövőképünk	154
Az intézkedési területek részletes kifejtése	155
2. Megvalósítás	185
A megvalósítás előkészítése	185
A megvalósítás folyamata	185
Monitoring és visszacsatolás	187
Nyilvánosság	187
Kötelezettségek és felelősség	188
Érvényesülés, módosítás	188
4. Elfogadás módja és dátuma	189

„Az emberek nem születtek egyformának,
de természetes joguk, hogy egyenlő
lehetőségekkel rendelkezzenek.”
Selye János

Bevezetés

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának III. fejezete az „Egyenlőség” jegyében rögzíti a törvény előtti egyenlőség, a megkülönböztetés tilalma, a kulturális, vallási és nyelvi sokféleség, a férfiak és a nők közötti egyenlőség, a gyermekek jogai, az idősek jogai, a fogyatékkal élő személyek beilleszkedési garanciális jogelveit. Így különösen tiltja a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetést.

Magyarország Alaptörvénye XV. Cikke az alábbiakat deklarálja:

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

Az Országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás előmozdítása elsősorban állami kötelezettség, tekintettel az Alaptörvény II. és XV. cikkére, valamint a Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira megalkotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt (továbbiakban: Ebktv.)

Az Ebktv. 31. § (1) bekezdése kimondja: A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá az integrált településfejlesztési stratégia anti-szegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

Az Ebktv. 31. § (3) bekezdése értelmében a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § (1) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat által készített helyi esélyegyenlőségi program helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.

A kormányrendelet 1. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőtlenségi problémáit.

A program célja a hátrányos megkülönböztetés megelőzése, és az egyes társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, különös tekintettel a kiemelt védett csoportokra.

Ahhoz, hogy a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, európai uniós forrásokból, illetve nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban részesülhessen, az Ebktv. szerinti hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal kell rendelkeznie. **Orosháza Város Önkormányzata** 2008. évben a 158/2008. (V.8.) K.t. számú határozatában fogadta el Komplex Esélyegyenlőségi Programját, majd 2013. évben a 178/2013. (VI. 28.) Kt. számú határozatában, 2018. évben a 250/2018. (XII.20.) K.t. határozatában, valamint **2023. évben a 237/2023. (XI.30.) Kt. határozatában fogadta el az öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját. Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése alapján: „ a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.”**

Összhangban az Ebktv. törvény, a kormányrendelet, továbbá a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított Kormányrendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Orosháza Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti a településen az esélyegyenlőség előremozdítása érdekében megfogalmazott céljait és ennek érdekében tervezett feladatait.

Orosháza Város Önkormányzata továbbra is vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtása során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.

Helyzetelemzés

Jelen helyzetelemzés a Helyi Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Orosháza város Magyarország dél-keleti szektorában Békés vármegyében helyezkedik el. Békés vármegye hazánk 7. legnagyobb, illetve 12. legnépesebb vármegyéje, népsűrűsége bőven az országos átlag alatt van. Északról Hajdú-Bihar vármegye, északnyugatról Jász-Nagykun-Szolnok vármegye, nyugatról Csongrád-Csanád vármegye, délről és keletről pedig Románia határolja.

A város a vármegye 3. legnagyobb települése a 47-es számú főút mentén, a Dél-Alföldön helyezkedik el a Viharsarokban. Központjától teljesen különálló, exklávé jellegű, külterületi városrésze Kiscsákó. Ezen kívül még két városrésze van, az egyik Szentetornya ami régen önálló település volt, majd később 1946-ban Orosháza városrészévé vált, a másik Rákóczitelep. Tíz települést magába foglaló kistérségi társulás központja, regionális szintű feladatokat lát el. 2013. január 1-jétől a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosháza Járási Hivatala is központi szerepet tölt be. Az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása (a továbbiakban: Társulás) biztosítja a gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatást, továbbá a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 360 db jelzőkészülék működtetésével. 2025. január 01. napján lakónépességének száma 26.605 fő volt.

Kórháza, az Orosházi Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézet, területi besorolású intézmény, Békés vármegye közel 32 településének mintegy 100 ezer lakosát látja el.

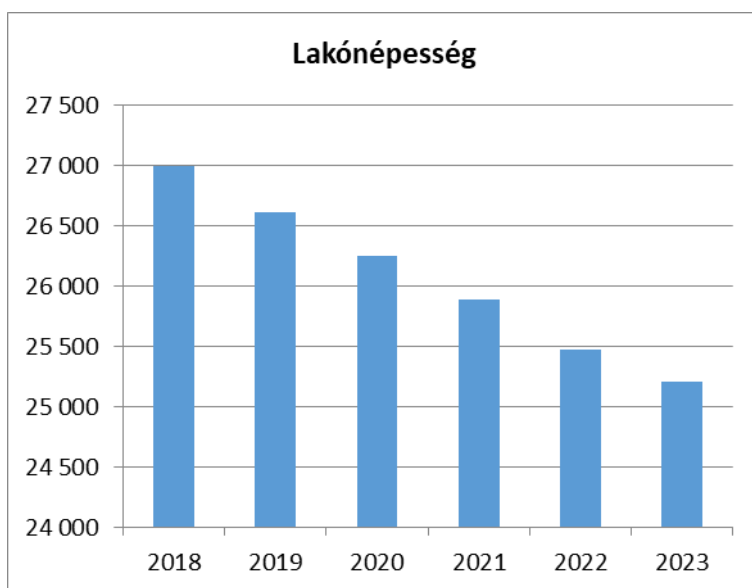
A város közúti megközelítése kedvezőnek tekinthető a városon áthalad a 47. számú főút. Bár közvetlen vasúti összeköttetése a fővárossal nincs, Orosháza a térség vasúti gócpontja. Szegedre és Békéscsabára a több mint 100 éve kiépült Fiume-Nagyvárad vonalon keresztül juthatunk el, ezen kívül vonatok indulnak Szentes, Mezőtúr és Mezőhegyes irányába is.

A város gazdasági élete az ipar által meghatározott, amelyet hagyományosan jelentős mezőgazdaság, élelmiszeripar egészít ki.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	26 995	bázis év
2019	26 606	98,56%
2020	26 246	98,65%
2021	25 884	98,62%
2022	25 472	98,41%
2023	25 206	98,96%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Orosháza lakónépessége a korábbi időszakhoz hasonlóan fogyatkozó tendenciát mutat, melyet az alábbi diagram szemléltet.

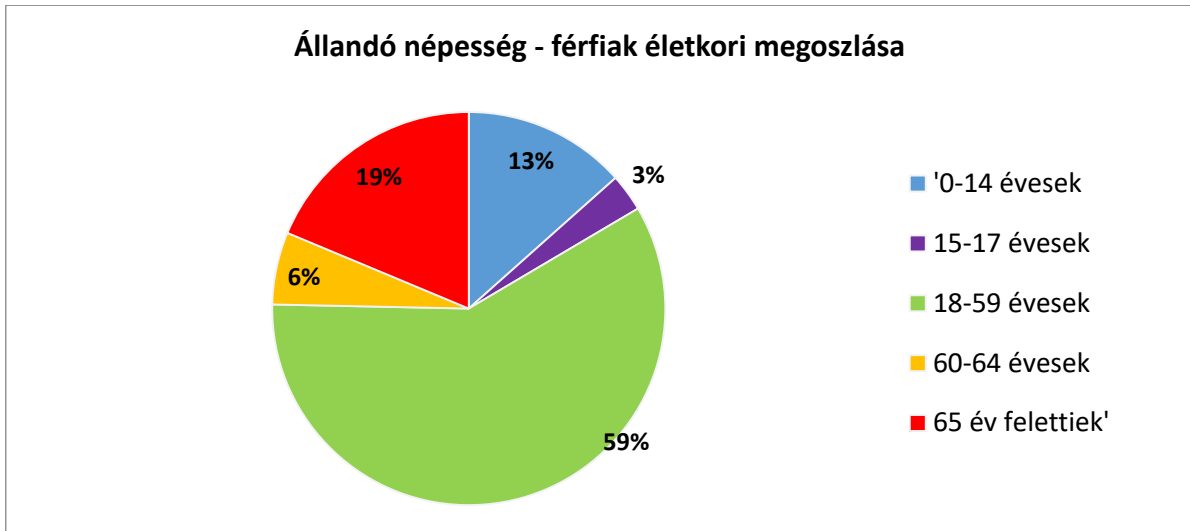
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2023)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	13 261	14 332	27 593	48,06%	51,94%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			667	2,42%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 780	1 718	3 498	6,45%	6,23%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	409	382	791	1,48%	1,38%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	7 801	7 397	15 198	28,27%	26,81%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	790	912	1 702	2,86%	3,31%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 481	3 923	6 404	8,99%	14,22%

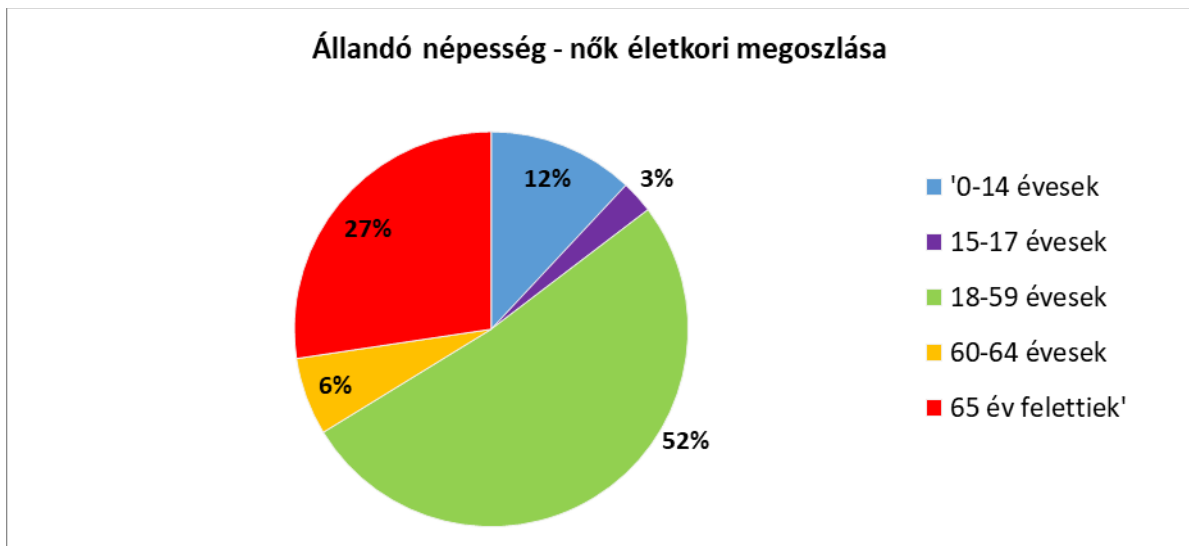
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A korcsoportonkénti megoszlás éves szinten azonos alakulást mutat, ennek megfelelően a legnagyobb a munkaképes korosztály aránya.

Az állandó lakónépesség nemenkénti megoszlása 51,94 - 48,06%, amely a korábbi időszakhoz képest változatlan, úgyszintén megállapítható, hogy az országos átlaghoz hasonlóan nagyobb arányú a nők jelenléte.

A fenti diagram alapján a 0-14 évesek aránya 1%-os csökkenést mutat, illetve a 65 év felettek aránya 1%-al növekedett. Sajnos mindkét arány kezd tendenciává válni.

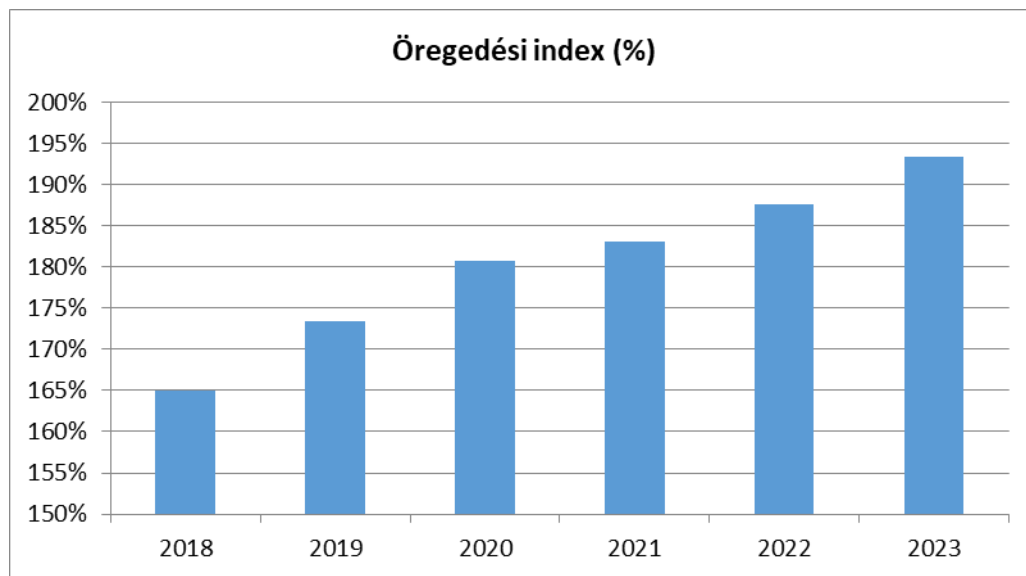

A nők életkori megosztásánál a 18-59 valamint a 60-64 éves korosztálynál látható 1%-os csökkenés a korábbi vizsgált időszakhoz képest.

A korábbi vizsgált időszakhoz hasonlóan a település – szintén a korcsoportonkénti megoszlás arányszámait alapul véve – mintegy 6%-os mértékben előregedő tendenciát mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	6 107	3 700	165,05%
2019	6 254	3 607	173,39%
2020	6 371	3 526	180,69%
2021	6 404	3 498	183,08%
2022	6 430	3 429	187,52%
2023	6 107	3 327	193,39%

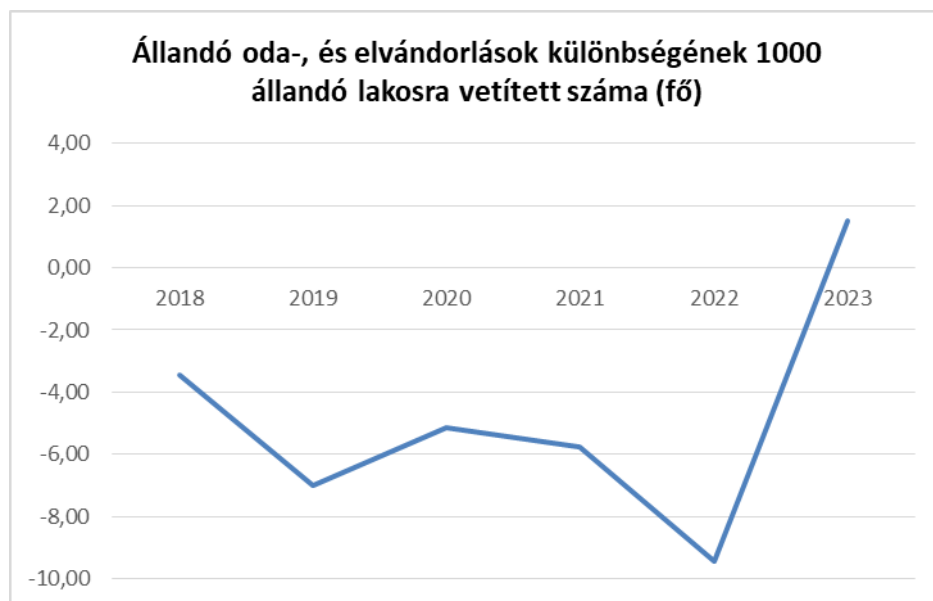
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Vándorlás tekintetében biztató, csökkenő tendencia kezd kialakulni.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-3,43
2019	-7,01
2020	-5,15
2021	-5,75
2022	-9,42
2023	1,50

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A település lakosságának csökkenését támasztja alá az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített számának növekedése is.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-8,18
2019	-8,47
2020	-9,57
2021	-11,47
2022	-8,65
2023	-8,72

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése Magyarország számára is alapvető jelentőségű. A demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése, a képzettség – és képességbeli hiányosságok orvoslása, a vállalkozások versenyképességének javítása csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el.

Kiemelt cél, hogy minden állampolgár – a nők, a fogyatékkal élők, a mélyszegénységben élők, a romák, a tartós munkanélküliek, az időskorúak, a pályakezdők stb. – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőségek területén egyaránt.

Orosháza Város Önkormányzata a város működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban az egyenlő bánásmód tiszteletben tartásával folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat. Az esélyegyenlőség megvalósítását és a hátrányos megkülönböztetés elvetését horizontális elvnek tekinti, amely áthatja az összes önkormányzati tevékenységet, a kötelező és az önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű döntéshozatal alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben is érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyenlő bánásmód elve is érvényesüljön az egyes projektek kidolgozásában.

Orosháza város kiemelkedő értékei változatos hagyatékában rejlik, mint jeles szülöttei, egyedi népművészete, sajátos népi ételei, ízei, továbbá az alföldi vidékhez köthető foglalkozások. Gyopárosfürdő természeti és geotermikus kincsei hatalmas lehetőség Orosháza számára.

Orosháza város fontos küldetése a kultúra, a szórakozás, kikapcsolódás akadályok nélküli eljuttatása a város minden lakosa felé. Az akadálymentesített Főterén ingyene programok, különböző vásárok, rendezvények megtekintésére, esetenként színpadi zenei és egyéb kulturális előadások megtekintésére is lehetőség nyílik.

Orosháza város nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a településen élő, az esélyegyenlőségi program célcsoportjait képező lakosok életét segítse. Törekszik, hogy az érdekelt civil szervezeteket és egyéb közösségeket bevonja e tevékenységbe. Hisszük, hogy a társadalom érzékenyíthető, a szemlélet formálható, az esélyegyenlőség megvalósítására törekvés mindannyiunk közös érdeke és feladata.

Célok

A társadalmi problémák összefüggnek egymással, gyakran ok-okozati kapcsolat figyelhető meg közöttük, ezért a hátrányos helyzetű emberek társadalmi részvételének javítása érdekében komplex beavatkozásokra van szükség. Nagy jelentősége van a foglalkoztatási, lakásügyi, oktatási, az egészségügyi, a közbiztonsági, és az esélyegyenlőségi problémák kezelésének, melyben a hatékonyság érdekében minden érintett szereplő bevonása szükséges.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósításában kiemelt fontosságú, hogy részt vállaljanak az önkormányzaton kívül a szociális szolgáltatást nyújtó szervezetek, járási hivatalok foglalkoztatási osztályai, rendvédelmi szervek, civil szervezetek. A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Orosháza Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A dokumentumban rögzített intézkedések kiemelt célja, hogy az egyenlő bánásmód követelménye semmilyen körülmény között ne sérüljön. Az egyenlő bánásmód követelménye akkor sérül, azaz akkor valósul meg a diszkrimináció, ha valakit vagy valakiket a törvényben (Ebktv.) felsorolt úgynevezett védett tulajdonságuk miatt ér sérelem.

Védett tulajdonságok:

- nem,
- faji hovatartozás,
- bőrszín,
- nemzetiség,
- nemzetiséghez való tartozás,
- anyanyelv,
- fogyatékoság,
- egészségi állapot,
- vallási vagy világnézeti meggyőződés,
- politikai vagy más vélemény,
- családi állapot,
- anyaság (terhesség) vagy apaság,
- szexuális irányultság,
- nemi identitás,
- életkor,
- társadalmi származás,
- vagyoni helyzet,
- foglalkoztatási jogviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,
- érdekképviselőhez való tartozás,
- egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző.

A fentiek alapján az egyenlő bánásmód az olyan tulajdonságokat részesíti védelemben, amelyek jellemzően veleszületett, állandó, az egyén által megváltoztathatatlan vagy nehezen megváltoztatható tulajdonságok.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja

Elsődleges cél számba venni a Kormányrendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen, továbbá a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

Meg kell meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) tartalmazza.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program IT célja

A helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából, továbbá meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Ki kell alakítani annak az együttműködési rendszernek a folyamatos működtetését, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program jelentősége

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai, valamint a vonatkozó részletszabályokat tartalmazó végrehajtási rendeletek

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 3. fejezete, „A helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálata”
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az Ebktv.-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: Európa 2020 Stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás tekintetében az Ebktv. 31. §-a által előírt helyi esélyegyenlőségi program elkészítésére van szükség, melyet a helyi önkormányzat öt évre fogad el. A helyi esélyegyenlőségi programot két évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

Orosháza Város Önkormányzata 2008. május 8-án megalkotta Komplex Esélyegyenlőségi Programját, majd 2013., 2021. és 2023. években az öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A Képviselő-testület az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintően az alábbi rendeleteket alkotta meg:

- 10/2016. (V.2.) Ör. számú rendelet a használt lakás vásárlási támogatásról,
- 7/2016. (IV.14.) Ör. számú rendelet az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása fenntartásában működő intézmény által nyújtott szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokról,
- 17/2022. (IX.29.) Ör. számú rendelet a pénzübeli és természetbeni szociális ellátásokról,
- 21/2011. (X.24.) Ör. számú rendelet a lakóingatlan életveszélyessé nyilvánítás esetén nyújtandó támogatásokról,
- 16/2006. (IX.15.) Ör. számú rendelet az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2034)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Megyei Esélyteremtő Paktum (felülvizsgálata folyamatban)

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a Helyi Esélyegyenlőségi Programokra a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében *„a programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és a településfejlesztési terv antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.”*

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban a jelen Helyi Esélyegyenlőségi Program és azon jogszabályi rendelkezésekkel történő kapcsolódások kerülnek bemutatásra, amelyek az Önkormányzat által elkészítésre és elfogadásra kerültek.

Költségvetés – Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete kiemelt célnak tekinti a városban élő családok támogatását, a szolidaritás erősítését, valamint az intenzív segítség nyújtását a szegényeknek és rászoruló családoknak. Családok otthonteremtési támogatásának helyi szintű kiegészítésével, továbbá az újszülöttek támogatásával kíván hozzájárulni a gyermekes családok helyben történő letelepedéséhez.

Gazdaságfejlesztési Program – A program célja a már elért társadalmi, infrastrukturális és gazdasági eredmények megőrzése és lehetőség szerinti fejlesztése. A gazdaságban elért eredmények megőrzésének módja újabb vállalkozások letelepedésének, illetve a már működő vállalkozások fejlődésének elősegítése. Az újabb vállalkozások letelepedése, a meglévők bővítése munkahely teremtést von maga után, amely egyértelmű előrelépést jelent egyes esélyegyenlőségi problémák orvoslásában.

Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció – A dokumentum alapot képez az Önkormányzat szociális szolgáltatási stratégiájához, az operatív tervezéshez és az abból származtatott fejlesztési projektekhez. A koncepcióban olyan reális célok kerülnek meghatározásra, amelyek szolgálata érdekében a fejlesztés dinamizmusa biztosíthatónak látszik mind a forrás oldalról, mind a meglévő személyi állományban rejlő tartalék hatékony felhasználásával, a rendelkezésre álló tárgyi feltételek értékének megőrzése esetén.

Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Konceptiója – A koncepció Orosháza lakosságának 0-29 éves korosztálya vonatkozásában helyzetelemzésen keresztül tárja fel a fiatalok számára helyben

rendelkezésre álló lehetőségeket, továbbá a cselekvési tervben intézkedéseket határoz meg a szabadidő, oktatás, munkaerőpiac témákban.

Idősügyi Koncepció – A koncepció célja az időseket érintő általános és speciális szolgáltatások lehetőségeinek bemutatása, összefoglalása, jövőképeinek feltérképezése. A dokumentum alapot biztosít speciálisan az idősügy kapcsán felmerülő problémák kezelésére.

Anti-szegregációs terv – Az Anti-szegregációs terv elsősorban területi dimenzióban, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét Orosháza város területén. Az Anti-szegregációs terv célja, hogy felmérje a város azon területeit, ahol a szegregáció már megindult, illetve ahol előrehaladott állapotban van és a fentiek szellemében kidolgozzon a szegregáció oldására irányuló programokat.

Településfejlesztési Stratégia – A stratégia felméri a város fejlesztési lehetőségeit, kötelező és vállalt feladatait, hogy ehhez mérten meghatározza a prioritásokat és a következő évek fejlesztési irányait. Ennek alapján körvonalazódhat Orosháza új és lehetséges jövőképeinek lényege. A fejlesztési elképzelések között megfogalmazásra kerül néhány, az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő fejlesztési elképzelés is.

Településfejlesztési Koncepció – A Településszerkezeti terv megalapozó dokumentuma. A Településfejlesztési Koncepció hosszú távra (15 évre) készített dokumentum, amely meghatározza a város jövőbeni változásainak tervezett irányát és a fejlesztési célokat a környezeti, társadalmi, gazdasági adottságokra alapozva. Elsősorban településpolitikai tartalommal bír, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van szerepe.

A dokumentumot kiegészíti az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban ITS), a településfejlesztési koncepcióban foglalt környezeti, társadalmi és gazdasági célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló középtávú fejlesztési program, amely a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján. Az integrált megközelítés lényege a térbeli, ágazati és időbeli szempontok összehangolása.

Településszerkezeti terv – A Településfejlesztési Koncepció teljesülését célozza. A terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéshoz szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

Helyi Építési Szabályzat – Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket állapít meg. Mellékletével, a Szabályozási tervvel együtt Orosháza város településrendezési előírásait és feladatait határozza meg.

2.2 Helyi Esélyegyenlőségi Program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mötv. 87. §-a értelmében: „ a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási

feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.”

A gyermekjóléti feladatok ellátása 2008. óta működik kistérségi fenntartásban. Ez az ellátási forma lehetőséget nyújtott arra, hogy a gyermekjóléti szolgáltatás, mint alapfeladat Orosháza város és az ellátási területhez tartozó valamennyi település számára biztosítsa gyermekkorúak ellátást, 0-18 éves korig.

A Társulás célja, hogy a térségi szintű szervezéssel, gazdaságosabban, hatékonyabban és magasabb színvonalon láthassák el a gyermekjóléti feladatokat. A Gyermekjóléti Központ feladatát a Gyvt.-ben meghatározottak alapján végzi.

2012. március 1-jétől a családsegítés, mint szociális alapszolgáltatás a Társulás fenntartása alá került, így alakult újjá az intézmény, amely immár ellátja a gyermekjóléti és családsegítő feladatokat is.

Az intézmény neve: Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat. A székhely az orosházi intézmény. Feladatait az alábbi településeken végzi:

Család-és Gyermekjóléti Szolgálat: Orosháza, Békéssámsón, Csanádapáca, Pusztaföldvár, Kardoskút, Csorvás, Gádoros, Tótkomlós.

Család-és Gyermekjóléti Központ: Békéssámsón, Csanádapáca, Pusztaföldvár, Kardoskút, Nagyszénás, Gádoros, Tótkomlós, Orosháza.

Az óvodai és iskolai szociális munka: Békéssámsón, Csanádapáca, Pusztaföldvár, Kardoskút, Nagyszénás, Gádoros, Tótkomlós, Orosháza.

A Társulás 2007. évtől vállalt szociális feladata a jelzőrendszeres házi segítség nyújtás a Társuláshoz tartozó 10 településen, mára már a rendelkezésre álló 360 db jelzőkészülék teljes kihasználásával.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A felhasznált kutatások és rendelkezésre álló, az esélyegyenlőség javítása szempontjából fontos és releváns adatbázisok – amelyekre támaszkodóan elvégzésre került a részletes elemzés – a következők:

- www.teir.hu
  - KSH Tstar
- önkormányzati adatszolgáltatás
  - Általános Igazgatási Osztály
  - Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztály
  - Pénzügyi és Gazdálkodási Osztály
  - Városfejlesztési és Településüzemeltetési Osztály
- Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala
- helyi dokumentumok, tervek, stratégiák, beszámolók
  - Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója (2025.)
  - Orosháza Város Önkormányzat Idősügyi Konceptiója (2024-2029.)
  - Anti-szegregációs terv 2016. (felülvizsgálata folyamatban)
  - Beszámoló a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról (2024.)

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénység összetett jelenség, melynek háttérében többek között foglalkoztatási deficit, alacsony iskolai végzettség, szakképzettség hiánya, társadalmi hátrányok, kulturális különbségek, valamint kedvezőtlen szocializációs hatások állnak. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. a szegénység szempontjából a legmeghatározóbb társadalmi jellemzőként

- a családok, háztartások alacsony munka-erőpiaci aktivitását,
- a roma származást,
- a generációs szegénységet, különösen a gyermekszegénységet,
- a rurális lakókönyezetet határozza meg.

Az Európai Bizottság Európa 2020 Stratégiájának egyik kiemelt célterülete, az aktív korúak (20-64 évesek) 75%-os foglalkoztatottsági szintjének elérése mellett, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem. Az Európai Unió célja, hogy 2030-ra legalább 15 millió fővel (ebből legalább 5 millió gyermekkel) csökkenjen a nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élők, valamint az ezzel veszélyeztetettek száma.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Mélyszegénység jellemzi azokat a személyeket, családokat, akik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy önerőből kikerüljenek ebből a helyzetből. A *létminimum* statisztikai fogalom: egy úgynevezett küszöbérték, amelyhez mérten meghatározható az abszolút szegénységben élők száma vagy aránya. Pénzben kifejezett értéket tekintve ez megfelel egy olyan élelmiszerkosár értékének, amelynek tartalma olyan szintű szükséglet kielégítést jelent, amely még társadalmilag elfogadható.

A Központi Statisztikai Hivatal 2015-ben megszüntette a létminimum mutatót, mivel a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés mérésére ezentúl annak nemzetközileg elfogadott eszközét, a laekeni indikátorok mérőszámát használja. Az un. laekeni indikátorok 2001-es bevezetése óta az Európai Unió tagországai (és több EU-n kívüli ország) egységes mérőszámot használnak a szegénység, illetve a társadalmi kirekesztődés mérésére. A tagállamokra vonatkozó egységes mutatórendszer kialakításának az volt a célja, hogy európai szinten összehasonlíthatóvá váljon a szegénység és a szociális kirekesztődés sokdimenziós jelensége. Mivel a szegénység kizárólag jövedelmi helyzet alapján történő definiálása nem ad átfogó képet az egyén, valamint a háztartás társadalmi helyzetéről, a kezdetekben alapvetően a jövedelmi szegénységre fókuszáló mutatók köre 2006-ban kibővült a szociális védelem területére, azon belül is a társadalmi befogadás, a nyugdíjak, valamint az egészségügyi ellátás átfogó és egységes mérésére szolgáló jelzőszámrendszerrel.

A társadalmi kirekesztődés a szegénység fogalmánál tágabb, nemcsak a jövedelemhiányt jelent, hanem társadalmi elszigetelődési folyamatot, szociális hátrányok sorozatát is. Azon személyek vannak kitéve a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának, akik esetében az alábbi három tényező közül legalább egy fennáll:

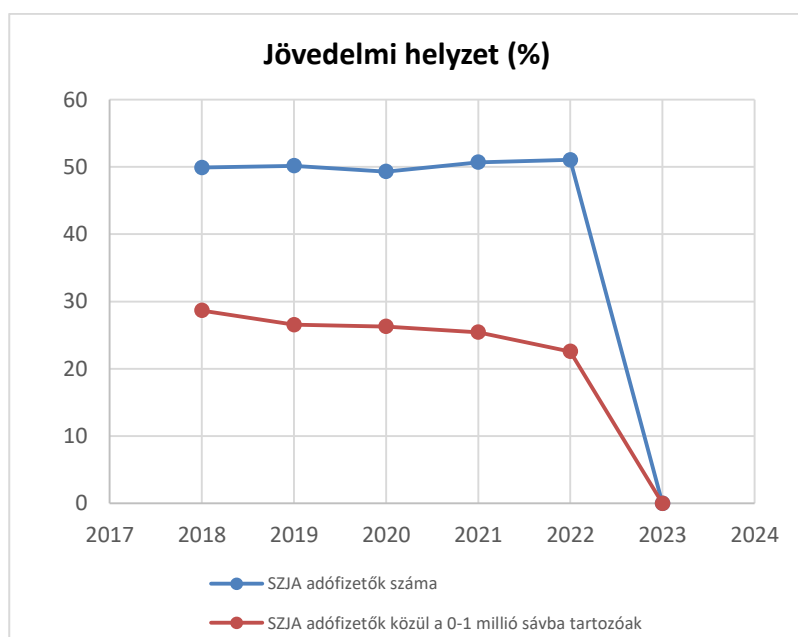
1. Relatív szegénység: egy adott társadalom általános életszínvonalához képest meghatározott szegénység. Ebben az esetben nem az alapvető életfeltételek biztosítása okoz problémát, (mint az abszolút szegénység esetében) hanem az adott társadalom átlagos szintjéhez képest megjelenő elmaradottság.

2. Súlyosan deprivált: azok a személyek, akik meghatározott 9 fogyasztási tétel: 1. Váratlan kiadás fedezése, 2. Évi egy hét üdülés, 3. Részletek fizetése (lakbér, lakástörlesztés, közüzemi számlák, részletre vásárolt termékek), 4. Megfelelő étkezés, 5. A lakás megfelelő fűtése, 6. Mosógép, 7. Színes tv, 8. Telefon, 9. Személygépkocsi) közül legalább négyről anyagi okok miatt lemondani kényszerülnek.

3. Nagyon alacsony munkaintenzitású: azok a személyek, akik olyan háztartásban élnek, ahol a munkaképes korú (18 és 59 év közötti) családtagok az előző évben a lehetséges munkaidejük kevesebb mint 20 %-át töltötték munkával.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2018	49,90	28,67
2019	50,15	26,54
2020	49,31	26,27
2021	50,68	25,42
2022	51,05	22,57
2023	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Csökkenés látható az utolsó rendelkezésre álló adatra vonatkozóan a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók körében. Ennek hátterében a mélyszegénységben élők körében mind a mai napig gyakran megjelenő alkalmi munkavállalás („fekete munka”) állhat, az ilyen módon megszerzett jövedelem a statisztikában nem jelenik meg.

A szociálpolitikailag kezelendő réteget – mélyszegénységben élőket – ennél alacsonyabb jövedelemmel kell definiálni. Határként szokásos a szociális vetítés alap 28.500,-Ft/hó összegét használni.

A mélyszegénység ugyanakkor sokismérvű jelenség, amelyet általában jellemez az alacsony képzettség és foglalkoztatottság, súlyos megélhetési zavarok, megoldást igénylő lakhatási körülmények és szegregáció, vagyontalanság, leromlott vagy sérülékeny egészségi állapot és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagy valószínűsége.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatokkal a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

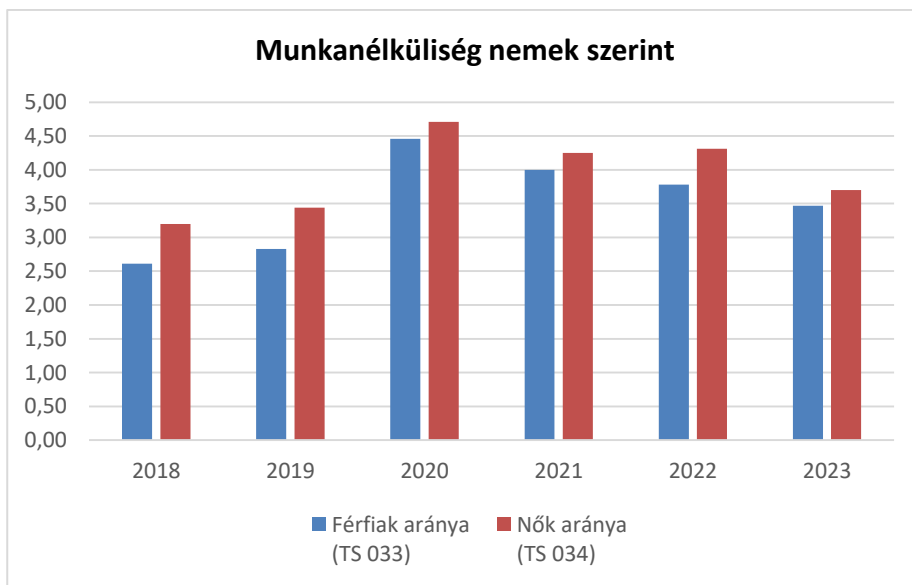
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A Békés Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-Felügyeleti és Munkavédelmi Főosztálya tájékoztatása alapján Békés vármegyében nyilvántartott álláskeresők számának havi átlagos záró létszáma 2023-ban 10.885 fő, 2024-ben 10.379 fő volt. 2025. január hónapban 10.333 fő, február hónapban 10.450 fő, március hónapban 10.428 fő volt. 2025. március végén a vármegyei adatnak a 10.428 főnek 10,7 %-a, azaz 1.043 fő személy volt Orosháza járásban álláskeresőként nyilvántartva, amely számnak 5,1%-a azaz 52 fő volt álláskeresőként nyilvántartva városunkban. Az 52 fő 46%-a volt 50 év feletti (24 fő), 35.2 %-a volt 30-49 év (18fő) közötti és 18,8%-a volt 30 év alatti (9fő).

Orosházára vonatkozóan az alábbi táblázat tartalmazza nemek szerinti bontásban a munkanélküliségi rátát. Mind a férfiak, mind a nők tekintetében csökkent az álláskeresők száma, 2022-ben ez az érték 4,05%, míg 2023-ban 3,59% a 15-64 évesek körében.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	2,61	3,20	2,91%
2019	2,83	3,44	3,14%
2020	4,46	4,71	4,59%
2021	4,00	4,25	4,13%
2022	3,78	4,31	4,05%
2023	3,47	3,70	3,59%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

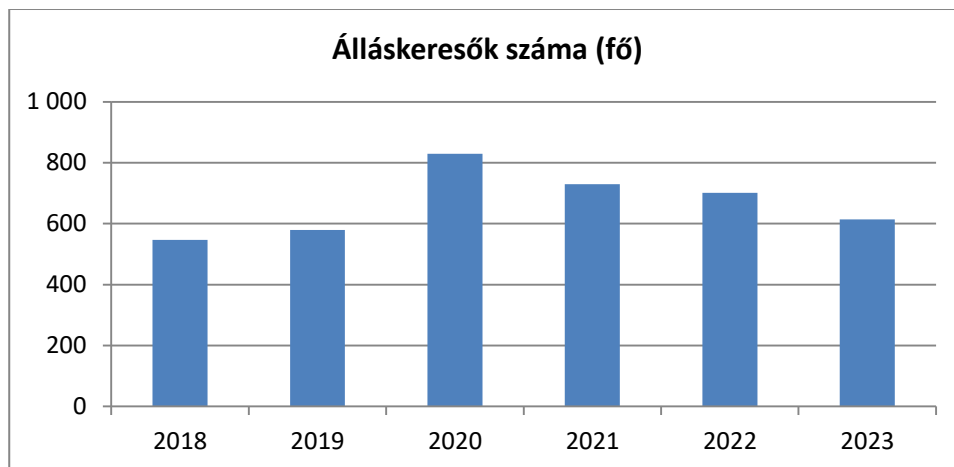
A következő táblázat korcsoportonkénti bontásban mutatja az álláskeresők számát.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

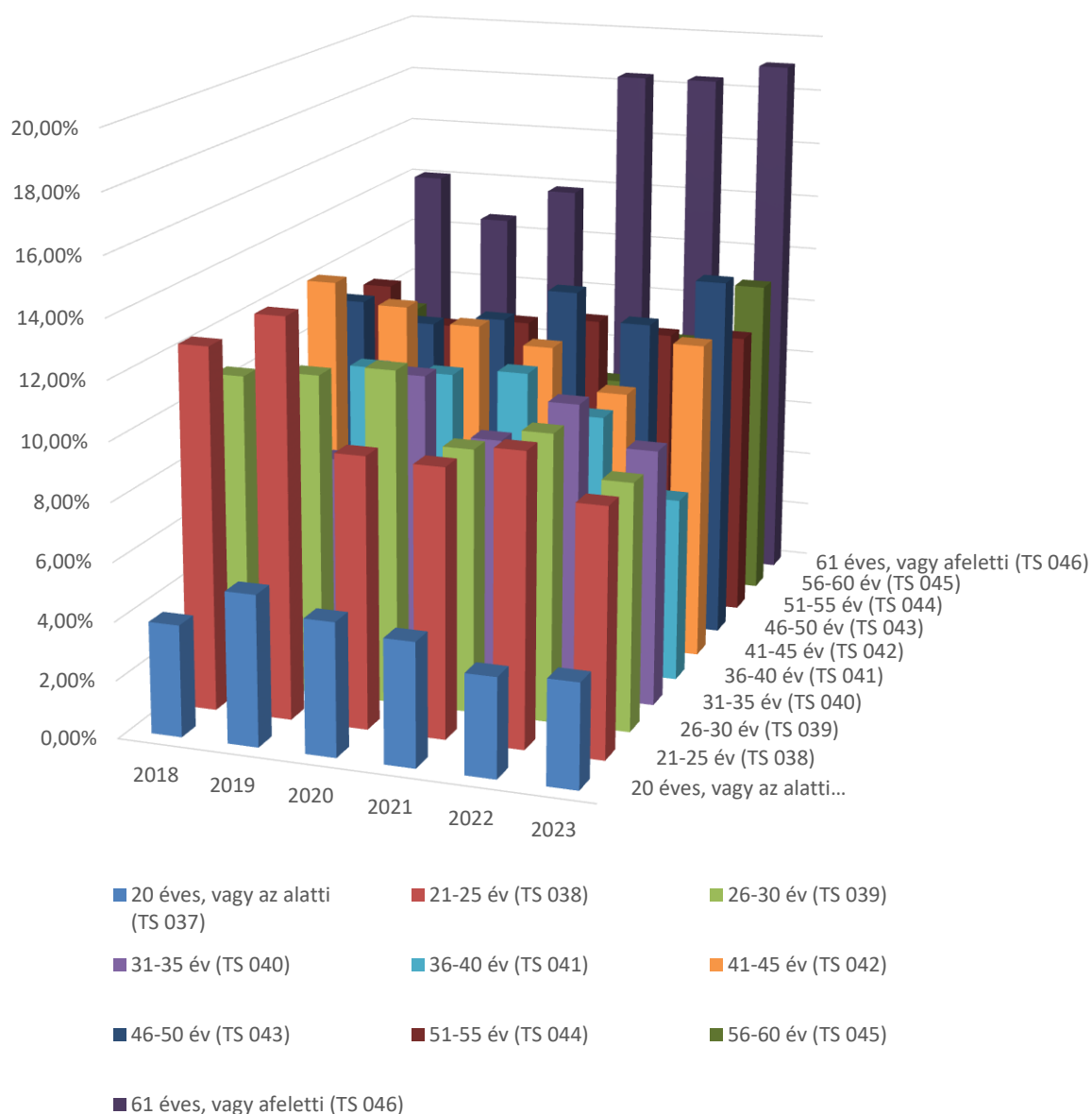
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen		547	579	829	729	701
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	21,00	30,00	38,00	31,00	24,00	22,00
	%	3,84%	5,18%	4,58%	4,25%	3,42%	3,58%
21-25 év (TS 038)	Fő	68,00	79,00	77,00	67,00	70,00	52,00
	%	12,43%	13,64%	9,29%	9,19%	9,99%	8,47%
26-30 év (TS 039)	Fő	59,00	64,00	95,00	66,00	69,00	52,00
	%	10,79%	11,05%	11,46%	9,05%	9,84%	8,47%
31-35 év (TS 040)	Fő	39,00	43,00	88,00	63,00	71,00	54,00
	%	7,13%	7,43%	10,62%	8,64%	10,13%	8,79%
36-40 év (TS 041)	Fő	44,00	58,00	83,00	75,00	63,00	39,00
	%	8,04%	10,02%	10,01%	10,29%	8,99%	6,35%
41-45 év (TS 042)	Fő	67,00	67,00	92,00	77,00	64,00	68,00
	%	12,25%	11,57%	11,10%	10,56%	9,13%	11,07%
46-50 év (TS 043)	Fő	60,00	60,00	89,00	87,00	77,00	78,00
	%	10,97%	10,36%	10,74%	11,93%	10,98%	12,70%
51-55 év (TS 044)	Fő	60,00	56,00	83,00	75,00	70,00	62,00
	%	10,97%	9,67%	10,01%	10,29%	9,99%	10,10%
56-60 év (TS 045)	Fő	52,00	49,00	69,00	54,00	64,00	70,00
	%	9,51%	8,46%	8,32%	7,41%	9,13%	11,40%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	77,00	73,00	115,00	134,00	129,00	117,00
	%	14,08%	12,61%	13,87%	18,38%	18,40%	19,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korosztályok vonatkozásában a nyilvántartott 20 év alattiak, 20-35 évesek, 31-35 évesek, 41-45 évesek, 51-55 évesek és a 61 éves vagy afelettiak száma csökkent, a 46-50 évesek száma minimálisan növekedett.

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

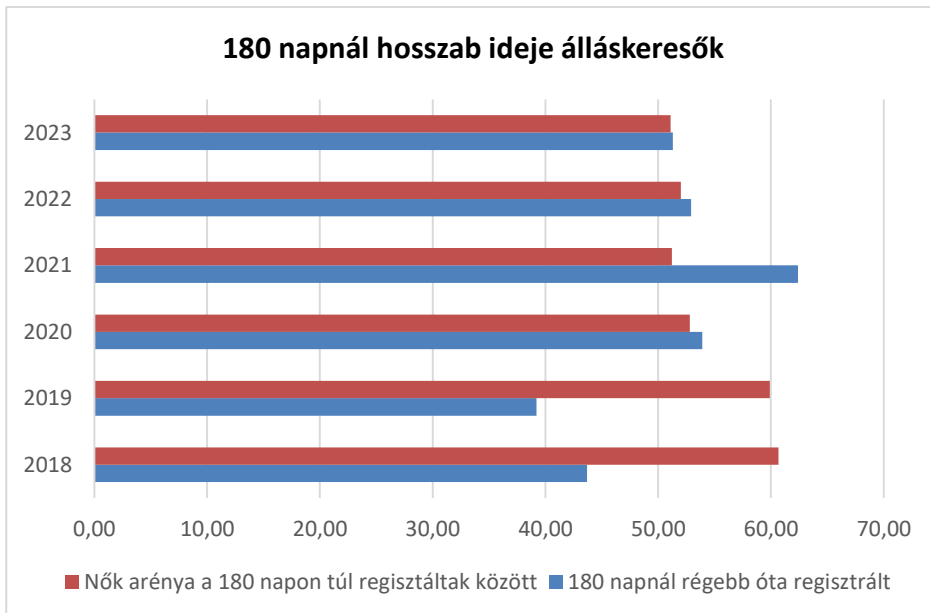

Az elmúlt 5 éves időszak vonatkozásában megállapítható, hogy 2020-ban a SARS-CoV vírus következtében megszűnt álláshelyek hirtelen megugró aránya után a 2021-es évtől folyamatos csökkenési tendenciát láthatunk.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	43,69	60,42
2019	39,21	62,65
2020	53,92	60,67
2021	62,41	59,91
2022	52,92	52,80
2023	51,30	51,21

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázatból kitűnik a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek arányának csökkenése is, a 2020-as évben 53,92%-os érték a 2023-as évre 2, 62%-os csökkenést mutat. A nők aránya szintén folyamatosan csökkent, 2020-tól 2023-ig pontosan 9,46%-kal.

A regisztrált álláskeresők csökkenő száma ellenére továbbra is látható, hogy a munkanélküliség minden korcsoportot veszélyeztet kisebb-nagyobb mértékben. Ennek kiküszöbölésére az átmeneti időszakban megoldást jelenthet a közfoglalkoztatásban való aktív részvétel, majd az esetleges képzéseken, átképzéseken és álláskeresési tanácsadásokon való részvételt követően a tartós munkavállalás. Ennek

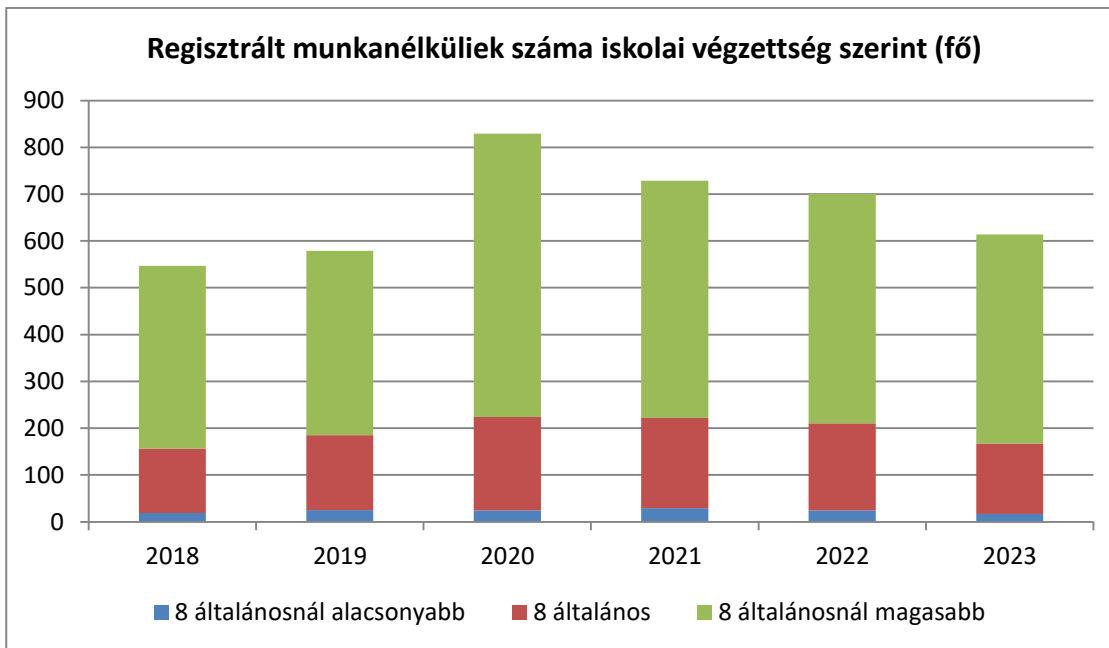
persze előfeltétele a betölthető munkahelyek megléte, amelyek létesítése érdekében motiválhatók a településen lévő és betelepülő munkáltatók.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	547	19	3,47%	137	25,05%	391	71,48%
2019	579	25	4,32%	160	27,63%	394	68,05%
2020	829	24	2,90%	200	24,13%	605	72,98%
2021	729	29	3,98%	193	26,47%	507	69,55%
2022	701	24	3,42%	186	26,53%	491	70,04%
2023	614	17	2,77%	150	24,43%	447	72,80%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A teljes korosztályt figyelembe véve továbbra is az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya a legalacsonyabb, míg 2020-ban az összes 829 regisztrált álláskeresőből 24 fő (2,90%) szerepelt a nyilvántartásban, addig 2023-ban az összes 614 főből 17 fő (2,77%). Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya valamelyest magasabb, 200 fő (24,13%) valamint 150 fő (24,43%). Sajnos még mindig azon álláskeresők száma a legmagasabb, akik a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, de összességében arányuk csökken, hiszen míg 2020-ban 605 fő volt nyilvántartva (72,98%) addig 2023-ban már csak mintegy 447 fő (72,8%).

Az előző diagrammon is jól látható az a tendencia, amely alapján továbbra is a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkező munkanélküliek regisztrálnak álláskeresőként.

A Békés Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-Felügyeleti és Munkavédelmi Főosztálya tájékoztatása alapján vármegyei szinten az álláskereső állomány legnagyobb hányada (37,2%) legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik. A tavaly márciusi adatokhoz viszonyítva ez az arány alig változott, mindössze 0,2%-ponttal mérséklődött. Az érettségivel nem rendelkező szakmunkás végzettségűek aránya 30,1%, az érettségizetteké 27,8%, a diplomásoké 4,9%. Az érettségizettekben belül gimnáziumban végzett 11,2%, szakközépiskolában 12,9%, szakgimnáziumban 0,6%, technikumban 3,1%.

A munkanélküliek egy speciális csoportját képezik a hajléktalanok, akik közül igen kevesen tudnak munkába állni, mert amikor a hajléktalan ellátásba bekerültek, már az addig átélt negatív hatások általában irreverzibilis változásokat okoztak náluk. A társadalmi kirekesztődés áldozataivá vált, marginalizálódott személyek. Az ellátásban megjelenő csekély számú fiatal között előfordul drogfogyasztó is. A legtöbb hajléktalan 40, de inkább 50 év feletti korosztályba tartozik. Nehezen tudnak élni szabályok között, talán azért is maradtak ki a munka világából. A többségük férfi, nők kevésbé jelennek meg a hajléktalan személyeket ellátó rendszerben. A mélyszegénység jellemzi őket. Többen súlyos, általában kezeletlen betegségekkel küzdenek, jellemző az alkoholfüggőség is, mely betegségeik szintén nagy mértékben gátolják a munkavállalási lehetőségeiket.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Az Önkormányzat igyekszik élni mindazokkal a lehetőségekkel, amelyek biztosítják az inaktív, vagy tartósan munka nélkül lévők, idősebb, szakképzettséggel nem vagy elavult szakképzettséggel rendelkező álláskeresők munkaerőpiacra történő be-, illetve visszajutását. 2011-ben a közfoglalkoztatás rendszere átalakításra került, megszűnt a korábbi közmunkaprogram, a közcélú munka, és a közhasznú munkavégzés, ezek helyébe az egységes közfoglalkoztatási rendszer lépett. A rendszer kialakításának deklarált célja az volt, hogy társadalmilag hasznos, értéket teremtő foglalkoztatási programok révén biztosítsák a munkaerőpiacról kiszorultak és tartósan munkát keresők aktivizálását, segély helyett munka biztosításával,

munkaképességük megőrzésével és a munkarutin megszerzésével segítsék elhelyezkedésüket az elsődleges munkaerőpiacon.

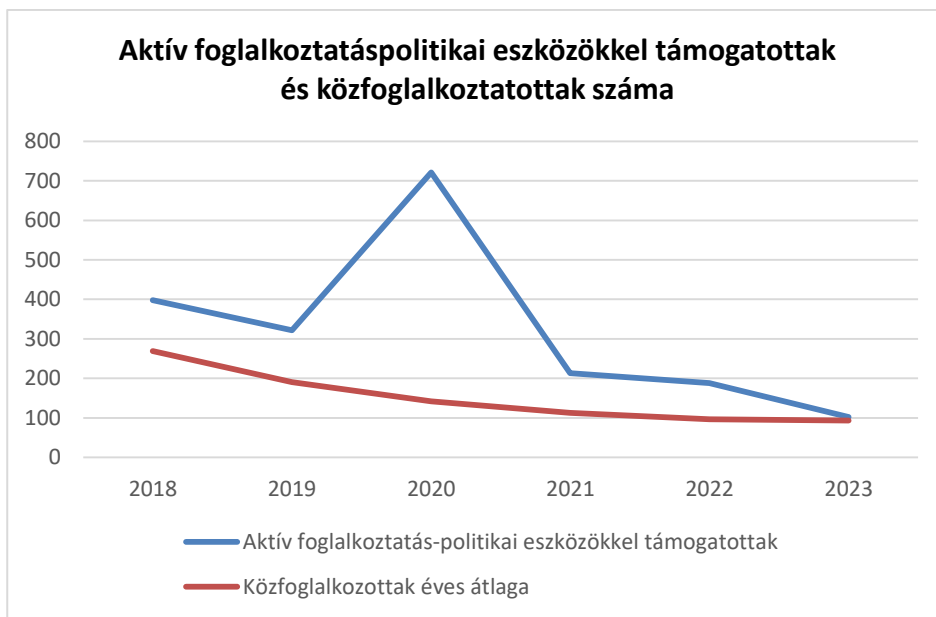
A fenti céllal összhangban az Önkormányzat a foglalkoztatás javítása érdekében folyamatosan együttműködik a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával, figyeli a pályázati lehetőségeket.

A foglalkoztatás javításán túlmenően a közfoglalkoztatás fontos szerepet tölt be a felzárkóztatásban, a szociálpolitikában, valamint a településüzemeltetés és -fejlesztés területén. A helyi erőforrások mobilizálása révén a közösségfejlesztésnek, helyi gazdaságfejlesztésnek is fontos eszköze.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	398	269
2019	322	190
2020	721	142
2021	213	113
2022	188	96
2023	102	93

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elmúlt 5 év távlatában megállapítható, hogy a közfoglalkoztatottak száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Az Önkormányzat, míg 2020-ban 67 fő, 2021-ben 61 fő, 2022-ben 50 fő, 2023-ban 48 fő, addig 2024-ben már csak 46 fő munkavállalót foglalkoztatott közfoglalkoztatási jogviszony keretein belül.

Országosan elmondható, hogy a közfoglalkoztatottak létszáma csökken, ezért 2017-re a foglalkoztatás növekedésében játszott szerepe is megszűnt. Fontos azonban megjegyezni, hogy a közfoglalkoztatás igen eltérő szerepet játszik a területileg jelentősen differenciált hazai munkaerőpiacon, a munkaerő-piaci szempontból kedvezőbb helyzetben lévő vármegyék esetében kevésbé számottevő (1% alatti), míg Békés vármegyében domináns.

A közfoglalkoztatás munkaerő-piaci célcsoportja: a járási hivatalban regisztrált álláskereső – foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső –, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

A közfoglalkoztatás három megvalósulási formája: hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása, országos közfoglalkoztatási program támogatása, közfoglalkoztatási mintaprogramok támogatása.

A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskereső) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

Az Önkormányzat szerepvállalása a közfoglalkoztatásban azért is fontos, mert a közfoglalkoztatásba bevont személyek sok esetben legfeljebb általános iskolát végeztek, így az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésük korlátozott. Ugyanakkor a közfoglalkoztatásban való részvétel az ellátás nélküli személy részére bérjövédelmet, az ellátásban részesülők részére pedig egy magasabb jövedelmet eredményez, ami hozzájárulhat egy kedvezőbb szociális helyzet kialakulásához. Ezt a pozitív irányú folyamatot erősítheti, hogy az országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indulnak szakmai képzések. A munkaerőpiacon alacsony iskolai végzettségük miatt hátrányban lévők ezzel a lehetőséggel esély kaphatnak a felzárkózásra.

Míg a korábbi időszakot a rövid távú közfoglalkoztatás (a közfoglalkoztatás időtartama 2-4 hónap, napi 4 óra munkaidővel) jellemezte, jelenleg a Belügyminisztérium a hosszabb időtartamú és az országos közfoglalkoztatási programok, illetve a mintaprogramok iránti kérelmek benyújtására biztosít lehetőséget. E programok mindegyike lehetővé teszi, hogy a közfoglalkoztatottak legfeljebb 12 hónap időtartamban, napi 6-8 órás munkaidőben, rehabilitációs ellátásban részesülő személyek, továbbá olyan álláskereső esetében, akiknek legalább negyven százalékos mértékű egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv

megállapította, vagy vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesülnek, napi 4-8 órás munkaidőben munkát végezhetnek.

Az Önkormányzat a korábbi évekhez hasonlóan 2024. 02.01-2025.02.28-ig 1 éves időtartamban részt vett a Start Mezőgazdasági Programban. A program keretében 5 fő részvételével fóliaházban termesztettek zellert, főzőtököt, fokhagymát, retket, dughagymát, amely haszon növények Orosháza különböző közintézményeiben kerültek felhasználásra, mint például szociális otthonok és a nagy családok.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A település munkaerő-piaci helyzetének közlekedési lehetőségekkel való összefüggései lényeges vizsgálati szempont. A helyi munkalehetőségeken kívül fontos a más településeken lévő munkahelyek elérhetőségének vizsgálata.

Ennek megfelelően feltárássra került, hogy a legközelebbi munkahelyi centrum az egyben vármegyeszékhely Békéscsaba elérhetősége mind közúton, mind tömegközlekedési eszközökkel megfelelő. Az átlagos hétköznapi autóbussz járatok száma 29, a vonatjáratok száma 15. A település közúton autóval közvetlenül, jó útviszonyok mellett elérhető.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

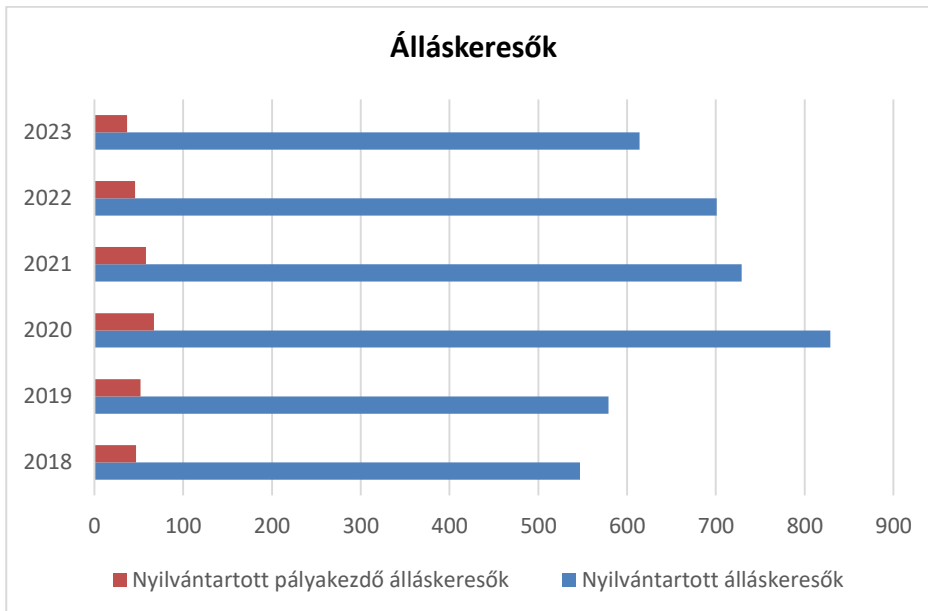
A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső fiatalok foglalkoztatását, a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítését célzó képzések tekintetében megállapítható, hogy a munkaerő-piaci képzésbe történő bekapcsolásukra minden évben sor került. 2022. január 01-től új adóalap-kedvezményt vehetnek igénybe, nem kell személyi jövedelemadót fizetniük meghatározott mértékig az összevont adóalapba tartozó, a törvényben meghatározott jövedelmeik után.

A pályakezdők, fiatalok kiemelt hátrányos helyzetű csoportként van definiálva az Unióban és Magyarországon egyaránt. Ez kiemelt figyelmet és elbánást jelent adott esetben, azaz a munkaerő-piaci programokon belül külön célcsoportként vannak jelen.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	547	47
2019	579	52
2020	829	67
2021	729	58

2022	701	46
2023	614	37

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők száma az elmúlt 5 évben csökkent, ahogyan a regisztráltak száma is. 2020-ban 67 főt tartottak nyilván pályakezdőként, míg 2023-ban 37 főre csökkent a regisztrált pályakezdők száma.

A 25 év alatti (15-24 év közötti) nem tanuló és nem dolgozó fiatalok számára az Ifjúsági Garancia Programok állnak rendelkezésre. A projekt az Európai Szociális Alapból, valamint – az Észak-magyarországi, az Észak-alföldi, a Dél-alföldi és a Dél-dunántúli régiókban – az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés keretében támogatásban részesül. A projekt célja a fiatalok belépésének segítése a munka vagy a tanulás világába, komplex, személyre szabott, helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal, vállalva, hogy a munka vagy tanulás világába történő ajánlat megtételére meghatározott időn belül (jelenleg ez négy hónap) kerüljön sor a fiatal számára.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Helyi Foglalkoztatási Paktum 2017. február 1-én indult 54 hónapos projekt, melynek átfogó célja munkaerő-piaci, foglalkoztatási és humán erőforrás fejlesztési koncepciók megvalósítása. Elsődleges célcsoport a hátrányos helyzetű és inaktív álláskeresők, a közvetett célcsoportba tartoznak a hátrányos helyzetűek és inaktív álláskeresők családjai, a velük foglalkozó intézmények munkatársai, a bevont vállalkozások és a helyi lakosság. Az egész járásra kiterjedő program 300 millió forintos uniós támogatás segítségével valósult meg, partnerségben a Békés Vármegyei Kormányhivatallal, a Békés Vármegyei Önkormányzati Hivatallal, a Jövő Építők TDM Közhasznú Egyesületével és az Európai Unió Társadalmi Célú Nonprofit Kft.-vel. A projekt 2021. július 31. napján zárult, összesen 234 személy részesült munkaerő-piaci szolgáltatásban.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A nemzetiségi adatok szenzitív adatnak minősülnek, illetve a jövedelmi- és vagyoni jellemzőkről a munkáltatók nem vezethetnek nyilvántartást, ezért erre vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat. Orosháza Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata évek óta részt vesz a közfoglalkoztatásban.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A nők és a férfiak egyenlő jogaira vonatkozó Európai Uniós dokumentumok az Európai Közösség kezdetétől fogva léteznek. 1970 óta összesen 13 olyan dokumentumot fogadtak el, amelynek célja annak biztosítása, hogy a nők és férfiak a munkahelyükön tisztességes és egyenlő bánásmódban részesüljenek.

A hátrányos megkülönböztetés természetesen más alapon is történhet, például családi állapoton, jövedelemszinten vagy lakhelyen. A hátrányos megkülönböztetés alapja számos egyéb ok kombinációja is lehet, például nem és kor kombinációja.

A hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemben az első lépés annak elszenvédőit támogatni, és tájékoztatni, hogy milyen fórumokhoz fordulhatnak segítségért (Egyenlő Bánásmód Hatóság megszűnését követően az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala vette át a feladatokat, civil jogvédők, stb.)

„A munkaerőpiacon akkor beszélhetünk diszkriminatív, megkülönböztető munkáltatói viselkedésről, ha azonos termelékenységű (vagyis azonos „minőségű”) munkaerőt a munkáltatók eltérő módon értékelnek.” (Kertesi 2001.)

Azonos foglalkoztatási jogviszonyon belül a városunkban nem tudunk ilyen jellegű megkülönböztető munkáltatói viselkedésről.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár (a továbbiakban: Könyvtár) számítógépes részlege Digitális Jólét Program Pontként is üzemel, ahol légkondicionált helyiségekben, saját számítógépes infrastruktúránkon túl – sikeres pályázatuknak köszönhetően – az alábbi eszközök vehetőik igénybe:

- 3 db laptop és a szükséges szoftverek
- 2 db tablet
- 2 db okostelefon
- 1 db projektor
- 1 db multifunkcionális eszköz (nyomtató, fax, fénymásoló)
- 1 db beltéri Wifi Access Point és amennyiben szükséges power injector
- 1 db kültéri WiFi Access Point és amennyiben szükséges power injector
- 1 db router

2024-ben, mint ahogy a 2016. év óta minden évben, az iskolai közösségi szolgálat keretében a Könyvtárban dolgozó diákok közreműködésével a nyári szünidő alatt is segítséget nyújtottak az idősebb korosztály számára a számítógép, a mobiltelefonok és az internet használatának elsajátításában, mint pl. hogyan kell szövegszerkesztőben szöveget formázni, fotókat feltölteni a Facebook-ra, beszélgetni online, vagy éppen alkalmazásokat telepíteni a telefonra.

Az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások mindig is jelen voltak a Könyvtárban, hiszen korábban már eMagyarország Pontként is elkötelezettek voltak a lakosság internethasználatának népszerűsítésében, például a következő formákban: segítségnyújtás az önálló internetes keresés és hozzáférés gyakorlati ismereteinek elsajátításában, segítségnyújtás a digitális ügyintézésben (Gondos óra igénylése, Erzsébet-program, Bursa Hungarica), online számlabefizetés, repülőjegy-vásárlás, apróhirdetés feladása stb.

A szolgáltatásokat teljes nyitvatartási időben igénybe lehet venni.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

a) igényelt, illetve megállapított támogatások összege, száma stb.

Az Önkormányzat életében és működésében jelentős változást hozott, hogy 2013. január 1-jével létrejött a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala, mint a munkanélküliek ellátásában hatáskörrel és illetékességgel rendelkező államigazgatási szerv.

Az Szt. által felsorolt ellátások egy része a járási hivatalokhoz lett telepítve, míg egyes ellátások megállapítása és folyósítása továbbra is az Önkormányzat feladatát képezik, ezzel felértékelődött az önkormányzatok szerepvállalása a szociális ellátásokat érintően. Az Szt. felhatalmazása alapján az önkormányzatok a helyi viszonyokat, a helyi sajátosságokat és a költségvetési lehetőségeket figyelembe véve továbbra is rendeletben szabályozhatják az általuk nyújtott szociális támogatásokat.

A hatályos törvényi szabályozás szerint a szociális ellátások formái:

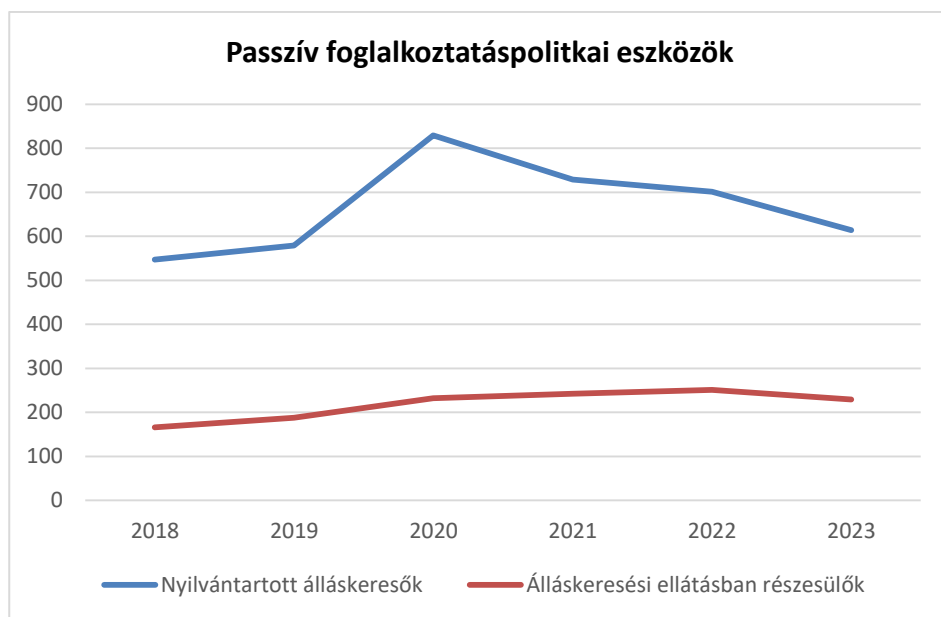
JÁRÁSI HIVATAL	ÖNKORMÁNYZAT
PÉNZBELI ELLÁTÁSOK	PÉNZBELI VAGY TERMÉSZETBENI
Időskorúak járadéka	Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen
Aktív korúak ellátása:	
<ul style="list-style-type: none"> foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT)	<ul style="list-style-type: none"> a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, lakhatási települési támogatás (LTT) a gyógyszerkiadások viseléséhez, gyógyszer-kiváltás települési támogatása (GYKTT) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére adósságkezelési támogatás (AKT) krízis kezelő rendkívüli települési támogatások: gyermekek rendkívüli települési támogatása (GYRTT), átmeneti települési támogatás (ÁTT) rendszeres települési támogatás (RTT)
Ápolási díj, kiemelt ápolási díj, emelt összegű ápolási díj	
Tartós ápolást végzők időskori támogatása	
TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK	TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK
<ul style="list-style-type: none"> alanyi közgyógyellátás normatív közgyógyellátás egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság	Köztemetés
Forrás: Önkormányzat	

Fontos megjegyezni, hogy az Szt. alapján az önkormányzati hatáskörbe utalt települési támogatások formáinak felsorolása nem taxatív, így az önkormányzatoknak lehetőségük nyílik, hogy a település sajátosságaihoz igazodóan saját forrásuk terhére különböző támogatásokat állapíthassanak meg. A törvényi felhatalmazással élve Orosháza Város Önkormányzata is megalkotta a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 17/2022. (IX.29.) rendeletét (a továbbiakban Ö.r.), melyben több olyan ellátást is szabályoz, melyek a szociálisan rászorult személyek, családok, háztartások életfeltételeit hivatottak kedvezőbb irányba mozdítani. Ezen ellátások bemutatására a későbbiekben kerül sor.

Az alábbi táblázat a nyilvántartott álláskeresők arányában mutatja meg az álláskeresési ellátásban részesülők számát. 2020-ban a nyilvántartott 829 főből 232-en részesültek ilyen ellátásban, míg 2023-ban a jelentősen csökkent 614 főből 229-en, ez összességében 9,31%-os növekedést jelent.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	547	3,18%	166	30,35%
2019	579	3,46%	188	32,47%
2020	829	5,07%	232	27,99%
2021	729	4,56%	242	33,20%
2022	701	4,49%	251	35,81%
2023	614	3,98%	229	37,30%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (továbbiakban: FHT) jogosult. 2011. szeptember 1-jétől a bérpótló juttatás (BPJ) helyett az FHT került bevezetésre, mely a mai napig élő ellátási forma. A FHT összege 2012. január 1-jétől 22.800 Ft. havonta, amely összeg a mai napig nem változott. Az FHT támogatásra az a személy jogosult, aki az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, valamint együttműködik az állami foglalkoztatási szervvel.

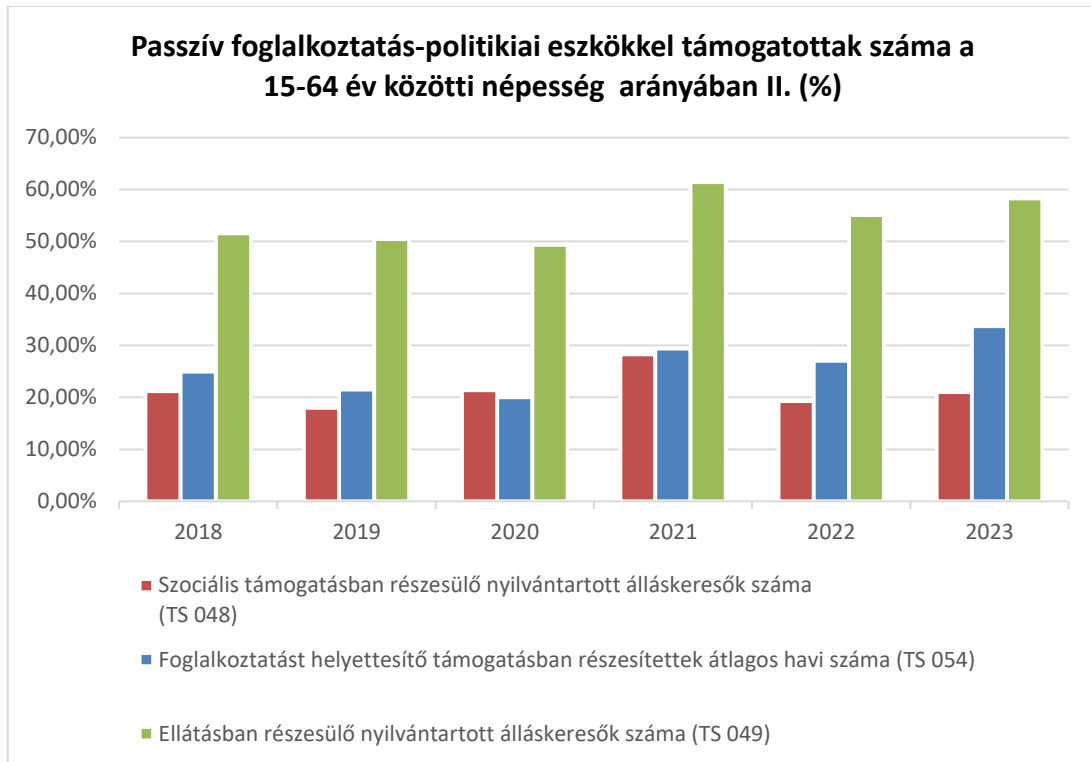
3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	116	21,21%	136	24,92%	282	51,55%
2019	104	17,96%	124	21,50%	292	50,43%
2020	177	21,35%	166	20,00%	409	49,34%
2021	206	28,26%	214	29,40%	448	61,45%
2022	135	19,26%	189	27,03%	386	55,06%
2023	129	21,01%	207	33,68%	358	58,31%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív korúak ellátásának másik formája az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT). A hatályos szabályozás szerint: az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való

jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

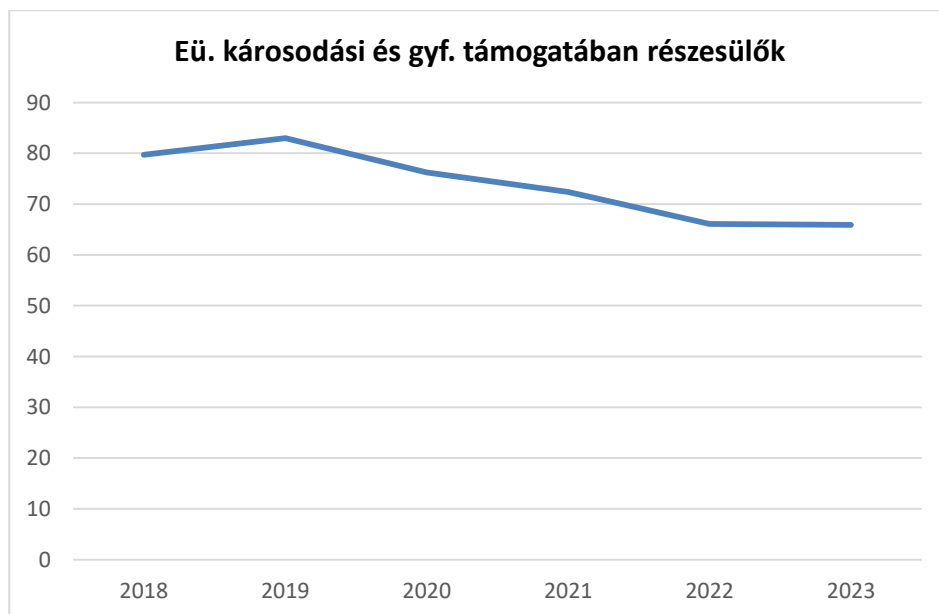

Az aktív korúak ellátását a Szt. mellett a 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (Flt.) szabályozza. Esélyegyenlőségi szempontból kiemelendő a törvény 2. § (1) bekezdése: „*az álláskeresők ellátása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. E rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben levőket többletjogosultságok illessék meg.*” A rendelkezés értelmében törvényi felhatalmazást kapnak a munkaügyi szervek a pozitív diszkrimináció alkalmazására.

Az álláskereső részére álláskeresési ellátásként álláskeresési járadék (maximum 90 napig) , nyugdíj előtti álláskeresési segély (a nyugdíjkorhatárt megelőző 5 éven belül) kerülhet megállapításra.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	80
2019	83
2020	76
2021	72
2022	66
2023	66

Forrás: TeIR, KSH

Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Korábbi 5 éves időszakhoz képest változás, hogy a jogosultnak az álláskeresővé válását megelőző 5 év helyett 3 éven belül kell rendelkezni legalább 360 nap jogosultsági idővel.

Nyugdíj előtti álláskeresői segélyt (a továbbiakban: álláskeresői segély) kell az álláskeresőnek megállapítani, ha

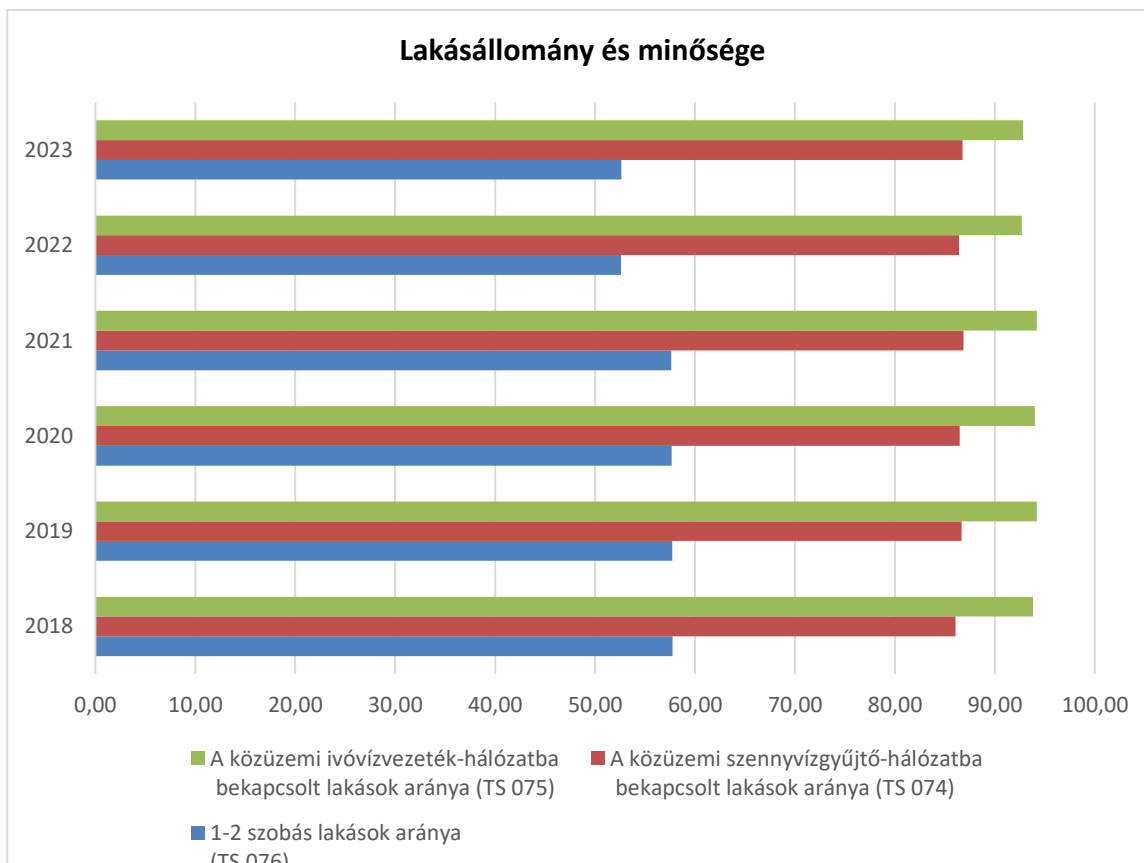
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv – kereső tevékenység miatt – megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételten nem szerzett jogosultságot,
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy megszüntetését követően három éven belül betöltötte a fenti pont szerint meghatározott életkort,
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel,
- korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Orosháza vonatkozásában az elmúlt 5 év viszonylatában az új lakások építése folyamatos növekedést mutat, Az 1-2 szobás lakások arányában minimális változást látunk, a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya az előző évekhez képest csökkenő tendenciát mutat.. Ennek függvényében a helyi ingatlanok 7,19%-a nem rendelkezik vezetékes ivóvíz-hálózattal.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	14066	8	0,57	57,74	86,05	93,81
2019	14048	7	0,50	57,72	86,66	94,20
2020	14093	61	4,33	57,65	86,49	94,00
2021	14087	10	0,71	57,63	86,86	94,20
2022	14137	7	0,50	52,60	86,43	92,68
2023	14140	4	0,28	52,62	86,76	92,81

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A megfelelő lakáshoz jutás az egész országra jellemző probléma, melyre megoldást jelenthetne az állami, szociális bérlakás-szektor előtérbe helyezése, fejlesztése, amivel a rászoruló, nehéz helyzetben levő családokat, vagy a fiatal, családalapítás előtt állókat fokozottan támogatná.

a) bérlakás-állomány

Orosháza Város Önkormányzatának lakásállománya az Orosházi Polgármesteri Hivatal Jegyzői Kabinet Lakás- és Helyiséggazdálkodási Csoportjának adatszolgáltatása alapján 2025. márciusi hónapban 337 db. Ebből 73 db egyéb jogosultsággal bérbé adható lakás és 261 db szociális alapon kiutalható lakás. A szociális alapon kiutalható lakásokon belül 0 db szükséglakás és 3 db krízislakás van, valamint 35 db nem önkormányzati tulajdonú lakás, melynél az Önkormányzat bérlőkijelölési joggal rendelkezik.

Az Önkormányzat lakásállományát közszolgáltatási szerződés alapján az Orosházi Városüzemeltetési és Szolgáltató Zrt. kezelte 2025. március 31. napjáig, míg a továbbiakban az Orosházi Polgármesteri Hivatal Jegyzői Kabinet Lakás- és Helyiséggazdálkodási Csoportja rendelkezik hatáskörrel. A bérbeadásról a Képviselő-testület dönt, amely feladatot részben megosztva átadja a Társadalmi Kapcsolatok bizottságának és a Polgármesternek.

Bérbeadás lakás-előtakarékossági szerződés megkötésével: A pályázat benyújtásakor a pályázó pár (élettársi vagy házastársi kapcsolatban) egyik tagja sem, illetve a gyermekét egyedül nevelő szülő sem töltötte be a 35. életévét; a pályázó nem rendelkezik lakás, lakóház ingatlan tulajdonnal, résztulajdonnal; lakás elő-takarékossági szerződést kötöttek pénzintézettel saját maguk javára.

A bérleti jogviszony meghatározott időre, legfeljebb ötévi időtartamra létesíthető. Azon bérlők, akik a bérleti időtartam alatt lakáshelyzetüket nem tudják megoldani, a bérleti szerződés legfeljebb egy

alkalommal, maximálisan további két évvel meghosszabbítható. A meghosszabbítást követően különös méltánylást igénylő esetben – betegség, vagy fogyatékoság, vagy 3 év alatti gyermek nevelése esetén – a polgármester hozzájárulhat a bérleti szerződés általa egyedileg meghatározott határidőig történő fenntartásához.

Lakás bérbeadása közérdekű célból: Jövedelmi, vagyoni és szociális helyzetűtől függetlenül kötött lakásbérleti szerződés köthető az önkormányzati törvényben megjelölt kötelező feladatok ellátása érdekében, a város gazdasági életében fontos szerepet játszó gazdálkodó szervezeteknél, más közérdekű feladat ellátása érdekében foglalkoztatott szakemberekkel, gazdálkodó szervezetekkel; a város kulturális és sport életében jelentős szerepet betöltő személyekkel, egyesületekkel, szervezetekkel.

Költségelví bérbeadás: Az üresen álló költségelví bérlakások közérdekű bérlőkijelölés, amennyiben ilyen kérelem az önkormányzathoz nem érkezik, úgy pályázat útján kerülnek betöltésre. A beérkezett pályázatok elbírálása során szociális szempontok figyelembe nem vehetőek.

Speciális esetek:

- bérlőkijelölési, bérlőkiválasztási joggal érintett lakások bérbeadása (a bérlő kijelölésére vagy kiválasztására megállapodás vagy a lakástörvény hatálybalépésekor jogszabály meghatározott szervet jogosít fel),
- szociális intézményből elbocsátott korábbi bérlő elhelyezése (ha a szociális intézményből elbocsátott személy az intézménybe utalásakor a lakásbérleti jogviszonyáról pénzbeli térítés ellenében mondott le az Önkormányzat javára, részére meghatározott komfortfokozatú lakást kell bérbe adni),
- törvényben és helyi rendeletben előírt elhelyezési, bérbeadási kötelezettség (ha a lakás elemi csapás vagy más ok következtében megsemmisül, illetve hatóságilag életveszély miatt a kiürítése kerül elrendelésre és a bérlő az elhelyezéséről önmaga nem tud gondoskodni, számára meghatározott komfortfokozatú lakást kell felajánlani).

Orosháza Város Önkormányzata a bérlakás állományának felújításáról, állagmegóvásáról lehetőségeihez mérten gondoskodik. A közelmúltban a Dankó István utcán 10 lakás teljeskörű felújítása valósult meg és mind a 10 lakás szociális alapú, pályázat útján elnyert bérlő kijelölése megtörtént.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati tulajdonú, szociális alapon bérbe adható lakásainak bérbeadása pályázat kiírás és bírálat alapján történik.

A megüresedett lakások bérbevételére a szociális helyzetük alapján rászoruló, Orosházán bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező állampolgárok jogosultak.

Az egyes lakástípusokhoz megjelölt szociális rászorultság mértékét, meghatározását az önkormányzati lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó 16/2006. (IX.15.) Ör. számú rendelet tartalmazza.

E rendelet szabályozza a krízishelyzetben lévő személyek ideiglenes lakhatásának megoldását. Így az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatának írásbeli javaslatára a krízishelyzetben lévő személlyel, a polgármester döntése alapján bérleti jogviszony létesíthető méltányosságból, egyedi mérlegelés alapján, a bérlet létesítését kizáró ok vizsgálata nélkül, a pályázati eljárás mellőzésével, a rendelet mellékletében meghatározott krízislakásokban.

Krízishelyzetben lévő személyeknek ideiglenes lakhatásra az Önkormányzat 2022-ben 3 lakást biztosított, melyek bántalmazás vagy egyéb indokolt esetben kerülnek kiutalásra.

További két lakást az Önkormányzat határozott időre átadott a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet által fenntartott Családok Átmeneti Otthonának, hogy annak keretein belül Krízisközpont, majd félutas ház jöhessen létre, mely szintén a bántalmazás, illetve kapcsolati erőszak áldozatainak nyújthat hathatós segítséget.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ilyen jellegű ingatlan felhasználásra a település területén nincs adat.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Orosházán a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátást igénylő hajléktalan személyek a nappali melegedő, az éjjeli menedékhely és az átmeneti szállás szolgáltatásaihoz tudnak hozzájutni. Az elmúlt öt évben ezen ellátásoknál a férőhelyszámok nem változtak, amelyek az alábbiak:

- **Nappali melegedő:** 36 férőhely,
- **Éjjeli menedékhely:** 26 férőhely (5 szobában)
- **Átmeneti szállás:** 14 férőhely (2023-ban 11 férőhelyre csökkent)

A hajléktalan ellátás intézményrendszere akadálymentesített. Orosháza közigazgatási területéről lehet igénybe venni ezen szolgáltatásokat.

A hajléktalanok tényleges száma a városban ismeretlen, folyton változó a célcsoportba tartozók életviteli sajátosságai miatt. A rendelkezésre álló férőhelyek elegendőek az igények kielégítésére.

A nappali melegedő segítséget nyújt a hajléktalan személy életviteléhez, elősegítve a szociális ellátások igénybevételét, elérését. Az ellátást igénybe vevő alapvető szükségleteinek kielégítésén túl a nappali melegedő lehetőséget kíván biztosítani a társadalmi életbe történő visszaintegrálódáshoz, személyes kapcsolatok kiépítésére, fenntartására. Alapvető szolgáltatások: tisztálkodás, mosás, szárítás, ételmelegítés, szociális ügyintézés, szociális, mentális gondozás, ruhapótlás, postacím adása, csomagmegőrzés lehetőségének biztosítása.

Az ellátást igénybe vevő intézményi életbe történő bevonásával fontos feladat a „valahová tartozás igényének” kielégítése, az elszigetelődés, teljes kirekesztődés kiküszöbölése.

Az ellátottak legfőbb problémája a lakhatási probléma. Ezen túlmenően jellemzőek a mentális problémák, életvezetési problémák, szocializációs hiányosságok, szenvedélybetegségek és a családi, társas kapcsolatok hiánya.

A felmerülő problémák megoldásának, szükségletek kielégítésének lehetősége az intézményben folytatott szociális munka, esetkezelés keretében fogalmazódik meg.

Nappali melegedő: 2023. évben 48 fő vette igénybe: 12 fő nő és 36 fő férfi (75 %). Az igénybe vevők közül a legtöbben a 51-60 éves és a 61-70 éves korcsoportból kerültek ki, összesen 28 fő (58 %). A 41-50 éves és a 71-80 éves korcsoportba tartozó ellátottak száma 7-7 fő volt. Az átlagéletkor a Nappali melegedőt igénybe vevő ellátottak viszonylatában 55 év.

Éjjeli menedékhely: 2023. évben az éjjeli menedékhelyen összesen 49 fő részesült ellátásban, 12 fő nő és 37 fő férfi. Az igénybe vevők közül a legtöbben az 51-60 éves és a 61-70 éves korcsoportba tartoztak, összesen 29 fő (59 %). Az átlagéletkor ennél az ellátási formánál 56 év. az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek részére biztosít éjszakai pihenésre, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás igénybe vételére lehetőséget, valamint tanácsadás és felügyelet szolgáltatási elemeket. Az intézmény 16 órás nyitva tartással lehetőséget biztosít továbbá a személyi tisztálkodásra, az étel melegítésére, étkezésre, a közösségi együttélésre. Az ellátandó célcsoport tagjainak

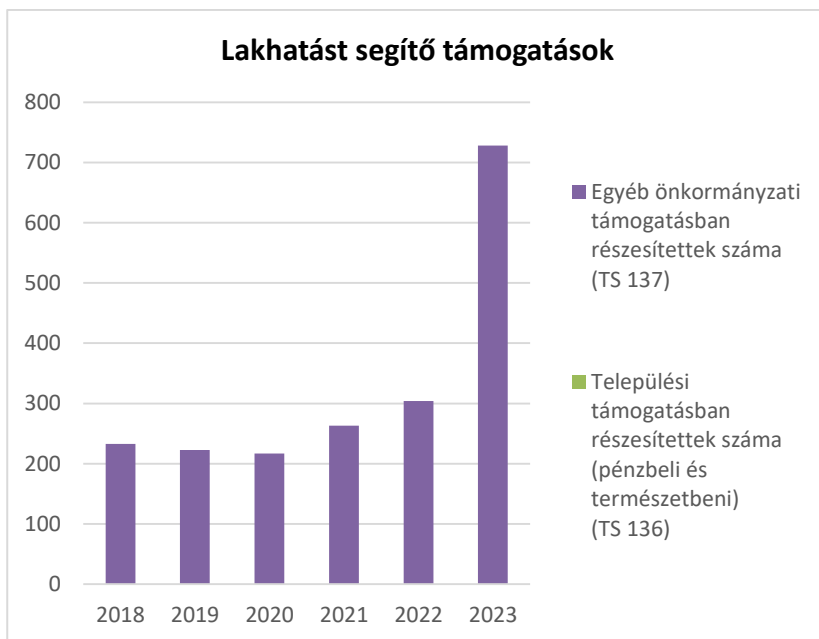
döntő többsége elvált, volt családjukkal a kapcsolatot nem tartják, vagy csak nagyon ritkán. Ellátási igényük többnyire a fűtött szálláshelyben kimerül.

Átmeneti szállás: 2023. évben összesen 19 fő vette igénybe: 2 fő női ellátott és 17 fő férfi ellátott. A legtöbben a 61-70 év közötti korosztályba tartoztak, összesen 8 fő, amely az összes ellátott 42 %-a. 3 fő, az ellátottak 16 %-a 70-80 év közötti életkorú. A 65 év átlagéletkor ennél az ellátási formánál a legmagasabb. 24 órás nyitva tartással, folyamatos felügyelettel biztosít életvitelszerű szálláshasználatot, valamint a lakhatási szolgáltatás mellett az önálló életvitel fenntartása érdekében szükség szerinti mértékű esetvitelt (szociális munkát). Az átmeneti szálláson végzett szociális munka tartalmaz tanácsadást, esetkezelést, gondozást, készségfejlesztést, szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítségét, az ellátott egyéni szükségletei szerint felügyeletet és háztartási, vagy háztartást pótló segítségnyújtás szolgáltatását. A szociális munka és a mentálhigiénés ellátás eszközeivel próbálja segíteni az ellátást igénybe vevők problémáinak megoldását, a tartós megkapaszkodás készségének kialakítását, és a társadalomba történő visszailleszkedést. A szolgáltatást elsősorban férfiak veszik igénybe, azonban a tapasztalat azt mutatja, hogy egyre gyakrabban női ellátottak is bekerülnek az ellátórendszerbe, még ha rövidebb időre is. Az átmeneti szállás munkatársai napi kapcsolatban vannak az Egységes Szociális Központ bentlakásos intézményeivel, így ha az ellátást igénybe vevők az előrehaladott életkor és a visszafordíthatatlan egészségi állapotromlás miatt igénylik, lehetőség van az idősek otthonaiba történő bekerülésre.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	n.a.	233
2019	n.a.	223
2020	n.a.	217
2021	169	263
2022	132	304
2023	n.a.	728

Forrás: TelR, KSH Tstar

A lakhatási veszélyhelyzetek megelőzése és a már kialakult veszély csökkentése volt a célja egyes hatósági jogintézmények létrehozásának. Ezek következetes alkalmazása a lakhatás biztonságát, a rendeltetésszerű lakáshasználatot, a lakhatás minőségének a megőrzését és az élhetőbb otthon fenntartását szolgálja.

Ha a lakás elemi csapás vagy más ok következtében megsemmisült, illetőleg az építésügyi hatóság életveszély miatt annak kiürítését rendelte el és a bérlő (használó) elhelyezéséről maga vagy a lakással rendelkező szerv nem tud gondoskodni, az ideiglenes elhelyezés az említett lakás fekvése szerint illetékes települési, fővárosban a kerületi önkormányzat feladata.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló helyi rendelet értelmében elemi kár esetében az átmeneti települési támogatás magasabb összegben is megállapítható az alábbiak szerint:

a) a mindennapi életvitelhez elengedhetetlenül szükséges, a károsult személyi tulajdonát képező ingóságokban bekövetkezett kár enyhítésére és a személyazonosítást biztosító iratok pótlására szolgáló támogatás pénzben nyújtható a károsodás mértékéhez igazodóan, de legfeljebb 50.000 forint összegben, elszámolási kötelezettség nélkül;

b) a károsult lakhatást biztosító, tulajdonában lévő lakóépületben bekövetkezett kár enyhítésére szolgáló, 50.000 forintot meghaladó összegű támogatás elsősorban természetbeni juttatás formájában nyújtható, feltéve, hogy a károsult az önkormányzattal kötött megállapodásban vállalja

ba) a természetbeni juttatás - kivételesen pénzbeli juttatás - rendeltetésszerű felhasználását,

bb) a bizonyító erejű dokumentumokkal (számlák, szállítólevelek, adásvételi szerződések) történő elszámolást a felhasználásról,

bc) a helyreállítási munkák elvégzésének, illetve a megsemmisült dolgok pótlásának ellenőrzését,

bd) rendeltetésellenes felhasználás, rosszhiszeműség esetén a támogatás visszafizetését, illetve pénzbeli ellenértékének megfizetését.

Az elemi károsultak a b) pont szerinti támogatására központi forrás biztosítása esetén kerülhet sor.

A lakhatás megőrzése, illetve a hajléktalanná válás megelőzése érdekében a legnehezebb anyagi körülmények között élők az energiaszolgáltatás tekintetében is speciális védelmet érdemelnek.

A védendő fogyasztók intézménye az Európai Unió előírása alapján került bevezetésre 2008. január 1-jétől a villamos energia, 2009. január 1-jétől a gázszolgáltatás, 2014. január 1-jétől a vízközmű-szolgáltatás tekintetében. A szociálisan rászoruló, valamint a fogyatékossgal élő fogyasztók vehetik igénybe.

Igénybe vehető kedvezmények:

- fizetési kedvezmények (részletfizetés, fizetési haladék),
- előre fizető mérő felszerelése, amely esetén nem lehetséges a hátralék felhalmozása.

Esélyegyenlőség biztosítása szempontjából lényeges kitétel, hogy a fogyatékkal élő fogyasztókat

- különösen a méréssel, leolvasással, számlázással, díjfizetési módokkal kapcsolatosan igényeiknek megfelelő, különleges bánásmódban kell részesíteni.
- Az olyan jellegű fogyatékkal élő fogyasztókat, akiknek az egészségét vagy az életét veszélyezteti a szolgáltatásból való kikapcsolás, vagy annak megszakadása, fizetési késedelem vagy nemfizetés esetén nem lehet kikapcsolni.

Az Önkormányzat – mint arra korábban már utaltunk – az Szt. felhatalmazása alapján megalkotta az Ö.r.-t, melyben a törvényi szabályozás pénzbeli és természetbeni ellátásainak kiegészítéseként a szociális biztonság erősítése érdekében célhoz kötötten települési támogatásokat állapított meg. A korábbi lakásfenntartási támogatás terminológiát a lakhatási települési támogatás váltotta fel.

A lakhatási települési támogatást a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A lakhatási települési támogatást elsősorban természetbeni ellátás formájában és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. Támogatható lakhatási kiadások: áramdíj, gázfogyasztás díja, víz- és csatorna-használat díja, szemétszállítás díja, lakbér, albérleti díj, közös költség, tüzelőanyag költség.

A lakhatási települési támogatás adható adósságkezelési szolgáltatás részeként, de jellemzően önálló támogatásként van jelen a szociális ellátások rendszerében.

f) eladósodottság

Az orosházi háztartások eladósodottságáról hivatalos adatok nem állnak rendelkezésre. A Polgármesteri Hivatal Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztályát felkereső ügyfelek leggyakrabban a váratlanul keletkezett és/vagy nagyobb összegű közüzemi kiadások, illetve régebben fennálló, nagyobb összegű közüzemi számlák rendezéséhez kérnek segítséget. Adósságkezelési szolgáltatást a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére az Önkormányzat önként vállalta fel az Szt. keretszabályai között. A szociálisan hátrányos helyzetben lévők adósságterhének enyhítése és lakhatási körülményeinek javítása érdekében adósságkezelési célú települési támogatást nyújt, amelynek keretében a jogosultak adósságcsökkentési támogatásban és 12 hónapon át adósságkezelési tanácsadásban részesülnek. Az adósságkezelési célú települési támogatás igénybevételének időtartamára a jogosultak lakhatási települési támogatásban is részesülnek, mint ahogy arra már utaltunk.

Elsősorban a közüzemi tartozásokkal eladósodott személyeknek nyújt segítséget. A korábbi szabályozás szerint a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztésénél felhalmozódott adósság rendezésére is igénybe vehető volt, de a jelen szabályozás szerint erre az adósság fajtára a támogatás nem terjed ki. A korábbi szabályozáshoz képest, mely szerint a szolgáltatás keretében nyújtott adósságcsökkentési támogatás ténylegesen az adósság 3/4-ed részének megfizetését jelentette az adós helyett, addig a hatályos rendelet szerint a támogatás mértéke az adósságkezelés körébe vont adósság 90%-át is elérheti.

Az adósságkezelési tanácsadás igénybe vétele, az adósságkezelési szolgáltatóval való együttműködés nem csak lehetőség, hanem kötelezettség is a programban résztvevőknek, saját érdekükben. Az együttműködés során a tanácsadó feltárja az adósságkezelés tartama alatt keletkező problémákat, segít a megoldásukban, preventív intézkedéseket tesz az újabb eladósodás elkerülése érdekében.

Az adósságkezelési célú települési támogatást, habár a szükséges önerő 25%-ról 10%-ra csökkent, mégis elenyésző számban veszik igénybe.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település külterületein a közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. A közösségi közlekedés helyi és helyközi autóbusszjáratokkal megoldásra került, amely által az érintett területek lakói a településen biztosított minőségi közszolgáltatásokhoz közvetlenül hozzáférnek.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Orosháza Város Önkormányzata 2016. évben az Integrált Városfejlesztési Stratégiával egy ütemben, annak mellékleteként elkészítette az Orosháza városra vonatkozó Anti-szegregációs tervét. Mindkét dokumentum jelenleg felülvizsgálat alatt áll.

Szegregátumnak nevezük azt a területet, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Orosháza város egészét tekintve az infrastrukturális hálózatok közül elektromos áram és gázvezeték legalább részlegesen minden utcában található, a szennyvízberuházás következtében a vezetékes szennyvízelvezetés is szinte teljes egészében megoldottá vált.

A településen jelenleg 232 km kiépített járda, 135 km kiépített, továbbá 318 km kiépítetlen út található, vezetékes ivóvíz 37 utcában nincs részben vagy teljesen.

1. Szegregált terület: /Kiss Ernő utca – Kupa Vezér utca – Toldi utca – Kiss Ernő utca (északi, észak-nyugati oldala a Babits Mihály utcától a Kupa Vezérig)/

Lakáshelyzet: az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 84%. Az egyszobás lakások aránya 78%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a városközpont mintegy 7 km-re található. A területről jellemzően 3 km-re található Rákóczi utcai általános iskola feladat-ellátási helyet veszik igénybe a tanulók. Az óvoda 1 km-en belül elérhető.

Közműellátottság: hiányzik a vezetékes víz- és szennyvízhálózat a Kupa Vezér és a Toldi utcák egy részében. Nincs szilárd útburkolatú út a Kupa Vezér, a Toldi, a Lachner György és a Béke utcákban. A Kupa Vezér utca végén illegális személerakó található.

2. Szegregált terület: /Dankó István utca déli oldala, Szondi utca, illetve a Kutasi utca (1-15. szám és a 2-8. szám) Szondi utcáig terjedő szakasza/

Lakáshelyzet: alacsony komfortfokozatú lakások aránya 84%. Az egyszobás lakások aránya 78%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a városközpont viszonylagos közelsége miatt a szolgáltatások könnyen igénybe vehetőek.

Közműellátottság: A vezetékes víz és szennyvízhálózat csak részben került kiépítésre. A Dankó István utcának csak egy részén került kialakításra a szilárd burkolatú út.

3. Szegregált terület: /Hun utca, Sámsoni utca – Makói utca/

Lakáshelyzet: alacsony komfortfokozatú lakások aránya 52%. Az egyszobás lakások aránya 20%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a városközpont viszonylagos közelsége miatt a szolgáltatások könnyen igénybe vehetőek.

Közműellátottság: A vezetékes víz és szennyvízhálózat csak részben került kiépítésre a Hun utcában. Hiányzik a szilárd burkolatú út a Hun utcában és a Hun közben. A Hun utca – Makói utca – vasút által közrezárt nádasban illegális szemétkerakó található.

4. Szegregált terület: /Horváth Gy. utca. – Mátyás király utca – Szabadság utca – Kiss Ernő utca (nyugati oldala a Szilágyi Erzsébet utcáig) – belterületi határ/

Lakáshelyzet: alacsony komfortfokozatú lakások aránya 17%. Az egyszobás lakások aránya 12%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a városközpont mintegy 7 km-re található. A területről jellemzően a 3 km-re található Rákóczi utcai általános iskola feladat-ellátási helyet veszik igénybe a tanulók. Az óvoda 1 km-en belül elérhető.

Közműellátottság: A vezetékes víz és szennyvízhálózat csak részben került kiépítésre a Kismarton és a Kiss Ernő utcákban. Hiányzik a szilárd burkolatú út a Kismarton utcában.

5. Szegregált terület: /Kiscsákó/

Lakáshelyzet: az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 67%. Az egyszobás lakások aránya 31%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A városhoz, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés rendkívül körülményes a nagy távolság miatt (több, mint 20 km). Egyes szolgáltatásokat az itt élők Nagyszénáson és Kondoroson vesznek igénybe.

Közműellátottság: a szennyvízhálózat teljes egészében hiányzik. A vezetékes vízhálózat részben kiépített. Szilárd burkolattal csak a kiscsákói bekötő út rendelkezik.

Orosháza város területén a közterületek rendben tartása a lakosság közreműködésével Közszolgáltatási szerződés alapján az Orosházi Városüzemeltetési és Szolgáltató Zrt. feladata.

Amennyiben a lakossági feladatként megjelölt közterület állapota nem megfelelő, a Polgármesteri Hivatal Közterület Felügyelete felszólítja az érintett személyt a terület rendbetételére a saját jogi eszközeit felhasználva.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

1. Szegregált terület: /Kiss Ernő utca – Kupa Vezér utca – Toldi utca – Kiss Ernő utca (északi, észak-nyugati oldala a Babits Mihály utcától a Kupa Vezérig)/

Demográfia: A lakónépesség száma 76 fő. A 0-14 évesek aránya 29%, a 60 év felettieké 28%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 44,8%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 62%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 54%.

Etnikai szegregáció: A területen nem magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 5 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 25 gyermek részére került megállapításra.

2. Szegregált terület /Dankó István utca déli oldala, Szondi utca, illetve a Kutasi utca (1-15. szám és a 2-8. szám) Szondi utcáig terjedő szakasza/

Demográfia: A lakónépesség száma 171 fő. A 0-14 évesek aránya 50%, a 60 év felettieké 6%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 45%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 91%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 80%.

Etnikai szegregáció: A területen magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 9 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 27 gyermek részére került megállapításra

3. Szegregált terület: /Hun utca, Sámsoni utca – Makói utca/

Demográfia: A lakónépesség száma 174 fő. A 0-14 évesek aránya 30%, a 60 év felettieké 7%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 32%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 57%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 55%.

Etnikai szegregáció: A területen magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 9 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 23 gyermek részére került megállapításra

4. Szegregált terület: /Horváth Gy. utca. – Mátyás király utca – Szabadság utca – Kiss Ernő utca (nyugati oldala a Szilágyi Erzsébet utcáig)- belterületi határ/

Demográfia: A lakónépesség száma 120 fő. A 0-14 évesek aránya 11%, a 60 év felettieké 30%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 30%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 55%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 50%.

Etnikai szegregáció: A területen nem magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 5 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 12 gyermek részére került megállapításra

5. Szegregált terület: /Kiscsákó/

Demográfia: A lakónépesség száma 121 fő. A 0-14 évesek aránya kb. 23%, a 60 év felettieké kb. 40%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 33%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 67%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 67%.

Etnikai szegregáció: A területen nem magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 8 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 1 gyermek részére került megállapításra

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A 2016. évi Anti-szegregációs tervben feltárt adatokban és jelenségekben mérvadó változás nem történt az utóbbi időszakban. A tervben megjelölt beavatkozási lehetőségek a város egyes fejlesztéseinek előkészítése során figyelembevételre és lehetőség szerint beépítésre kerülnek.

Az oktatási intézmények (iskolák, óvodák) segítséget nyújtanak a hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő fejlesztéséhez, igyekeznek biztosítani az optimális feltételeket.

A szociális bérlakás igények benyújtása és elbírálása során a helyi rendeletben meghatározott feltételek teljesítése kerül figyelembevételre.

A pályázati és önkormányzati források felhasználásával megvalósításra kerülő környezetrendezés, közlekedési felületek, épületek, infrastruktúra hálózat felújítása, tervezése és építése során szintén figyelembevételre kerül az érintett területek fejlesztési igénye.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Orosháza Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény előírása alapján az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról
- a fogorvosi alapellátásról
- a védőnői ellátásról
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A város kiépítette a jogszabályi előírásoknak megfelelően az egészségügyi alap- és szakellátást, amelyek ellátási körzete lefedi a település egészét. Szolgáltatásai valamennyi lakos számára hozzáférhetők.

Országos tendencia, hogy folyamatosan romlik a lakosság egészségi állapota. A születéskor várható élettartam messze elmarad az Európai Unió átlagától, de alacsonyabb a környező közép-kelet-európai országok ide vonatkozó adatainál is.

Az ifjúság helyzetéről szóló tanulmányok szerint szoros összefüggés van a dohányzás és az alkoholfogyasztás gyakorisága és a kábítószer-fogyasztás között. Az ifjúság kellő információval rendelkezik a drogokról, de veszélyességét nem értékeli nagyságának megfelelően.

Orosházán a felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma 10, gyermekek részére 5, életkorhoz nem kötötten pedig 2 vegyes háziorvosi szolgálat dolgozik. A fogorvosi alapellátást 6 vegyes körzet, illetve egy – életkorhoz kötött – iskolai, ifjúsági fogorvosi körzet biztosítja.

Orosháza Város Önkormányzata, mint egészségügyi szolgáltató feladatkörét a megbízás útján eljáró, vagy feladatkörét feladat-ellátási szerződés keretében átvállaló és praxisjoggal rendelkező, önálló orvosi tevékenységet végző háziorvosokkal, házi gyermekorvosokkal, valamint egészségügyi alapellátást nyújtó fogorvosokkal végzi. A közigazgatásilag Orosházához tartozó Kiscsákó külterületi településrész vonatkozásában a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátást az Önkormányzat Nagyszénás Nagyközség Önkormányzatával kötött feladat-ellátási szerződés útján biztosítja.

Az egészségügyi alapellátáshoz csatlakozó háziorvosi Központi Ügyelet létrehozása is megvalósult 2005. évben, amely 2023.01.01 napjától az állami mentőszolgálat hatáskörébe került át.

Az egészségügyi alapellátás tekintetében az országos tendenciához hasonlóan Orosházán is jelentkezik a háziorvosok átlagéletkorának nagy mértékű megemelkedése.

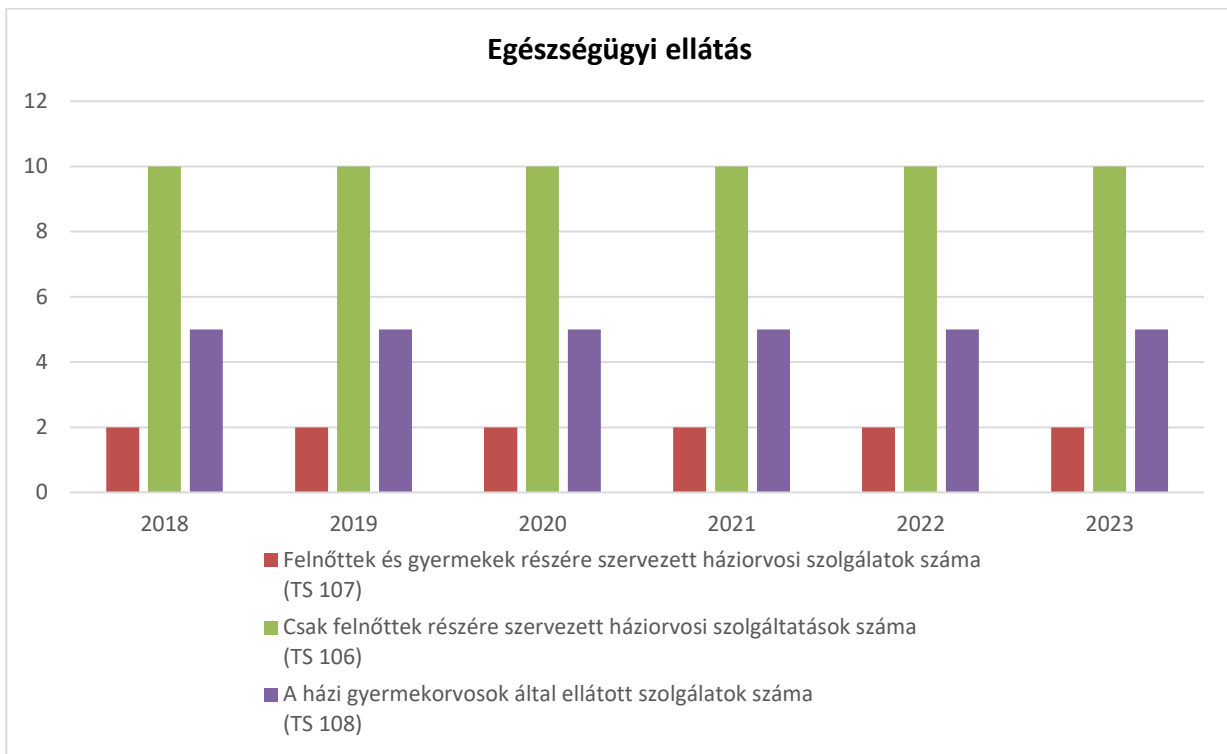
Az egészségügyi alapellátásban új elemként 2018. évben a praxisközösség létrehozása gyógytornász, dietetikus bevonását teszi lehetővé a gyógyításba, valamint szűrővizsgálatokkal és életmódbeli tanácsadással egészítik ki a háziorvosi és házi gyermekorvosi alapellátást.

Az Önkormányzat a lakosságszám folyamatos csökkenése ellenére sem változtat az alapellátási körzetek számán. Ebből következően javulhatott az ellátás minősége, mivel hosszabb idő jut egy-egy orvos-beteg találkozóra.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	2	10	5	8	901	222,57
2019	2	10	5	8	901	120,05
2020	2	10	5	8	830	131,39
2021	2	10	5	8	583	128,66
2022	2	10	5	8	766	111,74
2023	2	10	5	7	769	107,33

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A városban területi besorolású kórház működik, amely magában foglalja a járó- és fekvőbeteg szakellátást.

Orosháza városa 10 területi védőnői, 2 ifjúsági védőnői, 1 kórházi védőnői státusszal rendelkezik. Valamennyi álláshely (13) betöltött. Orosháza Város Önkormányzata az Orosházi Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézetrel, valamint Kiscsákó külterületi településrész vonatkozásában Nagyszénás Nagyközség Önkormányzatával kötött feladat-ellátási szerződés alapján működteti a szolgálatot. Az orosházi védőnői

ellátás tekintetében a Békés Vármegyei Központi Kórház átvette a feladatellátás biztosítását 2023. július 01. napjától.

Az egy védőnőre jutó 0-3 éves korú gyermekek aránya évente közel azonos. Ennek oka a népesedési folyamat lassulása, a gyermekszületések számának visszaesése.

A fentiekén túl az egészségügyi ellátás szintén jelentős mutatója a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma. **A közgyógyellátás** a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal állapítja meg alanyi közgyógyellátás, normatív közgyógyellátás, és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság formájában.

A táblázat adatai alapján elmondható, hogy magas azoknak az aránya, akik e támogatási formában részesednek., bár a 2020. évi 830 főhöz képest csökkenés mutatkozik hiszen a 2023. évben 769 fő rendelkezett közgyógyellátási igazolvánnyal.

Az ápolási díjban részesülők száma szintén esélyegyenlőségi szempontból fontos mutató. Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. *Alapösszegű ápolási díjra* jogosult a hozzátartozó, ha súlyosan fogyatékos személy, vagy tartósan beteg 18. év alatti személy gondozását, ápolását végzi. *Emelt összegű ápolási díj* annak a hozzátartozónak adható aki fokozott ápolást igénylő, súlyosan fogyatékos személy gondozását, végzi otthon. *Kiemelt ápolási díj* annak a személynek adható aki komplex minősítés alapján „E” minősítési kategóriába sorolt, önellátásra nem vagy csak segítséggel képes hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi. A támogatás a jogosultsági feltételek bekövetkezésének napjától, de legkorábban a kérelem benyújtását megelőző hatodik hónap első napjától állapítható meg. Az ápolási díj a jogosultság kezdő hónapjára tekintettel is teljes összegben jár.

A táblázat adatai alapján megfigyelhetjük a vizsgált 5 éves időszakban alig több, mint 20 fővel csökkent az ápolási díjban részesülők száma, amely adat a korábbi nagyobb mértékű csökkenés lelassulását mutatja.

A méltányossági ápolási díjnak, melyet az Szt. önkormányzati hatáskörbe utal önkéntes vállalás alapján, megszűnt a helyi szabályozása.

2018. január 1-jétől a tartósan beteg gyermeküket legalább húsz éven át otthon ápolók számára tartós ápolást végzők időskori támogatása néven új támogatási forma érhető el, mely kompenzációt nyújt azoknak, akik az otthoni tevékenységük mellett a munkaerőpiacon kevésbé tudtak, tudnak jelen lenni, ami miatt alacsonyabb összegű nyugdíjra jogosultak. A támogatás havi összege 50.000,- forint. A tartós ápolást végzők időskori támogatása nem minősül nyugellátásnak.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja 2010-2020: mintegy tíz éven keresztül az országot járva vizsgálta és vizsgálja a hazai lakosság egészségügyi állapotát. A program nyolc év alatt 1500 helyszínen több mint 6 millió vizsgálatot végzett, 500 ezer látogatót fogadott, ugyanakkor a kitöltött kérdőívek száma elérte a 15 milliót. A kezdeményezés az Európa Nemzeti Egészségvédelmi Program (European National Healthcare Program) valamint a Magyar Orvostársaságok és Egyesületek Szövetsége (MOTESZ) által koordinált szív- és érrendszeri betegségek megelőzésének és gyógyításának Nemzeti Programjával konszenzusos együttműködésével valósul meg. A 2010-2020 közötti program segít a lakosság egészségi állapotának folyamatos megfigyelésében, beteg orvos kapcsolatok találkozásában, az egészségvédelem

több dimenziós megismerésében. A program a szűrések mellett, külön figyelmet fordít a társadalom egészségét fenyegető káros jelenségekre is.

A szűrésen résztvevők átlagéletkora 40-41 év volt, 57 százaléka a nők, míg 43 százalékuk a férfiak köréből került ki. A legaktívabbak Budapesten és Pest megyében voltak a látogatók, amelyeket Veszprém, Heves, Fejér vármegye követett a sorban. Az elmúlt években Békés vármegye több településén, Orosházán 2014. november 10-én az O-I Prevenációs Életmód Napok keretében lehetett a program szűrővizsgálatait igénybe venni. 2018-ban 74 szakmai szervezet összefogásával az átfogó egészségvédelmi szűrőprogram tovább folytatódik.

Orosházán az Önkormányzat gondoskodik a kötelező egészségügyi alapellátás biztosításáról, mint az előző pontban szó volt róla.

A házi orvosok, házi gyermekorvosok és fogorvosok, valamint az iskolaorvosi ellátás és a védőnői szolgálat résztvevőinek a vonatkozó egészségügyi ágazati jogszabályokban meghatározott feladatai között hangsúlyos a prevenció, amelynek egyik eszköze a szűrőprogramok szervezése és lefolytatása.

Ezek a feladatok kiemelésre kerültek azon feladat-ellátási szerződésekben is, amelyeket az Önkormányzat kötött az egészségügyi alapellátás szereplőivel.

A végrehajtás nemritkán a népegészségügyi szakigazgatási szervvel közös szervezésben történik.

Az egészségügyi szolgáltatók igyekeznek a legrászorultabb rétegekhez eljutni, különös tekintettel a gyermekekre, idősekre és a szegregált környezetben élőkre.

A programokon való részvétellel elsősorban tanácsadások és családlátogatások alkalmával igyekeznek rábeszélni a kisgyermekes szülőket, amely, ha egyszer megszokják, az életük természetes részévé válik.

Az egészségügyi alapellátásban új elemként 2018. évben praxisközösség létrehozása valósult meg. A praxisközösségi program Orosháza és Tótkomlós háziorvosi körzeteinek (7 db) bevonásával, Orosháza Város Önkormányzata vezetésével 2018. áprilisában kezdődött meg az Európai Unió és Magyarország Kormányának 149.92 millió forint vissza nem térítendő támogatásával.

A praxisközösség munkájának eredményeként a helyi lakosság szélesebb körben jut hozzá a különböző egészségügyi szolgáltatásokhoz, megteremtve a lehetőséget az egészséges életmód szélesebb körben való elterjedéséhez. A program segítségével a térségben is könnyebben elérhetővé válnak a gyógytorna, diétetika, légzésfunkciós vizsgálatok, valamint olyan speciális foglalkozások, melyek korábban egyáltalán nem voltak elérhetők a lakosság számára.

Az elnyert támogatásból a praxisközösség szakemberei többek között szakmai továbbképzéseken vehetnek részt, illetve új orvosi és informatikai eszközökhöz jutnak, így több és hatékonyabb kezelés végezhető el, csökkentve ezzel a magasabb szintű orvosi ellátásra nehezedő nyomást.

Az Egészségfejlesztési Irodák (a továbbiakban: EFI) olyan egészség megőrzési és fejlesztési központok, amelyek feladata a helyi lakosság egészséggel kapcsolatos ismereteinek bővítése. Emellett egészségügyi szűrési lehetőségeket és egészséges életmód alternatívákat biztosítanak. A helyi Egészségfejlesztési Iroda munkatársai aktívan jelen vannak az Orosházi Járás összes településén. Alapvető cél a szív-érrendszeri és daganatos megbetegedések megelőzésének támogatása, a korai és elkerülhető halálozás csökkentése, a mentális egészség elérése a járásban, az egészséget meghatározó életmód, valamint az egészségmagatartást befolyásoló szokások javítása és a lakosság egészségtudatosságának növelése.

Az EFI-ben folyamatosan rendelkezésre áll egészségügyi állapotfelmérés és pszichológiai tanácsadás. Az ingyenes egyéni állapotfelmérés minden héten csütörtök délelőtt előzetes bejelentkezés után igénybe vehető az alábbi vizsgálatokra: vérnyomás-, vércukor- és koleszterinszint mérés, véoxigénszint mérése, testtömegösszetétel mérése (BMI, tetzsír, vázizom és zsigeri zsír százalékos meghatározása), demencia, szorongás és depresszió tünetfelmérés.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ keretein belül 4 telephelyen működik idősek klubja a 2023. december 31-ei állapot szerint Gyöngyvirág klub 10 fő klubtag, Platán idősek Otthona és Idősek klubja „B” épület 7 fő klubtag, Reménység klub 10 fő klubtag, Őszirózsa klub 8 fő klubtag. A klubok nappali ellátást nyújtanak a pszichiátriai és szenvedélybetegek részére. Az intézmény nyitáskor Orosháza közigazgatási területéről fogadtak ellátottakat, majd a felmerülő igények alapján Békés vármegye területéről is érkezhettek ellátottak. A klubok 20-20 fő ellátását képesek biztosítani.

A szolgáltatás feladata, hogy az öntevékenységre, az önsegítésre épülve elősegítse a pszichiátriai és szenvedélybetegek társadalomba történő reintegrációját, rehabilitációját; támogassa a helyi települési közösségbe, a foglalkoztatási rendszerbe történő beilleszkedésüket; szolgáltatást nyújtson a promóció és elsődleges prevenció céljával a mentálisan sérült, krízisben lévő személyek részére is. Hosszú távú cél a pszichiátriai és szenvedélybetegek szociális kompetenciájának javítása, a stigmatizáció csökkentése, aktivizálás az egészségügyi ellátás igénybevételében, a foglalkozási rehabilitációban, a társadalmi szerepvállalásban.

A klubok munkatársai a lehetőségekhez mérten próbálnak minél több, színesebb programot kínálni a klubtagoknak. Ezen ellátási formákhoz szervesen kapcsolódó előadásokat szerveznek, amelyekkel ismereteket adhatnak át, illetve amelyek a reintegrációt elősegítő képességek, készségek fejlesztésére szolgálnak.

A klubokban folyó tevékenységekről a lakosság folyamatos informálása megvalósul az oroshazieszk.hu honlapon megjelenő fényképes cikkekkel, illetve a lakosság és a háziorvosok között terjesztett szórólapokkal, annak érdekében, hogy minél szélesebb körben legyenek ismertek és ezáltal elérhetőek ezen ellátási formák.

A klub munkatársai azért dolgoznak, hogy a társadalom, a környezet számára minél inkább elfogadhatóbb legyen a pszichiátriai és szenvedélybetegséggel küzdők személye. Ennek érdekében mind szakmai körökben – konferenciák, személyes megkeresések, előadások, - mind a lakosság körében tájékoztató, felvilágosító – szórólap, nyílt nap, – munkát végeznek.

Az intézményben a Bonus Team Szociális Szövetkezet biztosít fejlesztő foglalkoztatást. A klubtagok között nagyon népszerű ez a lehetőség, mivel anyagi nehézségeik ezzel csökkentek, illetve megtapasztalhatták a rendszeres munkavégzés, a közösséghez tartozás előnyeit. Jelenleg 16 főnek tudnak rendszeres munkát biztosítani.

A klub munkatársai az elkövetkezendőkben is arra törekednek, hogy mindenki számára elérhető módon, magas szakmai színvonalon legyenek a pszichiátriai és a szenvedélybetegek segítségére, különböző szakmai programok, rendezvények, kirándulások megszervezése által.

Orosháza Város Önkormányzat fenntartásában működik az Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klubja. A Vadvirág Esély Klub, mint a fogyatékos személyek nappali ellátását biztosító intézmény, célját és feladatát a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet határozza meg.

A klub az ellátást igénybevevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez,

valamint helyet biztosít közösségi csoportoknak is. Biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

A Vadvirág Esély Klubban 2008-tól kezdődően 2017. március 31-éig szociális foglalkoztatás keretében munka-rehabilitációs tevékenység zajlott. A szociális foglalkoztatás folytatásaként a továbbiakban fejlesztő foglalkoztatást biztosítanak az ellátottak számára. A fejlesztő foglalkoztatás szintén pályázat útján valósulhat meg.

A fejlesztő foglalkoztatásra azért van szükség, mert az utóbbi években elindult egy folyamat, melynek eredményeképpen egyre fontosabbá vált a felnőtt, értelmükben akadályozott személyek munkára történő felkészítése. Az önálló egzisztenciát biztosító munka az ellátottak számára elérhetetlen, de más szinten és némileg más formában a sikeres munkatevékenység értelmet, biztatást, pozitív önbecsülést ad az akadályozottsággal élő személyeknek. Az esélyegyenlőségi törvény értelmében a fogyatékos személyek a társadalom egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben – jelen esetben a munka világában – történő részvételt. A fejlesztő foglalkoztatás 26 fő akadályozottsággal élő fiatal munkavégzését és kereseti lehetőségét biztosítja az ellátottak egészségi állapotának, korának, fizikai és mentális állapotának figyelembe vételével.

A nappali ellátás vonatkozásában 35 férőhelyes intézményben 26 ellátott foglalkoztatására van lehetőség a fejlesztő foglalkoztatásra vonatkozó működési engedély alapján.

Az egészségügyi rehabilitációs ellátásokhoz a város lakosságának az egészségügyi ellátórendszeren keresztül biztosított a hozzáférés.

A gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésében jelentkező problémák feltárása, megoldása, a szükséges fejlesztő és rehabilitációs folyamatok megvalósítása több szakágazat együttes tevékenységével realizálódik, az egészségügyi-, oktatási- és szociális intézményrendszer szereplői közötti kapcsolati háló kiterjedtsége, a kapcsolatok intenzitása, minősége függvényében.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzatok által biztosított közétkeztetés, amely gyakran a helyi szegény családból származó gyerekek táplálkozásának elsődleges forrása, fontos, hogy megfeleljen az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet egyik fő célkitűzése, hogy a napi bevitt sómennyiség 2015 és 2021 között 10%-kal csökkenjen. A közétkeztetési reform törekvései közé tartozik, hogy növelje a helyi és bio élelmiszerek arányát a menzákon, továbbá hogy bevonja a Magyarországon tenyésztett halakat a menzák kínálatába. A rendelet azt is előírja, hogy a nevelési-oktatási intézményben minden, szakorvos által igazolt diétás étkezést igénylő személy számára az állapotának megfelelő diétás étrendet kell biztosítani.

Az önkormányzatok, illetve intézményei által biztosított közétkeztetés és az önkormányzati intézményekben piaci szereplők által biztosított étkeztetés (pl. iskolai, munkahelyi büfék) rendszeres ellenőrzése szükséges, szakember bevonásával, hogy azok kínálatja és az ételek minősége mennyiben felel meg az általuk ellátott korosztályok egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az iskolai büfék esetén elvárás, hogy jelenjenek meg a kínálatban az egészségesebb táplálkozást támogató gyümölcsök, joghurtok, gabonapelyhek, egészséges ételek.

A településen a gyermekek étkeztetését a Prizma-Junior Közétkeztetési Zrt. látja el.

A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevő gyermekek étkeztetése helyben, intézményen belül történik, ahol megoldott a speciális étkeztetést igénylő, ételallergiás gyermekek számára biztosítandó étkeztetés is.

Az Egységes Szociális Központ főzőkonyhája a Teréz utcai egységben található. Gondoskodik az intézmény bentlakásos, nappali- és alapellátást igénybe vevő ellátottainak és munkatársainak a jogszabályi előírásoknak megfelelő étkeztetéséről.

Az alapanyagok beszerzése és a menüsorok összeállítása során figyelembe vett tényező a mennyiség mellett a megfelelő minőségű, változatos étrend összeállítása.

A települési lakosság által igénybe vehető étkeztetést biztosít még a Kórház főzőkonyhája is.

A Gyopárosi Gasztronómiai és Turisztikai Kft. által működtetett Speciális Ételek Konyhája nevű egység 2008. évben kezdett üzemelni. Alapvetően glutén, tej és tojás származék mentes meleg ételeket állítanak elő. Ehhez a szükséges alapanyagokat kizárólag azon cégektől szerezik be, amelyek a Magyar Táplálékallergia és Táplálékintolerancia Adatbanknál regisztráltak és a cégnek írásos garanciát adtak arra vonatkozóan, hogy az általuk szállított termékek a jelzett allergén anyagoktól teljesen mentesek.

Az ételek házhoz rendeléssel fogyaszthatók.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az állampolgárok Alaptörvény által biztosított alapvető joga, a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez, a rendszeres testmozgáshoz és testedzéshez való jog.

Az Önkormányzat alapvető érdeke, hogy a sport valamennyi társadalmilag hasznos funkciója érvényesüljön. Különösen fontos: a tisztességes játék (fair play), az esélyegyenlőség és a tolerancia eszményének kiteljesedése, a társadalmi együttélés és mobilitás elősegítése, a közösségi és családi kapcsolatok erősítése, a káros önveszélyeztető tendenciák (alkohol-, dopping és drogfogyasztás) megelőzése, a stresszterhelés ártalmas következményeinek csökkentése.

Orosháza Város Önkormányzata biztosítja a lakosság minden rétege számára az alapvető sportolási és rekreációs lehetőségeket különböző rendezvényekkel, programokkal, létesítmények térítésmentes használatával.

A város vezetése – az éves gazdálkodás lehetőségei alapján – anyagi támogatással segíti a sporttevékenységet annak érdekében, hogy a mozgás és az egészséges életvitel minél több városlakó életformájába beépüljön.

A városban több szervezetben folyik sporttevékenység, jelentős az oktatási intézményekben végzett tanórán és tanórán kívüli sportolási lehetőség, valamint a versenysport és utánpótlás nevelés tekintetében is kiemelkedő feladatellátás folyik.

A sport jótékony hatásainak kihasználása, többek között az egészségi állapot fenntartása, a betegségek megelőzése, a szellemi-testi egyensúly támogatása a lakosság hétköznapjaiban kevésbé van jelen, a tömegsport szélesítése, a lakossági tudatformálás minden korosztályban nélkülözhetetlen.

Ösztönözni szükséges az egészséges, mozgás-gazdag életmód kialakítását az ifjúság körében, amelynek keretében szükséges a fizikai aktivitást lehetővé tevő környezet megteremtése.

Érdemes megemlíteni az Orosházi Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézet Egészségfejlesztési Irodája (EFI) által szervezett Gyalogló Klubot, amely 2023. év őszén indult és még abban az évben 16 alkalommal tartottak sétát és összesen 84 kilométert tettek meg. A Gyalogló Klub a mai napig, heti egy alkalmas

rendszerességgel kínál lehetőséget a sétálni vágyóknak. Ebben az évben ismét elindult a Millió Lépés Az Iskoláért program, melynek keretében lehetőség van a klubtagoknak a Gyalogló Idősek Mozgalmához is csatlakozni. A Tavaszi Kerékpár Klub keretében hat héten át, minden kedd délután lehetőség nyílik együtt tekerni az EFI-vel. Az EFI szervezésében többedik alkalommal jelenleg 2025. március hónappal kezdődően elérhetőek a következő mozgás lehetőségét kínáló órák heti rendszerességgel : jóga, alakformáló női torna, kezdő fitnessz tánc, gerinctorna. Az órákon a részvétel ingyenes.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Bárki számára hozzáférhetőek a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások, úgymint: étkeztetés, házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgálat, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, idősek otthonai, fogyatékos személyek nappali ellátása, pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása, hajléktalan személyek nappali melegedője, éjjeli menedékhelye, átmeneti szállása.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

A gyermekek részére a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása (gyermekétkeztetés, bölcsőde, családi bölcsőde, alternatív ellátások), családok átmeneti otthonai, nevelőszülői formák biztosítottak a településen.

Az Önkormányzat Egységes Szociális Központja, az Orosházi Kistérség Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, egyházi és civil szervezetek, magánszemélyek biztosítják megkülönböztetés nélkül, igény szerint, a megoldandó helyzethez legjobban igazodó szolgáltatást.

g) drogvenciók szolgáltatások;

Orosházán a Mi-értünk Prevenciók és Segítő Egyesület nyújt támogatást többek között tanácsadással, különböző programokkal a drogvenciók szolgáltatások terén.

A MI-ÉRTÜNK Prevenciók és Segítő Egyesület 2000-ben alakult, közhasznú szervezetként működik. Az Egyesület alacsonyküszöbű, illetve az ártalomcsökkentés (harm reduction/minimalization) modelljét és módszereit használó szolgáltatásokat nyújt, valamint prevenciók feladatokat lát el, komplex egészséges életre nevelő programokat valósít meg (iskolai-, családi-, munkahelyi-, büntetés-végrehajtás színterein) elsősorban Békés vámege területén.

A programok célcsoportjai: mindenki, aki önmaga, családtagja, vagy barátja alkohol, kábítószer, szerves oldószer, gyógyszer, nikotin, internet – online játék, játékgép függés, étkezési zavarok, társfüggőségben él. Továbbá a veszélyeztetettek, veszélyes szerhasználatot folytató populáció (intravénás szerhasználók, halmozottan hátrányos helyzetűek, gyermekkorú szerhasználók, prostituáltak).

Céljuk, hogy a célcsoportot (rejtett droghasználat jelensége okán) nagyobb mértékben elérjék, hogy nagyobb arányban vegyék igénybe a meglévő szociális és tanácsadás jellegű szolgáltatásokat, programjaikat.

A hatékony problémakezelés módszereinek **ingyenes, önkéntes, anonim** módon hozzáférhetővé tétele a bajban lévő, drogvenciókával küzdő, viselkedészavaros, enyhébb fokú deviáns megnyilvánulásokat mutató, illetve egyéb okból veszélyeztetett serdülők és fiatalok, valamint hozzátartozóik számára (**prevenciók hatás érvényesülése érdekében**).

2024. évben a Mi-Értünk Egyesület "KontaktPont" Orosháza az általános és középiskolákban készségfejlesztő, önismereti és információnyújtó prevenciós interaktív foglalkozásokat tartott pl.: egészségnapok, pályaorientációs napok keretében. Emellett a város által szervezett nyári napközis táborban foglalkozott gyermekekkel önismereti, közösségépítő foglalkozások keretében. Korábban Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Konceptiója (2017-2022) részét képező - tematikus tréning- elnevezésű programmal vett részt az ifjúsági munkában. Mivel a korábbi koncepciók időszak sikeresnek bizonyult, ezért számos megkeresés érkezett az iskoláktól a 2024-es évre is, ennek köszönhetően minden intézményben sikerült csoportfoglalkozásokat tartani. Elsősorban inkább az újonnan összekerülő osztályközösségeket célozva. Innen ered a magasabb szám a 16 év alatti korosztálynál.

Az alacsonyküszöbű szolgáltatások anonim módon is igénybe vehetők, így nem minden esetben rendelkeznek pontos adatokkal a klienseik korát illetően.

Szolgáltatásaikkal a 18. év alatti fiatalokat elsősorban megkereső tevékenységeik (rekreációs szinten folytatott megkereső programok) és oktatási intézményekben tartott csoportfoglalkozások során érik el, de ez nem jelenti azt, hogy ezen találkozások szerhasználat miatt valósulnak meg.

Az elért 14-18. év közötti fiatalokkal történő találkozásokról nem „főre”, hanem kontaktra (találkozásokra) fókuszáló dokumentációt kell vezetni, azaz egy fő megjelenhet többször is kontaktként.

Kontaktra lebontott statisztika: (2024-es év): 16 év alatti 948 fő, 16-18 év között 334 fő

A **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** (KEF) 2011. óta működik Orosházán, célja a városi drogstratégia kidolgozása és a prevenciós tevékenységek koordinálása. A jövőben havonta tartják fórumaikat, hiszen fontos a folyamatos párbeszéd fenntartása a fórum résztvevőivel, a közös gondolkodás, ezeknek létjogosultsága van és lesz mindig.

Az Országos Rendőrkapitányság keretein belül 2025. március 01. napjával elindult a **DELTA program**, melynek célja a kábítószer-kereskedelem felszámolása, és a zéró tolerancia érvényesítése terjesztőkkel szemben. Kiemelt eleme a megelőzés, amelyben az iskolák és a települések fontos szerepet kapnak.

A rendőrség részéről megelőzési előadó tart az oktatási intézményekben folyamatosan droprevenciós előadásokat és programokat.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A településen a szolgáltatások igénybevétele során hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére irányuló tevékenység nem tapasztalható.

i) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szociális hátránnyal küzdő családok mind a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltató, mind a segélyező szervezetek látókörében vannak.

A megélhetési gondokkal küzdő családok gyermekei számára biztosítottak szabadidős foglalkozások, külön hátrányos helyzetűeknek szervezett nyári táborok. Az Önkormányzat biztosítja a szüneti gyermekétkeztetést mind a törvény által előírt hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára, mind a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (átlag adag/nap)
2018	544
2019	175
2020	83
2021	52
2022	80
2023	91

Forrás: Önkormányzati adat

Orosházán a Dél-Békési Étkeztetési Centrum működtet Népkonyhát, ahol a szociálisan rászorúk meleg ételhez juthatnak. 2023. évben mintegy 286 fő használta ki az étkezési lehetőséget rendszeresen, ez 91 fő átlagos napi adagot jelentett. 2022. évhez viszonyítva 84 fő új igénylő jelent meg.

Az Önkormányzat a Családsegítő Szolgálat részére külön keret biztosított arra, hogy krízishelyzetben (pl. gyógyszerkiváltás esetén, fejtetvesség kezelésében) azonnali segítséget tudjon nyújtani.

Az adományokat a legrászorultabbakhoz juttatja el, közülük hívja meg a klienseket ruhaválogatásra, karácsonyi rendezvényre, stb.

Az Önkormányzat felvállalta az adósságkezelést a legveszélyesebb lakhatási helyzetben lévő adósok esetében, a krízishelyzetben lévőknek évi több alkalommal nyújt átmeneti települési támogatást, gyermekek rendkívüli települési támogatását, az idős emberektől átvállalja a szemétszállítás díjának kifizetését a segélykeret terhére.

Temetési települési támogatást ad a nehéz helyzetű eltemettetőknek jelenleg az Ö.r. alapján 70.000.- forint támogatás nyújtható temetési települési támogatás jogcímen. Az Önkormányzat köztemetéssel áll helyt a hozzátartozók nélkül vagy temettetésre szegénysége miatt nem képes hozzátartozó helyett.

A téli krízis időszakban szilárd tüzelőanyag vásárlása céljából magasabb összegű átmeneti települési támogatást nyújt, jelenleg az Ö. r. alapján egy fűtési szezonban két alkalommal, alkalmanként 60.000.- forint összegben, vagy természetbeni ellátásként tűzifajuttatásban részesíti a szociálisan rászorult háztartásokat.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet szinterei igen sokrétűek, kiemelt szerepet kapnak a lakóközösségek, a munkahelyek, az oktatási, szociális intézmények, az egyházak, a civil szervezetek, a sportegyesületek, az azonos érdekekre, érdeklődésre létrejött alulról szerveződő közösségek. Nagyon erős a civil szervezetek jelenléte, az általuk szervezett programok, rendezvények nagyon népszerűek. Közösségépítő, közösség-szervező szerepe a helyi egyházaknak szintén jelentős.

A közösségi élet jelentős fórumai a városi rendezvények, a közmeghallgatások.

A városban a minden korcsoportot érintő közösségi élet legmeghatározóbb szintere Orosháza Főtere, a Petőfi Művelődési Központ és az ott helyet kapó Justh Zsigmond Városi Könyvtár, valamint a különálló Nagy Gyula Területi Múzeum.

A helyi kulturális intézmények tevékenységének négy fő területe: az esélyteremtés, az érték és hagyományörzés, új értékek létrehozása, és a közösségteremtés erősítése.

Az alkotó és művelődési közösségek száma évről-évre nő. A rendszeres művelődési foglalkozások, klubok, szakkörök, valamint a települési rendezvényeken résztvevők száma folyamatosan növekszik.

Évről évre nő Orosházán a szabadtéri, valamint az időjárástól független rendezvényhelyszínen megtartott programok száma. Számos program ingyenesen látogatható, így a szociálisan rászorultak részére is elérhetővé váltak városunkban a színvonalas kulturális rendezvények, mint például koncertek, színi előadások. Úgyszintén jeles esemény az augusztus 20-hoz köthető Szent István nap, mely városunk legnagyobb és legrégebb hagyományokhoz köthető rendezvénye, mely kirakodóvásárral, játszóházzal, ugrálóvárral és légi parádéval várja az érdeklődő valamennyi korosztályt.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
8	igen	23460	7

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban elfogadott normákhoz, viselkedési szabályokhoz.

A törvényileg meghatározott jogi normák megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve megszegését kényszereszközökkel torolja meg.

Az íratlan erkölcsi, vallási szabályok megszegését a társadalom tagjai többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszállással, megvetéssel büntetik.

A szokások, illemszabályok büntetése a társadalom tagjai részéről megnyilvánuló erősebb-enyhébb helytelenítés. A devianciához – az adott társadalomban elfogadott normáktól eltérő viselkedésekhez pl. a bűnöző, alkoholizáló, kábítószer-fogyasztó, lelki beteg, stb. embertársainkhoz – történő viszonyulás komoly erőpróba a szűkebb és tágabb közösségek együttélésben.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Nagyon fontos kiemelni, hogy a társadalom nem mondhat le az öngondoskodásról, hiszen alapelv, hogy az úgynevezett tanult tehetetlenségből kimozdítsa az e embereket és cselekvő, önmagáért tenni tudó, a társadalom ténylegesen hasznos tagjává tudja formálni. Ugyanakkor a társadalom szereplői nemcsak önmagukért, hanem nehezebb helyzetben lévő embertársaikért is felelősek.

Az adományozásnak, segítségnyújtásnak régi hagyománya van Orosházán, amelyben több helyi szervezet vállal nagy szerepet, néhány példa a teljesség igénye nélkül:

Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, a Vöröskereszt Orosházi Szervezete, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Orosházi Családok Átmeneti Otthona, Magyar Máltai Szeretetszolgálat helyi egysége, Rotary Club és a Nagycsaládosok Egyesülete.

Elsősorban a rossz anyagi körülmények között élő, rászoruló családok részesülnek adományaikból, amely főképp tartós élelmiszerből és ruhaneműből állnak.

Évek óta működik a „Hozom-Viszem” adományhely, mely egy orosházi lakos önzetlen önkéntes munkáját dícséri. A leadott használt, de jó minőségű ruhadarabokat, játékokat, eszközöket rászorulóknak vihetik el. A 2024. évben több, mint 4700 rászoruló jelent meg az adományhelyen, van köztünk olyan akinek nem lenne lehetősége máshonnan ruházathoz jutni.

Elsősorban a rossz anyagi körülmények között élő, rászoruló családok részesülnek adományaikból, amely főképp tartós élelmiszerből és ruhaneműből állnak.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Orosházán három települési nemzetiségi önkormányzat működik:

- Orosháza Város Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Orosháza Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
- Orosháza Város Román Nemzetiségi Önkormányzata

Alapvető feladatuk a nemzetiségi érdekek védelme és képviselése.

Városunkban különböző programok révén valósul meg a nemzetiségek sokszínűségének bemutatása.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat célja a német nyelv ápolása, a nyelvi oktatás fejlesztése és színvonalának emelése, kulturális értékek őrzése és védelme. Évről évre nevékhöz fűződik a „Német Hét”, „Svájci Hét”, „Osztrák Hét” valamint a német nyelvű Márton-nap. Az elmúlt években a városban 19 nagykövét és egyéb prominens személy fordult meg. Az Orosházi Táncsi Mihály Gimnázium diákjai különböző versenyeken, vetélkedőkön vehettek részt.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat bálokkal, mikulás és karácsonyi ünnepséggel, farsangi rendezvénnyel igyekszik a közösség erejét megőrizni, egyben tartani.

e) helyi lakossági önszerveződések

Városunkban a hasonló érdeklődéssel rendelkezők lakók között kialakuló önszerveződő csoportok sokszínű programokat kínálnak. A teljesség igénye nélkül említésre méltó a Mohácsy Mátyás Kertbarát Klub, az Orosházi Foltvarró Egyesület, az Orosházi Díszítőművészeti Kör, a Fényesség Táltos Dobkör, az Oros-haza Baráti Kör.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A város lakosságának etnikai összetétele színes képet mutat, mint ahogy a következő táblázatban látható.

Település, járás, vármegye, régió: Orosháza			
2022	2022	2021	2020
Nemzetiséghez tartozás az összes kérdés alapján	25 783	29 081	31 764
Nemzetiség	25 783	29 081	31 764
Hazai nemzetiségű	391	605	401
Bolgár nemzetiségű	7	12	8
Cigány (roma) nemzetiségű	202	324	285
Görög nemzetiségű	6	4	...
Horvát nemzetiségű	0	4	...
Lengyel nemzetiségű	6	18	7
Német nemzetiségű	55	73	27
Örmény nemzetiségű	5	6	0
Román nemzetiségű	40	39	6
Ruszin nemzetiségű	5	0	...
Szerb nemzetiségű	10	21	5
Szlovák nemzetiségű	59	101	53
Szlovén nemzetiségű	...	0	...
Más nemzetiségű	71	42	7

Ugyanakkor a származás, mint ismerv a szociális helyzet taglalása során nem differenciáló tényező. Elsősorban a romák társadalmi integrációja igényel megerősítést, amely túlmutat a szociális ágazat céljain és eszközrendszerén.

A jövőben kiemelten erősíteni kell az Önkormányzat és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat közötti együttműködést, ezzel elősegítve a romák életminőségnek javítására, a jobb lakhatási körülmények biztosítására, a testi-lelki egészségük megőrzésére, hagyományaik ápolására, az élethosszig tartó tanulás ösztönzésére tett törekvéseket. Erősíteni szükséges továbbá a roma célcsoport élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, a munkaerő-piaci (re)integrációjuk elősegítését.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Követendő életpályamodell hiánya	A fiatal roma gyermekek részére olyan pályamodellek bemutatása, amelyek alkalmasak a motiváció felébresztésére egy jobb életminőség felépítéséhez.
Megfelelő lakhatás hiánya, az „otthon” kialakításának nehézségei	Önkormányzati bérlakások kiutalása azok részére, akiknek az önálló életvezetéshez ez segítséget jelent, akik hajlandóak erőfeszítéseket tenni azért, hogy a munkaerőpiacon is megállják a helyüket, így később önállóan tudják megoldani a lakhatásukat.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Akkor jó a világ, ha jó benne gyereknek lenni”

Véghelyi Balázs

A gyermekek védelmének jogszabályi alapját az Alaptörvény rendelkezései teremtik meg, figyelemmel a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény rendelkezéseire. A hivatkozott jogszabályok alapján került sor a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gytv.) megalkotására. A törvény elismeri egyebek mellett a gyermek mindenképp felett álló érdekét. Előírja a szülők közös felelősségét a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért, a gyermek különleges védelmét a bántalmazás és elhanyagolás bármilyen formája ellen, biztosítja a szellemileg vagy testileg fogyatékos gyermek fokozott védelmét, a gyermek megfelelő életszínvonalhoz, egészséges fejlődéshez való jogát. A törvény célja, hogy a gyermek esélyegyenlőségének növelése érdekében megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a feladatra vállalkozó természetes és jogi személyek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel nyújtsanak segítséget a gyermek e törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

2023-ban Orosháza összlakossága: 27.593 fő volt. A 0-2 éves gyermekek száma ebben az évben 667 fő volt, a 0-14 évesek körébe nemek szerint 1780 férfi, valamint 1718 nő tartozott. A 15-17 éves korosztályon belül összesen 791 főt tartottak nyilván ebben az évben, 409 fő férfit és 385 fő nőt.

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	13261	14 332	27593	48,06%	51,94%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			667	2,42%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 780	1 718	3498	6,45%	6,23%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	409	382	791	1,48%	1,38%

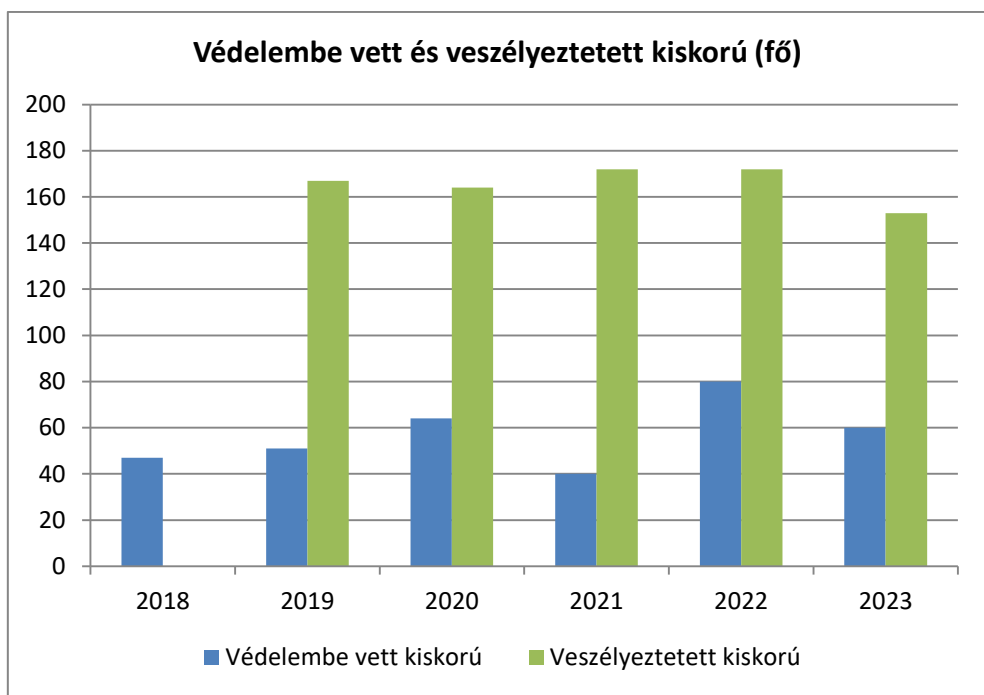
Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát 2012. december 31-ig a település jegyzője tartotta nyilván, 2013. január 1-jétől a gyermekvédelmi feladatokat a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatalának Hatósági, Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya (korábbi nevén: Járási Gyámhivatal) látja el.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	47	n.a.
2019	51	167
2020	64	164
2021	40	172
2022	80	172
2023	60	153

Forrás: TelR, KSH Tstar

A vizsgált 5 éves időszakban a fenti adatok alapján 2022-ben volt a legmagasabb érték a védelembe vett gyermekek tekintetében, a veszélyeztetett kiskorúak számában hasonló értékek jelennek meg a rendelkezésre álló adatok alapján, amely fokozottan felhívja a figyelmet a gyermekvédelem jelentőségére.

A gyámhatóság védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható.

A feladat mindenkori felelőse – a gyermekjóléti központ javaslatának figyelembevételével – védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatakorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, valamint a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút.

A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság felhívja a gyermekjóléti központot a védelembe vételhez kapcsolódó gyermekjóléti szolgáltatási feladatok eszménymentelésének ellátására és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz.

A gyermek veszélyeztetettségét számos hatás indukálhatja. Külön kiemelés és figyelmet igényel a gyermekek veszélyeztetettségének egy új dimenziója: az internet és játék függőség.

A mai világban a gyermekeknek kifejezetten szükségük van mindennapi életükhöz bizonyos szintű technikai és informatikai tudásra. Az internet egy óriási lehetőség, mely képes kinyitni a világot, információt, segítséget nyújt, viszont túlzott használatának vannak veszélyei, az internetfüggőség valós probléma, mely a függőségek között új szindrómának számít. A dependenciák közül a nem-kémiai függőségek (alkohol, drog stb.) tehát a viselkedési addikciók közé tartozik. Az elterjedtségéről nincsenek megbízható statisztikák, hiszen az érintettek nem mindig kerülnek kapcsolatba szakértő orvosokkal, pszichológusokkal. Az függők részarányát az internetező fiatalok teljes köréhez szokták általában viszonyítani, az adatok 8-10 százalék körül mozognak, de a statisztikák rendkívül bizonytalanok, hiszen a viszonyítási alap és a diagnózis is vitatott.

Az internetfüggőség diagnózisáról vita folyik a szakirodalomban, általában akkor állapítják meg ezt a szindrómát, ha az életvitele teljesen átalakul a páciensnek. Kényszeresen és kontrollvesztett állapotban interneteznek ilyenkor az érintettek, általában napi hat óránál többet töltenek úgy a számítógép előtt, hogy

ez a tevékenységük nem függ össze a munkájukkal vagy más okvetlenül szükséges tevékenységgel. Hozzátartozik ehhez az is, hogy az internethasználat csökkentésére saját elhatározásukból nem képesek.

A fent kifejtett probléma preventív kezelésére külön intézkedést határozott meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve.

A hatályos szabályozás szerint hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- szülő/k, családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége (legfeljebb alacsonyfokú végzettség),
- szülő/k, családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága (a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig (korábbi szabályozás szerint legalább 16 hónapig) álláskeresőként nyilvántartott személy),
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei (szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek).

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzet megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával egyidejűleg történik, de utólag is kérhető a megállapítása. A hátrányos helyzetet jellemző ismérvek közül míg korábban leginkább az alacsony foglalkoztatottság volt jelen, addig napjainkban a szülő/k alacsony iskolai végzettségére tekintettel kerül leggyakrabban megállapításra.

A településen fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya nem ismert, mivel olyan szenzitív tulajdonsága az adott személynek, mely nem gyűjthető. Erra a számra csupán következtethetünk a speciális intézménybe járó gyermekek arányából.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Biztató irányú változás, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma a évről évről évre csökken városunkban. A kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek jogosult:

- az intézményi gyermekétkeztetés ingyenes vagy 50%-os normatív kedvezményének,
- évente két alkalommal egyszeri pénzbeli támogatásra,
- egyéb kedvezmények igénybe vételére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelemhatárhoz kötött és a vagyon kizáró ok. 2024. évben változott a jogosultsági jövedelemhatár: alapesetben a szociális vetítési alap 225%-ára, míg a tartósan beteg, fogyatékos gyermek, gyermekét egyedül nevelő szülő, valamint nagykorúvá vált, még tanuló fiatal felnőtt esetében pedig 245%-ra emelkedett. Elsősorban a kiskorúak támogatása, de a jogosultsági feltételek fenn állása esetén kérelemre meg kell állapítani - azon nappali tagozaton középfokú tanulmányokat folytató fiatal felnőttnek részére 23 éves korig, valamint nappali tagozaton felsőfokú tanulmányokat folytató fiatal felnőttek részére 25 éves korig- akik nagykorúvá válásukat megelőző két hónapban legalább egy napra részesültek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

Évente kétszer egyszeri kifizetésben részesülnek azon gyermekek akiknek a megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény tárgyév augusztus 1-jén, illetve november 1-jén fenn áll. Gyeremenként illetve nagyokrává vált jogosultankét és esetenként a korábbi 6000.- Ft összegben, pénzbeli támogatás formájában. Amennyiben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállása kapcsolódik a támogatás mértéke 6.500,- Ft. Az alapösszegű és emelt összegű pénzbeli támogatás ellenértékét az állami költségvetés finanszírozta a Gyer. 68. §-a alapján.

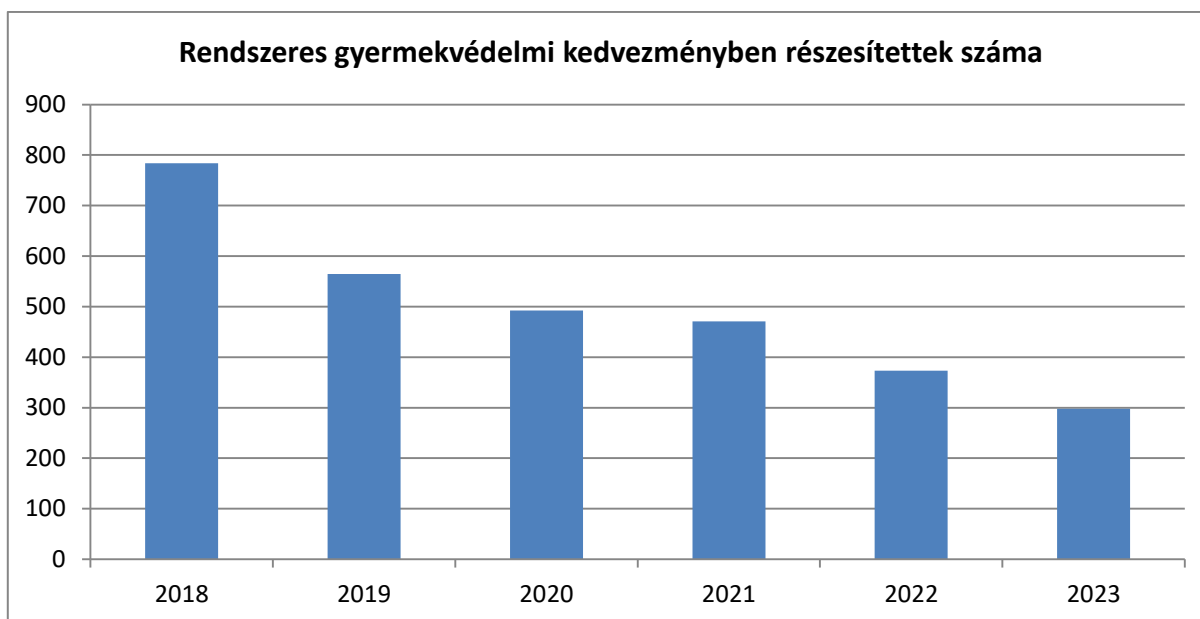
A pénzbeli támogatásban részesült gyermekek száma 2024. évben:

- 2024. augusztus 1. napján RGYK-ban részesült 317 gyermek, közülük 231 fő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű.
- 2024. november 1. napján RGYK-ban részesült 260 gyermek, közülük 198 fő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű.

Forrás: Önkormányzat

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	784
2019	565
2020	493
2021	471
2022	373
2023	298

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást felváltó gyermekek rendkívüli települési támogatása eseti jellegű, a krízishelyzetben lévő gyermekes családok számára jelent segítséget, ha a gyermek jogos igényeit kell kielégíteni a család teherbíró képességét meghaladó módon. Helyi önkormányzati rendelet szabályozza a jogosultság feltételeit, és a családban nevelkedő gyermekek számához igazítva a támogatási összeg mértékét. 2023. szeptember 1-jétől a korábbi támogatások összegének megemeléséről döntött a Képviselő-testület, melynek értelmében:

- az első gyermekekre a korábbi 8000,-Ft helyett 10.000,-Ft,
- a második gyermekekre 3.500,-Ft helyett 5.500,-Ft,
- a harmadik gyermekekre 2.100,-Ft helyett 4.100,-Ft,
- a negyedik és minden további gyermekekre 1.000,-Ft kerül megállapításra.

Eme változtatásnak köszönhetően hathatósabb segítséget tudnak igénybe venni az arra rászoruló családok. A támogatás összegének megállapításánál figyelembe kell venni a támogatást kérővel közös háztartásban élő valamennyi vér szerinti és örökbefogadott gyermeket, a házastárs gyermekeit, valamint azt a gyermeket is, aki átmenetileg tartózkodik a háztartáson kívül, illetőleg 30 napot meg nem haladóan átmeneti gondozásban részesül.

2024. évben gyermek krízishelyzetére tekintettel 137 fő segélyesnek, 284 esetben volt kifizetés gyermekek rendkívüli települési támogatása jogcímen, 4.635.500.- forint összegben. A támogatást az önkormányzat a saját forrásai terhére nyújtotta, kérelem elutasítására 6 esetben került sor, a jogszabályi felételeknek való nem megfelelés miatt.

Az Ö.r. alapján az Önkormányzat a 2021. év óta minden évben iskolakezdési támogatás jogcímen az iskolai évkezdéshez gyermekenként 10.000.- forint névértékű utalvány formájában támogatást nyújt, azon 6-18 éves (korábban 6-16 éves) gyermekek részére akiknek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága augusztus 1-jén fenn áll. Az általános iskola első osztályát megkezdő gyermekek részére, az iskolakezdési támogatás mértéke gyermekenként további 10.000.- forint.

Már több egymást követő évben, így 2024. évben is az Önkormányzat a karácsony előtti időszakban, a családok és a nagykorú jogosultak többletköltségeinek enyhítésére, alapvető és tartós élelmiszereket,

valamint édességeket is tartalmazó karácsonyi ajándécsomagot nyújt azon személyeknek, akiknek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév december 1. napján fennáll. A karácsonyi csomagok gyermekeként bruttó 9.017,- Ft/darab névértékűek voltak, melyeket az arra rászoruló 116 család (gyermekek száma 260 fő, ebből 6 fő nagykorúvá vált jogosult) vehette át a Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztály közreműködése által személyesen vagy meghatalmazott képviselő útján.

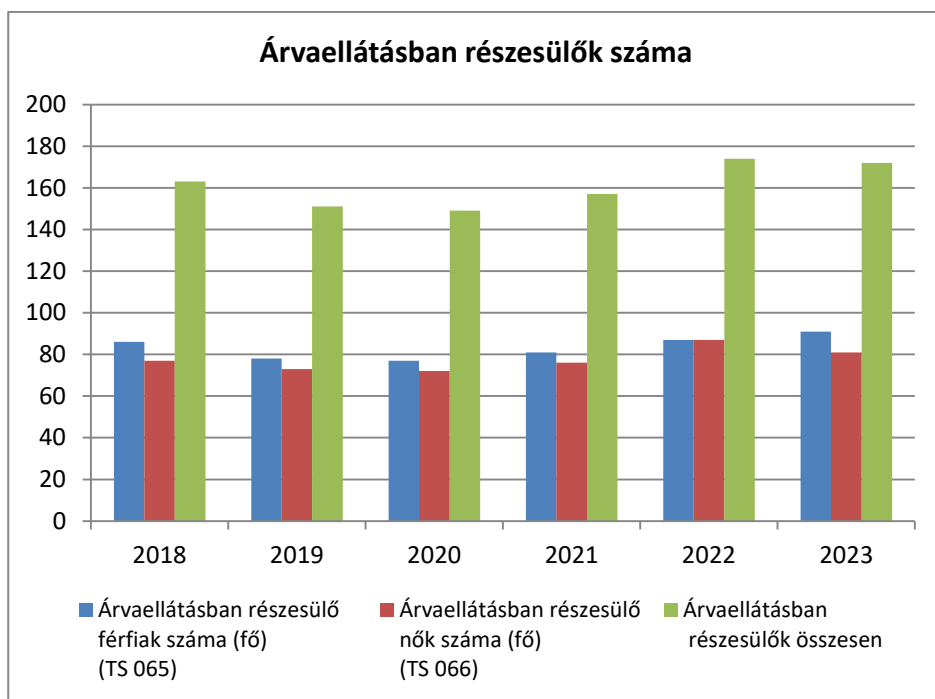
2016. évtől az Önkormányzat életkezdesi támogatást nyújt azon újszülötteknek, akiknek anyakönyvezése időpontjában Orosházán bejelentett lakóhelyük van.

2024. május 8. napján 68 fő gyermek, 2024. november 13. napján 84 fő gyermek részére Orosháza Város Polgármestere által került átadásra ünnepélyes keretek között az életkezdesi támogatás. Az év folyamán összesen 152 kisgyermek kapott 40.000,- Ft értékű Edenred/Rewin-utalványt, könyvet, rágókat továbbá babaköszöntő kártyát.

Ezek a kedvezmények hozzájárulnak ahhoz, hogy az anyagi nehézségekkel küzdő családok gyermekei is hozzá tudjanak jutni azokhoz a feltételekhez, amelyekkel jobb körülmények közül érkező társaik rendelkeznek a közoktatási intézményekben és felsőfokú tanulmányaik során.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	86	77	163
2019	78	73	151
2020	77	72	149
2021	81	76	157
2022	87	87	174
2023	91	81	172

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

E pontban a teljesség igényével a bölcsődei, óvodai gyermekétkeztetés is bemutatásra kerül, hiszen így kapunk átfogó képet a kedvezményes gyermekétkeztetésre vonatkozóan.

Orosháza városában a Prizma-Junior Közétkeztetési Zrt. által készített ételek jutnak el a legnagyobb számban az étkező óvodás, általános és középiskolás gyermekekhez. A Gál és Márta Kft. által működtetett kardoskúti Fehér-tó étterem szállítja az ételt a Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola számára. Speciális étrendet folytató gyermekek részére a SPÉKO (Speciális Ételek Konyhája) konyha nyújt segítséget. A Forrás Református Óvoda részére a Gyopárosi Gasztronómiai és Turisztikai Kft biztosítja az ételallergiás gyermekek étkeztetését.

Orosháza Város Önkormányzata biztosította továbbra is az ételallergiás gyermekek számára a tízórait és az uzsonnát egyaránt, az étkezés számukra ugyanazon térítési díjon érhető el, mint a nem ételallergiás gyermekek esetében.

A bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kapcsán 50%-100%-os kedvezményt vehet igénybe az, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, három vagy több gyermek nevelkedik a családban, fogyatékos, vagy tartós beteg gyermek él a családban, nevelésbe vették, illetőleg a szülő nyilatkozta a nevelési intézmény felé, hogy a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjárulékkel csökkentett összegének 130%-át.

Bölcsődei ellátás:

Kisharang Bölcsőde: A Kisharang Bölcsőde új Főzőkonyhája 2024. február 7. napján kezdte meg működését. A felújítási munkálatokat követően egy korszerű, a hatályos jogszabályi követelményeknek megfelelő Főzőkonyha áll az ellátást igénybe vevő kisgyermek rendelkezésére. A főzőkonyha irányítását szakképzett élelmezésvezető végzi, munkáját 1 fő diétás szakács és 2 fő konyhai kisegítő támogatja.

Ételallergiában és ételintoleranciában szenvedő gyermekek részére külön étrend biztosított, melyet dietetikus szakember iránymutatásai alapján készítenek el.

Az intézményt látogató kisgyermek (123 fő) vonatkozásában 2024. évben a szülők, törvényes képviselők 100 %-a mentesült az étkezési díj megfizetése alól, a gondozási díjat a jogviszonnyal rendelkezők 83%-a térítette meg.

Bóbita Bölcsőde: A Bóbita Bölcsőde tálalókonyhával rendelkezik, ahol jól képzett és sok éves munkatapasztalattal rendelkező konyhai dolgozó segíti a gyermekek étkeztetésének lebonyolítását. Ételallergiában és ételintoleranciában szenvedő gyermekek részére külön étrend biztosított, melyet dietetikus és ételmezevesztető szakember iránymutatásai alapján készítettek el. 2024. február 07. napjától kezdődően a Kisharang Bölcsőde modern, jól felszerelt Főzőkonyhája gondoskodott a kisgyermek ellátásáról.

Az intézményt látogató kisgyermek (48 fő) vonatkozásában 2024. évben a szülők 100%-a nem fizetett étkezési díjat, gondozási díj megfizetése alól pedig a családok 15 %-a mentesült.

Lurkó Családi Bölcsőde (magán): 2024. évben 19 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény. Bármilyen táplálék - allergia esetén a speciális étrendnek eleget tudtak tenni.

Lurkó Munkahelyi Bölcsőde (magán): 2024. évben 7 fő 3 év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott, bármilyen táplálék - allergia esetén a speciális étrendnek eleget tudtak tenni.

APRAJAFALVA Családi Bölcsőde (magán): 2024. évben a szolgáltatási nyilvántartásban engedélyezett 20 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény. Bármilyen táplálék - allergia esetén a speciális étrendnek eleget tudtak tenni a szülők segítségével.

Óvodák:

Az alábbi táblázat az óvodai nevelésre vonatkozó adatokat mutatja a 2024. évre vonatkozóan.

Habár a 3-6 éves korú gyermekek száma évről évre csökken, az óvodai csoportok, férőhelyek száma, valamint a feladat-ellátási helyek száma emelkedett.

Az óvodás gyermekek mintegy 92,5 %-a (702 fő) részesült 100 %-os kedvezményes étkeztetésben.

	Városi Önkormányzat Napközi Otthonos Óvodája	Forrás Református Óvoda	Székács József Evangélikus Óvoda	Eötvös József Katolikus Óvoda	Wesley János Gyógyped. Óvoda
Óvodások száma	446	80	141	80	12
100%-os kedvezményre volt jogosult a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján	429	54	129	78	12
Ellátottak százalékában	96 %	67,5 %	91 %	98 %	100 %

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Orosháza városában két magánóvoda működött 2024. évben. A gyermekétkeztetéssel összefüggésben az alábbi számadatokat nyújtották az intézmények:

	Lurkó Óvoda	APRAJAFALVA Óvoda
Óvodások száma	41	28
100%-os kedvezményre volt jogosult a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján	41	0
Ellátottak százalékában	100 %	0 %

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Iskolák:

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható – az óvodások számához hasonlóan –, hogy az iskolások száma fogyatkozó tendenciát mutat.

Az Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézménye és Tagintézménye: Kedvezményes étkeztetésben 245 gyermek (46,93 %) részesült, ebből 120 fő (48,98 %) 100 %-os és 125 fő (51,02 %) 50 %-os kedvezményrel étkezhetett.

Kedvezményben részesülők száma 2024. évben:

Intézmény	Összes tanulói létszám (fő)	Kedvezmény (fő)	
		100 %	50 %
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézmény	321	40	62
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Rákóczi utcai Tagintézmény	94	58	22
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Czina Sándor Tagintézmény	107	22	41

Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium: tanulói összlétszáma 577 fő. Ebből 27 fő gyermek (4,68%) részesült kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesült: 5 fő gyermek (18,52%)

50 %-os étkezési támogatásban részesült: 22 fő gyermek (81,48%)

Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma: tanulói összlétszáma 487 fő, felnőttképzésben részt vettek száma 76 fő. Ebből 13 gyermek (0,2%) részesült kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesült: 5 fő gyermek (63%)

50 %-os étkezési támogatásban részesült: 8 fő gyermek (37%)

Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola: tanulói összlétszáma: 489 fő, ebből 93 gyermek (19%) részesült kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesült: 3 fő gyermek (3 %)

50 %-os étkezési támogatásban részesült: 90 fő gyermek (97%)

Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium: az általános iskola tanulói létszáma 432 fő, a gimnázium tanulói létszáma 168 fő, amely összesen 600 fő. Ebből 170 gyermek (28,33%) részesült kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesült: 19 fő gyermek (11,18%),
50 %-os étkezési támogatásban részesült: 151 fő gyermek (88,82%).

Eötvös József Katolikus Általános Iskola: a tanulók összlétszáma 337 fő.

Ebből 110 gyermek (32,6%) részesült kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesült: 37 fő gyermek (33,6 %)

50 %-os étkezési támogatásban részesült: 73 fő gyermek (66,4 %)

Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola: a tanulók összlétszáma: 95 fő. Ebből 68 fő (71,57%) részesült kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesült: 36 fő gyermek (52,94 %)

50 %-os étkezési támogatásban részesült: 32 fő gyermek (47,06 %)

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen ilyen jellegű adatok nem kerülnek nyilvántartásra.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen ilyen jellegű adatok nem kerülnek nyilvántartásra.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A 3.5 pontban rögzített helyzetelemzés jelen pontnál nem kerül ismét kifejtésre. Abból megismerhető volt, hogy a szegregátumokban jelentős számú hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, olykor sajátos nevelési igényű gyermek él. A fejlesztésre szoruló tanulók igényeit kielégítő speciális alapfokú nevelési és oktatási intézmények, valamint szakképző intézmények a településen megtalálhatóak.

A szegregátumokban élő gyermek az egészségügyi szolgáltatók és a családgondozók célterülete, így az egyéb pontokban kifejtett preventív célú gyermekjóléti alapellátások itt valósulnak meg legnagyobb számban.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok) A korábban a 3.6.a) pontjában részletezésre került.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként

	db	Fő	Fő
2018	14	n.a.	n.a.
2019	15	n.a.	n.a.
2020	15	n.a.	n.a.
2021	15	n.a.	91
2022	14	n.a.	99
2023	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnők feladata: családlátogatás, tanácsadás tartása, fogadóóra tartása, szűrővizsgálatok elvégzése óvodákban és iskolákban, védőoltások megszervezése, oltás beadásának előkészítése, egészségfejlesztő nevelő munka (szülésfelkészítő tanfolyam, elsősegélynyújtó tanfolyam, csecsemőgondozási tanfolyam, babamasszázs stb.).

A védőnő a gondozottal, illetve a családdal akkor találkozik először, amikor a leendő anya várandósként tanácsadáson megjelenik. A megszületett gyermek fejlődését 18 éves koráig elkíséri.

Ha a családgondozás bármely szakaszában probléma adódik, a védőnő segítséget nyújt az általa elérhető lehetőségeket biztosítva, kérve a család együttműködését. Amennyiben ezek nem vezetnek eredményre, kapcsolatfelvétel történik a Gyermekjóléti Szolgálattal, majd kezdetét veszi a közös munka.

2024. évben Orosházán:

A születések száma: 170 fő (2023-ban 170 fő, 2022-ben 196 fő, 2021-ben 230 fő, 2020-ban 228 fő)

Gondozott gyermekek száma: 1279 fő

Szociális problémát tapasztaltak: 44 esetben

Ebből szociális okokból, a védőnő által, hatáskörében fokozott gondozást igénylő gyermekek száma: 7 fő

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálata felé 12 esetben éltek jelzéssel az alábbi problémákkal összefüggésben: gyermekelhanyagolás, gyermekelhelyezés, lakásprobléma, gyermekvállalási érdektelenség. A jelzésre minden esetben kaptak választ.

A szülővel történő kapcsolattartás módja: családlátogatás, fogadóóra, önálló védőnői tanácsadás, gyermekorvossal tartott tanácsadás, telefon.

Családlátogatás során tapasztalt problémák: anyagi és párkapcsolati, jogi, egészségügyi, gyermekelhanyagolás.

2024. december 31-én nyilvántartott várandósok száma: 90 fő.

Szociális okból veszélyeztetett kismamák száma: 9 fő, melyből a védőnő saját hatáskörében tart fokozott gondozásban: 4fő.

Kiskorú várandós: 1 fő

Otthonszülés 1 esetben volt

Nevelési, oktatási intézményekben tisztasági vizsgálat mellett egészségügyi szűrővizsgálatokat végeztek, melynek célja az elváltozások korai felismerése, és a további romlások megakadályozása. A leggyakoribb probléma a látászavar, melynek észlelése esetén haladéktalanul a szemészeti szakellátásra irányítják a gyermeket törvényes képviselőjén keresztül.

Egyre gyakoribb probléma az elhízás, amely hosszú távon mozgásszervi problémákat okoz, továbbá vérnyomás-emelkedést vonz maga után.

Az oktatási intézmények 6. és 7. évfolyamai számára megszervezték, lebonyolították a kötelező védőoltások beadatását. Visszatérő módon szembekerültek azzal a problémával, hogy a szülők ellenzik a védőoltások beadását. Ezt nagyban gerjesztik az interneten megjelenő negatív hangzatú cikkek.

2014/2015-ös tanévtől bevezetésre került a HPV elleni védőoltás, melyet a 7. osztályos lányoknak ajánlanak. A 2020/2021-es tanévtől már a fiúknak is beadható. Minden esetben a szülő, törvényes képviselő írásos hozzájárulása szükséges. Az oltás ingyenes.

Az iskolai és városi egészségnapokon rendszeresen tartanak a védőnők felvilágosító, tájékoztató előadásokat.

A védőnők által nyújtott szolgáltatások és családtervezési tanácsadás széles spektrumú és magas színvonalú, amelyet a leendő szülők, gyermekes családok nagy arányban igénybe is vesznek

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	2	10	5	n.a.	n.a.
2019	2	10	5	n.a.	n.a.
2020	2	10	5	n.a.	n.a.
2021	2	10	5	n.a.	n.a.
2022	2	10	5	n.a.	n.a.
2023	2	10	5	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az egészségügyi szolgáltatások közül a legfontosabb a betegség kialakulásának megelőzése lenne. Ennek érdekében az iskolákban igyekeznek felhívni a figyelmet a betegség megelőzésének fontosságára.

A házi gyermekorvosok által ellátott gyermekorvosi körzetek száma és vele együtt a házi gyermekorvosok száma öt, betöltetlen álláshely nincs.

c) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Orosházán a korai fejlesztési tevékenységet, illetve a 0-7 éves korúak speciális fejlesztését, tehetség gondozását a Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Orosházi Tagintézménye végzi. A Pedagógiai Szakszolgálat Orosházi Tagintézménye által nyújtott szolgáltatások száma a 2023/2024-es nevelési évben az alábbiak szerint alakult:

0-3 évesek: 47 fő
3-6 évesek: 1038 fő
7-10 évesek: 107 fő
11-14 évesek: 128 fő
15-18 évesek: 39 fő
Összesen: 1359 fő

Az összes szolgáltatások közül:

Csak szülő kérésére történt:	1359 fő
Óvodakérésére történt szülő beleegyezésével:	724 fő
Iskolakérésére történt szülő beleegyezésével:	635 fő
Gyermekjóléti Központ kérésére történt:	0 fő
Bírósági felkérés:	0 fő

Feladatellátásunk szakterületenkénti bontásban:

Szakértői bizottsági vizsgálat összesen:	603 fő
- ebből iskolaérettségi-vizsgálat:	72 fő
Korai fejlesztés, gondozásban részesülők száma:	47 fő

1. A korai fejlesztésben résztvevők az alábbi terápiás fejlesztésekben részesültek:

Komplex gyógypedagógiai terápia
Pervazív fejlődési zavarral küzdők terápiája
Szomatopedagógiai terápia
Konduktív pedagógiai terápia
Szenzoros mozgásfejlesztés Ayres, TSMT módszerrel
Gyógypedagógiai tanácsadás

Fejlesztő felkészítésben részesült: 0 fő

Logopédiai ellátás forgalmi adat szerinti ellátottak száma: 457 fő (szűrési adat)
Logopédiai terápiában részesült: 324 fő

Nevelési tanácsadás/terápia/állapotfelmérés: 342 fő
Iskolaelőkészítő foglalkozás, GMP beszédértés,- észlelés terápia, szenzoros integrációs terápia, Sindelar terápia, gyógypedagógiai tanácsadás, pszichológiai tanácsadás.
Tehetséggondozásban részesült: 18 fő

Kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása forgalmi adat alapján az összlétszám: 248 fő
(szűrési adat)
Tehetséggondozásban részesült: 18 fő

Ki kell emelni a Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés- Oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskolában folyó kiemelkedő fejlesztő rehabilitáló munkát, melyet az alábbi számokkal jellemezhető:

Az általános iskolában tanuló diákok és óvodások száma összesen: 95 fő

ebből alsó tagozatos: 31 fő
 felső tagozatos: 33 fő
 Óvodai csoport: 12 fő
 Súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő iskolai osztálya: 7 fő
 Szakiskolás: 5 fő
 Készségfejlesztő iskolai tanuló: 7 fő

Hátrányos helyzetű tanuló: 4 fő
 Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló: 22 fő
 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma: 23 fő
 Napközisek száma: 34 fő
 ebből alsó tagozatos: 17 fő
 felső tagozatos: 17 fő

Korrepetálás a tanulók szakértői véleményében előírtak alapján történik minden gyermeknél. Rehabilitációs foglalkozás és felzárkóztató foglalkozás keretein belül, melyet minden esetben a kijelölt, és a szakértői véleményekben előírt szakember lát el. Ennek száma minden tanulónál, átlagosan heti 3-4 óra, esetenként 5 óra. Tantárgyak: matematika, magyar, logopédia, konduktív mozgásfejlesztés, TSMT-terápia (Tervezett szenzomotoros tréning), AAK-terápia (Alternatív augmentatív kommunikációs terápia).

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Alapellátásban részesülők száma, a Család- és gyermekjóléti Szolgálat gondozási tevékenysége:

Együttműködési megállapodás alapján vesz szolgáltatást /nem, életkor	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18-24 éves	Összesen
Nő	7	7	40	14	9	77
Férfi	8	9	37	20	6	80
Összesen	15	16	77	34	15	157

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál egyszeri esetkezelésben részesülők száma:

Egyszeri esetkezelésben részesülők	0-2 év	3-5 év	6-13 év	14-17 év	18-24 év	Összesen
Fő	3	4	26	29	10	72

Gondozási tevékenység

2024. évben 7 fő családsegítő dolgozott Orosházán az intézményben. A tapasztalatok azt igazolják, hogy napjainkban a családok legjellemzőbb gondjai: a megélhetési és gyermeknevelési problémák, a pénzbeosztás, rangsorolás hiánya; a szülői elhanyagolás, családi konfliktus, a szülők nem megfelelő életvitele.

Gondozási tevékenység során azon dolgoznak, hogy a településeken élő gyermekek megfelelő anyagi és szociális biztonságban, megfelelő oktatási és kulturális közegben, békés, nyugodt környezetben, biztonságos, szeretetteljes, gondoskodó családban fejlődhessenek. Ezeknek a feltételeknek megteremtése elsősorban a család feladata, a szülők felelőssége, de szükség esetén az államnak – az általa működtetett, finanszírozott intézménynek szolgáltatást nyújtók által – is segítenie kell ebben a családot.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a leghatékonyabb a megfelelő időben érkező segítség. A nehézségek kialakulásakor, az akadályok felmerülésekor lehet a legeredményesebben megakadályozni a problémák súlyosabbá válását.

Alapellátásra különböző okok miatt került sor:

- gyermek oktatási-nevelési elhanyagolása,
- magatartási problémák,
- gyermek fizikai elhanyagolása,
- szülők, család életvitele, életvezetési problémája,
- anyagi nehézségek, alacsony jövedelmi viszonyok, lakhatási problémák.

Veszélyeztetettség okai (a szolgáltatást igénybe vevő családok száma elsődleges probléma szerint és a problémák halmazott száma):

A probléma típusa	Családok száma elsődleges probléma szerint	Problémák halmazott száma (db)
Életviteli	15	30
Családi-kapcsolati konfliktus	21	30
Családon belüli bántalmazás	2	4
Elhanyagolás	16	18
Gyermeknevelési	8	21
Magatartászavar, teljesítményzavar	7	21
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	6	18
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	1	3
Szenvedélybetegség	1	3

Egészségi probléma, egészségkárosodás következménye	1	2
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	12	52
Összesen	90	202

Veszélyeztetett kiskorúak:

Okok	Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint
1.Környezeti főcsoport	216
Ebből: Szülők, család életvitele	92
Családi szerkezeti	24
Gyermekekkel szembeni rossz bánásmód (összesen)	54
- Családon belüli bántalmazás: fizikai	2
- Családon belüli bántalmazás: szexuális	1
- Gyermekek elhanyagolása: fizikai	49
- Gyermekek elhanyagolása: lelki	2
2.Magatartás főcsoport	26
Ebből: Csavargás	1
3.Egészségi főcsoport	9
Ebből: Magatartás- vagy tanulási zavar	7
4. Anyagi főcsoport	27
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek	138
Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én	153

A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő gondozási tevékenység jelenti, mely a segítő kapcsolatra épül. A családdal folytatott szociális segítő munka filozófiája, hogy a gyermek jólétét akkor szolgáljuk a legjobban, ha megerősítjük a családot, mint egységet. A család segítése, gondozása tervezett tevékenység. A családgondozás hosszú folyamat, nem egy személy, tünet vagy probléma megoldását célozza, hanem egy komplex tevékenység, mely a család problémamegoldási eszköztárának javítását szolgálja. A tevékenység széles körű, de a megoldásban a „kis lépések” elve érvényesül.

A szükségletfelmérés alapján láthatóvá válik, hogy a szolgáltatást kérő nehézségei és együttműködési szándéka alapján indokolt-e a hosszabb távú együttműködés a klienssel. A segítő munka dokumentálása gondozás esetén az esetenaplóban történik. A gondozási tevékenységről cselekvési terv készül. Az egyénnel vagy a családdal történő együttműködés szabályai írásban történő szerződéskötés során kerülnek rögzítésre, melyet mindkét fél aláír.

A segítő folyamatban – amennyiben a probléma megoldása érdekében indokolt – lehetőség van más szolgáltatóhoz történő irányításra, vagy a család- és gyermekjóléti központ által

nyújtott speciális szolgáltatások igénybevételére. A szükséglet felmerülése után a család-és gyermekjóléti szolgálat munkatársa írásban megkeresi a család- és gyermekjóléti központot. A szociális segítő munka során a család-és gyermekjóléti szolgálat munkatársa szükség szerint, de legalább hathavonta áttekinti a gondozási folyamatot. Amennyiben a folyamat nem eredményes, a veszélyeztetettség nem csökkent vagy szűnt meg, valamint a családtagok nem együttműködnek, jelzi a család-és gyermekjóléti központ felé, kezdeményezi az esetkonferencia összehívását, ahol a szakemberek megtárgyalják, hogy szükség van-e hatósági intézkedésre.

A gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén a család- és gyermekjóléti szolgálat haladéktalanul, a Központ értesítése mellett, közvetlenül tesz javaslatot a hatósági intézkedésre.

Ameddig a hatósági döntés véglegessé nem válik, addig a gyermek ügyével a családsegítő munkatárs foglalkozik. A hatósági döntés véglegessé válását követően a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsere készíti el az egyéni gondozási-nevelési tervet, melybe a család-és gyermekjóléti szolgálat munkatársát is bevonja. A szociális segítő munkát, a gondozási tevékenységet továbbra is a családsegítő munkatárs végzi az egyéni gondozási – nevelési terv alapján. Az esetfelelős azonban az esetmenedzser, aki felel a gondozási folyamatokért.

Amennyiben a gyámhatóság a hatósági intézkedést nem tartja indokoltnak, de a gyermek veszélyeztetettsége fennáll, és a szülő, illetve a családba fogadó gyám vállalják az együttműködést, s ennek alapján valószínűsíthető a gondozás eredményessége, akkor a gyámhatóság az eljárás megszüntetésével egyidejűleg felhívja a család- és gyermekjóléti központot az alapellátás keretében történő segítségnyújtás megszervezésére. A családsegítő elkészíti az új cselekvési tervet, és annak alapján dolgozik tovább.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Tábla:4.3.3.a) b)

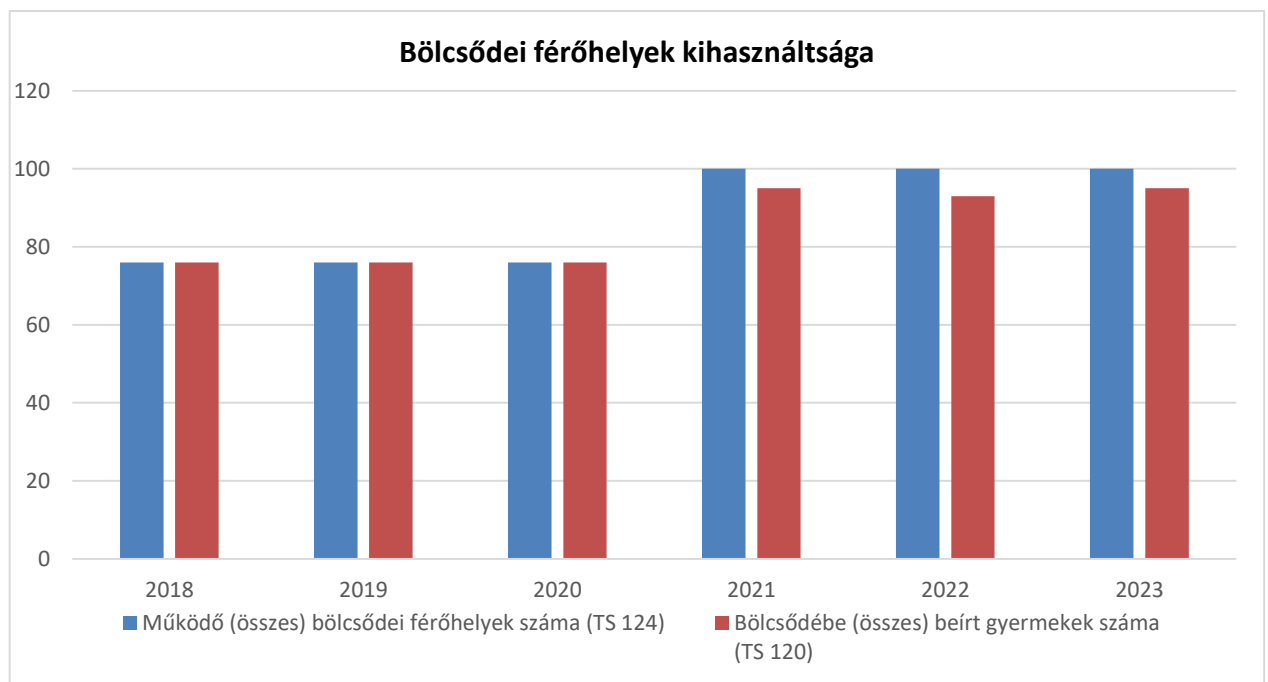
4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	175
2021	n.a.	169
2022	n.a.	168

2023	n.a	154
------	-----	-----

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	40	40	0	0	76	76
2019	0	0	40	40	0	0	76	76
2020	0	0	47	42	0	0	76	76
2021	0	0	40	40	0	0	100	95
2022	0	0	40	44	0	0	100	93
2023	8	7	43	45	0	0	100	95

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalatai

A 2016. január 1-jén életbe lépő jogszabályi változások jelentősen érintették az intézmény szakmai munkáját, területi lefedettségét. Két önálló szervezeti egység került kialakításra *család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve család- és gyermekjóléti központ*.

A Család- és gyermekjóléti központ feladatai tekintetében: Orosházi Járás valamennyi települése, azaz Békéssámson, Csanádapáca, Gádoros, Kardoskút, Nagyszénás, Orosháza, Pusztaföldvár, Tótkomlós.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítő munkatársai a gesztor intézményben és valamennyi területi irodában megtalálhatóak ügyfélfogadási időben. Ügyfélfogadási időn túl – probléma esetén – a Központ által működtetett készenléti szolgálat telefonszáma hívható, mely minden területi irodában kifüggesztésre került.

2024-ben Orosházán 7 fő családsegítő munkatárs dolgozott.

A Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenysége:

A Központ esetmenedzser munkatársai helyben elérhetőek voltak a lakosság számára. Orosházán, Csanádapácán, Gádoroson és Tótkomlóson az esetmenedzsereknek a területi irodákban volt található a munkavégzés helye, és heti rendszerességgel, meghatározott időpontokban ügyfélfogadást tartottak Kardoskút, Békéssámson, Pusztaföldvár és Nagyszénás településeken a szakmai programban leírtak szerint. Az egy szakemberre jutó ellátott települések számát a gondozotti esetszám és a földrajzi távolság határozta meg. Az ügyfélfogadási idő meghatározásánál figyelembe vették a település adottságait, az ellátott családok számát, valamint a problémák nagyságát.

2024-ben Orosházán 4 fő esetmenedzser, 1 fő szociális diagnózist készítő esetmenedzser, 6 fő teljes állásban és 1 fő részmunkaidős foglalkoztatás keretében foglalkoztatott óvodai és iskolai szociális segítő (Orosháza járási területén), valamint 4 fő tanácsadó (jogi, pszichológiai, gyermeknevelési és pénzügyi) dolgozott.

Szociális diagnózis

A törvényi előírásnak megfelelően ezt a feladatot intézményünk foglalkoztatásában jelenleg is 1 fő végzi teljes állásban.

A szociális diagnózis szerepe

A diagnózis készítése az a folyamat, amely megalapozza az egyén szociális támogatását és a majdani szolgáltatónál a szolgáltatási terv elkészítését, valamint megvalósítását, és amelynek során képet kaphatunk az egyén aktuális helyzetéről és állapotáról. A diagnózis egyfajta értékelési folyamat is, amelyben az egyén életútját, önmagáról alkotott képét és az esetleges vizsgálatok eredményeit a diagnózist készítő és maga az érintett személy összevetik.

A diagnózis készítése során felszínre kerülő problémák kezelése érdekében megállapításra kerülnek azok a szolgáltatások, amelyek megteremtik a fejlesztéshez, a normális működéshez szükséges feltételeket, továbbá meghatározásra kerül a megvalósítás határideje, megtörténik a célok elérését gátló és segítő erőforrások, kockázatok számbavétele. A diagnózis elkészítésében az ellátottnak aktívan részt kell vennie, nélküle a terv nem készíthető el.

Az esetmenedzsernek az első találkozástól számítva 15 nap áll rendelkezésre a diagnózis elkészítésére. Krízishelyzetben természetesen a szociális diagnózis elkészülte előtt is lehetőség van szolgáltatás igénybevételére és annak nyújtására.

A szociális diagnózis készítését kezdeményezheti:

- Család- és Gyermejkölési Szolgálat
- Család- és Gyermejkölési Központ
- Jelzőrendszer

Szociális diagnózis tartalma

A szociális diagnózis elkészítését adatlap segíti, melyben zárt és nyitott kérdések egyaránt szerepelnek, és melyben az adott válaszok értékelése után lehetővé válik a szükséglet meglétének, mélységének, intenzitásának értékelése, valamint a megfelelő szolgáltatás kiválasztása.

Fentiek értelmében a szociális diagnózishoz kapcsolódó felmérő adatlap funkciója egyrészt a szolgáltatási rendszerben elérhető szolgáltatási elemekre vonatkozó szükséglet meglétének vizsgálata, másrészt a fennálló szükségletek erősségének értékelése.

A szociális diagnózis felvétele során megismerkedhetnek az egyén családi helyzetével, lakókörülményével, egészségügyi állapotával, munkaerő piaci státuszával. A beszélgetés során a szociális diagnózist készítő esetmenedzser számára az is kiderül, hogy az egyén alkalmas-e önálló életvitelre, és amennyiben nem, milyen tényezők akadályozzák, gátolják, vagy éppen segíthetik őt ebben, és milyen szolgáltatások szükségesek ahhoz, hogy hosszabb távon önállóan tudja életét támogatni.

Amennyiben gyermeket, illetve gyermekeket érintő problémák is felmerülnek, a rájuk vonatkozó adatlap kitöltése is szükségszerű.

Mindezek ismeretében összegzésként megállapításra kerül egyes szükségletek hiánya, valamint a szükségletek kielégítéséhez szükséges szolgáltatási formák beazonosítása.

Tapasztalatok:

A beérkező kérelmek új és már folyamatban lévő esetek kapcsán jelentek meg a Központnál és a Szolgálatnál. Orosházán a 2024-es évben 34 kérdőív kitöltésére került sor, amelyben 32 felnőtt személy és 2 gyermek volt érintett.

A szakember tapasztalatai alapján leginkább gyermekkel kapcsolatos (igazolatlan iskolai hiányzások), társas kapcsolatból fakadó, családi kapcsolatokra vonatkozó, anyagi helyzettel összefüggő problémák, valamint lakhatási nehézségek fordultak elő jellemzően a településen, ami miatt szociális diagnózis elkészítésére került sor. A feltárt problémák megoldásához szükséges szolgáltatások települési és járási szinten elérhetőek voltak.

Szociális diagnózis statisztikai adatai

Település: Orosháza	
Kérelmek száma összesen:	34

Diagnózis felvételének kezdeményezője szerint:	
1. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat kezdeményezésére:	25
2. Család- és Gyermekjóléti Központnál jelentkező:	9
3. Jelzőrendszer kezdeményezésére:	0
Probléma típusa szerint:	
1. Családi kapcsolatokra vonatkozó problémák:	5
2. Lakhatási probléma:	3
3. Anyagi helyzettel kapcsolatos probléma:	2
4. Foglalkoztatással kapcsolatos probléma:	0
5. Egészségi állapottal kapcsolatos probléma:	0
6. Gyermekkel kapcsolatos problémák:	13
7. Társas kapcsolatokból fakadó problémák:	7
8. Életviteli problémák:	3
9. Egyéb:	1
Érintett fő összesen:	34
gyermek:	2
felnőtt:	32

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység:

Jogsabályi háttér

Az utóbbi évtizedekben számos gazdasági, társadalmi, valamint politikai változás ment végbe, melynek hatására az óvodák és iskolák rengeteg új kihívással találták szembe magukat. Ezzel egyidejűleg a családok belső működése, nevelésben betöltött szerepe és életvitele is átalakult. A problémával küzdő gyermekek száma drasztikusan megemelkedett, ami további terheket rótt az egyébként is leterhelt pedagógusokra. Ezen kialakult helyzet kezelésére, továbbá a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzése érdekében valamennyi köznevelési intézményben bevezetésre került az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység. A feladatellátás a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) alapján történik.

A jogszabály 1.000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekekre vetítve 1 fő (40 óra) alkalmazását írja elő, így a létszám tekintetében az orosházi járásban 6 kolléga főállásban, 1 fő pedig részmunkaidőben látja el a feladatot.

A tevékenység célja

Az NM rendelet rendelkezései értelmében az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység célja a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermekeknek, a gyermekek családjának, valamint az intézmény pedagógusainak és az intézményben megjelenő egyéb szakembereknek. Az óvodai és iskolai szociális segítő a szociális munka módszereivel látja el feladatait, ennek keretében segíti:

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedésében, tanulmányi kötelezettségei teljesítésében,
- a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,
- a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését,
- a jelzőrendszer működését.

Segítő munka az intézményekben

A Központ 2018. szeptembere óta óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást biztosít Orosháza járás közigazgatási területén.

Az óvodai- és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátásáról a Család- és Gyermekejóléti Központ szükséglet felmérést készít, majd ez alapján együttműködési megállapodást köt a köznevelési intézményekkel.

Az óvodai és iskolai szociális segítők nagyon sokrétű munkát végeznek. Segítséget nyújtanak a hozzájuk forduló gyermekek, szülők és szakemberek számára egyaránt.

Az alapvető problémák, amelyek a legtöbb esetben felmerülnek:

- a) rossz szociális háttér,
- b) anyagi- és megélhetési problémák,
- c) családi - és egyéb konfliktusok,
- d) magatartási problémák,
- e) konfliktushelyzetek diák-diák, tanár-diák, tanár-szülő között,
- f) tanulási- és részképesség zavar,
- g) elhanyagolás,
- h) életviteli problémák,
- i) nevelési problémák,
- j) kapcsolattartási problémák,
- k) agresszió,
- l) tanár- diák közötti kommunikációs nehézségek,
- m) tanár- szülő közötti kommunikációs nehézségek,
- n) magas számú igazolt, vagy igazolatlan hiányzás,

- o) válás, gyermekelhelyezés, kapcsolattartási problémákból adódóan a gyermeknél jelentkező pszichés zavarok.

Az intézményben dolgozó szakemberek a felmerülő problémák megoldása érdekében prevenció programok lebonyolításában vesznek részt. Az intézményekben a gyermekekkel végzett egyéni, illetve kiscsoportos munka kerül leginkább előtérbe. Ilyenkor az általuk megjelölt, vagy az iskolapszichológus, illetve más szakember által delegált problémákról beszélgetnek a segítőkkel kötetlenül, a kisebbekkel pedig játékos, mesés formában, továbbá prevenció csoportokat vezetnek.

A szociális segítő szakemberek egyedül, vagy másik szakemberrel közösen az alábbi programokat tartották gyermekek számára, amelyekkel a diákság nagyrészét elérték:

- prevenció mesecsoport,
- önismereti tréning,
- olvasóklub,
- tematikus csoportfoglalkozások aktuális témakörökben,
- boldogság óra,
- ön- és társismereti foglalkozások,
- közösségépítő csoportfoglalkozások,
- pályaorientációs óra,
- érzékenyítő foglalkozások óvodában és általános iskolában,
- nyugi ovi program,
- nyugi sulis program,
- tematikus csoportok tartása aktuális témához kapcsolódóan a MI-Értünk Prevenció és Segítő Egyesülettel,
- stressz kezelés, relaxációs technikák alkalmazása,
- relaxációs csoportfoglalkozás 3 mesekönyv alapján,
- meseterápia,
- tematikus kézműves foglalkozások,
- figyelemfejlesztő foglalkozások tartása mikrocsoportban,
- Neet-fiatalok címmel lemorzsolódás csökkentését célzó foglalkozások tartása,
- bullying prevenció,
- konfliktuskezelő óra,
- önismereti csoportfoglalkozás,
- internet használati szokásokkal kapcsolatos óra,
- foglalkozás tartása az élménypedagógia és drámapedagógia módszereivel.

A Család- és Gyermejjóléti Központ és Család- és Gyermejjóléti Szolgálat által gondozásban lévő gyermekekkel kapcsolatban végezték el a vállalt feladataikat, mint például konzultáltak az érintett osztályfőnökökkel, ezáltal biztosítva a hatékony és gördülékeny információáramlást a két intézmény között, vagy óralátogatások keretében megfigyelték az érintett gyermekeket.

A nyár folyamán bekapcsolódtak az Önkormányzat által megszervezett napközis tábor lebonyolításába, ezzel segítve a helyi szakemberek munkáját, valamint a gyermekek számára élményekben gazdag kikapcsolódást biztosítottak.

A Központ által hatósági döntést követően gondozott gyermekek száma (fő)

	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozói szakellátásból kikerült	Összesen
Érintettek száma	130	1	71	4	206

Az esetmenedzserek – kivéve a szociális diagnózist készítő esetmenedzsert – olyan családokkal és kiskorúakkal dolgoznak együtt, akik a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó valamely hatósági intézkedésben érintettek. Éppen ezért a munkájukban nagyfokú a leterheltség, ami nem számszakilag mérhető és mérendő, hanem az esetek minőségi jellemzőiben: a hozzájuk kerülő ügyek gyakorta hosszas előzménnyel rendelkeznek, ahol valamilyen okból kifolyólag a családsegítés nem tudta a kiskorúak veszélyeztetettségét nemhogy megszüntetni, de mérsékelni sem.

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek

Kapcsolattartási ügyelet

A szolgáltatás célja, hogy a gyermekek szülei házasságának vagy élettársi kapcsolatának felbontását követően is kapcsolatban maradjanak szüleikkel, nagyszüleikkel, testvéreikkel, továbbá nyugodt, semleges helyen biztosítsák a velük való rendszeres találkozást.

Járásbíróság vagy a gyámhatóság döntése értelmében 2024-ben 67 alkalommal, 22 fő esetében voltak kötelesek a feladat ellátásáról gondoskodni.

Készenléti szolgálat

Feladata a Család- és Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben történő azonnali segítség, tájékoztatás vagy tanácsadás.

A mobil telefonszám a nap 24 órájában hívható. Az ügyeletes munkatárs fogadja a hívásokat és megteszi a szükséges intézkedéseket.

2024. év során 36 esetben érkezett hívás, melyek alkalmával a kliensek elsősorban tájékoztatást, információnyújtást kértek a szakembertől. Előfordult az is, hogy szülők közötti konfliktus, vagy kapcsolattartási ügyekben kértek telefonon segítséget, veszélyeztetettség esetén jelzés felvételére és annak továbbítására került sor. Volt arra is példa, hogy lakhatási problémák megoldásában, családok átmeneti otthonába való elhelyezés miatt hívták a készenléti szolgálat telefonszámát, vagy feldolgozatlan traumáik ventilálására keresték az ügyeletes kollégát.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Célja különösen a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető gyermekek és fiatalok felkutatása, - szabad idejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermekek speciális segítése. További cél, számukra alternatívák kínálása szabadidejük eltöltésére, valamint helyet biztosítani kortársaikkal, vagy éppen más korosztályokkal való találkozásaikra.

Kórházi szociális munka

Célja a szülészeti- nőgyógyászati, valamint a csecsemő és gyermekosztályon a kórházi nővérrel együttműködve a válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése.

A kórházi szociális munkát heti egy alkalommal két órában végezte a Központ munkatársa. Az időbeosztás rugalmasan került kialakításra, így a beérkezett jelzésekre a hét bármely napján tudott hatékonyan reagálni. Sikerült jó kapcsolatot kialakítani a fentebb említett kórházi osztályokkal, kölcsönös tájékoztatással segítették egymás munkáját. A kórházi szociális munkás 23 esetben élt jelzéssel a szolgálatok, illetve a központ felé bántalmazás vagy elhanyagolás miatt.

Pszichológiai tanácsadás

2024-ben Orosháza Város Önkormányzata és az Egészségfejlesztési Iroda támogatásával két pszichológus látta el a feladatot Orosházán és Tótkomlóson előzetes egyeztetés alapján.

Az elmúlt évben 207 alkalommal nyújtottuk a szolgáltatást az Orosházi járás területén élő lakosságnak, mely 58 főt érintett.

Jogi tanácsadás

A jogi tanácsadást Orosházán, Dr. Letavec Ilona ügyvéd végezte. A szolgáltatás igénybevétele előzetes egyeztetés alapján történt. 2024-ben a tanácsadó 22 esetben nyújtott segítséget az ellátási területen élő lakosságnak. A tanácsadót elsősorban válás, gyermekelhelyezés, kapcsolattartás, gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése ügyében, házassági, illetve élettársi közös vagyon megosztásával kapcsolatban keresték fel. E mellett igény volt öröklési, lakáshasználati, tulajdonjogi, munkajogi, valamint végrehajtással, szerződéskötéssel kapcsolatos, illetve büntető ügyekben is a közreműködésre.

A Gyvt. 94. §-a előírja 20.000 állandó lakos felett a gyermekek átmeneti otthonának, 30.000 lakos felett a családok átmeneti otthonának létrehozását és működtetését, kötelező jelleggel. Ezen jogszabály 96. § (1) bekezdése rendelkezik arról, miszerint az önkormányzat kötelező feladatainak ellátási szerződés útján is eleget tehet. Minderre tekintettel az Önkormányzat ezen ellátási kötelezettségét a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel kötött ellátási szerződés alapján biztosította éveken keresztül. Az ellátási szerződés fenntartásának felülvizsgálata 2016. évben megtörtént, melynek eredményeként az megszüntetésre került jogszabályi kötelezettség hiányában.

Mivel az Intézmény által nyújtott szolgáltatásokat orosházi lakosok is igénybe veszik, illetőleg a város szociális ellátórendszerében is jelentős szerepet tölt be, így évente rendszeresen, legutóbb 2022-ben 250.000.- Ft vissza nem térítendő támogatásban részesült Orosháza Város Önkormányzatától.

Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona Szociális-és Fejlesztő Központ (a továbbiakban: CSÁO):

A CSÁO az egész ország területéről fogad várandós anyákat, gyermeküket egyedül nevelő szülőket, valamint gyermekeikkel együtt lakhatási krízisbe került családokat, akik átmeneti szociális problémáik,

családi konfliktusaik - esetleges bántalmazásuk, illetve megváltozott családi állapotuk (válás, haláleset stb.) miatt átmenetileg hajléktalanná váltak.

A bentlakásos elhelyezés mellett a Segélyszervezet a szociális munka teljes eszköztárát felhasználva segíteni kívánja a családokat abban, hogy a társadalomba visszailleszkedve képessé váljanak az önálló, teljes értékű életre.

Ellátási formák:

Az otthon által nyújtott ellátási formák:

- Családok Átmeneti Otthona
- Külső férőhely
- Félutasház
- Krízisközpont

A CSÁO keretében működtetett Krízisközpont speciális célcsoportja a kapcsolati erőszak miatt kialakult krízishelyzetek következtében otthonukat elhagyni kényszerülő bántalmazottak és családtagjaik. A Krízisközpont célcsoportjai közé tartoznak a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvényben meghatározott személyek.

Az ellátás célja, feladata:

A családok átmeneti otthona elsődleges célja, hogy hozzájáruljon a gyerekek azon jogához, hogy kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt a gyermekek a szülőktől, családtagjától nem szabad elválasztani. Az otthon további célja, hogy befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét, a válsághelyzetben lévő bántalmazott, vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét. A szociális munka eszköztárát alkalmazva segítséget nyújt a szülőnek a gyermeke szükséglet szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez, közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

A családok átmeneti otthonainak célja továbbá, hogy a szülőket képessé tegye arra, hogy a gyermeküket önállóan neveljék, problémáikat, nehézségeiket önállóan meg tudják oldani, önálló életvitelt alakítsanak ki, sikeresen tudjanak a társadalomba visszailleszkedni. Cél a családok felkészítése arra, hogy élve a szociális és gyermekvédelmi rendszer szolgáltatásaival hosszú távon saját olyan lakhatási lehetőséget és életformát tudjanak kialakítani, mely biztosítja a gyerekek megfelelő testi, lelki, érzelmi fejlődését.

Az ellátás időtartama:

A CSÁO szolgáltatása 12 hó + 6 hónap időtartamra vehető igénybe. Az intézményben működő Krízisközpont szolgáltatás 4 + 4 hét időtartamra nyújt lakhatási lehetőséget. A külső férőhelyen történő ellátás időtartama a Gyvt. 45. § (6) bekezdése és a 47. § (3) bekezdés a) pontja szerinti időtartammal együtt sem haladhatja meg a három évet.

Nyújtott szolgáltatáselemek:

Lakhatási, főzési, mosási, tisztálkodási lehetőség biztosítása, ruhaneművel, élelmiszerrel, tisztasági, tisztálkodási szerekkel történő ellátás, gyógyszersegélyezés, szükség szerinti teljes ellátás biztosítása. Az ellátás megszervezésénél a családok átmeneti otthona ellátás a fokozatosság elvét tartja szem előtt, az aktív segítségnyújtástól eljutni az önellátás magas fokára az egyén autonómiájának minél nagyobb érvényesülése és helyreállítása érdekében. Ugyanakkor ezen ellátásokat rugalmasan szervezi meg a szakmai team és indokolt esetben plusz támogatást is biztosít.

Családgondozás, szociális munka: A szociális szakembernek képessé kell tennie az ellátottakat arra, hogy hosszú távon meg tudják oldani önmaguk és családjuk problémáit. Ennek érdekében közreműködik és együttműködik az ellátó rendszer tagjaival, intézményekkel, hatóságokkal.

Pszichológiai tanácsadás: A lakóknak lehetőségük van pszichológiai tanácsadás igénybevételére. Ezen szolgáltatás célja a hozott pszichés sérülések kezelése, feldolgozása, valamint a reintegrációs törekvések pszichés támogatása.

Jogi tanácsadás: Az intézményben élőknek lehetőségük van jogi tanácsadás igénybevételére is. Jogi tanácsadás keretében a család segítséget kap jogi beadványok elkészítésében, munkajogi, családjogi kérdések tisztázásában, valamint segítséget kap a reintegrációs törekvések (pl.: lakhatási kérdések) jogi oldalainak tisztázásában.

Gyermekfejlesztés: A gyerekek tekintetében a fejlesztési célok egyrészt a krízishelyzet feldolgozásában, az iskolai, óvodai hátrányok leküzdésére, valamint a kisgyermekek részképességének fejlesztésére irányul.

A szabadidős és közösségi programok, csoportos tevékenységek megszervezése, lebonyolítása, a fejlesztő foglalkozások, pszichológiai tanácsadás a színtere ezen munkafolyamatnak melyben a családgondozó, pszichológus, pedagógus, fejlesztő pedagógus vehet részt.

A szemléletformálás érdekében egészségtudatosságra ösztönző programok lebonyolítása, prevenció programok, valamint környezettudatosságra ösztönző programok kerülnek lebonyolításra.

A gyermekjóléti alapellátásba tartozik a gyermekek napközbeni ellátása, mely tevékenységet Orosháza bölcsődéje, családi bölcsődék, óvodák, magán óvodák, általános és középiskolák látják el.

f) gyermekvédelem

A gyermekek védelme nagyon összetett fogalom. Általános megközelítésben a gyermekvédelem hatáskörébe tartozik, a gyermek születésétől felnőtté válásáig minden, ami az ő érdekében, vele és körülötte, a családban, az óvodában, az iskolában, a társadalom bármely területén történik. Mindezen történések elsődleges célja, a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének¹ megszüntetése, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerült gyermek helyettesítő védelmének biztosítása.

Napjainkban érzékelhető, hogy a világszervezetek mellet az egyes államok is egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a családok megerősítésére, a gyermekek érdekeinek védelmére. A magyar szabályozásban ezt a célt alapvetően a Gyvt. hivatott szolgálni, amelynek legfontosabb rendeltetése az volt, hogy kialakuljon egy olyan ellátórendszer, amelyben a családokat támogató, illetve szükség esetén a családot kiegészítő, átmenetileg helyettesítő ellátások egymásra épülnek, és ahol érvényesülnek a hazai és a nemzetközi egyezményekben foglalt értékek és alapelvek is.

A Gyvt. a gyermeki jogok két csoportját tartalmazza. Az egyik csoportba azok a jogok tartoznak, amelyek minden gyermeket megilletnek, a másik csoportot pedig azok a jogok alkotják, melyek a gyermekvédelmi rendszerbe bekerültekre vonatkoznak.

A jogvédelem alapvetően állami feladat. Az állam garantálja a jogok érvényesülését, és létrehozza az ehhez szükséges intézményrendszert, a megfelelő szabályozást, ami a gyermekek vonatkozásában átfogó, komplex és sokrétű feladatot jelent. Mindezek mellett fontos és nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy a gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

---

¹ **veszélyeztetettség:** olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. – A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 5. § n) pontja szerinti meghatározás.

A polgármester az Szt. 7. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettsége teljesítéséhez minden évben a mindenkori költségvetési rendelet kihirdetését követő 15 napon belül intézkedik krízis keret biztosítása iránt a költségvetési rendelet szociális előirányzatának települési támogatási kerete terhére évi egyszeri, december 31. napjáig teljesítendő elszámolási kötelezettség mellett 300.000.- forint összegben Orosháza Város Önkormányzat Egyeített Szociális Központja részére a Bentlakásos Ellátások Egységében az átmeneti ellátások biztosítására, valamint 300.000,-Ft összegben az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatának (a továbbiakban: Családsegítő Szolgálat) Orosházán működő munkatársai számára.

A tárgyévét követő évre vonatkozó költségvetési rendelet alapján biztosítandó krízis keret terhére előleg nyújtható az intézmény és a Családsegítő Szolgálat kérelmére: a hajléktalanok ellátásával foglalkozó szervezeti egységnek 20.000,- Ft, a Családsegítő Szolgálatnak 60.000,-Ft összegben. Az előleg igénylésének időpontja a tárgyévre vonatkozó elszámolási kötelezettség teljesítésének napja, az elszámolást követően. Az előleget a következő év január 15. napjáig kell folyósítani a kérelmezőknek.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálata (Gyermekjóléti Központ) speciális szolgáltatása az úgynevezett készenléti szolgálat, melynek feladata a gyermekjóléti szolgálatok nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben történő azonnali segítség, tájékoztatás vagy tanácsadás.

Információ kérés miatt keresték a központ ezen szolgáltatását, amely a nap 24 órájában hívható a 06-70/93-44-329-es mobil telefonszámon, amelyet egy orosházi esetmenedzser kezel. Minden héten hétfőn kerül másik személyhez, a szolgálat 1 hétig tart.

A krízis helyzetben lévők számára az Önkormányzat kríziskezelő rendkívüli települési támogatás állapít meg. A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére pénzbeli vagy természetbeni ellátásként rendkívüli települési támogatást nyújt, melynek formái:

- gyermekek rendkívüli települési támogatása,
- átmeneti települési támogatás,
- rendszeres települési támogatás.

Továbbiakban segítséget nyújt sok esetben krízis helyzetbe kerülő családoknak városunkban a Vöröskereszt helyi szervezete ruházattal, tisztálkodási szerekkel, higiénés felszereléssel, élelemmel.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A városban nagyon színes és sokrétű választék van a szabadidő eltöltésére.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálata köteles a városi szabadidős tevékenységeket szervezni, melyeken a rászoruló családok gyermekei örömmel vesznek részt. A helyi médiában és hirdetési lehetőségeken minden alkalommal megjelennek a programok, rendezvények.

2024-ben megvalósult programok, melyek az Egy Más jövőÉrt Alapítvány támogatásával valósultak meg:

- Kirándulás Szegedre
- Orosházi Farsangoló
- Családi Nap
- Hagyomány őrző Nap
- Fiatalok Napja

- „Törj ki, Te is lehetsz példakép!”
- Belvárosi Majális
- A padlás című musical előadás ingyenes megtekintése (2 alkalommal).

A modern technikának és közösségi oldalaknak köszönhetően könnyen utol lehet érni a fiatalokat az interneten, melyen a programokat népszerűsíteni tudják, akár egymás között is. Az Önkormányzat intézményei és egyéb szervezetek által kínált lehetőségek sok esetben pályázati forrásokból valósulnak meg. Éppen ebből a lehetőségből kifolyólag programok színes tárháza nyílik meg ingyenesen a városban élők előtt.

Szabadidős tevékenységet nyújtó önkormányzati fenntartású és önkormányzati támogatással működő intézmények, fórumok:

- Justh Zsigmond Városi Könyvtár
- Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft.
- Orosháza Városi Önkormányzat Nagy Gyula Területi Múzeuma
- Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzat
- Nagycsaládosok Egyesülete
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Az intézményi gyermekétkeztetés adatai a **4.1. b)** pontjában bemutatásra kerültek.

Orosházán 2024. évben szünidei gyermekétkeztetésre jogosultak száma

Szünidei gyermekétkeztetés	hátrányos helyzetű gyermekek száma	halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma	szünidei étkezésre jogosult gyermekek száma összesen	106/2022. Korm. rendelet alapján jogosult gyermekek száma
Tavaszi szünet	320	97	87	320	4
Nyári szünet	302	104	79	302	2
Őszi szünet	267	93	61	267	0
Téli szünet	260	94	64	260	0

Forrás: Önkormányzati adatok

A szünidei gyermekétkeztetés igénybe vétele nem kötelező. A következő táblázat mutatja, hogy a jogosultak közül hány gyermek számára vették igénybe az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést és annak mennyi volt a költsége.

Orosházán 2024. évben a szünidei gyermekétkeztetést igénybe vevők száma

Szünidei gyermekétkeztetés	Szünidei étkeztetésben részesülők száma (fő)	Szünidei étkeztetés költsége (eFt)
Tavaszi szünet	44	372.897
Nyári szünet	90	6.882.772
Őszi szünet	39	274.396
Téli szünet	31	282.086

Forrás: Önkormányzati adatok

A szünidei gyermekétkeztetés az Orosházi Polgármesteri Hivatal Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztálya, az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, az Orosháza Város Önkormányzata Egységes Szociális Központ Tanyasegítő Szolgálat és az Orosháza Város Önkormányzata Gyermek- és Diákélelmezési Intézmény együttműködésének eredményeként valósult meg.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A városunkban megrendezésre kerülő programok lehetőséget nyújtanak arra, hogy mind a hátrányos és a nem hátrányos helyzetű gyermekek egyaránt részesülhessenek élményekben, tapasztalatokban, a teljesség igénye nélkül ilyen a GYIÖK szervezésében évről évre megrendezett Mikulásfutás, A Petőfi Művelődési Központ által szervezett közösségi programok, vagy a „Máltai” játszótér nyújtotta közösségi tér adta lehetőségek.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésről nincsenek információink.

A bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

2016. évtől az Önkormányzat életkezdési támogatást nyújt azon újszülötteknek, akiknek anyakönyvezése időpontjában Orosházán bejelentett lakóhelyük van.

2024. május 8. napján 68 fő gyermek, 2024. november 13. napján 84 fő gyermek részére az Orosháza Város Polgármestere által került átadásra ünnepélyes keretek között az életkezdési támogatás. Az év folyamán összesen 152 kisgyermek kapott 40.000,- Ft értékű Edenred/Rewin-utalványt, könyvet, rágókát továbbá babaköszöntő kártyát.

Az önkormányzati feladatok az Orosházi Polgármesteri Hivatal, Általános Igazgatási Osztály által valósultak meg.

A Gyermekjóléti Központ esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szülei szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából áll.

Bursa Hungarica Ösztödij támogatást biztosít a település 2022. szeptember hónaptól a korábbi 5000.- Ft helyett havi 8.000,- Ft értékben, 10 hónapig egy naptári évre vonatkoztatva.

Az Önkormányzat Diáktanyát működtet a diákok közösségi terének kialakítása és fenntartása céljából, melynek költségeit saját forrásából fedezi.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára, az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhető, a törvény által szabályozott keretek között.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása**

Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodájában 1 székhelyen és 7 telephelyen 446 gyermeket látnak el. Ebből 8 gyermek hátrányos helyzetű, 13 fő halmozottan hátrányos helyzetű, és 3 gyermek veszélyeztetett. Gyermekvédelmi céllal látogatott család nincs. A Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat felé 3 esetben éltek jelzéssel.

Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium

gyermeklétszáma 141 fő, ebből hátrányos helyzetű 2 fő. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nem jár az intézménybe. Védelembe vett gyermekek száma 2 fő. Veszélyeztetett gyermekről nem tudnak, 2023/2024. (májusi statisztika) évben a Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat felé jelzéssel nem éltek. Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek száma 3 fő. SNI gyermekek száma 6 fő. BTM gyermekek száma 16 fő.

Forrás Református óvodában járó gyermekek létszáma 80 fő, ebből hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nem jár az intézménybe. A Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat felé nem éltek jelzéssel.

Eötvös József Katolikus Általános Iskola és Óvoda

Gyermeklétszáma 80 fő, ebből hátrányos helyzetű 2 fő, halmozottan hátrányos helyzetű 2 fő, veszélyeztetett 0 fő, nevelésbe vett 0 gyermek. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek: 6 fő. Gyermekvédelmi céllal látogatott családok száma: 0, szociális támogatással kapcsolatos fogadóórák száma (Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésével kapcsolatos információnyújtás): 2. A Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat felé jelzéssel nem éltek, közöttük a kommunikáció rendszeres.

Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelés- oktatást Végző Iskola, Szakiskola fejlesztő óvodai csoportjának gyermeklétszáma 12 fő. Gyermekvédelmi céllal családlátogatás nem volt. A Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat felé nem éltek jelzéssel.

Lurkó Óvoda gyermeklétszáma 2024. január 1.-augusztus 31-ig 41 fő, szeptember 1-től 42 fő. Ebből hátrányos helyzetű gyermek 0 fő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 0 fő, veszélyeztetett gyermek 0 fő. A Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat felé jelzéssel nem éltek.

APRAJAFALVA Óvoda engedélyezett gyermekek férőhelyszáma 2024. évben 40 fő volt, beiratott gyermekek száma 28. Ebből hátrányos helyzetű 0 fő, halmozottan hátrányos helyzetű 0 fő, veszélyeztetett 0 fő. A Gyermekejélési Központ és Családsegítő Szolgálat felé jelzéssel nem éltek.

Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium és Kollégium

A középiskolában tanuló diákok létszáma:	577 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	169 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	54 fő
Ebből a veszélyeztetett tanulók száma:	0 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	5 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	17fő
- az erre fordított órák száma havonta: matematika tantárgyból 36 óra	
. az erre fordított órák száma havonta: magyar tantárgyból 32 óra	
A korrepetálás szabadon látogatható, így a létszám alkalmanként magasabb is lehet.	

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézmény

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	321 fő
ebből	
alsó tagozatos:	120 fő
felső tagozatos:	201 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	38 fő
Hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	23 fő
Veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	3 fő
Napközisek száma:	120 fő
Tanulósobára járók száma: 24 fő	
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	14 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	4 óra

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Czina Sándor Tagintézménye

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	107 fő
ebből	
alsó tagozatos:	50 fő
felső tagozatos:	57 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	13 fő
Hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	17 fő
Veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	10 fő
Napközisek száma:	66 fő
Tanulósobára járók száma: az iskolában nem működik tanulószoba, a felső tagozatosok is napközis ellátásban részesülnek.	
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	60 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	30 óra

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Rákóczitelepi Tagintézménye

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	94 fő
ebből	
alsó tagozatos:	54 fő
felső tagozatos:	40 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	51 fő
Hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	50 fő
Veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	22 fő

Napközisek száma:	70 fő
(az alsós tanulók egész napos oktatásban részesültek: 42 fő)	
Tanulósobára járók száma: 0 fő	
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	0 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	0 óra

Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	489 fő
ebből alsó tagozatos:	255 fő
felső tagozatos:	234 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	3 fő
Hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	1 fő
Veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	0 fő
Napközis száma (ebből 12 alsó tagozatos és 1 felső tagozatos csoport)	13 fő
Napközisek (alsó tagozat) száma:	255 fő
Tanulósobára járók száma:	30 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma :	57 fő

Eötvös József Katolikus Általános Iskola

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	337 fő
ebből alsó tagozatos:	176 fő
felső tagozatos:	161 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	32 fő
Hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	25 fő
Veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	3 fő
Napközisek száma:	176 fő
Tanulósobára járók száma:	39 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	68 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	44 óra

Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelés- oktatást Végző Iskola, Szakiskola

Az általános iskolában tanuló diákok és óvodások száma összesen:	95 fő
ebből alsó tagozatos:	31 fő
felső tagozatos:	33 fő
Óvodai csoport:	12 fő
Súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő iskolai osztálya:	7 fő
Szakiskolás:	5 fő
Készségfejlesztő iskolai tanuló: 7 fő	
Hátrányos helyzetű tanuló: 4 fő	
Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló:	22 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	23 fő
Napközisek száma:	34 fő
ebből alsó tagozatos:	17 fő

Korrepetálás a tanulók szakértői véleményében előírtak alapján történik minden gyermeknél. A tanév elején differenciáltan egyéni éves, negyedéves fejlesztési, illetve rehabilitációs tervek készülnek. Rehabilitációs foglalkozás és felzárkóztató foglalkozás keretein belül, melyet minden esetben a kijelölt, és a szakértői véleményekben előírt szakember lát el. Ennek száma minden tanulónál, átlagosan heti 3-5 óra. Tantárgyak: matematika, magyar, logopédia, konduktív mozgásfejlesztés, TSMT-terápia (Tervezett szenzomotoros tréning).

A komplex gyógypedagógiai terápiát gyermekeink a tanórák és a foglalkozások keretein belül kapják meg.

Székács József Evangélikus Óvoda Általános Iskola és Gimnázium

Az iskolában tanuló diákok száma:	600 fő
ebből	
alsó tagozatos:	255 fő
felső tagozatos:	177 fő
gimnazista:	168 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	21 fő
Hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	6 fő
Halmozottan hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma (nevelésbe vett tanulókkal együtt):	6 fő
Veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	0 fő
Napközisek száma:	305 fő
Tanulósobára járók száma:	0 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	93 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	62 óra
A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	85 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	5 fő

Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium

Az iskolában tanuló diákok száma:	487 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	158 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	28 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma:	40 fő
Veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	0 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	0 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	0 óra

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%

2018	885	72	8,14
2019	863	19	2,20
2020	816	31	3,80
2021	812	44	5,42
2022	793	16	2,02
2023	808	16	1,98

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	183	9,21
2019	n.a.	75	3,81
2020	n.a.	85	4,30
2021	n.a.	97	5,09
2022	n.a.	53	2,80
2023	n.a.	52	2,75

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)

				(TS 099)		
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	20	2	84	22	20	7
2019	6	1	44	12	16	6
2020	5	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	4	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	2	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	220	169
2019	186	151
2020	184	148
2021	164	144
2022	130	103
2023	136	100

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodájában 4 fő gyógypedagógus végzi tevékenységét, akik komplex gyógypedagógiai terápiát, SZIT terápiát, logopédiát, autizmus specifikus terápiát folytatnak heti 6-6-6-3 órában.

Székács József Evangélikus Óvoda: Gyógypedagógus: 1 fő, heti 5 órában, fejlesztőpedagógus: 1 fő, heti 3 órában (az óraszámok évente változnak, a fejlesztésre jogosult gyermekek számától és a szakvéleményükben előírt óraszámoktól függően). Iskolapszichológus: 1 fő, segítségét szükség szerint, alkalomszerűen veszik igénybe (az óraszámok az iskolánál jelezve, mert egy intézménynek számít).

Ötvös József Katolikus Óvoda: fejlesztőpedagógusa hetente 2 alkalommal 45 percben tevékenykedik.

Lurkó Óvoda: fejlesztőpedagógusa heti 45 percben tevékenykedik, logopédia hetente 2x45 percben biztosított. Gyógypedagógiai tevékenység heti 45 percben folyik.

Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában: 1 fő fejlesztő pedagógus dolgozik teljes munkaidőben. 1 fő logopédus 8 órában, 1 fő fejlesztő 7 órában, 1 fő gyógypedagógus 13 órában, 1 fő pszichológus 18 órában dolgozik.

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézményében: 5 gyógypedagógus dolgozik heti 22 órában, 1 főállású fejlesztőpedagógus szintén heti 22 órában, 2 rész munkaidős fejlesztőpedagógus összesen heti 12 órában, illetve 1 főállású pszichológus heti 22 órában.

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Czina Sándor Tagintézményében: 6 fő gyógypedagógus, 1 fő pszichológus, 1 fő fejlesztő pedagógus, 1 fő logopédus tevékenykedik.

Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnáziumban: 1-1-1 fő pszichológus, fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus dolgozik heti 40 órában, valamint 1 fő szomatopedagógus 3 órában, 1 fő logopédus 7 órában és 1 fő logopédus 8 órában.

Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Szakiskola: 23 főállású gyógypedagógust foglalkoztat, pszichológus pályázati forrásból biztosított heti 2 órában.

Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma: Fejlesztőpedagógus hetente 20 órában tevékenykedik.

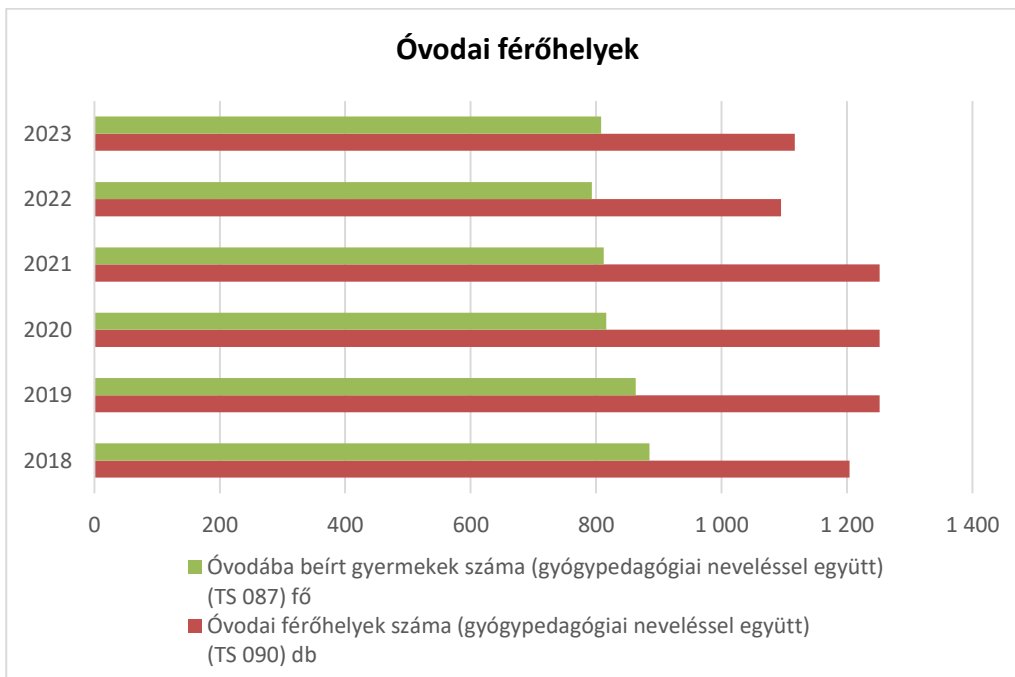
Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium:

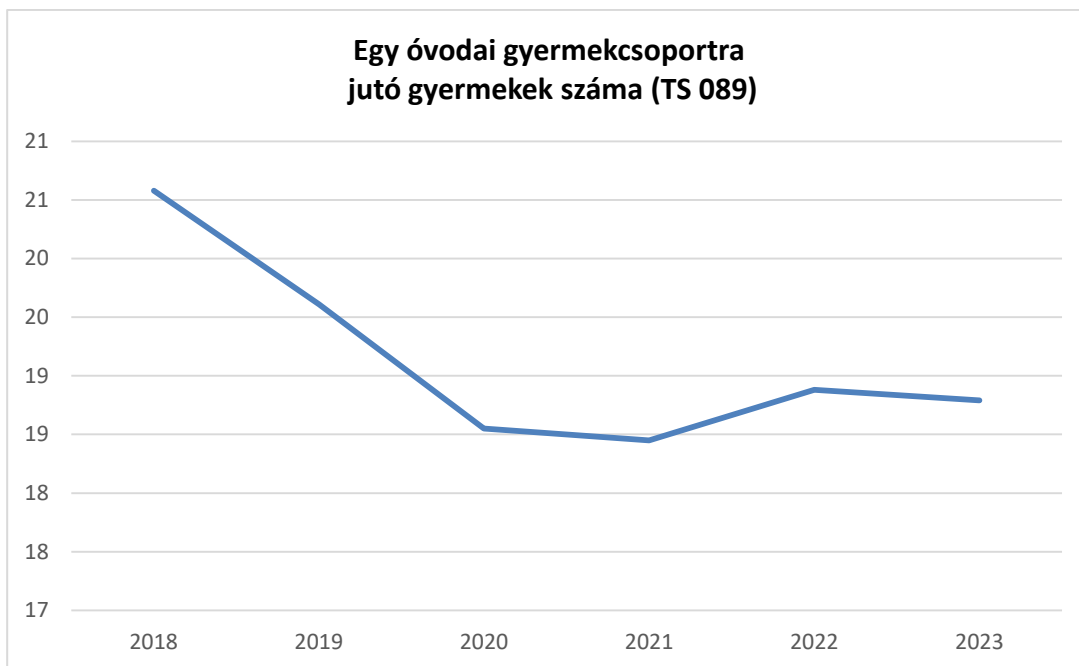
Gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus száma: 0, alkalmanként utazó gyógypedagógust vesznek igénybe, pszichológus száma: 1 fő, iskolapszichológus: 1 fő, aki heti 16 órában tevékenykedik.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	43	1 204	15	885	1	12	21
2019	n.a.	44	1 252	14	863	2	18	20
2020	n.a.	44	1 252	14	816	2	12	19
2021	n.a.	44	1 252	14	812	2	12	18
2022	n.a.	42	1 095	14	793	2	9	19
2023	n.a.	43	1 117	14	808	2	12	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	8	100	7	19,87	9,16
2019	9	102	7	19,30	10,97
2020	8	102	7	19,39	11,32
2021	8	100	7	19,04	12,87
2022	8	101	7	18,74	13,15
2023	8	102	7	18,56	15,80

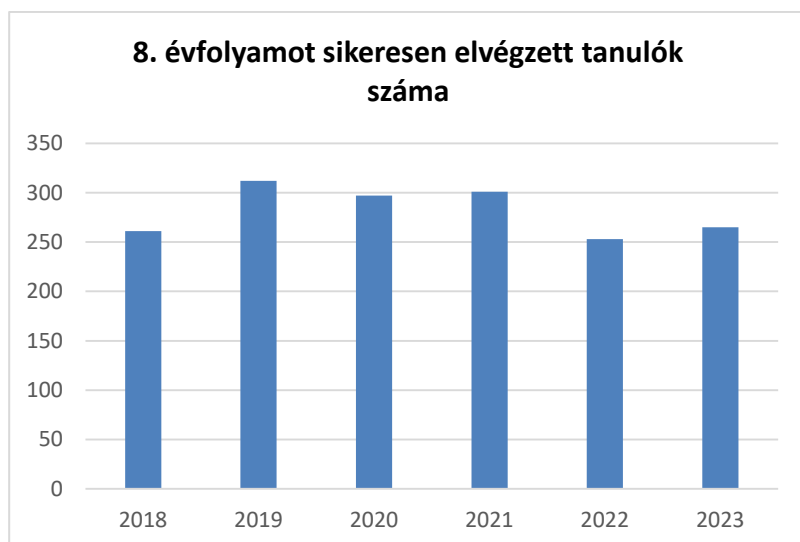
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	261
2019	312
2020	297
2021	301
2022	253
2023	265

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink. A bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került és SNI gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

A szükséges esetekben a gyermekek és tanulók megkapják a fejlesztésükhöz elengedhetetlen szakmai támogatást, ám a középiskolai oktatásban előfordul, hogy a gyermekek nem mutatják be dokumentumaikat, így elmaradhat a fejlődésük szempontjából nélkülözhetetlen szakmai támogatás.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A település általános iskoláiban végző 8. évfolyamos tanulók végzési aránya megfelelő, az egyes intézmények eredményessége közel azonos szintet mutat.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatában esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a fogyatékos gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, amelyek a fogyatékos gyermekek érdekeit, jobb színvonalú életvitelét és fejlődését szolgálják.

Az óvodai nevelésben a fogyatékos gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik, nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben.

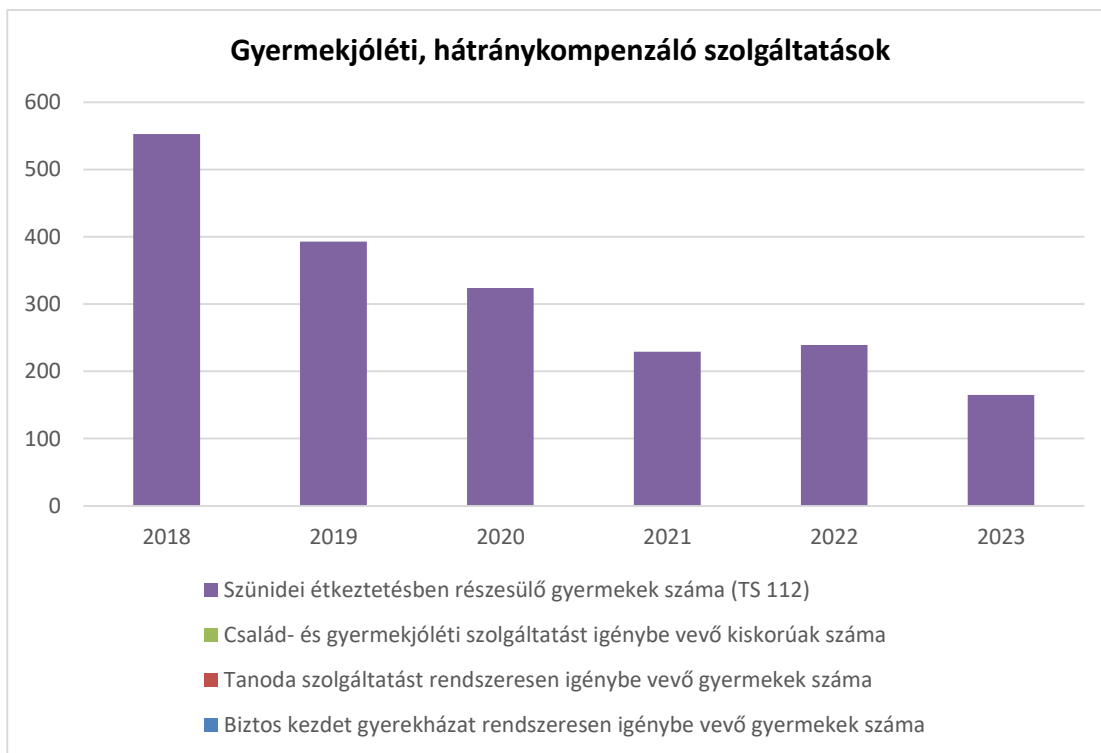
Az általános iskolai oktatásban a fogyatékkal élő gyermekek számára elérhető a gyógypedagógiai oktatás.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a fogyatékos gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára, az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

A családok számára jelentős kedvezmény, hogy a három vagy több gyermekesek, a tartósan beteg gyerekeket nevelők, a gyermeküket egyedül nevelők, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára biztosított az ingyenes tankönyvellátás, illetve étkezési, térítési díjukhoz 50-100% kedvezmény.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	553
2019	n.a.	n.a.	n.a.	393
2020	n.a.	n.a.	n.a.	324
2021	n.a.	n.a.	n.a.	229
2022	n.a.	n.a.	n.a.	239
2023	n.a.	n.a.	n.a.	165

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek jelenléte a településen, a családok szegregációja.	A veszélyeztetettség, valamint a hátrányos helyzet növekedési folyamatának lassítása, a családok elkülönülésének csökkentése, az érintettek különböző szolgáltatásokhoz, valamint felzárkóztató és prevenció programokhoz való hozzájuttatása révén.
Az észlelő és jelzőrendszer, valamint a gyermekvédelmi szakemberek szemlélete nem egységes.	A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. A helyi észlelő és jelzőrendszer, valamint a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek azonos szemléletének kialakítása. Partnerkapcsolat erősítése, szakmai párbeszéd élénkítése. A helyi szakemberek összehangolt működése a hatékony beavatkozás érdekében. A szakmai hatékonyság növelése.

<p>Az okos telefonok és egyéb online felületek kontroll nélküli használata.</p>	<p>A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek webes felületek okozta veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú ilyen irányú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése.</p> <p>Szakemberek tapasztalatcseréje, a szakmai kapcsolatok építése, erősítése, a szakmai hatékonyság növelése a gyermekek digitális jóllétének elérése érdekében.</p>
--	---

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

„A nő erős, bátor és ha felismeri a maga küldetését, mindenre képes és alkalmas”

Szabó Magda

Az ENSZ 2030-as fenntartható keretrendszerének egyik prioritása a nemek közötti egyenlőség elérése. A nők a férfiak közötti egyenlőség az Unió egyik alapvető, szerződésben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában is elismert elve.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Magyarországon az Alaptörvény XV. cikk (3) bekezdése deklarálja, hogy a nők és a férfiak egyenjogúak. Ugyanezen cikk (5) bekezdése szerint Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12.§-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerőpiaci viszonyokat kell figyelembe venni.

A témában végzett kutatás szerint a magyar nők családcentrikusak, és elenyésző azok száma, akik munkájukat helyezik életük középpontjába. Magyarország családbaráttnak tekinthető abból a szempontból, hogy itt az anyák – amennyiben körülményeik lehetővé teszik – akár három évig is otthon maradhatnak gyermekeikkel, akik viszont bármilyen okból előbb visszamennek dolgozni, bölcsődébe adhatják gyermekeiket, ahol a piciket szakszerű gondozásban, ellátásban részesítik.

Az elmúlt években egyre több családi bölcsőde nyílt, melyek új alternatívákat jelentenek a gyermekelhelyezés terén. Ma már lehetőség van arra is, hogy a férj vagy a nagyszülő maradjon otthon a gyermekkel. Sok család számára megoldást jelent a nők korai nyugdíjazása, így a nagymama a 40 év szolgálati idő után nyugdíjba mehet (teljes összegű öregségi nyugdíjjal) és így vállalni tudja a gyermek napközbeni ellátását. Ezekkel a lehetőségekkel elsősorban azok a családok élnek, ahol az anya keresete magasabb, vagy ahol az apának átmenetileg nincs állása, ezért célszerűbb, ha a nő mielőbb visszatér dolgozni.

A magyar társadalom erőteljes tradicionális beállítottságával magyarázható, hogy az otthoni feladatok túlnyomó többsége a nőkre hárul (még abban az esetben is, ha a férfi munkanélküli). A magyar nők többsége heti 40-45 órát dolgozik, de csak nagyon kevesen engedhetik meg maguknak, hogy fizetett segítséget alkalmazzanak a házimunka ellátásában, vagy a gyermekfelügyeletben. A családok többségében a gyermekekkel is nagyjából az édesanyák foglalkoznak (tanulás, ápolás, külön órákra hordás stb.). Szerencsés esetben még a nagyszülők segítségére számíthatnak, de mivel a nyugdíjkorhatár egyre jobban kitolódik, így pont abban az időszakban kell ezt nélkülözniük, mikor még a gyerekek kicsik, nem elég önállóak.

A tradicionális háziasszonyi feladatoknak való megfelelés egyébként valamennyi dolgozó nőtől elvárt a magyar társadalomban. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenések egyik markáns megnyilvánulása az időfelhasználásban, a munkaidő-szabadidő arányban érhető tetten. Magyarországon a házimunka fogalma szinte egyértelműen a női munka fogalmával azonos. Nem csupán azokban a háztartásokban van ez így, ahol a férfi a kereső, hanem azokban is, amelyekben mind a férj, mind a feleség teljes munkaidőben dolgozik. A gazdaságilag aktív nők átlagosan háromszor annyi időt fordítanak

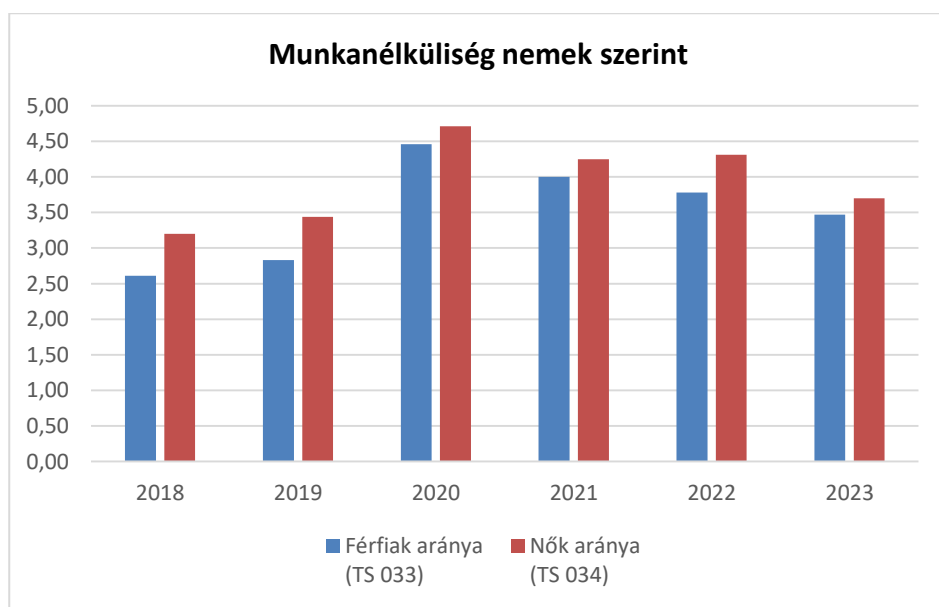
házimunkára, mint a férfiak. A nők a házasságkötéstől és az első gyerek születésétől kezdve egyre több időt fordítanak házimunkára. A gyermekvállalás aránytalan túlterheltséggel jár számukra, ami krónikus stressz állapotot és folyamatos fizikai túlterheltséget jelent. Számos országos program és intézkedés fókuszál a házassági kedv és családvállalás ösztönzésére.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Bár lassan elmosódni látszanak a határok a „női munka” – „férfi munka” között, de egyértelműen megállapítható, hogy az oktatásban, az egészségügyben, a szociális ellátásban, a közigazgatásban jóval több női munkavállalót találunk, mint férfit, ugyanakkor műszaki és pénzügyi területen a „férfielőny” tapasztalható.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	2,61	3,2	2,91%
2019	2,83	3,44	3,14%
2020	4,46	4,71	4,59%
2021	4	4,25	4,13%
2022	3,78	4,31	4,05%
2023	3,47	3,7	3,59%

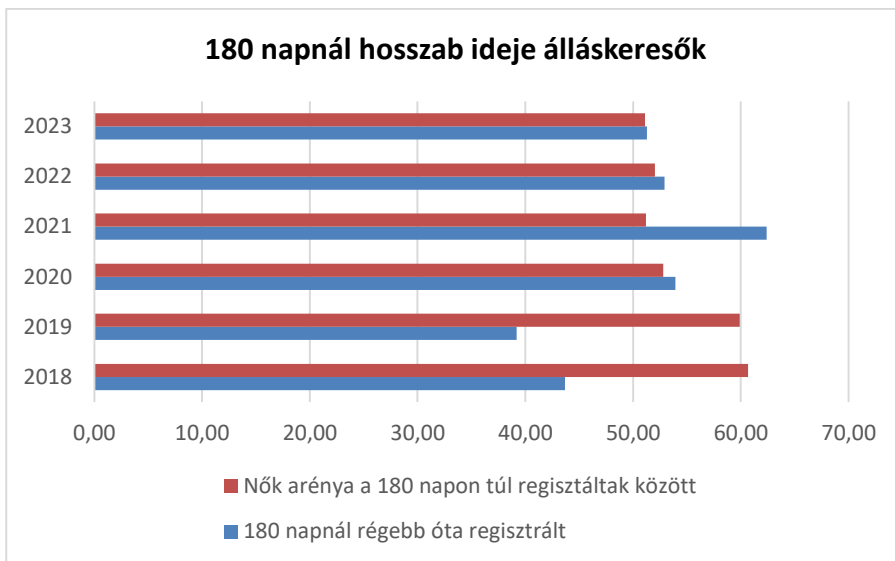
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

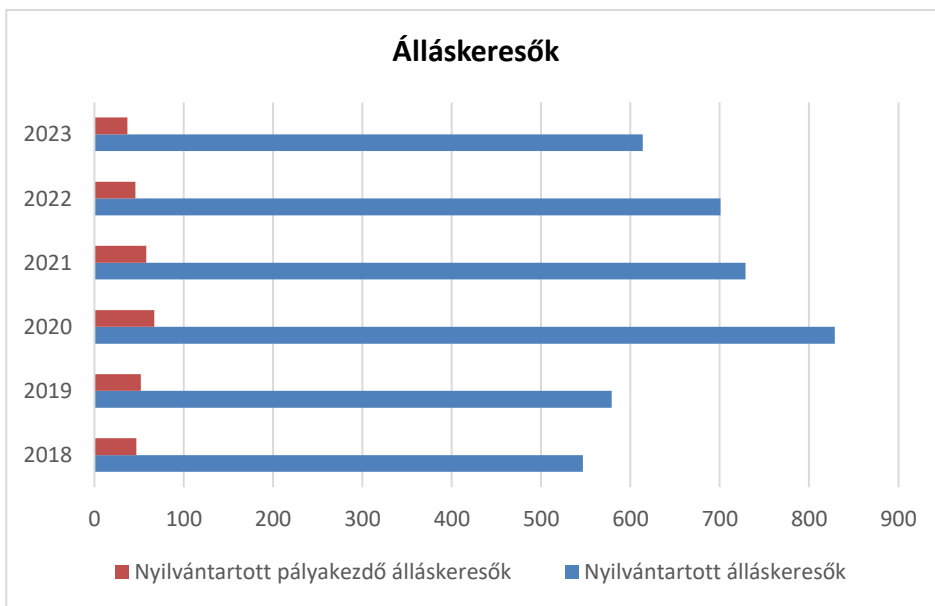
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	43,69	60,67
2019	39,21	59,91
2020	53,92	52,8
2021	62,41	51,21
2022	52,92	52,02
2023	51,3	51,11

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	547	47
2019	579	52
2020	829	67
2021	729	58
2022	701	46
2023	614	37

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Mint ahogy azt a helyzetelemzés **3.2 a)** pontjában kifejtettük, a munkanélküli nők száma meghaladja a férfiakét, melyet a témában megjelent tanulmányok is alátámasztanak. A foglalkoztatottságot illetően továbbra is megmaradt a nemek közötti különbség európai és hazai szinten is a férfiak javára.

A nők egyre gyakrabban kényszerülnek részmunkaidős vagy fizetés nélküli, alacsony bérezésű munkát vállalni, és átlagban öt évvel kevesebbet dolgoznak a férfiaknál, ezért megnő a kockázata az időskori elszegényedésnek.

A foglalkoztatottság tekintetében ma a legkedvezőtlenebb helyzetben a túlképzett, valamint az alulképzett nők vannak, akik nem rendelkeznek szakképzettséggel. Az ő munkaerő-piacra történő integrálásuk során kiemelkedő jelentőségű a különböző támogatott képzéseken történő részvétel.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A hazánkban a leghatékonyabbnak bizonyuló komplex aktív munkaerő-piaci programok gerincét – a valamennyi résztvevőnek nyújtott munkaerő-piaci szolgáltatásokon túl – elsősorban az immár hosszútávon a legeredményesebbnek bizonyult eszközöként alkalmazott bérjellegű támogatások, a képzés és a vállalkozóvá válást elősegítő támogatás jelentik. (Ezeket az eszközöket a komplex programokon kívül természetesen önmagukban is finanszírozni szükséges, elsősorban hazai források felhasználásával.)

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A témával kapcsolatos általános jellemzők:

- a munkaerőpiacon egy speciális, hátrányokkal küzdő tömegnek tekinthetők,
- piacképes szakmával nem rendelkeznek, elhelyezkedési nehézségekkel küzdenek,
- álláskeresési hajlandóságuk alacsony, szociális jellemzőik szintén alacsonyak,
- a középfokú oktatásból való lemorzsolódás meghatározó szerepet játszik az alacsony iskolai végzettségű népesség újratermelődésében.

A felsoroltak okán összehangolt team munkában a szociális munka eszközeivel speciális, komplex kezelési módra, hatékony fejlesztési technikákra van szükségük.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A településen ilyen jellegű panasz nem érkezett hátrányos megkülönböztetés miatt.

Amennyiben a probléma felmerül, a diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása okán a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzésre kerülnek és szükség esetén az Alapvető Jogok Biztosa bevonásra kerül, valamint tájékoztató kampány lefolytatására, és a területtel foglalkozó társadalmi szervezetek bevonására kerül sor.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Bölcsődei ellátás:

Kisharang Bölcsőde: Az intézményt 2024. évben összesen 123 kisgyermek ellátását biztosította

Az intézményt érintő felújítási munkálatoknak köszönhetően 2024. július 1. napjától a bölcsőde 82 férőhellyel működik. A közel 10 %-os kapacitásbővítés jelentős segítséget jelent Orosháza városában, elősegítve a megnövekedett bölcsődei igények kielégítését. Új csoportszoba kialakítására nem került sor, viszont 6 gyermekcsoportban emelkedett az ellátható kisgyermekek létszáma 1-1 fővel. Továbbra is 4 gondozási egység és 7 csoport működik a bölcsődében.

A kisgyermeknevelői feladatokat megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező, 16 fő kisgyermeknevelő és 4 fő bölcsődei dajka látja el. Munkájukat egy fő gyermekgyógyász szakorvos segíti. A korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek fejlesztését a Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Orosházi Tagintézményének munkatársai helyben, a bölcsődében végzik.

Az intézmény 2024. évben 100 %-os férőhely kihasználtsággal működött.

A kisgyermek felvétele egész évben folyamatosan biztosított volt.

Bóbita bölcsőde: 2024. évben összesen 48 fő kisgyermek ellátását biztosította.

A Bóbita Bölcsőde Önkormányzati fenntartású, működtetője az OVÖ ESZK bölcsődeként biztosítja a gyermekjóléti alapellátás részeként, a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését 20 hetes kortól 3 éves életkorig. Az intézménybe felvehető minden olyan Orosházán élő kisgyermek, akinek szülei nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. Bölcsőde vonatkozásában a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszám legfeljebb 25 %-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátása is biztosítható. A Bóbita Bölcsőde egy épületben működik az Orosháza Város Önkormányzat Napközi otthonos Óvoda Könd utcai telephelyével, de külön közigazgatási kereteken belül nyújtja szolgáltatásait. Területi elhelyezkedése miatt könnyen megközelíthető, tágas, nagy játszóudvarral rendelkezik. A bölcsőde 24 fő kisgyermek ellátásáról gondoskodhat, két csoportszobában, egy gondozási egységen belül. A kisgyermeknevelői feladatokat megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező, 4 fő kisgyermeknevelő, 1 fő bölcsődei dajka és 1 fő konyhai kisegítő látja el. Munkájukat 1 fő gyermekgyógyász szakorvos segíti. A korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek fejlesztését a Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Orosházi Tagintézményének munkatársai helyben, a bölcsődében végzik. Az intézmény 2024. évben 100 %-os férőhely kihasználtsággal működött. A gyermekek felvétele egész évben folyamatosan biztosított volt.

Lurkó Családi Bölcsőde: 2024. évben 19 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény.

APRAJAFALVA Családi Bölcsőde: 2024. évben 20 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény.

Óvodák:

Az óvodások száma 2024. évben 759 fő volt.

	Városi Önkormányzat Napközi Otthonos Óvodája	Forrás Református Óvoda	Székács József Evangélikus Óvoda	Eötvös József Katolikus Óvoda	Wesley János Gyógyped. Óvoda
Óvodások száma	446	80	141	80	12

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Orosháza városában két magánóvoda működött 2024. évben:

	Lurkó Óvoda	APRAJAFALVA Óvoda
Óvodások száma	42	28

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A legkisebb gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsőde, családi bölcsőde célja megosztani a családdal a gyermekneveléssel járó feladatokat, valamennyi gyermek számára biztosítani az egészséges testi-lelki fejlődést az ehhez szükséges biztonságos, barátságos, családias, szeretetteljes légkörben, az életkornak megfelelő környezetben. A foglalkozások segítik az önálló aktivitás kibontakozását és a gyermek szocializációját. Ezen intézmények működése elősegíti a nők újbóli visszatérését a munkába.

A napközbeni ellátás gyermekintézményei azonban, viszonylagosan rugalmas működésük és nyitva tartásuk ellenére sem tudnak elegendő alternatívát nyújtani a családoknak a nők munkahelyre való visszatéréséhez. Fontos volna, hogy a munkáltatók is az atipikus foglalkoztatási formák felvállalásával segítenék a nők újbóli visszatérését a munkába. Ennek eszközei pl.: részmunkaidős foglalkoztatás, távmunka, bedolgozói jogviszony, rugalmas munkaidő, vállalati óvoda, napközi, stb.

Nem elhanyagolható követelmény, hogy kisgyermekük okán foglalkoztatási diszkrimináció ne merüljön fel a munkába újból visszatérő nők esetében.

Több családbarát munkahely működik településünkön, mint például az Orosházi Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézet vagy Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központja.

A védőnők által nyújtott szolgáltatások és családtervezési tanácsadás széles spektrumú és magas színvonalú, amelyet a leendő szülők nagy arányban igénybe is vesznek.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	14	n.a.	n.a
2019	15	n.a.	n.a
2020	15	n.a.	n.a
2021	15	n.a.	91
2022	14	n.a.	99
2023	n.a.	n.a.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.

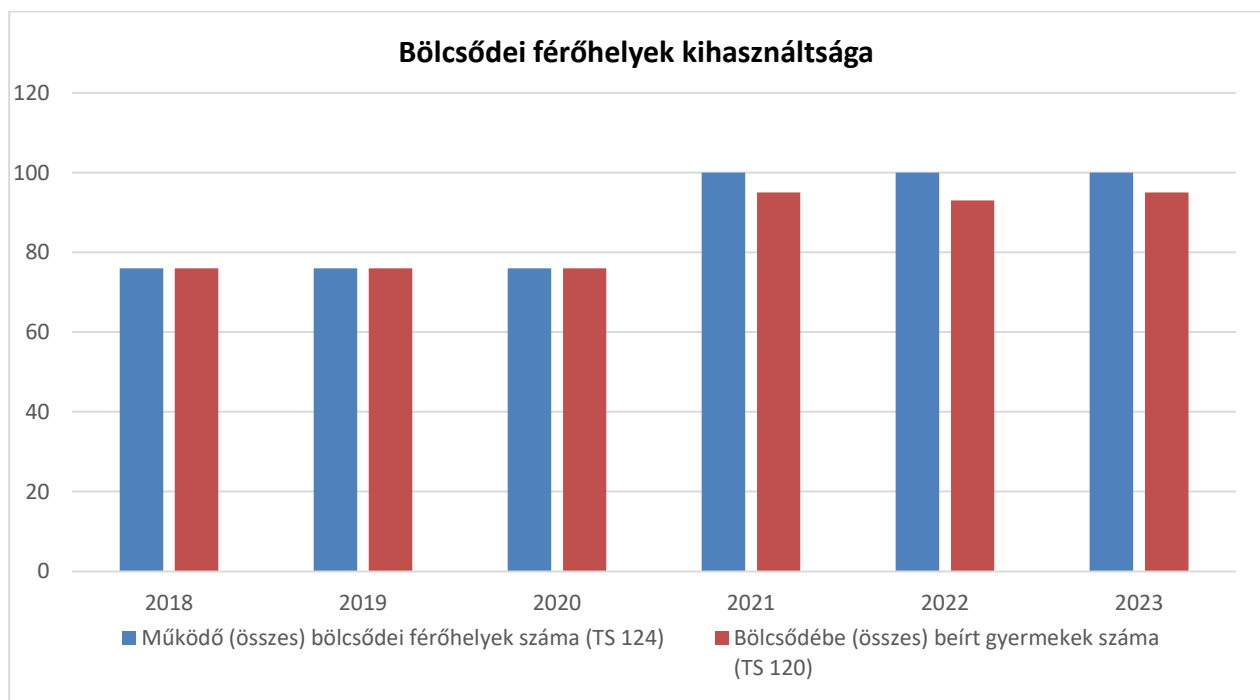
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	100	93
2023	60	55
2024	106	106

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	0	0	47	45	0	0	76	75
2020	0	0	40	40	0	0	76	76
2021	0	0	40	40	0	0	76	76
2022	0	0	47	42	0	0	76	76
2023	0	0	40	40	0	0	100	95

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés egy tudatos, felelős, előzetes döntés az utódok vállalásáról, gyermekek számának tervezéséről, a gyermekek születési idejének meghatározásáról, a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges alapfeltételek megteremtéséről, és arról, hogy a fogantatás a szülők lehető legjobb egészségi állapotában történjen, biztosítva ezzel az egészséges gyermekek megszületését.

A gyermekvállalás időszaka egyre kitolódik. Évről évre egyre magasabb a 30 éves, vagy annál idősebb korban szülő nők aránya Magyarországon. Ennek oka, hogy a családok szeretnének egy biztos anyagi hátteret megteremteni a gyermekvállaláshoz, ez azonban azzal jár, hogy a gyermekvállalás kitolódik, és a kívánt gyermek nem születik meg az édesanya kora miatt. A döntés páronként és egyéneként változó, de egyelőre tendencia a megállapítás, mely a társadalom előregedéséhez vezet. Ez a probléma nem specifikusan Magyarországra jellemző, hanem sajnos világméretű.

A családszerkezet drasztikus változáson megy át. Az elmúlt 25 évben meghatározó a házasság népszerűségvesztése, valamint az élettársi kapcsolatok térnyerése. Egy a témában végzett kutatás szerint a változások lényege, hogy a helyi és a vallási közösségek által közvetített hagyományos értékrend meggyengült, és helyét az önmegvalósítás, az önkiteljesedés értékei vették át. A hangsúly a családról az egyénre helyeződött. Felértékelődött a kapcsolatok minősége, megnőtték a partnerrel szembeni elvárások, ezért bomlékonyabbá is váltak a párkapcsolatok. Egyre gyakoribbá válnak az egyszülős családok.

A társadalom felfigyel erre a jelenségre és igény mutatkozik a helyi kezdeményezésekre fórumok, klubok létrehozására alternatív gyermekneveléssel, szülési módszerekkel, tanácsadásokkal, családalapítással, kapcsolatban.

Egyre gyakoribbak a helyi kezdeményezések a családtervezéssel, alternatív gyermekneveléssel, szülési módszerekkel, családalapítással kapcsolatos fórumok, klubok létrehozására.

Az EFI szervezésében jelenleg is részt vehetnek a várandós kismamák a több alkalmas Első Napok a Babával Szülésfelkészítő Tanfolyamon, melynek során a következő témákkal foglalkoznak: testi és lelki változások, várandósság alatti cukorbetegség, szülés megindulásának jelei, vajúadás, „aranyóra”, szoptatás, szülőszobai látogatás, csecsemőgondozási ismeretek, köldökellátás, fürdetés, pelenkázás, hőmérőzés, babakelengye, csecsemő újraélesztése, biztonságos közlekedés babával, balesetek megelőzése otthoni környezetben, gyermekfotók interneten való megjelenítése.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Nők elleni erőszaknak nevezünk minden olyan erőszakot, amely a személy nemi hovatartozása miatt történik meg valakivel. Az ENSZ meghatározása szerint: "A nők elleni erőszak bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában."

Az alábbiakban partnerkapcsolati erőszak legjellegzetesebb példáit soroljuk fel.

Szóbeli (verbális) erőszak: a nő lekicsinyítése, sértegetése, gúnyolódás, nevetségessé tétele (például a nő külseje, vallása vagy faji hovatartozása miatt), bántalmazással, veréssel való fenyegetés, gyerekek elvételével, öngyilkossággal való fenyegetés.

Lelki erőszak: alapvető érzelmi igények és szükségletek megtagadása, barátoktól, munkától, családtól, kedvenc foglalatosságtól való elszigetelés vagy eltiltás, féltékenység, a nő önbizalmának lerombolása, a nő

állandó hibáztatása, tárgyak összetörése /dobálása/ csapkodása, félelmet keltő viselkedés (dühödt nézés, üvöltés), telefon vagy egyéb kommunikációs csatornák lezárása, telefonon való állandó ellenőrzés.

Testi (fizikai) erőszak: lökdösés, pofozás, fojtogatás, haj húzása/kitépése, ököllel/eszközzel való ütés, rugdosás, harapás, (késsel, lőfegyverrel, nehéz tárgyakkal) való fenyegetés vagy bántás, alapvető testi igények és szükségletek megtagadása.

Szexuális erőszak: nem kívánt szexuális tevékenységre való kényszerítés, nemi erőszak, szexszel való fájdalomkózos vagy megalázás, tárggyal való nemi erőszak, intim testrészeik bántalmazása, másokkal való közösülés/prostitúció kényszerítése, reprodukív jogok korlátozása: fogamzásgátlás akadályozása vagy kényszerítése, terhességre vagy abortuszra kényszerítés.

Gazdasági erőszak: anyagi függésben tartás, munkáról való lebeszélés vagy eltiltás, a nő fizetésének elvétele, mindennapi kiadások megkérdőjelezése és fillérre való elszámoltatása, közös néven lévő céggel (Bt., Kft.) való sakkban tartás/zsarolás.

A családon belüli erőszakra 2013 előtt a Büntető Törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoztak. 2013. július 1. óta lépett hatályba a Kapcsolati erőszak tényállása. A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a távöltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. tartalmazza. A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető Törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A nőket érő erőszakos cselekmények miatti rendőri riasztások száma, valamint a bántalmazás miatt tett rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

A nők védelme érdekében 1994. januárjában alakult a NANE azzal a céllal, hogy segélyvonalat indítson bántalmazott nők részére.

A családon belüli erőszak közügy. Sajnos gyakran látens módon van jelen, és a környezet már csak a végső pillanatban szerez tudomást, és nyújt segítséget a krízisben. A nők és gyermekek ellen irányuló erőszak a diszkrimináció egyik formája, ezért megszüntetése állami feladat. Egy ilyen mértékű társadalmi probléma megoldása azonban lehetetlen civil szervezetek segítségével nélkül.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Orosháza városában az otthontalanná vált szülő kérelmére családok átmeneti otthonában helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakásuk nem lenne biztosított és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől. A gyermekjóléti szolgálattal együttműködve közreműködik az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család anyagi helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében. Az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt.

Orosházán a Családok Átmeneti Otthonának fenntartója a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet. Az Önkormányzat támogatási szerződés alapján évi bruttó 250.000,-Ft-tal segíti az Otthonban folyó magas színvonalú és hiánypótló tevékenységet. Az intézmény férőhelyszáma 40 fő, egyszerre tíz család számára nyújthat ellátást, külön-külön szobában.

A Családok Átmeneti Otthonában Krízisközpont került kialakításra, majd a jövőben félutas ház megvalósítására is sor kerül, mely a bántalmazás, kapcsolati erőszak elől menekülőknél nyújt segítséget. Szintén a Magyar Ökumenikus Segélyszervezethez kötődik a Biztos Pont Regionális krízisambulancia működtetése Orosházán, mely a kapcsolati erőszak áldozatainak, családtagjainak, illetve a velük kapcsolatba kerülő szakembereknek nyújt segítséget. A krízisambulancia célkitűzése, hogy az érintettek minél előbb tájékoztatást és segítséget kaphassanak, nagy hangsúlyt kap megelőzés, a problémák korai kezelése.

Orosháza Város Önkormányzata krízishelyzetben lévő személyeknek ideiglenes lakhatásra jelenleg 3 db lakást tud biztosítani az ingatlan bérleti szerződése fél évre köthető, illetve az ingatlan bérleti szerződése 1 alkalommal további hat hónapra hosszabbítható.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők száma a politikai életben csekélynek mondható. Ezt jól példázza az Országgyűlés összetétele. Napjainkban a legtöbb államban a női politikusok arányának növekedése tapasztalható. Az Európai Unión belül Magyarországon a legalacsonyabb a parlamenti képviselők aránya.

Egy, a témában végzett felmérés válaszadóinak csaknem háromnegyede azzal sem ért egyet, hogy a nők kevésbé képesek nehéz döntéseket meghozni, és hét megkérdezettből mindössze egy véli úgy, hogy a nők "nem elég kemények" a politikához.

A női politikusok alacsony arányának okát a megkérdezettek 36%-a a családi kötelezettségek miatti időhiányban látja, és ugyanennyien vélekednek úgy, hogy a politizáló nőket még a saját pártjukban sem támogatják eléggé.

A válaszadók 54%-a gondolja azt: mindenki közös érdeke, hogy több női politikus legyen.

A statisztikák szerint, amelyek országban több a nő a parlamentben, ott többet költenek oktatásra, egészségügyre.

Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testületére is hasonló mutatók jellemzőek, mivel jelenleg a 15 fő önkormányzati képviselőből csupán 3 fő női döntéshozó kapott helyet.

Az Önkormányzat intézményeiben (közművelődési, oktatási, szociális és egyéb intézmények) a vezető beosztásban lévők legalább 2/3-a nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A helyi tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák:

- a munkanélküliség,
- a családvállalás, és annak időbelisége,
- a munkaerőpiacra történő be- és visszajutás,
- családbarát munkahelyek hiánya,
- magányosság fiatal és idős korban,
- a családi életben, a munkahelyi környezetben és a magánéletben történő kiteljesedés nehézségei stb.

Az említett problémák felszámolása az érintett intézmények, szervezetek (Önkormányzat és intézményei, munkaügyi központ, szakképző intézmények, civil szervezetek, helyi munkáltatók közös összefogásával, szoros együttműködésével, komplex programok végrehajtásával kivitelezhető.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A közös családi együtt töltött idő hiánya	Több generációs program szervezése a Nagycsaládosok Egyesületén belül és a kihelyezett programok népszerűsítése, hirdetése
Munkába állás támogatásának hiánya, gyermek elhelyezés, bölcsőde hiánya	Új bölcsőde építése, meglévő helyek bővítése
Kapcsolati erőszak jelenléte	Felívhni az érintettek figyelmét, ösztönözni őket, hogy merjenek segítséget kérni. Önvédelmi oktatás, előadások szervezése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

*„Minden ország jövőjét a gyermekek biztosítják.
Az idősök pedig olyan bölcsesség birtokában vannak
amelyre az egész társadalomnak szüksége van.”*
Paulo Coelho

Az időskor definíciójára nincs egységesen és általánosan használt megfogalmazás. Az, hogy az ember milyen idős, minden megközelítésben más:

- kronológiai szempontból kifejezhető az évek számával,
- biológiai értelemben függ az egészségi állapottól,
- szubjektív is lehet: „mindenki annyi idős, amennyinek érzi magát”,
- társadalmi szempontból köthető ahhoz, hogy az egyén mit élt át (pl. II. világháború),
- nyugdíjrendszer szerint is megítélhető (nyugdíjkorhatár),
- a foglalkoztatáspolitikában már a 45. életévétől idősödik az ember,
- az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint
  - a 60-74 év közöttiek idősödők,
  - a 75-89 év közöttiek idősök,
  - a 90 év feletti nagy idősök.
- Demográfiai osztályozást használ a KSH
  - a 65-74 éves: időskorú,
  - a 75-84 éves: öregkorú,
  - a 85 éves és idősebb: aggastyánkorú.

Az egyre bonyolódó társadalmi-gazdasági környezetben az idősügy nem csak szociális és egészségügyi kérdés, hanem más szakágakban is ad feladatokat. Ezek egyedi akciókkal nem oldhatók meg, de partnerek nélkül sem. A különböző szektorok együttműködése – állami, önkormányzati, non-profit, for-profit, informális közösségek – az érintett idősödő és idős személyek bevonásával hozhat eredményt.

Orosháza Város Önkormányzata Idősügyi Konceptióját (a továbbiakban: Konceptió) felülvizsgálta 2024-ben a jelenlegi Konceptió 2024-2029. időszakra vonatkozóan, melyben megfogalmazásra került egy, az eszmei és ideológiai célok összességét magában foglaló jövőkép, amely a mindenkori aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva ütemezett fejlesztési feladatokban emlékeztet az idősök érdekeinek jelenlétére, azok kötelező figyelembevételére. A Konceptió a helyi időspolitika alap dokumentuma, melynek célja a helyi társadalom idős tagjainak társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását szolgáló, továbbá romlását megakadályozó célok, tevékenységek meghatározására.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

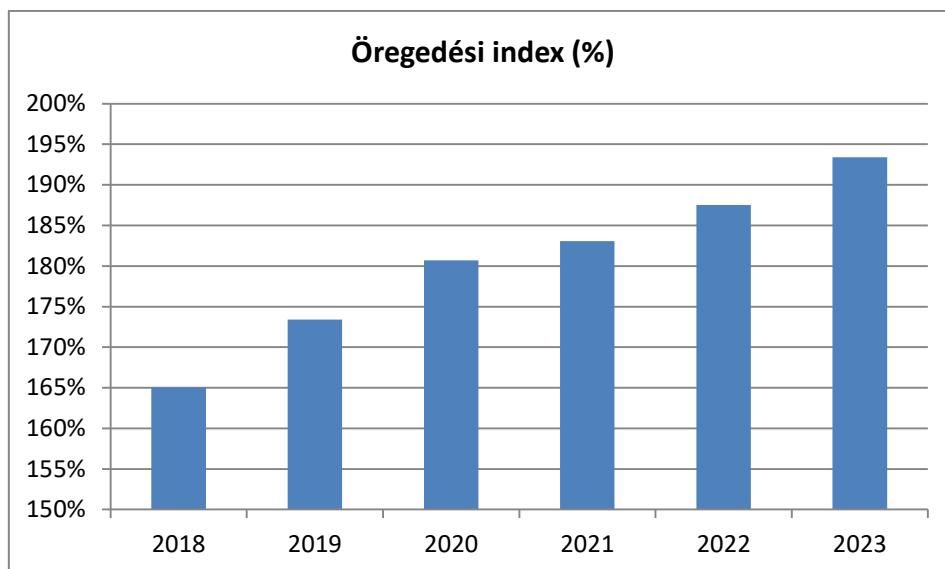
A születéskor várható élettartam – habár még 5-6 évvel mindig elmarad az európai átlagtól – Magyarországon az utóbbi években meghosszabbodott. Az élveszületések száma csökken, emiatt a népesség struktúráján belül csökkent a fiatal korcsoportok aránya, és nőtt az időseké. Ahogy már A település bemutatása című résznél a lakónépesség elemzése során kifejtettük: Orosháza város lakossága előregedő tendenciát mutat.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	6 107	3 700	165,05%
2019	6 254	3 607	173,39%
2020	6 371	3 526	180,69%
2021	6 404	3 498	183,08%
2022	6 430	3 429	187,52%
2023	6 434	3 327	193,39%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

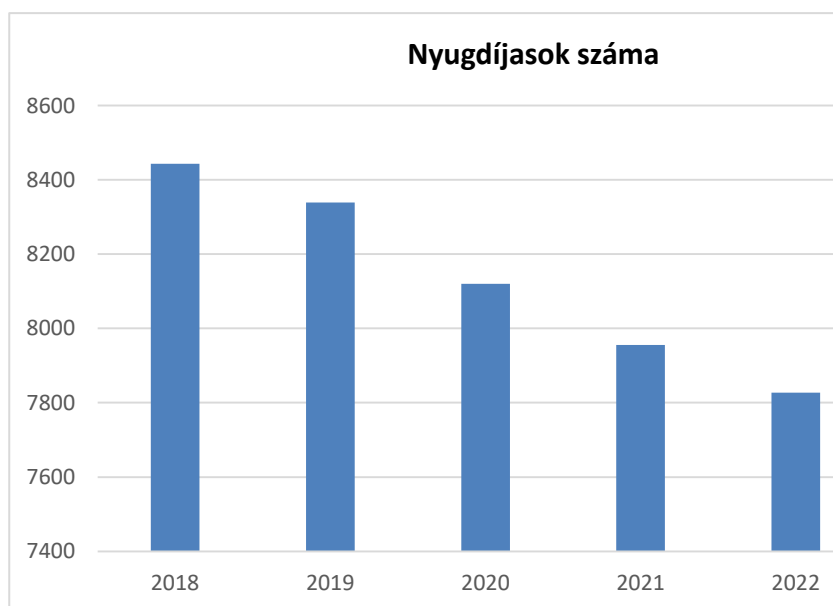
Az elmúlt öt év tekintetében látható, hogy az öregedési index tartva a korábbi tendenciát folyamatos emelkedési mutat, 2023 évben 193,39% volt ez az érték, míg 2022-ben 187,52%, 2021-ben 183,08%

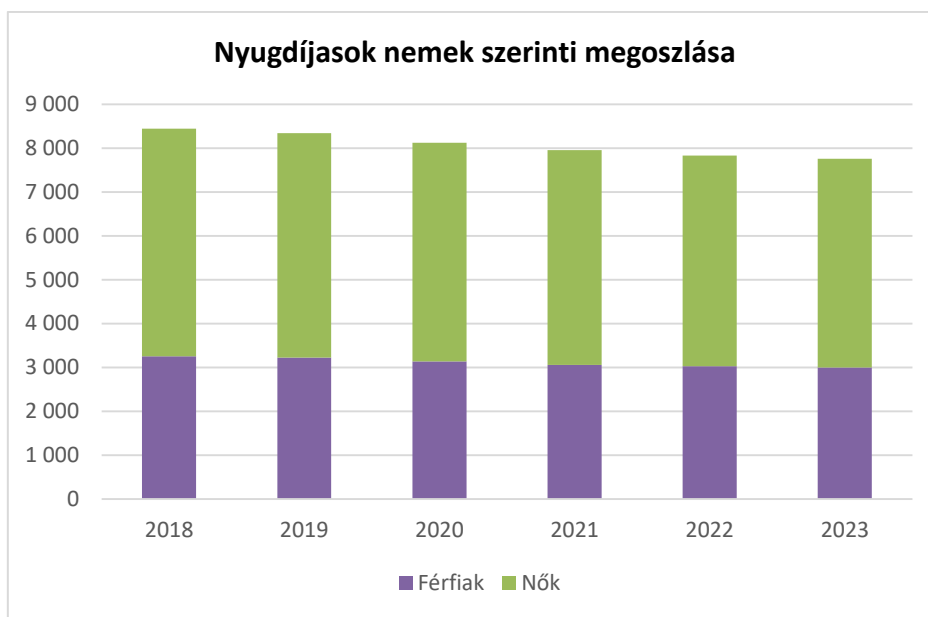

Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy a nemek szerinti bontásban az összes nyugdíjas vonatkozásában a nők vannak többségben, ez a karkedvezményes nyugdíjba vonulási lehetőségnek is köszönhető.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	3 257	5 186	8443
2019	3 225	5 114	8339
2020	3 135	4 985	8120
2021	3 055	4 900	7955
2022	3 027	4 800	7827
2023	3 002	4 753	7755

Forrás: TeIR, KSH Tstar

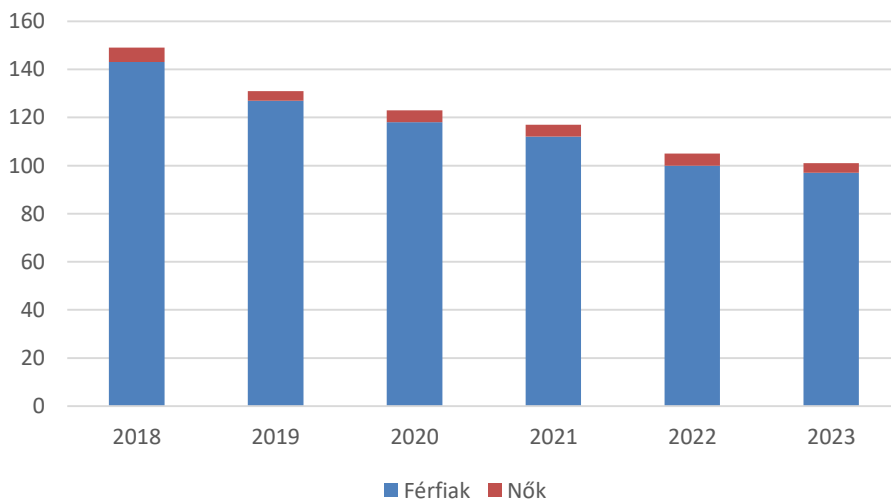

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

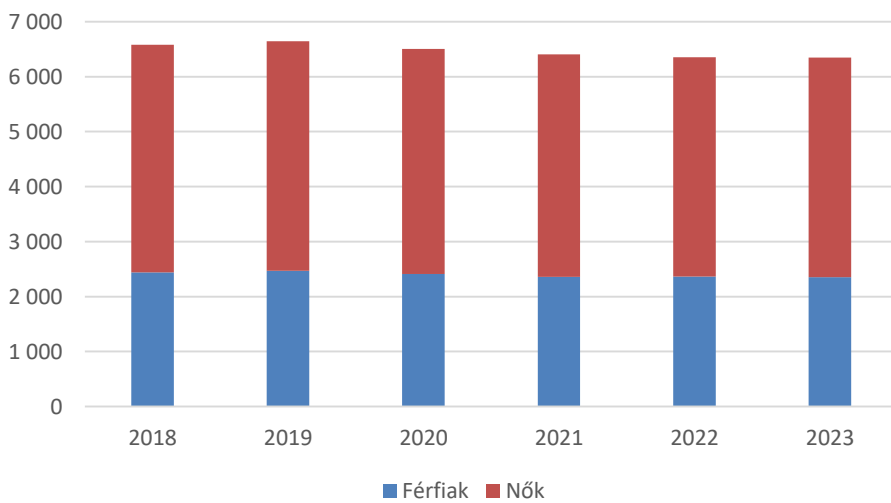
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	143	6	2 437	4 145	14	179	25
2019	127	4	2 471	4 174	10	155	25
2020	118	5	2 410	4 091	9	142	25
2021	112	5	2 359	4 045	9	131	27
2022	100	5	2 366	3 989	11	113	27
2023	97	4	2 355	3 994	9	108	28

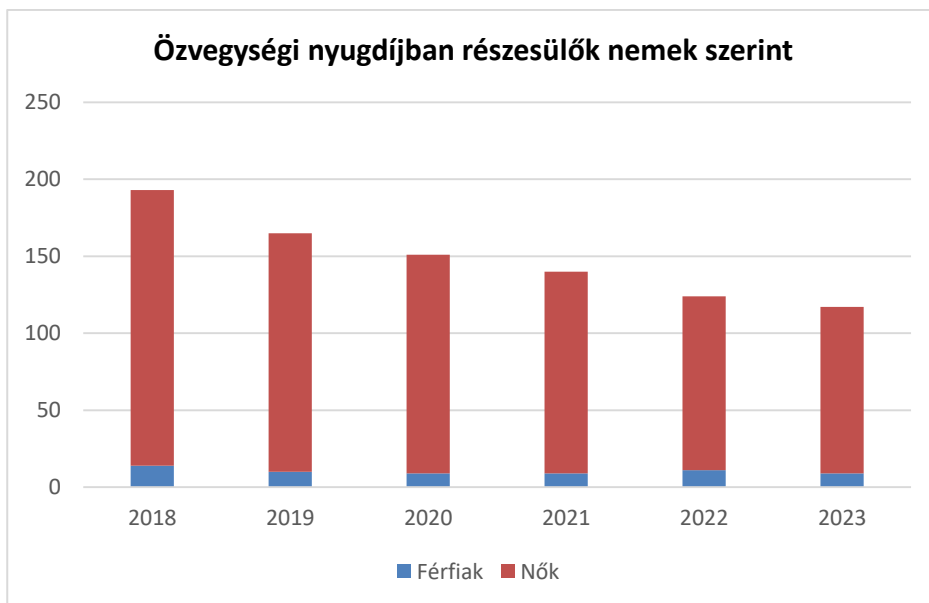
Forrás:
TeIR, KSH
Tstar

Életkoron alapuló ellátás nemek szerint

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint

Az idősök számbeli arányának növekedésével még hangsúlyosabbá válik, hogy biztosítva legyen a méltó időskor, illetve hogy olyan szemléletmód nyerjen teret, mely növeli az időskor presztízsét, és az irántuk érzett szolidaritást.

Ma Magyarországon – sajnálatos módon – az idősök esetenként diszkrimináció áldozatai, és nem értékes, integrált, értékteremtő részei a társadalomnak, holott az aktív és tevékeny időskor támogatása alapvető fontosságú ahhoz, hogy az idős emberek megőrizhessék emberi méltóságukat, önállóságukat és autonómiájukat.

A lakónépesség előregedésének természetes velejárója, hogy az aktív évek után jelentős számban élnek nyugdíjból vagy nyugdíjszerű ellátásból. 2012. január 1-jével átalakult a magyar társadalombiztosítási nyugdíjrendszer, mely átalakulásnak a lényege, hogy nyugellátásban csak az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyek részesülhetnek, és a nők 40 év jogosultsági idővel igénybe vehető nyugdíján kívül saját jogú nyugdíj a korhatár betöltése előtt már nem állapítható meg.

A táblázat az ellátásokban részesülőket nemenkénti megoszlásban is bemutatja, melyből jól látható, hogy a férfiak száma jóval kevesebb a nőkhöz viszonyítva. Ez felhívja a figyelmet a Magyarországon kedvezőtlen férfi mortalitás problémájára. Ezzel magyarázható az is, hogy idősebb korban egyértelműen nőtöbbség van, különösen a városokban.

Az idősöket érintő ellátási forma az időskorúak járadéka, amely azon személyek részére biztosított ellátás, akik a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt betöltötték, de a nyugdíj vagy nyugdíjszerű ellátás megállapításához szükséges szolgálati idővel nem rendelkeznek. A jogosultság megállapítását követően összegét befolyásolja a jogosult életkora és hogy egyedülálló-e vagy sem. Az alábbi táblázat alapján a járadékban részesülők számában évenként mérsékelt csökkenés látszik, amelynek oka többségében a járadékos halála.

A korábbi időszakhoz hasonlóan problémát jelent az ellátások, főleg az időskorúak járadékának alacsony összege. Továbbra is fokozott figyelmet érdemelnek azok a kisnyugdíjasok, akik koruk előrehaladtával, vagy egészségük romlásával rendszeres jövedelmüket már semmilyen tevékenységgel sem tudják kiegészíteni, szegélynek segítyt kérni és nélkülöznek. Értük is kell működtetni a szociális jelszót.

A nemek közötti aránykülönbség, valamint a korcsoportonkénti megoszlás, az előregedő társadalom tendenciája továbbra is felveti az elmagányosodás, az izoláció problémáját. A megoldás érdekében célszerű

célprogramok megvalósítása egészségügyi szűrésekkel, egészségmegőrző, tájékoztató programok megrendezésével.

Szintén segítheti az izoláció elkerülését a közösségépítés, amely által az egyedülálló idős személyek bevonhatók az aktív közösségi életbe.

Mindezen lehetőségek megvalósítása kapcsán elengedhetetlen az idős személy családjának támogatása és ezzel együtt a család életébe, a családon belüli munkamegosztásba való bevonása.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az aktív idős kor irányába ható intézkedés a nyugdíjkorhatár emelése 65 évre, mely lépcsőzetes folyamatként valósul meg, majd általánossá 2020-ban vált. Ugyanakkor nem tart lépést a nyugdíjkorhatár emelésével a foglalkoztatóknál a munkaszervezés és munkafeltételek „idősbarát” kialakítása.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	547	579	829	729	701	614
41-45 év (TS 042)	Fő	67	67	92	77	64	68
	%	12,25%	11,57%	11,10%	10,56%	9,13%	11,07%
46-50 év (TS 043)	Fő	60	60	89	87	77	78
	%	10,97%	10,36%	10,74%	11,93%	10,98%	12,70%
51-55 év (TS 044)	Fő	60	56	83	75	70	62
	%	10,97%	9,67%	10,01%	10,29%	9,99%	10,10%
56-60 év (TS 045)	Fő	52	49	69	54	64	70
	%	9,51%	8,46%	8,32%	7,41%	9,13%	11,40%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	77	73	115	134	129	117
	%	14,08%	12,61%	13,87%	18,38%	18,40%	19,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az életminőség alakulására jelentős hatást gyakorolhat az élethosszig tartó tanulás jelentőségének felismerése és elfogadása. Országszerte nem nagy számosságú az olyan képzés, amely kifejezetten az időseket szólítja meg. Csekély a képzés még olyan esetben is, amikor a tanulás, a tudás átadása nem iskolarendszerű képzést feltételez, vagy nem a munkaerő-piaci reintegrációt szolgálja, hanem „csak” személyes képességek fejlesztésére, hiányok pótlására, az idős kor teljesebbé tételére irányulna. A nyugati társadalomban elterjedt és elfogadott jelenség, hogy az idősek, különösen nyugdíjazásukat követően saját maguk örömére állnak neki újra tanulni, fejlesztik képességeiket, készségeiket.

A nyugdíjasok foglalkoztatásának egyik lehetősége a közösségi önkéntes munka, hiszen az idősebb korosztály nagy szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, illetve sokan keresik az aktív elfoglaltság, szabadidő-eltöltés lehetőségeit. Foglalkoztatási aktivitásnak tekinthető a családon belüli munkamegosztásból vállalt rész is, mely főként kisgyermekes családoknál válik kiemelkedő jelentőségűvé, hiszen sok esetben a munka és családi szerepek összeegyeztethetetlenek az idősebb generáció bekapcsolódása, segítő jelenléte nélkül.

A nyugdíjasok foglalkoztatásának új lehetősége a nyugdíjas szervezetekben való munkavégzés. 2017. július 1-jétől hatályba lépett az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szervezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, mely a szervezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt úgynevezett közérdekű nyugdíjas szervezet létrehozására. E rendelkezések szerint a közérdekű nyugdíjas szervezet célja, hogy a még aktív időszerű tagjai számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásuk folyósítása mellett. A nyugdíjas szervezet működésének célja továbbá, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai és élettapasztalat átadásra kerüljön. Tagjainak legalább 90%-ban olyan természetes személy, aki öregségi nyugdíjban vagy bányászjáradékban részesül.

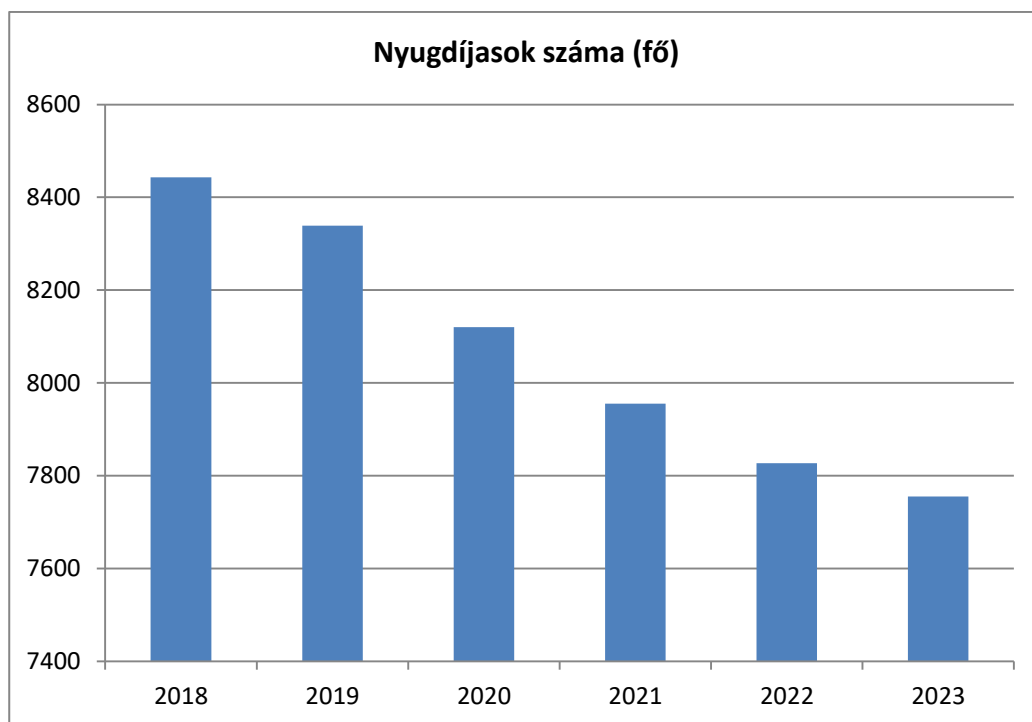
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az idősebb korosztály sokkal inkább kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, azaz nehezebben helyezkednek el, illetve a létszámleépítéseknek is könnyebben áldozatul esnek. Országosan továbbra is tendencia, hogy a foglalkoztatók hajlamosak fiatalabb munkavállalót alkalmazni, holott a fiatalabb munkavállaló nem feltétlen nagyobb teherbírású vagy kevésbé költséges munkaerő. Ez a tendencia nem kedvez az idősödő, nyugdíj előtt álló korosztálynak. Az öregségi nyugdíjkorhatárt megelőző időszakban a foglalkoztatásból való kiesés nem csak anyagilag, hanem mentálisan is nehéz terhet ró az idősödő személyekre.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya pozitív diszkriminációval igyekszik az érintett álláskeresőket munkához segíteni.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	3257	5186	8443
2019	3225	5114	8339
2020	3135	4985	8120
2021	3055	4900	7955
2022	3027	4800	7827
2023	3002	4753	7755

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az átmeneti időszakban a célcsoport érintett tagjainak közfoglalkoztatásba való beintegrálását szükséges megvalósítani.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az időskori aktivitás megtartásának egyik legalapvetőbb követelménye a hozzáférhető és akadálymentes közlekedés, mely magában foglalja a gyalogos- és tömegközlekedés biztonságos feltételeinek kialakítását, a megfelelő menetrend bevezetését, az elvárásoknak megfelelő buszmegálló kialakítását és a közlekedés megfizethetőségét. A város tömegközlekedése buszjáratokkal megoldott. A gyalogos közlekedés feltételei jellemzően jók a városban. A kerékpárosok részére a város több részén az autóúttól elkülönülten kerékpárút áll rendelkezésre a biztonságos közlekedés érdekében.

Információhoz jutás és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés kapcsán az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít időügyi tevékenységének ellátása során a kellő tájékoztatásra, valamint a város polgáraival való kölcsönös kommunikációra. A tájékoztatás kapcsán elmondható, hogy az Önkormányzat heti rendszerességgel megjelenő, ingyenes kiadványában, az „Orosházi Élet” című hetilapban, valamint folyamatosan internetes honlapján („OrosCafe”) és a város honlapján (oroshaza.hu), illetve közösségi oldalakon keresztül folyamatosan tájékoztatja a lakosságot tevékenységéről, meghozott döntéseiről, valamint a célcsoportot érintő szolgáltatásokról és azok igénybevételének feltételeiről. Továbbá a város polgármestere, alpolgármesterei, önkormányzati képviselői is szánják időt rá, hogy személyes találkozások során (polgármesteri fogadó óra, lakossági fórumok, képviselői fogadó órák) tájékoztassák az időseket az őket érintő aktuális kérdésekről, felmerülő problémáik lehetséges megoldásairól.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A 3.6 a) pontjában kifejtésre került az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés témája. Ahogy már ott is kifejtettük az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés a település valamennyi lakosa számára biztosított, így az időskorúak számára is elérhető.

Mint ahogy a 3.6 f) pontjában már rögzítésre került, a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. A rászoruló időskorú személyek szociális biztonságának megteremtését elsősorban az Önkormányzat szociális ellátórendszere: a pénzügyi és természetbeni ellátások rendszere, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások intézményrendszere biztosítja.

Az idősödő és időskorú lakosok ellátása érdekében Orosháza Város Önkormányzatának az Szt. alapján fennálló ellátási kötelezettségei közül az alábbi szociális szolgáltatásokat kell megemlíteni:

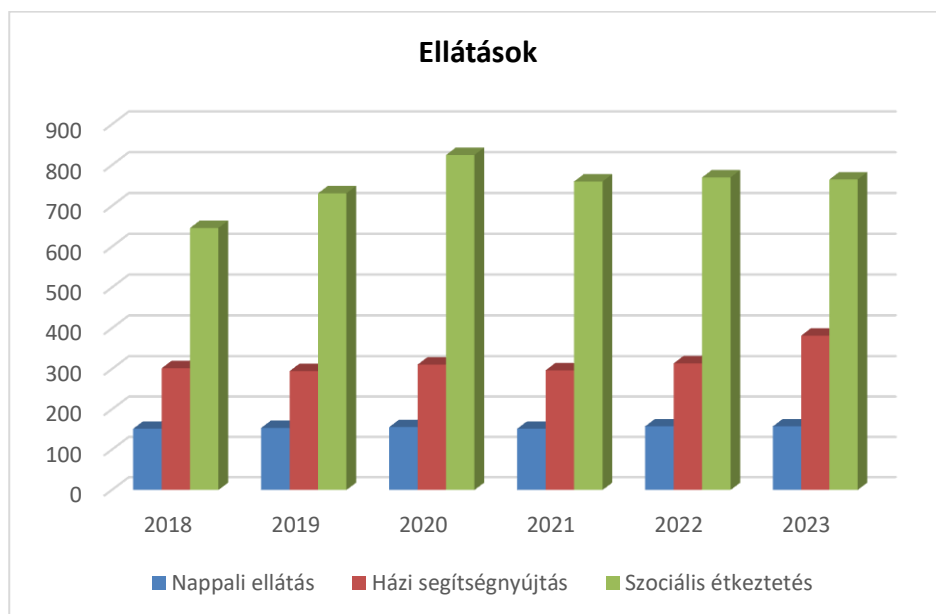
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- tanyagondnoki szolgálat,
- idősök nappali ellátása,
- hajléktalanok nappali melegedője,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- hajléktalanok átmeneti szállása,
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye.

Az Önkormányzat fenntartásában működik Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központja, mely az idősök ellátása, segítése céljából jött létre. Az intézmény személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat végez az arra rászorulóknak. Az idősök nappali ellátása az intézmény keretein belül működő négy idősök klubjában valósul meg.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	6 107	152	302	646
2019	6 254	154	295	731
2020	6 371	156	311	825
2021	6 404	152	297	760
2022	6 430	158	314	770
2023	6 434	158	382	765

Forrás: TeIR, KSH

A fentiek alapján elmondható, hogy a 65 év feletti lakosok száma folyamatosan nő, 2023-ban már 6434 fő számított ebbe a korcsoportba. A nappali ellátásban részesülők számában stagnálás látható, míg a szociális étkeztetésben részesülők száma csökken, ellentétben a házi segítségnyújtást igénybe vevők számával ahol a korábbi csökkenő tendenciához képest emelkedés tapasztalható.

A lakosság szociális ellátását szolgálják még egyházi fenntartók, kiknek szerepe az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, és idősek nappali ellátásában mutatkozik meg.

Az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása működteti a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a családsegítő szolgálatot.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A civil szervezetek, köztük az idősek és nyugdíjasok szervezetei társadalmi támogatottsággal dolgoznak. Az Önkormányzat évente pályázat útján nyújt támogatást költségvetési keretéből. Támogatással érintett civil szervezetek a következők:

- Rákóczitelepi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
- Nyugdíjas Pedagógusok Orosházi Egyesülete
- Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
- Fegyveres Testületek Nyugállományúak Klubja
- Fénysugár Nyugdíjas Egyesület
- Határőr Nyugdíjasok Orosházi Egyesülete
- Cinkusiak Baráti Köre- Bokréta Népdalkör

Az Önkormányzat saját forrás terhére nyújtott támogatásaiban kifejeződik a településen végzett tevékenységért a köszönet, az idősek iránti tisztelet és megbecsülés, amely összehasonlíthatatlanul

nagyobb a támogatási összeg mértékénél. Az Önkormányzat kiemelt célja, hogy kifejezze elismerését az idősök aktív korokban – közvetve vagy közvetlenül – kifejtett városépítő tevékenységéért.

A helyi időseket magukba tömörítő civil szervezetek támogatásaik felhasználásával törekednek minél színesebb programokat megvalósítani. A programokon való részvétellel, valamint a civil szervezetekben való aktív közreműködéssel biztosítható a közösségi életben való részvételük, az elmagányosodás kiküszöbölése, csökkentése.

Az elmúlt években számos rendezvény – pl. Idősök napja, Idősök Karácsonya, több kirándulás, előadás – került megszervezésre, amely kifejezetten az időseket célozza meg, illetve bizonyos rendezvények a generációk egymásra figyelésére, segítségére hívja fel a figyelmet.

Az intézmények közül kiemelendő a Petőfi Művelődési Központ, melynek épülete 8 nyugdíjas csoport (összesen: 308 fő) részére biztosít infrastrukturális háttérrel.

Szintén a Petőfi Művelődési Központ épületében üzemel a Justh Zsigmond Városi Könyvtár, ahol nagy szeretettel várják az olvasóközönség idősebb tagjait is.

A települési közintézmények mindegyike akadálymentesen megközelíthető, ezzel is megkönnyítve a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

c) idősök informatikai jártassága

Napjaink globalizálódott világában a fiatalok közül egyre többen tanulnak vagy vállalnak munkát külföldön, emiatt az idősök egyre nagyobb számban maradnak egyedül, segítség, támasz nélkül. Ugyan az internethasználat segítségével valamennyi problémájuk nem fog megoldódni, hiszen a személyes kapcsolatokat nem pótolhatja maradéktalanul, de arra alkalmas lehet, hogy a tér- és időbeli korlátokat le tudják küzdeni, információkhoz tudjanak jutni az őket érintő területeken, valamint kapcsolatot tudjanak tartani a családtagjaikkal.

Az idősebb korosztály vonatkozásában továbbra is feltárt problémaként mutatkozik az informatikai gyakorlat hiánya, mely a korábbi Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében már megfogalmazásra került. A „Képes vagy rá – tanulj velünk!” intézkedés egy időseket célzó tanfolyam keretében eredményesen és határidőben megvalósult.

Mivel az informatikai jártasság szükségszerű – akár csak az e-ügyintézés terjedésére gondolunk vagy a családi kapcsolatok ápolására –, meg kell előznünk az idősök aktív társadalomból történő kirekesztődését. Emiatt is lényeges, hogy a hatályba lépő HEP-ben szintén tovább vigyük az intézkedést.

2024-ben, mint ahogy 2016. óta minden évben, az iskolai közösségi szolgálat keretében a Justh Zsigmond Városi Könyvtárban dolgozó diákok közreműködésével a nyári szünidő alatt is segítséget nyújtottak az idősebb korosztály számára a számítógép, a mobiltelefonok és az internet használatának elsajátításában, mint pl. hogyan kell szövegszerkesztőben szöveget formázni, fotókat feltölteni a Facebook-ra, beszélgetni online, vagy éppen alkalmazásokat telepíteni a telefonra. A tanfolyamok az informatikai ismeretek megszerzésén túlmenően, remek lehetőséget teremtenek generációk találkozására, egymás segítségére, megismerésére.

d) a generációk közötti programok

A korábbi HEP-ben ismertetett „Jógyakorlatok” továbbra is élnek és a jövőben is fenntartásukra kell törekedni, ezzel is kifejezve az idősek iránt érzett tiszteletet és megbecsülést.

Az októberi idősek napja megünneplése mára már két hónapot átívelő rendezvénysorozattá nőtte ki magát az Egységes Szociális Központ keretei között. Az idősüggyel foglalkozó civil szervezetek ez alkalomból városszerte ugyancsak rendezvényeket szerveznek.

Az évente intézményi szervezésben megrendezésre kerülő Idősek Karácsonya alkalmat ad a magányos, idős emberek felé közvetíteni a közösség szeretetét és a törődést a szeretet ünnepén.

Tiszteletteljes gesztus, hogy a szépkorúak közül a 90. és 95. életévüket betöltőket az önkormányzati egyéni választókerület képviselője, 100. életévet vagy annál magasabb kort megélt személyeket a polgármester köszönti és megajándékozza.

A fentiekén kívül az időseket különböző műsorokkal, programokkal ajándékozzák meg a helyiek iskolák osztályai, hittan csoportjai, akik ezekkel az előadásokkal is elősegítik a generációk közötti párbeszédet, úgy hogy a gyermekek is bepillantást nyerhetnek az idősebbek mindennapjaiba.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősödés hosszan tartó folyamat, amelyet a ma még ifjú vagy középkorostálynak a jövőjéért érzett felelőssége alapján, az öngondoskodás lehetőségeit kihasználva menedzselnie kell és időben kell megalapoznia a sikeres életút elérését.

Folyamatos figyelmet és ellenlépéseket igényel, hogy a negatív társadalmi jelenségek térnyerését – bűnözés, családon belüli erőszak, szegénység, „gyengélkedő” társadalmi szolidaritás stb. – jórészt az idősödő generáció szenvedje el. Az idősek a gyermekek mellett a legkiszolgáltatottabb és legvédtelenebb korosztály. Biztonságuk fokozása és áldozattá válásuk elkerülése folyamatos és közös fellépést igényel.

2023. októbere óta az Orosházi Kyokushin Szabadidő Kör vezetőedzője egy, a nyugdíjas korosztály számára elérhető ingyenes mozgásformára biztosít lehetőséget. A lelki, szellemi felkészítés mellett folyamatos a fizikai erőnlét javítása is, természetesen mindez az adott korosztályra szabva. Fontos cél, hogy akik részesei az önvédelmi oktatásnak, kikerüljenek az áldozatszerepből. Higgyék el, hogy képesek megvédeni magukat, képesek fellépni egy bűnözővel szemben. A foglalkozás 2025. tavaszára már olyan népszerű, hogy Orosháza nyugdíjasai közül alig kevesebb, mint 200 fő vesz részt rajta hetente két alkalommal.

A városban a korábbi 5 éves időszakhoz hasonlóan nyolc gyógyszertár üzemel, ezek némelyike szolgáltatásait kiegészíti egyes egészségügyi szűrővizsgálatokkal, természetgyógyászatához és más alternatív gyógymódokhoz való hozzájutás elősegítésével, tanácsadással.

A gyógyszertárakra vonatkozó hatályos jog szerint a város egésze lefedett ezen szolgáltatás tekintetében. Szintén szervez egészségügyi szűréseket a Magyar Vöröskereszt orosházi szervezete.

Évente több alkalommal a sport és egészség jegyében rendezvényekre kerül sor (pl. Sport- és egészségnap, Sportnap), melyek keretében lehetőség nyílik újabb vagy alternatív szűrővizsgálatok megismerésére, szűréseken való részvételre.

Itt kell megjegyezni, hogy Orosháza Város Önkormányzata 2015. évben elnyerte az Idősbarát Önkormányzat Díját példás tevékenységéért, melyet az idős lakosság érdekében fejt ki.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A felnőtt és idősödő lakosság egészségi állapotromlása negatív hatással van az időskori élet minőségére	Tájékoztató, preventív jellegű előadások és programsorozatok, információs anyagok elérhetőségének biztosítása, az időskori aktivitás megőrzése és az egészség-tudat fejlesztése.
A társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban	Óvodákkal, iskolákkal történő sikeres együttműködés keretében társadalmi érintkezést szolgáló tevékenységek megszervezése, annak érdekében, hogy minél több idős embernek lehetősége legyen megtapasztalni a generációk közötti együttműködés pozitív hatásait.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

*“Minden emberi lény akár fogyatékos akár nem,
igyekszik képességei legjavát nyújtani
és ha boldogságra törekszik, meg is fogja lelni a boldogágot.”*
Naoki Higashida

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban: Fot.) 4.§ a) pontja értelmében fogyatékos személy: „*az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.*”

A fogyatékos személyeket két csoportba sorolhatjuk a sérülés fennállása alapján:

- veleszületett, születéstől fennálló fogyatékossgal rendelkezők,
- későbbi életkorban bekövetkezett, szerzett károsodással rendelkezők.

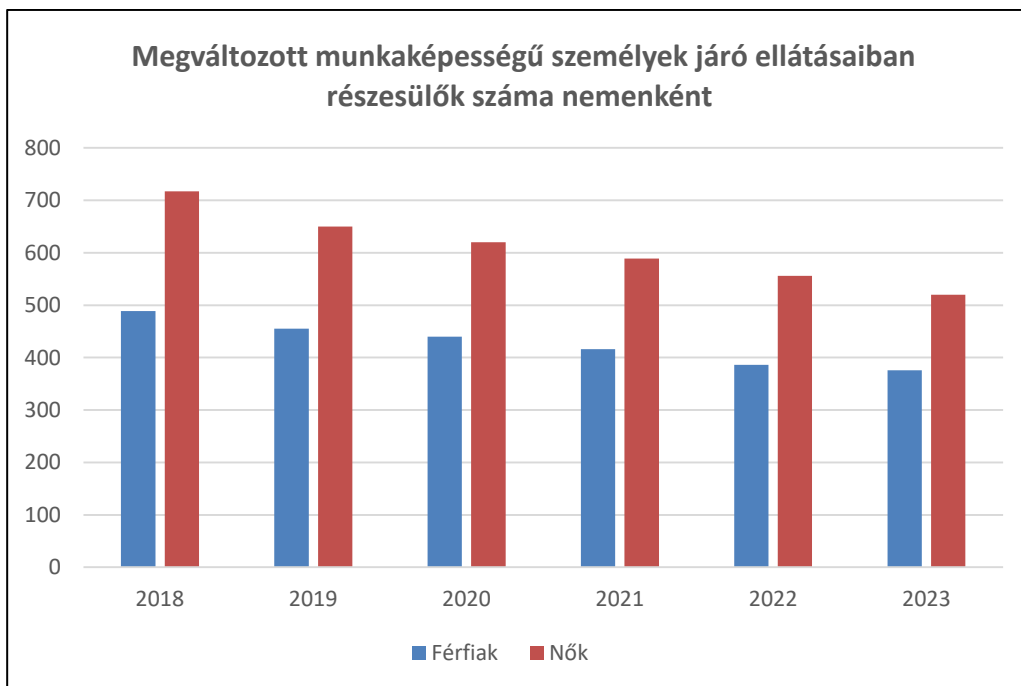
7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossgal élőkre vonatkozóan pontos, értékelhető statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre, melynek alapján átfogó képet kaphatnánk a fogyatékossgal élők szociális, egészségügyi, lakhatási, foglalkoztatási helyzetéről. A fogyatékossg az adott személy olyan szenitív tulajdonsága, melyről adat nem gyűjthető.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	489	717	1206
2019	455	650	1105
2020	440	620	1060
2021	416	589	1005
2022	386	556	942
2023	376	520	896

Forrás: TeIR, KSH Tstar

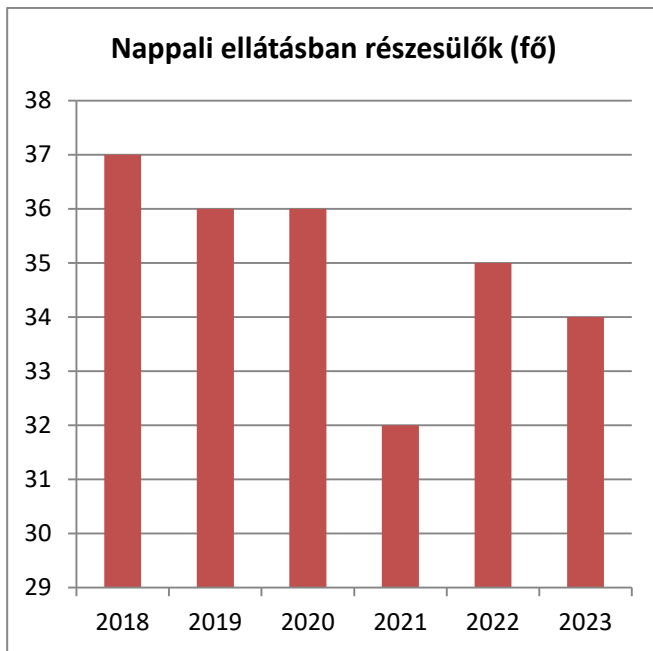
A fogyatékos emberek és családjaik az egyik legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Mindannyiunk feladata annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek mindennapi életükben.

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	37
2019	36
2020	36
2021	32
2022	35
2023	34

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Orosháza Város Önkormányzat fenntartásában, az Egységes Szociális Központ keretein belül működik a Vadvirág Esély Klub.

Fogyatékos személyek nappali intézményének speciális célja és feladata:

Harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

A fogyatékos személyek nappali intézménye az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 77. §-ban foglaltakon túl az ellátást igénybe vevők számára egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozást szervez.

Az intézményen belüli foglalkoztatás jellemzői:

2017. április 1-jétől a szociális foglalkoztatást fejlesztő foglalkoztatás váltotta fel, melyen belül Mt. szerinti határozott idejű munkaviszonyban, vagy fejlesztési jogviszonyban történik a foglalkoztatás. A Vadvirág Esély Klubban 26 fő akadályozottsággal élő fiatal számára fejlesztő foglalkoztatás valósul meg, napi 4 órában.

A jogszabályi előírások alapján a fejlesztési foglalkoztatási óradíj összege nem lehet kevesebb a mindenkori kötelező legkisebb órabér 30%-ánál. Az intézmény vezetése úgy döntött, hogy ezen összegen felül biztosítja az ellátottak munkabérét, kifejezetten a fogyatékkal élők helyzetének javítása céljából.

Ennek eredményeképpen a foglalkoztatottak keresetükkel hozzájárulnak saját fenntartásukhoz és sok esetben anyagilag is segítik családtagjaikat.

A fejlesztési jogviszony fejlesztési szerződéssel jön létre, amelyet az ellátott, illetve törvényes képviselője írásban a fejlesztő foglalkoztatást nyújtó szolgáltató intézmény vezetőjével köt meg.

Munkatevékenységek megnevezése alapján jelenleg 8 munkakörben kerülnek foglalkoztatásra az ellátottak (irodai tevékenység, konyhai, mosodai tevékenység, takarítói tevékenység, parkgondozás, portaszolgálat, irodai papíráru gyártása, táskafélék gyártása).

Ezen fiatalok jövője továbbgondolást igényel, mint ahogyan azt a családtagok már meg is tették. Évek óta kérés a szülők részéről, hogy az Önkormányzat támogatott lakhatás létrehozásával gondoskodjon ezen fogyatékos személyek tartós bentlakásos gondozásáról, ápolásáról. Ez a kérés megalapozott, hiszen a szülők

egyre idősebbek, egészségi állapotuk hanyatlik, és szeretnék gyermeküket a későbbiekben is biztonságban tudni.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élők között magas az aktív korúak aránya, akik közül több személynek korlátozott a lehetősége a munkaerő-piacon a megmaradt ép képességeikre építve, mert kevés számukra a foglalkoztatási lehetőség. Az aktív korú, fogyatékkal élők számára a hasznosság tudata, az értékkeremtés lehetősége lenne a legjobban támogatásra szoruló kiemelt esélyegyenlőségi lehetőség.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fogyatékkal élőkkel összefüggésben készült felmérések minden esetben rámutatnak az alacsony iskolai végzettségre, vagy elavult szakképzettségre, amely jelentős hátrányt jelent a foglalkoztatás során. Vélhetően az előítéletek szintén jelen vannak. A témában végzett kutatás szerint azoknál a munkáltatóknál, akik nem foglalkoztatnak megváltozott munkaképességű munkavállalót, attól tartanak, hogy több a probléma, amelyet maga a foglalkoztatás okoz, mint a rehabilitációs hozzájárulás megfizetése. Jelentős akadálynak ítélik meg a komplex akadálymentesítésre fordítandó összeget, mindemellett nem látják biztosítottak, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállaló ténylegesen önállóan is képes a munkavégzésre. Ezért a foglalkoztatóknak és a társadalom tagjainak – életkortól és életállapottól függetlenül – szüksége lenne egy olyanfajta érzékenyítő képzésre, szemléletformáló tréningre, melynek során megismerhetővé válik, mit jelent a mindennapokat fogyatékosággal élni. Ez a fajta megismerés alappillére az elfogadásnak, mely látásmódot nyújt a bennük rejlő értékek felfedezéséhez.

Az alacsony iskolai végzettség tekintetében a család hozzáállása jelentős szerepet játszik azon túlmenően, hogy az oktatási intézmény akadálymentes, vagy a településen belüli megközelítése milyen. Nagy hátrányként értékelhető a fogyatékos fiatalok egészségi állapota, mivel náluk hosszú távú orvosi, vagy rehabilitációs kezelések – az iskolai rendszerű oktatásnál – hiánnyal járnak, amely a felkészülésben, a hiányzási ráta tekintetében, vagy akár a vizsgaidőszakban is kiesést, akadályoztatást jelent.

A foglalkoztatás területén megvalósuló hátrányos megkülönböztetés nem csak az egyes ember méltóságát, egzisztenciáját, önbecsülését érintő jelenség, hanem számos egyéb következménye miatt a társadalmi integráció megvalósulására is káros.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A Vadvirág Esély Klub egyik hagyományos nyár eleji programja a családi napi rendezvény, amely fókuszában a Vadvirág Esély Klubba járó fiatalok, hozzátartozóik és más érdeklődők közös találkozója, egymás megismerése, a klubban zajló programok, foglalkozások megtapasztalása áll. A rendezvényen elsősorban a „vadvirágos fiatalok” szerepelnek, de a programot mindig színesítik elismert meghívott előadóművészek is.

2024 évben már hetedik alkalommal jött létre a „Fuss velünk, számunkra nincs akadály” elnevezésű rendezvény. A program megszületésének alapgondolata az integráció fontosságának hangsúlyozása volt. Célkitűzés, hogy a város lakossága közelebbről is megismerhesse a sérült fiatalokat, elősegítve ezzel az empátia, az elfogadás erősítését irányukban.

2024 évben harmadik alkalommal került megrendezésre a Vadvirág Esély Klub jótékonyági estje. A jótékonyági rendezvényeken nemcsak a klubtagok szerepelnek, de minden esetben nagyszabású, ösztönző és impulzív produkciókat is láthatnak az érdeklődők.

Az est célja, hogy a szülők és a hozzátartozók megismerhessék az ellátottak tehetségét, láthassák szerepléseiket, illetve a befolyt adományok hozzájáruljanak a klubtagok kikapcsolódásához, illetve a Vadvirág Esély Klub tárgyi környezetének minőségi kialakításához.

A Vadvirág Esély Klubban a szakemberek heti rendszerességgel tartanak csoport- és egyéni fejlesztő foglalkozásokat. A klub munkatársai igyekeznek minél változatosabb, színesebb programokat megvalósítani, az ellátottak fizikai, kognitív készségeit, képességeit figyelembe véve. Rendszeres foglalkozásként zeneterápia, szín-kotta foglalkozás, kiscsoportos angol foglalkozás, bábcsoport, fejlesztő torna és zumba csoport segíti a meglévő készségek szinten tartását, illetve fejlesztését.

A feladattípusok kiválasztásánál az ellátottak kommunikációs- és feladatmegoldó készségeinek fejlesztésére helyeződik a legnagyobb hangsúly.

A fogyatékkal élők helyi szervezeteinek alapvető célja a fogyatékossggal élők érdekvédelme, rehabilitációjuk elősegítése, társadalomba való visszailleszkedésük segítése, életvitelt segítő tanácsadás, valamint jogvédelem.

A *Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete* 1989 óta folyamatosan működő, kiemelten közhasznú egyesület. Tagjai Orosháza, Gádoros, Nagyszénás, Kardoskút, Kaszaper, Nagybánhegyes, Végegyháza, Békéssámson, Csorvás érintett lakosai. A vármegye harmadik legnagyobb egyesülete. Orosházán a fogyatékkal élők közül cca. 100 tagja van, közülük a nők aránya a magasabb. Változatos programokat biztosítanak tagjaik számára (színházlátogatás, kirándulások, víz alatti gyógytorna, orvos-beteg találkozók, termékbemutatók, szabadidős programok stb.)

A *Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Orosházi Szervezete* 1966-ban alakult. Segítséget nyújtanak a helyi érintett személyeknek információszolgáltatással, tanácsadással, érdekvédelmi tanácsadással, valamint szabadidős programokat szerveznek, amelyeken aktívan részt vesznek tagjaikkal.

Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Orosháza és Tótkomlói Kistérségi Körzeti Csoport a Vakok és Gyengénlátók Békés Vármegyei Egyesületének tagja. Együttműködésben ellátott feladataik és szolgáltatásaik Orosházán is igénybe vehetők. Többek között információnyújtás és tanácsadás, rehabilitációs szolgáltatás, szemléletformáló tevékenység, segédeszköz támogatási program, képzések, oktatási lehetőségek, érdekvédelmi és szakmai együttműködési, kulturális és szabadidős programokon való részvétel.

A *Rotary Club Orosháza* indította útjára a "Tapintható-láthatatlan" programot azzal a céllal, hogy tapintható domborművön bemutassák a jelentős tereket, épületeket, a város főterét és környékét a vakok és gyengénlátók számára. A Rotary Club kezdeményezésére a nemes cél érdekében összefogott a város: magánszemélyek, egyesületek és cégek adományainak köszönhetően elkészült a dombormű, mely a Főtéren került elhelyezésre.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek és megváltozott munkaképességű személyek pénzbeli és természetbeni támogatását több jogszabály is tartalmazza:

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásáról és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény, mely szabályozza a megváltozott munkaképességű munkavállalók egyes ellátásait: rehabilitációs járadék és rokkantsági ellátás, kivételes rokkantsági ellátás, stb.

A Fot. azokat a jogokat és szolgáltatásokat sorolja fel, melyek megilletik a fogyatékos személyt annak érdekében, hogy egészségi állapotához képest a legteljesebb életet élhesse.

Az Szt. rögzíti azokat a pénzbeli (időskorúak járadéka, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, ápolási díj, települési támogatás, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, stb.), és természetbeni támogatásokat (köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatás stb.) amelyek szociális rászorultsági alapon nyújthatóak.

Nem rendelkezünk információval arról, hogy a városban működő szociális alap- és szakellátások igénybe vevőinek mekkora aránya fogyatékkal élők, ugyanakkor valószínűsíthető, hogy megjelennek a szociális ellátórendszer klienseiként az alábbi ellátások igénybevétele során:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- idősek otthona.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az anyagi támogatások mellett olyan szolgáltatásokra is szüksége van a családoknak, amelyek támogatást nyújtanak a fogyatékos gyermek vagy felnőtt gondozásában, fejlesztésében, egészségügyi ellátásában. A gondozás és támogatás intézményi lehetőségei, a szociális szolgáltatások fontos szerepet játszanak a fogyatékos emberek ellátásában. A szociális alapellátások közül kifejezetten a fogyatékos emberek helyzetének javítását célozza meg a fogyatékosok nappali intézménye.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A Fot. hatályba lépése óta épült, illetve teljes körű felújításban részesült intézményi épületekben kötelezően megoldott az akadálymentes közlekedés. Az Önkormányzat tulajdonában álló épületek jelentős száma akadálymentes.

Az egészségügyi, illetve kulturális intézmények többsége az elmúlt 20 évben történt felújítások eredményeként alkalmassá váltak a fogyatékos személyek közlekedését, tájékozódását segíteni.

- Polgármesteri Hivatal: az épületbe történő bejutás rámpával megoldott, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár.
- Iskolák: az egyes iskolák működtetése, üzemeltetése nem önkormányzati feladat (a beruházás és felújítás esetlegesen egyeztetve közösen az üzemeltetővel). Az épületek az Önkormányzat tulajdonában állnak (kivéve a Székács József Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium és a Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma épületei). Az épületekbe történő bejutás rámpával megoldott, egyes helyeken mozgáskorlátozott wc kialakításra került, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár. Az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium intézményében a fizikai akadálymentesítés

kapcsán lépcsőjáró és lift működik. Az Eötvös József Katolikus Általános Iskola épülete teljes mértékben akadálymentes. A Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium iskolai nevelést ellátó épületében lift biztosítja a fizikai akadálymentességet. Az Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola és tagintézményei részben akadálymentesítettek.

- Óvodák: Orosháza Város Napköziotthonos Óvodája és telephelyei kapcsán az épületekbe történő bejutás rámpával megoldott, egyes helyeken mozgáskorlátozott wc kialakításra került, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés szintén kialakításra vár.
- Egységes Szociális Központ intézményei: Platán Idősek Otthona, Ezüst Fenyő Idősek Otthona, Öreg Tölgy Klub, Gyöngyvirág Klub, Ószirozsa Klub, Reménység Klub esetén az épületekbe történő bejutás rámpával megoldott, egyes helyeken mozgáskorlátozott wc kialakításra került. Az idősek klubjainak korszerű és akadálymentes felújítása 2018-2019. évben megvalósul a TOP-4.2.1. pályázat útján. Az Ezüst Fenyő Idősek Otthonában és a Platán Idősek Otthonában lift működik. A Bölcsőde épülete szintén pályázati forrásból újult meg, amely során megtörtént a teljes körű akadálymentesítés.

c) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

- Petőfi Művelődési Központ és Justh Zsigmond Városi Könyvtár: Az épület multifunkcionális szerepet tölt be, 2006-ban került felújításra. A fizikai akadálymentesítés részben megoldott lifttel, feljárókkal és rámpákkal. A mosdók és közösségi terek használata is megoldott a mozgáskorlátozottak számára, viszont a teljes infokommunikációs akadálymentesítés még teljesen nem, csak részben valósult meg, a könyvtárban elhelyezett olvasógéppel és olyan számítógéppel, amelyet gyengén látók számára fejlesztettek ki.
- Városi Képtár: az épületbe történő bejutás rámpával megoldott, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár.
- Művészetek Háza: az épületbe történő bejutás rámpával megoldott, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés szintén kialakításra vár.
- Nagy Gyula Területi Múzeum: Az épület fizikai akadálymentesítése részben megoldott, mivel az épület jellege, építészeti kialakítása ezt nem minden esetben teszi lehetővé. Rámpa segíti az épületbe való bejutást, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár.
- Sport – jellemzően a közoktatási intézményekhez tartozik a városban működő sportcsarnokok, tornatermek, szabadidősportok gyakorlására használt terek nagy része.
  - *Kakasszék 2. Rákóczi telepi sportpályára* való akadálymentes bejutás biztosított, nézőkenti részvételnek akadálya nincsen. A járdák, terek kerekesszékekkel közlekedők számára is jól járhatóak. A sportpályához tartozó öltözők és kiszolgálóhelyiségek állapota nem megfelelő, akadálymentesítésük nem megoldott.
  - *Orosháza ULE 1913 sportlétesítmény* mozgáskorlátozott személyek részére akadálymentesített.
  - *Bogárzói Lóversenypálya* nem akadálymentesített.

- Az *Eötvös József Katolikus Általános Iskola Sportcsarnoka* részben akadálymentes. A földszintre kerekesszékekkel akadály nélkül be lehet jutni, illetve a mozgáskorlátozott mosdó biztosított.
- A *Mátrai Sándor Stadionban* labdarúgópálya, futópálya került kialakításra. A küzdőterek a mozgáskorlátozottak által is könnyen megközelíthetőek. A kiszolgálóhelyiségek: mosdók, öltözők akadálymentesek.
- Gyopárosfürdőn az *úszómedence* megközelítése nem akadálymentesített. (Jelenleg nem üzemel)
- Az *asztalitenisz terem* – mely a Fürdő utcán található – egy közel száz éves épületben került kialakításra. Nagyszámú néző részvétele nem jellemző, miután az edzést, felkészülést szolgáló helyiség, a versenyeket más helyszínen bonyolítják, ami már akadálymentes.

Az Önkormányzat saját forrásból végzett fejlesztésekkel, a jogszabályi előírások folyamatos figyelemmel kísérése mellett, projektgenerálással minden adódó lehetőségre felkészülve fejleszti létesítményeit, hogy megfeleljen a jogszabályi előírásoknak és biztosítsa mindenki számára a lehetőséget a sportolásra, valamint a versenylátogatói részvételre. Ütemezésére a folyamatosság jellemző.

A városban működő, magánkézben lévő sportlétesítmények palettája széles. Tenisz-, fallabda- és tekepályák, szabadtéri játékok üzésére alkalmas létesítmények találhatóak, melyek információk szerint akadálymentesek.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása nehéz feladat. Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan tesznek eleget kötelezettségüknek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés fizikai akadálymentesítése szinte az egész város területén megoldott. A korábbi években megvalósult a nagyobb kereszteződésekben a járdák rámpákkal történő akadálymentesítése, valamint a Főtéren a gyalogos közlekedési útvonalakba beépített taktilis sáv segíti a közlekedőket.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A város nagyobb, közlekedési lámpával ellátott gyalogátkelőhelyeinél hangjelzés segíti a vak és gyengénlátó személyek tájékozódását. A nyomógombbal működő jelzőlámpánál az átkelés ideje jelenleg 6 másodperc. A biztonságosabb és kényelmesebb átkelés érdekében a hosszabb idejű átkelést biztosítva a jelzőlámpa működésének átvezérlése kezdődhet meg a tervezési munkálatok befejezését követően.

Mint ahogy korábban kifejtésre került, Orosháza Város Önkormányzat fenntartásában, az Egységes Szociális Központ keretében működik a Vadvirág Esély Klub, amely nappali ellátást nyújt értelmi fogyatékos fiatalok számára, figyelemmel az ellátást igénybe vevők életkorára és fejlettségi szintjére. Az intézmény célja és feladata:

- az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatás nyújtása,
- a helyi igényeknek megfelelő közösségi programok szervezése, valamint helyet biztosít a közösségi programoknak, csoportoknak,
- az ellátotti kör és a lakosság igényeinek megfelelő nyitott szolgáltatás nyújtása.

g) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Orosháza Város Önkormányzata törekszik támogatni minden olyan civil szervezetet, egyesületet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A Vadvirág Esély Klub 2002. évben nyitotta meg kapuit Orosháza város értelmi sérült fiataljai előtt, de ma már a környék településeiről (Tótkomlós, Mezőkovácsháza, Nagyszénás) is fogadnak klubtagokat. A Vadvirág Esély Klub működési és illetékességi területe Békés vármegye közigazgatási területe. Az intézménybe olyan enyhe és középsúlyos értelmileg akadályozott személyek járnak, akik családban élnek, az oktatási intézményekből már „kikerültek”, de igénylik a közösségi fejlesztő foglalkozásokat és a szabadidős programokat.

Elmondható, hogy a klub maximális kihasználtsággal működik, a működési engedély alapján 35 fő látható el, az ellátásról 6 fős személyzet gondoskodik.

A Vadvirág Esély Klub sikeresen együttműködik a helyi óvodákkal, általános és középiskolákkal, elősegítve, hogy a fogyatékkal élő személyeket megismerjék és elfogadják Orosháza város fiataljai. A klub oszlopos tagja a Helyi Esélyegyenlőségi Program Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoportnak és aktívan részt vesz a munkacsoport célkitűzéseinek megvalósításában, elsősorban érzékenyítés témakörben.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Összességében elmondható, hogy a Vadvirág Esély Klubban kiemelkedően sok és színvonalas program, rendezvény valósul meg, elsősorban arra helyezve a hangsúlyt, hogy a fiatal ellátottakról alkotott vélemény soha ne legyen diszkriminatív jellegű. Az intézmény vezetésének és munkatársainak köszönhetően a Vadvirág Esély Klub az Egységes Szociális Központ egyik leginkább ismert és elfogadott klubja, jelentős támogatói körrel. Nem érzékelhető városi szinten a fiatalok elutasítása, kiközösítése.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Bemutatózási, szereplési lehetőség hiánya a fogyatékkal élő csoportokat érintően a városi és a Békés vármegyei médiában	A városi és a Békés vármegyei médiában nagyobb arányú bemutatózási, szereplési lehetőség az érintett csoportok számára, ez által a diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése a lakosság körében, illetve információátadás a fogyatékkal élő sorstársaknak
Kirándulási és rekreációs lehetőségek hiánya a fogyatékkal élő csoportok körében	kirándulás és rekreáció megvalósítása az érintett csoportok számára
Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte a fogyatékkal élő személyeket érintően	diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Orosházán a civil társadalom igen sokrétű, a közfeladatok ellátásában közel 100 civil szervezet közreműködik:

Alapítványok

1. Czina Sándor Általános Iskola Tanulóiért Alapítvány
2. Demokrácia, Szolidaritás, Esélyegyenlőség Alapítvány
3. Egy Más jövőÉrt Alapítvány
4. Eötvös József Alapítvány
5. Evangélikus Általános Iskola Alapítvány
6. Evangélikus Gimnázium Alapítvány
7. Játékkoszorú Alapítvány az Óvodásokért
8. Kaucsuklabda Alapítvány
9. Németh Imre Alapítvány
10. Orosházi Katolikus Közösség Alapítvány
11. Orosházi Keresztény Klub Alapítvány
12. Ravasz Antal Alapítvány
13. Segítő Gondoskodás Alapítvány
14. Sola Fide Alapítvány
15. Székács József Családsegítő Alapítvány
16. Történelmi Gellértegyházáért Alapítvány
17. Új Reménység Alapítvány
18. „Együtt egymásért” hajléktalan embereket és csoportokat segítő közhasznú alapítvány
19. „Gyermek mosoly” Orosháza Bölcsődéiért Alapítvány
20. „Csibészke” a Kisgyermek Egyéniségfejlesztéséért Alapítvány
21. Órizd a Lángot Alapítvány
22. Tánc- és Mozgáskultúráért Alapítvány
23. Kincsünk a Gyermek Alapítvány az Óvodásokért

Közhasznú szervezetek, egyéb civil szervezetek

1. Nagycsaládosok Egyesülete Orosháza
2. Orosházi Kistérség Nyugdíjas Szervezeteinek Közhasznú Egyesülete
3. Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
4. Rotary Club Orosháza Egyesület
5. Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége
6. Békés Vármegye Fenntartható Környezetéért Egyesület
7. DALI-ÁS KLUB Közhasznú Egyesület
8. Egészség-sziget Egyesület
9. Folkográfiai Egyesület
10. Magunkért-Egymásért Civil Egyesület
11. Orosháza és Térsége Gazdakör

12. Orosházi Foltvarró Egyesület
13. Orosházi Kinizsi Horgász Egyesület
14. Orosházi Rock és Blues Egyesület
15. Nyugdíjas Pedagógusok Orosházi Egyesülete
16. Maros Körös Köze Oktatási és Kulturális Közhasznú Egyesület
17. Orosházi Foltvarró Egyesület
18. Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
19. Határőr Nyugdíjasok Orosházi Egyesülete
20. Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete
21. Orosháza és Vidéke Ipartestület
22. Orosházi Szokolay Bálint Madrigál Kórus
23. Őrizd a Lángot Alapítvány
24. „Csibészke”a Kisgyermekek Egyéniségfejlesztéséért Alapítvány
25. Tánc- és Mozgáskultúráért Alapítvány
26. Kincsünk a Gyermek Alapítvány az Óvodásokért
27. MI-ÉRTÜNK Prevenációs és Segítő Egyesület

Sportklubok – sportegyesületek
----

1. Asztalitenisz Sportegyesület Orosháza
2. Barátság Szabadidő Sport Klub
3. Berta József Labdarúgó Alapítvány
4. Best-Dance Company
5. Contact Kick-box és Thai-box Harcművészeti Egyesület
6. KAZSZER Tenisz Klub
7. Orosházi Judo Sportegyesület
8. Orosházi Kyokushin Karate Szabadidő Kör Sportegyesület
9. Orosházi Munkás Testedző Kör Utánpótlás Labdarúgó Egyesület 1913
10. Orosházi Női Kézilabda Sport Club
11. Orosházi Sakk Egyesület
12. Orosházi Spartacus Birkózó Klub
13. Orosházi Szabadidőpark és Lovassport Egyesület
14. Orosházi Technikai Sportok Egyesülete
15. Orosházi Toldi Diák Szabadidő és Versenysport Egyesület
16. Orosházi Úszó Egyesület
17. Orosházi Városi Modellező és Sport Klub
18. Orosházi Városi Tenisz Klub
19. Zsoldos Péter Vívó Egyesület
20. Orosházi Darts Sport Egyesület
21. Orosházi birkózó Egyesület
22. Csiko-Boat Sportegyesület
23. Redance Hip Hop Crew
24. Orosházi Mazsorett és Táncsport Egyesület
25. Virtus Kosárlabda Sportegyesület
26. Special Wiharsarok Airsoft Team Sport Egyesület Orosháza
27. RETRO Labdarúgó Egyesület
28. Orosházi Darts Sport Egyesület

Oktatás-nevelés:

Bácska Ovi Alapítvány
Czina Sándor Általános Iskola Tanulóiért Alapítvány
Eötvös József Alapítvány

Esélyegyenlőséget Biztosító Alapítvány az Orosháza-Rákóczi utcai
Általános Iskola Tanulói Támogatására
Evangélikus Gimnázium Alapítvány
Gyermekmosoly Alapítvány
Játékkoszorú Alapítvány az Óvodásokért
Játszóház Alapítvány a Boldog Gyermekéért
„Kincsünk a Gyermek” Alapítvány az Óvodásokért
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
Maros-Körös Köze Oktatási és Kulturális Közhasznú Egyesület
Orosházi Hármaskör Iskola 4h Klub
Orosházi Ifjúsági Úti Óvoda Gyermekéért Alapítvány
Scola Humanitatis Alapítvány
Tehetséges Tanulókért Alapítvány
Uzsoki Ovi Alapítvány
Vinculum Közhasznú Egyesület

Közrend, közbiztonság fenntartása:

Magyar Nemzetőrség Békés Vármegyei Szervezete
MATASZ Magyar Tartalékosok Szövetsége Orosházi Szervezete
Orosházi Polgárőr Egyesület

Kulturális hagyományok ápolása, kultúra közvetítése:

„Miénk a Tér” Parkszépítő Egyesület
Oros-Haza Baráti Kör Egyesület
Orosháza-Gyopárosfürdőért Idegenforgalmi Egyesület
Orosháza Város és Körzete Méhész Egyesület
Orosházi Állat- és Természetvédők Közhasznú Egyesület
Orosháza és Vidéke Ipartestület
Orosházi Foltvarró Egyesület
Orosházi Fúvószenekari Egyesület
Orosházi Katolikus Közösség Alapítvány
Orosházi Keresztény Klub Alapítvány
Orosházi Képzőművészeti Közhasznú Egyesület
Orosházi Kolbászklub Hagyományőrző Egyesület
Orosházi Rock és Blues Egyesület
Orosházi Szokolay Bálint Madrigál Kórus
Politikai Foglyok Szövetsége
Ravasz Antal Alapítvány
Történelmi Gellértegyházáért Alapítvány

A célcsoportok életfeltételei jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű tevékenység:

Egy Más Jövőért Alapítvány

„Együtt egymásért” hajléktalan embereket és csoportokat segítő
Közhasznú Alapítvány
Fegyveres Testületek Nyugállományúak Klubja
Fénysugár Nyugdíjas Egyesület
Határőr Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
Magunkért-Egymásért Civil Egyesület
Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete
Nosztalgia Nyugdíjas Klub Egyesület
Nyugdíjas Pedagógusok Orosházi Egyesülete
Orosházi Kistérség Nyugdíjas Szervezeteinek Közhasznú Egyesülete
Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
Segítő Gondoskodás Alapítvány
ketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Orosházi Helyi Szervezete
Székács József Családsegítő Alapítvány
Vakok és Gyengénlátók Békés Vármegyei Egyesülete Orosházi
Kistérségi Csoportja
MI-ÉRTÜNK Prevenció és Segítő Egyesület

Egészségügyi szolgáltatások, egészséges életmód, sportolás támogatása:

Sportklubok-Sportegyesületek:

Asztalitenisz Sportegyesület Orosháza

Best Dance Company

Contact Kick-box és Thai-box Harcművészeti Egyesület

DALI-ÁS KLUB Közhasznú Egyesület

Egészségsziget Egyesület

Kaucsuklabda Alapítvány

KAZSZER Tenisz Klub

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

Magyar Vöröskereszt Békés Vármegyei Szervezetének Orosházi

TerületiSzervezete

Németh Imre Alapítvány

Orosházi Úszó Egyesület

Orosházi Judo Sportegyesület

Orosházi Kyokushin Karate Szabadidő Kör Egyesület

Orosházi Munkás Testedző Kör Utánpótlás Labdarúgó Egyesület 1913

Orosházi Női Kézilabda Club

Orosházi Sakk Egyesület

Orosházi Spartacus Birkózó Klub

Orosházi Birkózó Egyesület

Orosházi Szabadidőpark és Lovassport Egyesület

Orosházi Technikai Sportok Egyesülete

Orosházi Toldi Diák Szabadidő és Versenysport Egyesület

Orosházi Városi Modellező és Sport Klub

Orosházi Városi Tenisz Klub

Csiko-Boat Sportegyesület
Redance Hip Hop Crew
Orosházi Mazsorett és Táncsport Egyesület
Zsoldos Péter Vívó Egyesület
Virtus Kosárlabda Sportegyesület
Special Wiharsarok Airsoft Team Sport Egyesület Orosháza
RETRO Labdarúgó Egyesület

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Orosháza Város Önkormányzata törvény alapján, az éves költségvetés terhére meghatározott keretek között, Együttműködési megállapodás keretében segíti az Orosháza Város Roma Nemzetiségi Önkormányzat, valamint az Orosháza Város Német Nemzetiségi Önkormányzat és az Orosháza Város Román Nemzetiségi Önkormányzat munkáját.

Ennek keretében az Önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségiak számára a városban elérhető szolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, valamint támogatja a nemzetiségek szellemi és tárgyi örökségét.

Az Önkormányzat és az egyházak közötti partnerség a közoktatási intézmények működtetésére is kiterjed.

A helyben egyházak által működtetett oktatási-nevelési intézmények a következők:

- Eötvös József Katolikus Általános Iskola és Óvoda
- Forrás Református Óvoda
- Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium
- Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola

Orosháza Város Önkormányzata Szociálpolitikai Kerekasztalt működtet, elnöke Orosháza Város Önkormányzatának polgármestere, részt vevők:

Magyar Vöröskereszt Orosházi Területi Szervezetének területvezetője,

Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületének képviselője,

Orosházi Nagycsaládosok Egyesületének képviselője,

Békés Vármegyei Központi Kórház Védőnői Szolgálat, orosházi védőnők delegáltja,

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Dél-alföldi Régió delegáltja,

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ vezetője,

Orosházi Kistérség Többcélú Társulás Egyesített Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatának vezetője,

Az Orosházi Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézet delegáltja,

Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthonának orosházi vezetője,

Orosházi Evangélikus Egyházaközség Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat képviselője,

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum titkára,

Orosházi Polgármesteri Hivatal Hatósági Osztály osztályvezetője,

Orosházi Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Településüzemeltetési osztályvezetője,

Független Egyesület Szenvedélybetegek Integrált Intézménye orosházi delegáltja,

Katolikus Karitászs delegáltja,

MI-ÉRTÜNK Prevenációs és Segítő Egyesület,

Orosházi Rendőrkapitányság delegáltja,

Polgármesteri Hivatal Hatósági Osztály
Polgármesteri Hivatal Pénzügyi és Gazdálkodási Osztály.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Orosháza Város Önkormányzata tagja az Orosházi Kistérség Többcélú Társulásának, az Orosháza és térsége Ivóvízminőség-javító Társulásnak, a Dél-kelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulásnak.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A helyi nemzetiségi önkormányzatok az Önkormányzat támogatásával kulturális, művészeti hagyományőrző rendezvények lebonyolításával a nemzetiség szellemi és tárgyi örökségének védelmével foglalkozik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének támogatásától kezdve az időskorúak kulturális tevékenységén és a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységében jelentős szerepet játszanak az általuk szervezett programok, rendezvények, amelyek finanszírozásába az Önkormányzat támogatás formájában segítséget nyújt számukra.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a város életében meghatározó szerepet betöltő cégekkel, for-profit szervezetekkel történő jó kapcsolat kialakítására. Az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében szinte minden városi rendezvényen jelen vannak ezek a partnerek, akik különböző felajánlásokkal, támogatásokkal teszik színesebbé az arra rászorulóknak életét.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A jelen esélyegyenlőségi program előkészítése során nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére.

A dokumentum készítéséhez szükséges adatok a KSH adatbankjából, a Békés Vármegyei Kormányhivatal, Orosházi Járási Hivatal és önkormányzati, intézményi forrásból származnak.

Az adatok értelmezésében, elemzésében segítséget nyújtottak a Polgármesteri Hivatal osztályai, valamint egyes intézmények vezetői.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum véleményezésére koncentrált.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az Önkormányzat számára fontos feladat a helyi lakosok segítése abban, hogy minél több ember számára nyíljon lehetőség arra, hogy a csak a saját érdekeit szem előtt tartó személyből a döntéseiért, környezetéért és az őt körülvevő közösségért felelősséget vállaló tudatos polgár váljon.

Ezen cél elérése érdekében Orosháza Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja közzétételre kerül a város honlapján (www.oroehaza.hu), amely által biztosítottá válik a helyi lakosok Programhoz való hozzáférése és a települési esélyegyenlőségi folyamatok és lehetőségek megismerhetősége.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jait közzéteszi, honlapján elérhetővé teszi.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Követendő életpálya hiánya	A fiatal roma gyermekek részére olyan pályamodellek bemutatása, amelyek alkalmasak a motiváció felébresztésére egy jobb életminőség felépítéséhez.
	A szegénységben élők körében állandó probléma a biztonságot nyújtó otthon hiánya.	Önkormányzati bérlakások kiutalása azok részére, akiknek az önálló életvezetéshez ez segítséget jelent, akik hajlandók erőfeszítéseket tenni azért, hogy a munkaerőpiacon is megállják a helyüket, így később önállóan tudják megoldani a lakhatásukat.
Gyermekek	Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek jelenléte a településen, a családok szegregációja.	A veszélyeztetettség, valamint a hátrányos helyzet növekedési folyamatának lassítása, a családok elkülönülésének csökkentése, az érintettek különböző szolgáltatásokhoz, valamint felzárkóztató és prevenció programokhoz való hozzájuttatása révén.
	Az észlelő és jelzőrendszer, valamint a gyermekvédelmi szakemberek szemlélete nem egységes.	A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. A helyi észlelő és jelzőrendszer, valamint a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek azonos szemléletének kialakítása. Partnerkapcsolat erősítése, szakmai párbeszéd élénkítése. A helyi szakemberek összehangolt működése a hatékony beavatkozás érdekében. A szakmai hatékonyság növelése.
	Az okos telefonok és egyéb online felületek kontroll nélküli használata.	A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek webes felületek okozta veszélyeztetettségének korai felismerése

		<p>érdekében. A kiskorú ilyen irányú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése.</p> <p>Szakemberek tapasztalatcseréje, a szakmai kapcsolatok építése, erősítése, a szakmai hatékonyság növelése a gyermekek digitális jóllétének elérése érdekében.</p>
Nők	A közös családi együtt töltött idő hiánya	Több generációs program szervezése. A Nagycsaládos Egyesületen belüli és a kihelyezett programok népszerűsítése és hirdetése.
	Munkába állás támogatásának hiánya, gyermek elhelyezés, bölcsőde hiány	Új bölcsőde építése, vagy meglévő férőhelyek bővítése
	Kapcsolati erőszak jelenléte	Felhívni az érintettek figyelmét, ösztönözni őket, hogy merjenek segítséget kérni. Ingyenes önvédelmi oktatás, kurzus. Pszichológus által tartott előadás, továbbá megelőzés a téma iránti nyitottság növelésével.
Idősek	A társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban	Általános cél, hogy Orosháza városában az idős embereknek lehetőségük adódjon a különböző korosztályokkal történő együttműködésre, a közös időtöltésre és az egymástól tanulásra. A kölcsönösségen alapuló kapcsolatnak köszönhetően feléledhetnek azok az érték közvetítő, élettapasztalat átadó nagyszülői szerepek, amelyek hatására csökkenhet az idősökben a közösség hiány, az elmagányosodás érzete, javulhat az érintettek mentális és pszichés állapota.
	A felnőtt, idősödő lakosság egészségi állapotromlásának negatív hatásai az idősök életminőségére	Általános cél, hogy Orosháza városában olyan tájékoztató, preventív jellegű, előadás és programsorozatok, információs anyagok legyenek széles körben elérhetőek, amelyek felhívják a figyelmet az idős kori aktivitás megőrzésnek lehetőségére, fejlesztik a felnőtt, idősödő lakosság egészség-tudatát (egészségügyi, életmódbeli előadások, preventív tanácsadások, mozgást biztosító programok, szűrővizsgálatok népszerűsítése, szervezése).
Fogyatékkal élők	Bemutatózási, szereplési lehetőség hiánya a fogyatékkal élő csoportokat érintően a városi és a Békés vármegyei médiában	A városi és a Békés vármegyei médiában nagyobb arányú bemutatkozó, szereplési lehetőség az érintett csoportok számára, ez által a diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése a lakosság körében, illetve információátadás a fogyatékkal élő sorstársaknak

	Kirándulás és rekreációs tevékenység hiánya a fogyatékkal élő személyek körében	Általános cél: kirándulás és rekreáció megvalósítása az érintett csoportok számára
	Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte a fogyatékkal élő személyeket érintően	Érzékenyítéssel, fórumok, ismeretterjesztő rendezvények, kirándulások szervezésével a társadalmi integráció megvalósítása.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás		

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	NEKED is sikerülhet!	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: A tervezéshez, megvalósításhoz és működtetéshez kapcsolódó vállalkozók, helyi civil szervezetek, munkáltatók, önkéntes segítők
	„Élhetőbb otthont”	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: Polgármesteri Hivatal hatáskörrel rendelkező osztálya
Gyermekek	„Digitális Jó(L)ét”	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata, bevont családok, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, GYIÖK, Máltai játszótér Felelős: Polgármester Partnerek: gyermekvédelmi észlelő és jelzőrendszer tagjai, gyermekvédelemben dolgozó szakemberek
	„Beszéljünk egy nyelvet!”	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat Felelős: Polgármester Partnerek: Egy Más jövőÉrt Alapítvány
	„Kapaszkodó”	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat Felelős: Polgármester Partnerek: képzést biztosító szakemberek, intézmények
Nők	Együtt a Család!	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: Nagycsaládosok Egyesülete, Petőfi Művelődési Központ, városi média
	Gyerek mellett dolgozni jó!	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: Nők munkacsoport
	Családon belüli erőszak.Tartsunk össze!	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: programszervezők, Nagycsaládos Egyesület, Nők munkacsoport
Idősek	„Egészséges idősödés”	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai

		Felelős: Polgármester Partnerek: Orosháza város szolgáltató, egészségügyi, szociális intézményei, sportegyesületei, önkéntesek
	„Értékes idős kor!”	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: Óvodák, oktatási intézmények, önkéntesek
Fogyatékkal élők	Fogyatékkal élő személyek, civil szervezetek szereplése a városi és a Békés vármegyei médiában	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: érintett intézmények vezetői, civil szervezetek
	Kirándulás és rekreációs tevékenység megvalósítása a fogyatékkal élő személyek körében	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: érintett intézmények vezetői, civil szervezetek
	Információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése	Résztevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: érintett intézmények, civil szervezetek, érintett célcsoportok

Jövőképünk

Orosháza város határozott célkitűzése, hogy olyan településsé váljon, ahol diszkrimináció nélkül élhet valamennyi célcsoport.

Fontos, hogy a romák, mélyszegénységben élők megtalálják a munkaerő-piacra történő tartós visszatérés lehetőségét.

Kiemelt terület a gyermekek egészséges fejlődését biztosító családban történő nevelkedés.

Folyamatosan törekedni kell az idősek fizikális és mentális problémáinak megoldására, mindezt lehetőség szerint a saját környezetükben biztosítva.

A nők vonatkozásában elengedhetetlen az élet minden területén az esélyegyenlőség biztosítása.

Különös figyelmet szükséges fordítani arra, hogy a fogyatékkal élők napi életvitelükhöz kapcsolódóan megkapjanak minden segítséget.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Mélyszegénységben élők, romák

A	Intézkedés címe:	NEKED is sikerülhet!
B	Feltárt probléma megnevezése	Követendő életpálya hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A fiatal roma gyermekek részére olyan pályamodellek bemutatása, amelyek alkalmasak a motiváció felébresztésére egy jobb életminőség felépítéséhez.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030. Új Roma Stratégia (2019-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Olyan roma származású személyek meghívásával erősíteni a fiatalok körében a motivációt, akik a nehéz és hánytatott sors ellenére is ki tudtak emelkedni a mélyszegénységből és sikeres életutat jártak be. Előadások, beszélgetések szervezése roma származású személyekkel, akik kivételes eredményeket értek el az élet különböző területein (sport, művészet, stb...)
G	Az intézkedés felelőse	Orosháza Város Önkormányzat Polgármestere
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megtartott programok száma, a programokon részt vevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás: Orosháza Város Önkormányzata. - Pénzügyi erőforrások: pályázati támogatás, önkormányzati hozzájárulás. - Technikai erőforrások: terembérlés, gyakorlati helyek, infokommunikációs eszközök.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	„Élhetőbb otthon”
B	Feltárt probléma megnevezése	A szegénységben élők körében állandó probléma a biztonságot nyújtó otthon hiánya.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Önkormányzati bérlakások kiutalása azok részére, akiknek az önálló életvezetéshez ez segítséget jelent, akik hajlandóak erőfeszítéseket tenni azért, hogy a munkaerőpiacon is megállják a helyüket, így később önállóan tudják megoldani a lakhatásukat.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030. Új Roma Stratégia(2019-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Önkormányzati bérlakás állomány feltérképezése, a bérlők élethelyzetének felülvizsgálata, szükség esetén a kapcsolódó önkormányzati rendelet módosítása
G	Az intézkedés felelőse	Orosháza Város Önkormányzat Polgármestere
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Felújított bérlakások száma, szociálisan rászoruló bérlők részére kiutalt lakások száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás: Orosháza Város Önkormányzata. - Pénzügyi erőforrások: pályázati támogatás, önkormányzati hozzájárulás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Gyermekek

A	Intézkedés címe:	„Digitális jó(L)lét”
B	Feltárt probléma megnevezése	Az okos telefonok és egyéb online felületek kontroll nélküli használata.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek webes felületek okozta veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú ilyen irányú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. Szakemberek tapasztalatcseréje, a szakmai kapcsolatok építése, erősítése, a szakmai hatékonyság növelése a gyermekek digitális jóllétének elérése érdekében.

D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Konceptiója
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia Digitális Gyermekvédelmi Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel. Javaslatok megfogalmazása. A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. A témával kapcsolatos előadások, prevenciós programok szervezése. Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a mindennapokba.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A megtartott programok száma. A programokkal elért személyek száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- <u>Humán erőforrás</u> : szakemberek, szakértők, önkéntes segítők, helyi civil szervezetek és alapítványok - <u>Pénzügyi erőforrás</u> : pályázati forrás, önkormányzati támogatás, szponzor - <u>Technikai erőforrás</u> : ingyenes teremhasználat, laptop, projektor stb.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	„Beszéljünk egy nyelvet!”
B	Feltárt probléma megnevezése	Az észlelő és jelzőrendszer, valamint a gyermekvédelmi szakemberek szemlélete nem egységes.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. A helyi észlelő és jelzőrendszer, valamint a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek azonos szemléletének kialakítása. Partnerkapcsolat erősítése, szakmai párbeszéd élénkítése. A helyi szakemberek összehangolt működése a hatékony beavatkozás érdekében. A szakmai hatékonyság növelése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Konceptiója
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia Digitális Gyermekvédelmi Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel, javaslatok megfogalmazása. A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. A veszélyeztetettség korai felismerése és a közös nézőpont kialakítása érdekében a gyermekvédelmi szakemberek, valamint az észlelő és jelzőrendszer tagjai számára előadások, workshopok, kerekasztalbeszélések, szakmai műhelyek biztosítása, szervezése. Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe, értékelés visszacsatolás.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A megtartott programok száma. A programokkal elért személyek száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- <u>Humán erőforrás</u> : szociális és gyermekvédelmi, oktatási-nevelési, egészségügyi intézmények, szakértők, önkéntes segítők, helyi civil szervezetek és alapítványok - <u>Pénzügyi erőforrás</u> : pályázati forrás, önkormányzati forrás, költségvetési forrás, szponzor - <u>Technikai erőforrás</u> : ingyenes teremhasználat, laptop, projektor stb.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	„Kapaszkodó”
B	Feltárt probléma megnevezése	Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek jelenléte a településen, a családok szegregációja.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A veszélyeztetettség, valamint a hátrányos helyzet növekedési folyamatának lassítása, a családok elkülönülésének csökkentése, az érintettek különböző szolgáltatásokhoz, valamint felzárkóztató és prevenció programokhoz való hozzájuttatása révén.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermejközi Konceptiója Orosháza Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A cél elérése érdekében egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel. A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. A gyerekek veszélyeztetettségét megelőző, vagy kezelését célzó programok megvalósítása. A szabadidő hasznos eltöltését célzó programok lebonyolítása. A gyermekek iskolai felzárkóztatását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok indítása. Tanácsadások szülők számára, integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezése. Tapasztalatok közös feldolgozása, értékelése, visszacsatolása és beépítése a következő tevékenységekbe.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A megtartott programok száma. A programokkal elért személyek száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- <u>Humán erőforrás</u> : szakemberek, szakértők, önkéntes segítők, helyi civil szervezetek és alapítványok - <u>Pénzügyi erőforrás</u> : pályázati forrás, önkormányzati támogatás, szponzor - <u>Technikai erőforrás</u> : ingyenes teremhasználat, laptop, projektor stb.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Nők

A	Intézkedés címe:	Gyerek mellett jó dolgozni!
B	Feltárt probléma megnevezése	Munkába állás támogatásának hiánya, gyermek elhelyezés, bölcsőde hiány
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Új bölcsőde építése, bölcsődei férőhelyek számának növelése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális szolgáltatástervezési koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Stratégia kidolgozása, eszközbeszerzés, lakosság és munkahelyek tájékoztatása, bölcsőde építési pályázat
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Helyzetelemzés, statisztika, rálátás a városi adatokra
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, Pályázati források, támogatók
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az IT-ben foglaltak legkésőbb 2 évente felülvizsgálatra, 5 évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Együtt a Család!
B	Feltárt probléma megnevezése	A közös családi együtt töltött idő hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Több generációs program szervezése. A Nagycsaládos Egyesületen belüli és a kihelyezett programok népszerűsítése és hirdetése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális szolgáltatástervezési koncepció, Nagycsaládos Egyesület koncepció, Idősügyi koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés elkészítése, stratégia kidolgozás, aktivitás növelése
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Helyzetelemzés, statisztika, felhívások (résztevők száma) Plakátok
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, Pályázati források, támogatók
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az IT-ben foglaltak legkésőbb 2 évente felülvizsgálatra, 5 évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Családon belüli erőszak - Tartsunk össze!
B	Feltárt probléma megnevezése	Családon belüli erőszak jelenléte
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Felhívni az érintettek figyelmét, ösztönözni őket, hogy merjenek segítséget kérni. Ingyenes önvédelmi oktatás, kurzus. Pszichológus által tartott előadás, továbbá megelőzés a téma iránti nyitottság növelésével.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális szolgáltatástervezési koncepció, Orosháza Város Ifjúsáspolitikai és Gyermekjogi koncepciója és Idősügyi koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés, stratégia, együttműködők bevonása, szerződéskötés, médiában megjelenés(plakát, újság) visszacsatolás

G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Helyzetelemzés, stratégia, prevenciós rendszer, a családon belüli erőszak csökkenése, rálátás a városi adatokra
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, médiatámogatás, sport akadémia
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az IT-ben foglaltak legkésőbb 2 évente felülvizsgálatra, 5 évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Idősek

A	Intézkedés címe:	„Egészséges idősödés”
B	Feltárt probléma megnevezése	A felnőtt, idősödő lakosság egészségi állapotromlásának negatív hatásai az idősek életminőségére
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános cél, hogy Orosháza városában olyan tájékoztató, preventív jellegű, előadás és programsorozatok, információs anyagok legyenek széles körben elérhetőek, amelyek felhívják a figyelmet az időskori aktivitás megőrzésnek lehetőségére, fejlesztik a felnőtt, idősödő lakosság egészség-tudatát (egészségügyi, életmódbeli előadások, preventív tanácsadások, mozgást biztosító programok, szűrővizsgálatok népszerűsítése, szervezése).
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója Idősügyi Konceptiója
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Rövidtávú cél: Adatgyűjtés. Helyzetelemzés készítése Orosháza város lakosságának korösszetétele, a jelenleg működő programok, tájékoztató jellegű információs források, együttműködő partnerek feltérképezése, és az egyes programok népszerűségére vonatkozó részvételi adatok alapján. Középtávú cél: stratégia készítése a jelenleg működő programokon résztvevők körének bővítése, célcsoport elérhetőségeinek meghatározása, igényeik folyamatos nyomon követése érdekében. Hosszú távú cél: egészségmegőrző, egyben szórakoztató és élmény teli programok látogatottságának növelése, információs anyagok rendszeres időközönként történő eljuttatása a célcsoport felé, folyamatos elégedettségi kontroll a felmerülő igényekhez igazodó tájékoztatási lehetőségek kidolgozása, vagy új programok szervezése érdekében
G	Az intézkedés felelőse	Orosháza Város Polgármestere
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményesnek minősítenénk az intézkedést, ha a helyzetelemzés során meghatározott részvételi arányt a jelenleg működő programok esetében sikerülne növelni, valamint felmerülő igények esetén további egészségmegőrző, egészségfejlesztő programok megvalósulását sikerülne előmozdítani.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humánerőforrás Technikai erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kockázatot jelenthet a célcsoport érdektelensége, forráshiány miatt a meglévő programlehetőségek megszűnése, új programok szervezésének ellehetetlenülése. Optimális esetben a kapcsolati háló kiépítésével, fenntartásával, a célcsoport elérésével az intézkedés hosszú távon fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	„Értékes idős kor! „ – Generációk egymásért
B	Feltárt probléma megnevezése	A társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános cél, hogy Orosháza városában az idős embereknek lehetőségük adódjon a különböző korosztályokkal történő együttműködésre, a közös időtöltésre és az egymástól tanulásra. A kölcsönösségen alapuló kapcsolatnak köszönhetően feléledhetnek azok az érték közvetítő, élettapasztalat átadó nagyszülői szerepek, amelyek hatására csökkenhet az idősokban a közösség hiánya, az elmagányosodás érzete, javulhat az érintettek mentális és pszichés állapota.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója és Idősügyi Koncepciója
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	<p>Rövidtávú cél: Adatgyűjtés. Helyzetelemzés készítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orosháza város lakosságának korösszetétele, - a városban működő, idősök támogatását, segítségét, ellátását célzó intézmények, egyesületek feltérképezése, - jelenleg működő, generációk közötti együttműködést célzó kapcsolatok, programok értékelése, <p>és az egyes programok népszerűségére vonatkozó részvételi adatok alapján.</p> <p>Középtávú cél: stratégia készítése a jelenleg működő programokon résztvevők körének bővítése, együttműködő partnerek számának növelése, elérhetőségeik meghatározása, igényeik folyamatos nyomon követése érdekében.</p> <p>Hosszú távú cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jelenleg működő, társadalmi érintkezést szolgáló tevékenységek, programok népszerűségének növelése, - óvodákkal, iskolákkal történő sikeres együttműködést kialakítani, amely keretében minél több idős ember lehetőséget kaphatna a generációk közötti együttműködés pozitív hatásainak megélésére, - a tartós együttműködés érdekében tájékoztató anyagok összeállítása (idősöket segítő egyesületekről, intézményekről tájékoztató anyagokat eljuttatni az óvodákba, iskolákba, valamint óvodák, iskolák generációs együttműködést előmozdító programjainak bemutatása az idősöket segítő egyesületeknek, intézményeknek)
G	Az intézkedés felelőse	Orosháza Város Polgármestere
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Eredményesnek minősítenénk az intézkedést, ha a helyzetelemzés során meghatározott szereplők, résztvevők számát sikerülne növelni, új kapcsolatokat kialakítani.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás Technikai erőforrás

K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kockázatot jelenthet az együttműködő partnerek hiánya, a célcsoport érdektelensége. Optimális esetben az együttműködő kapcsolati háló kiépítésével az intézkedés hosszú távon fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Fogyatékkal élők

A	Intézkedés címe:	Fogyatékkal élő személyek, civil szervezetek szereplése a városi és a Békés vármegyei médiában
B	Feltárt probléma megnevezése	Bemutatózási, szereplési lehetőség hiánya a fogyatékkal élő csoportokat érintően a városi és a Békés vármegyei médiában
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A városi és a Békés vármegyei médiában nagyobb arányú bemutatózási, szereplési lehetőség az érintett csoportok számára, ez által a diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése a lakosság körében, illetve információátadás a fogyatékkal élő sorstársaknak Rövidtávú cél: témaválasztás felmérése, ötletbörze a csoporttagok között, stratégia készítése, lehetőségek felkutatása Középtávú cél: városi és Békés vármegyei média személyes megkeresése, lehetőségek felmérése Hosszútávú cél: fogyatékkal élő személyek, civil szervezetek közösségi eseményeinek, esetleges nehézségeinek bemutatása a városi és vármegyei médiában
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Hiányfelmérés, stratégia kidolgozás Városi és vármegyei média személyes megkeresése, folyamatos konzultáció Médiában történő szereplés megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Orosháza Város Polgármestere
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: hiányfelmérés Középtáv: városi és vármegyei média szakembereinek személyes megkeresése, meggyőzése Hosszútáv: médiaszereplések megvalósulása (2 alkalom az Orosházi Város Televízióban, 1 alkalom a Körös Hírcentrumban, 2 alkalom az írott sajtó médiában)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás (csoporttagok bevonásával)
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Nehézséget okozhat a csoporttagok esetleges érdektelensége, a riportok, újságcikkek, televíziós felvételek megjelentetése, lehetőségek hiánya Személyes és ismételt meggyőzés alkalmazásával az eredmények fenntarthatóak.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Kirándulás és rekreációs tevékenység megvalósítása a fogyatékkal élő személyek körében
B	Feltárt probléma megnevezése	Kirándulási és rekreációs lehetőségek hiánya a fogyatékkal élő csoportok körében
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános cél: kirándulás és rekreáció megvalósítása az érintett csoportok számára Rövidtávú cél: ötletbörze a csoporttagok között, kirándulási helyszínek kiválasztása, stratégia készítése, lehetőségek felkutatása Középtávú cél: költségek meghatározása, támogatók keresése Hosszútávú cél: kirándulás, rekreáció
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Hiányfelmérés, stratégia Támogatók személyes megkeresése, folyamatos konzultáció Kirándulás, rekreáció megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Orosháza Város Polgármestere
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: kirándulási helyszínek kiválasztása, stratégia kidolgozás Középtáv: támogatók személyes megkeresése Hosszútáv: kirándulás, rekreációs tevékenység megvalósulása (2 alkalom)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humánerőforrás (csoporttagok bevonásával) Anyagi erőforrás (támogatók bevonásával)
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Nehézséget okozhat a csoporttagok, támogatók esetleges érdektelensége, anyagi forrás hiánya Személyes és ismételt meggyőzés alkalmazásával, újabb támogatók bevonásával az eredmények fenntarthatóak.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

A	Intézkedés címe:	Információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése
B	Feltárt probléma megnevezése	Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte a fogyatékkal élő személyeket érintően
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános cél: diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése Rövidtávú cél: „Ismerj meg, fogadj el” címmel érzékenyítő programok megvalósítása Középtávú cél: fórum (fogyatékkal élők és döntéshozók részvételével) és közös rendezvény szervezése az idős személyeket képviselő HEP munkacsoporttal Hosszútávú cél: találkozás más településen élő sorstársakkal
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közintézmények, oktatási intézmények felkeresése, érzékenyítések megszervezése Együttműködés kidolgozása Orosháza Város Önkormányzatával és a HEP időseket képviselő munkacsoportjával Más településen élő civil szervezetek felkeresése, együttműködés kidolgozása
G	Az intézkedés felelőse	Orosháza Város Polgármestere
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: érzékenyítő program (1 alkalom) Középtáv: fórum és közös rendezvény szervezése a HEP időseket képviselő munkacsoporttal (1 alkalom) Hosszútáv: kirándulás szervezése más települések sorstársaihoz (1 alkalom)
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humánerőforrás (csoporttagok bevonásával) Anyagi erőforrás (támogatók bevonásával)
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Nehézséget okozhat a csoporttagok, támogatók esetleges érdektelensége, anyagi forrás hiánya Személyes és ismételt meggyőzés alkalmazásával, újabb támogatók bevonásával az eredmények fenntarthatóak.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

INTÉZKEDÉSEK PROGRAM 1. MELLÉKLETE

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	„NEKED sikerülhet!”	Követendő életpálya hiánya	A fiatal roma gyermekek részére olyan pályamodell bemutatása, amelyek alkalmasak a motiváció felébresztésére egy jobb életminőség felépítéséhez	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója.	Új Roma Stratégia(2019-2030) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Olyan roma származású személyek meghívásával erősíteni a fiatalok körében a motivációt, akik a nehéz és hányatott sors ellenére is ki tudtak emelkedni a mélyszegénységből és sikeres életutat jártak be. Előadások, beszélgetések szervezése roma származású személyekkel, akik kivételes eredményeket értek el az élet különböző területein (sport, művészet, stb...)	Orosháza Város Önkormányzat Polgármestere	2028. december 31.	Megtartott programok száma, a programokon részt vevők száma	Humán erőforrás: Orosháza Város Önkormányzata. -Pénzügyi erőforrások: pályázati támogatás, önkormányzati hozzájárulás. -Technikai erőforrások: terembérlés, gyakorlati helyek, infokommunikációs eszközök.	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.	Nem releváns
---	----------------------------	----------------------------	---	--	---	--	---	--------------------	---	--	--	--------------

2025. I. felülvizsgálat: Orosháza Város Önkormányzata az Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Rákócziutcai Tagintézményének 100 db buszjegyet biztosított a tanulók számára, ezzel lehetővé téve, hogy a gyermekek részt vegyenek a kötelező iskolai fogászati szűrésen majd ezt követően a gyerekkönyvtár látogatáson. A szűrés megőrzése érdekében. A könyvtárlátogatás az olvasás népszerűsítését szolgálta, mely a jelenlegi tanuláshoz, illetve a későbbi szakmaválasztáshoz és továbbtanuláshoz is nagy segítséget jelenthet. Az iskolai DÖK napon a gyermekek a cserkészetről szóló előadáson vehettek részt, megismerkedhettek a cserkészlet értékeivel. Mindezt Orosháza Város Önkormányzata segítette az előadói díj finanszírozásával, amely nélkül a program nem valósulhatott volna meg.

A mélyszegénységben élők és romák munkacsoportja 2025. május 1. napjával újraszerveződött, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnökhelyettese, mint munkacsoport-vezető, illetve tagjaik alkotják a csoportot. Egyeztetéseink alapján a Roma Nemzeti Önkormányzat folyamatos törekvéseket tesz arra, hogy pályamodelleket mutassanak be a roma gyermekek részére, segítik őket a pályaválasztásban, tanulóikban és elhelyezkedésükben is.

2	„Élhetőbb otthon”	A szegénységben élők körében állandó probléma a biztonságot	Önkormányzati bérlások kiutalása azok részére, akiknek	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési	Új Roma Stratégia(2019-2030) Magyar Nemzeti	Önkormányzati bérlások állomány feltérképezése, a	Orosháza Város Önkormányzat Polgármestere	2028. december 31.	Felújított bérlások száma, szociálisan rászoruló bérlők	Humán erőforrás: Orosháza Város Önkormányzata -Pénzügyi	Anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.	Nem releváns
---	--------------------------	---	--	---	--	---	---	--------------------	---	--	---	--------------

		nyújtó otthoni hiánya.	az önálló életvezetéshez ez segítséget jelent, akik hajlandók erőfeszítéseket tenni azért, hogy a munkaerőpiacon is megállják a helyüket, így később önállóan tudják megoldani a lakhatásukat.	Koncepciója.	Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	bérlők élethelyzetének felülvizsgálata, szükség esetén a kapcsolódó önkormányzati rendelet módosítása			részre kiutalt lakások.	erőforrások: pályázati támogatás önkormányzati hozzájárulás		
--	--	------------------------	--	--------------	--	---	--	--	-------------------------	---	--	--

2025. I. felülvizsgálat: Az Orosházi Polgármesteri Hivatal Jegyzői Kabinet Lakás- és Helyiséggazdálkodási Csoport csoportvezetőjének tájékoztatása alapján a Dankó István utcán 10 lakás teljeskörű felújítása valósult meg és mind a 10 lakás szociális alapú, pályázat útján elnyert bérlő kijelölése megtörtént. Korábbi években teljeskörű felújítás történt az Ady Endre utcán 1 db lakásban, melynek bérlő kijelölése szintén megtörtént.

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	"Digitális jó(L)ét"	Az okostelefonok és egyéb online felületek kontroll nélküli használata.	A településen dolgozó szakemberek azonosítják a veszélyeztettségének korai felismerése érdekében. A kiskorúak ilyen irányú veszélyeztettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. Szakemberek tapasztalatcseréje, a szakmai	Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermejjogi Koncepciója	Nemzeti Ifjúsági Stratégia Digitális Gyermekevédelmi Stratégia	Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel. Javaslatok megfogalmazása a programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. A témával kapcsolatos előadások, prevenciós programok szervezése. Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a mindennapokba.	Orosháza Város Önkormányzat Polgármestere	2028. december 31.	A megtartott programok száma. A programokkal elért személyek száma.	Humán erőforrás: szakemberek, szakértők, önkéntes segítők, helyi civil szervezetek és alapítványok. Pénzügyi erőforrás: pályázati forrás, önkormányzati támogatás, szponzor. Technikai erőforrás: ingyenes teremhasználat, laptop, projektor stb.	A programok anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.	Nem releváns
---	---------------------	---	---	--	--	--	---	--------------------	---	---	---	--------------

			kapcsolatok építése, erősítése, szakmai hatékonyság növelése gyermekek digitális jólétének elérésre érdekében.	a	a														
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2025. I. felülvizsgálat: A digitális ártalmak kialakulásának megelőzése érdekében előadások, foglalkozások biztosítása.

1.A Vörösmarty Mihály Általános Iskolában „A csodálatos internet, és ami mögötte van” program megvalósítása folyamatban van az intézmény felső tagozatában.
FŐ CÉL egy interaktív előadás keretében a fiatalok szemléletét megváltoztani, rávilágítani arra, hogy amellet, hogy csodálatos az internet, milyen veszélyei is vannak.

2.A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek webes felületek okozta veszélyeztetettségének korai felismerése, valamint annak kezelése érdekében előadást szerveztünk az online függőség és a cyberbullying témakörében, amelyet Virányi Barbara pszichológus 2024. november 26. napján tartott meg.

A szakember felhívta a figyelmet az online világ veszélyeire, annak túlzott, vagy nem megfelelő használata esetén a lehetséges mentális és fizikai egészségügyi problémák kialakulására. Tájékoztattott a digitális függőség különböző típusairól, felismerési és kezelési lehetőségeiről, valamint annak rövid és hosszú távú káros következményeiről. A digitális autizmus fogalma és tünetei is ismertetésre kerültek. A helyes internethasználat érdekében megismerhettük a WHO ajánlását, valamint egy új módszer, a „családi digitális szerződés” készítése is bemutatása került. A pszichológus nagyon aktuális témát ismertetett a közönség soraiban ülő szakemberekkel: az internetes zaklatást, bántalmazást. Megismerhettük az online bántalmazás különböző formáit, sajátosságait, kockázati tényezőit és következményeit. Statisztikai adatokon keresztül bemutatva, megdöbbentően tapasztaltuk, hogy Magyarországon a felmérésben résztvevő gyermekek 60%-a vált már internetes zaklatás valamely formájának áldozatává. Az előadó kiváló gyakorlati tanácsokkal látta el a gyermekekkel foglalkozó szakembereket, különböző az iskolában jól alkalmazható preventív lehetőségről tájékoztatta őket. Az intervenció beavatkozásokon túl a pszichológus rámutatott a virtuális világ jó oldalára is. A városban gyermekekkel, vagy függőségekkel foglalkozó szakemberek meghívást kaptak az előadásra, ahol az intézmények nagy részének képviselői megjelentek. Őszintén bízom abban, hogy a programon résztvevők az ott hallottakat átadják a kollégáiknak, és azt eredményesen tudják majd alkalmazni a napi munkájuk során.

A HEP felülvizsgálata kapcsán a korábban meghatározott célok, feladatok megvalósulását tekintettük át pontról pontra. A munkacsoport tagjaival úgy ítéljük meg, hogy a megtartott programokkal számos eredményt értünk el a magvalósítandó célok területén, de ezek fenntartása, valamint az újabb problémák kialakulásának megelőzése érdekében a már korábban beazonosított problémák többségével a jövőben is van feladatunk.

A gyermekek esélyegyenlőségének elősegítése közös feladatunk, mert minden egyes gyermek jövője és sikeressége alapvetően befolyásolja a település és a társadalom egészének fejlődését. Ha igyekszünk biztosítani, hogy minden gyermek egyenlő esélyekkel indulhasson az életben, az nemcsak őket, hanem az egész közösséget előnyhöz juttatja. A hátrányos helyzetű gyermekek támogatása segít megszüntetni a társadalmi egyenlőtlenségeket, és elősegíti, hogy ne maradjanak le azoktól, akik jobb körülmények között nőnek fel. Ez egy erősebb, igazságosabb és stabilabb társadalom alapja lehet.

Ezért mindannyiunk felelőssége, hogy elősegítsük a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását, hiszen a jelen felnövekvő generációja jelenti a társadalom jövőjét.

2	"Beszéljünk egy nyelvet"	Az észlelő és jelzőrendszer valamint gyermekvédelmi	ésA településen dolgozó szakemberek azonos	Oroszáza VárosIfjúságpolitikai ésGyermekjogi Konceptója	Nemzeti Ifjúsági Stratégia ésDigitális Gyermekvédelmi	Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel.	Oroszáza VárosÖnkormányzat Polgármestere	2028. december 31.	A megtartott programok száma. A programokkal elért személyek	Humán erőforrás: szociális és gyermekvédelmi, oktatási-nevelési,	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.	Nem releváns
---	--------------------------	---	--	---	---	---	--	--------------------	--	--	--	--------------

	szakemberek szemlélete nem egységes.	nézőpontjának kialakítása, a gyermekek veszélyeztettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. A helyi észlelő és jelzőrendszer, valamint a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek azonos szemléletének kialakítása. Partnerkapcsolat erősítése, szakmai párbeszéd élénkítése. A helyi szakemberek összehangolt működése a hatékony beavatkozás érdekében. A szakmai hatékonyság növelése.	Stratégia	Javaslatok megfogalmazása A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. A veszélyeztetettség korai felismerése és a közös nézőpont kialakítása érdekében a gyermekvédelmi szakemberek, valamint az észlelő és jelzőrendszer tagjai számára előadások, workshopok, kerekasztalmegbeszélések, szakmai műhelyek biztosítása, szervezése. Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe, értékelés visszacsatolása.			száma.	egészségügyi intézmények, szakértők, önkéntes segítők, helyi civil szervezetek és alapítványok. Pénzügyi erőforrás: pályázati forrás, önkormányzati támogatás, költségvetési forrás, szponzor Technikai erőforrás: ingyenes teremhasználat, laptop, projektor stb.		
--	--------------------------------------	---	-----------	---	--	--	--------	---	--	--

2025. I. felülvizsgálat: A helyi észlelő- és jelzőrendszer munkájának, együttműködésének összehangolása, fejlesztése.

1. Ennek keretében jelzőrendszeres szakmaközi megbeszéléseket tartottunk az alábbi témakörökben:

- Iskolai, óvodai problémák kezelése, megoldási lehetőségek.

Dér-Pesics Zsuzsanna klinikai szakpszichológus több alkalommal, kis körben tartott a helyi pedagógusok számára a gyermekeket érintő pszichiátriai betegségekről, azok kezelési lehetőségeiről, valamint a vármegyében működő gyermek- és ifjúságpszichiátriai osztály működésével kapcsolatban tájékoztatást. A pedagógusok a meghívott szakértőnek kérdéseket tehettek fel, esetek kapcsán szemléltették az intézményükben előforduló problémákat, amelyekre hasznos tanácsokat, megoldási lehetőségeket kaptak.

- Szociális biztonság erősítése Orosházán.

2024-ben a Polgármesteri Hivatal Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztály Osztályvezetője tartott előadást Orosháza Város Önkormányzata szociális biztonságot növelő hálójáról. Az előadó a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról nyújtott tájékoztatást, pontosan kifejtve azokat (jogosultság, ellátás összege, ideje stb.) az önkormányzati rendeletben megfogalmazottak által.

- Mediáció az iskolában és a közösségekben.

Soltész-Kuti Vivien mediátor, pártfogó felügyelő beszélt a mediáció jelentőségéről az iskolában. Hangsúlyozta, hogy ez a módszer fontos szerepet tölthet be az iskolai konfliktuskezelésében, ami lehet a szülő - pedagógus - gyermek között is. A mediátor a konfliktuskezelési módszer bemutatását követően felajánlotta a segítségét a megjelent intézmények szakemberei számára.

- Indulataink kezelése.

Dobóvári Béla klinikai szakpszichológus tartott előadást az indulatokról, azok kezelési lehetőségeiről. Továbbá az alapvető érzelmek közül a harag és a düh fogalmkörét, azok keletkezésének folyamatát, káros hatásait is bemutatta. A hallgatóság elé tárta az erőszakmentes düh kifejezésének a lépéseit, melyet gyakorlati példákkal illusztrálva is bemutatótt.

- Tájékoztatás a gyermekvédelmi intézkedések eljárásrendjéről, különös tekintettel a védelembé vételre, ideiglenes hatályú elhelyezésre.

A Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala Hatósági és Gyámügyi Osztály Osztályvezetője tartott előadást az észlelő- és jelzőrendszer tagjainak a hatóság körébe tartozó gyermekvédelmi intézkedésekről. Felhívta a figyelmet a jelzőrendszeri tagok jelzési kötelezettségére. Sor került a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó fogalmak tisztázására: védelembé vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, családbafogadás, nevelésbe vétel. A jogszabályok mentén az eljárások menetéről is tájékoztatást nyújtott az osztályvezető.

- Az észlelő- és jelzőrendszer működése és működtetése.

A család- és gyermekjóléti szolgálat szakmai vezetője tájékoztatta a jelzőrendszeri tagokat az új szabályozó dokumentumok tartalmáról. A szakmai protokoll és a módszertani útmutató lényegi elemeiből prezentáció készült, majd az előadás végén a szakemberek között párbeszéd alakult ki a témában.

- Az áldozatsegítés rendszere, az Áldozatsegítő Központ feladata.

Dr. Szilágyi Zsuzsanna áldozatsegítő koordinátor tartott előadást a Központ napi munkájáról. Betekintést nyerhettünk az állami áldozatsegítési támogatások rendszerébe, valamint az online térben elkövetett csalások, és az emberkereskedelem áldozataival végzett munkát mutatta be az előadó.

- Az együttműködés erősítése a Védőnői Szolgálat, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatok, valamint gyámhatóság között.

Konstruktív megbeszélésre került sor a szakmák között, tisztázásra kerültek a kompetenciahatárok. Esetek megbeszélése mentén minden oldalról áttekintésre kerültek a dilemmák és a feladatok.

2. A Vörösmarty Mihály Általános Iskolában a „Mit tudunk együtt csinálni” program valósult meg 2 csoportban az alsós és felsős pedagógusoknak.

Az észlelő- és jelzőrendszer egyik legfontosabb tagjai a pedagógusok. Fontos, hogy tudják melyek azok a helyzetek, amikor a jelzési kötelezettségükkel élni kell. A szociális szakemberrel való szorosabb kapcsolat révén az ilyen dilemmák esetén bátran fordulhatnak tanácsért, információért a kollégához.

Kiemelendő feladat volt a csoportmunkában rejlő lehetőségek megmutatása, a segítségkéréshez fűződő attitűd pozitív irányba formálása. A segítő szerep megértése, valamint a helyi

szakemberek összehangolt működésének elősegítése a hatékony beavatkozás érdekében.												
3	„Kapaszkodó”	Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek jelenléte a településen, a családok szegregációja.	A veszélyeztetettség, valamint a hátrányos helyzet növekedési folyamatának lassítása, családok elkülönülésének csökkentése, az érintettek különböző szolgáltatásokhoz, valamint felzárkóztató és prevenció programokhoz való hozzájárása révén.	Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermejközi Konceptiója Orosháza Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója	Nemzeti Ifjúsági Stratégia	A cél elérése érdekében egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel. A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. A gyerekek veszélyeztetettségét megelőző, vagy kezelését célzó programok megvalósítása. A szabadidő hasznos eltöltését célzó programok lebonyolítása. A gyermekek iskolai felzárkóztatását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok indítása. Tanácsadások szülők számára, integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezése. Tapasztalatok közös feldolgozása, értékelése, visszacsatolása és beépítése a	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Helyzetelemzés, statisztika (előadásokkal, képzésekkel elért szakemberek száma)	Humán erőforrás: szakemberek, szakértők, önkéntes segítők, helyi civil szervezetek és alapítványok. Pénzügyi erőforrás: pályázati forrás, önkormányzati támogatás, szponzor Technikai erőforrás: ingyenes teremhasználat, laptop, projektor stb	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.	Nem releváns

						következő tevékenységek- be.						
--	--	--	--	--	--	------------------------------------	--	--	--	--	--	--

2025. I. felülvizsgálat: A Helyi Esélyegyenlőségi Program keretében a kolléga a „Kamaszlétra” elnevezésű többalkalmas csoportfoglalkozást tartotta a Táncsics Mihály Gimnázium és Kollégiumban kamasz gyermekek számára.

A csoportfoglalkozás eredményes volt, mind az önismeret, mind az érzelmi intelligencia és az empátia fejlesztésében. A résztvevők megtanulták, hogy önmaguk és mások elfogadása nélkülözhetetlen a kiegyensúlyozott kapcsolatok kialakításához, és értékes betekintést kaptak saját érzelmi világukba. A közösen megélt élmények és gyakorlatok pozitív hatással voltak önbizalmukra, és erősítették bennük a csoporthoz tartozás érzését.

A Czina Sándor Tagintézményben „Ön és Társismereti témakörben” valósított meg több alkalmas foglalkozást a szociális szakember.

Cél, hogy a gyermekek reális képet tudjanak alkotni saját magukról. Lássák meg személyiségük erősségeit és a gyengeségekre is rávilágítsanak. Ez segíti őket a társas kapcsolatok alakításában. Megtanulják elfogadni egymást a gyengeségek és erősségek tükrében, hiszen mindenki jó valamiben. Hamarabb meglátják a jót és látni fogják azt, hogy ha valaki szegényebb körülmények között nevelkedik, attól még lehet nagyon értékes ember.

A megtartott foglalkozások eredményeképpen javult a gyermekek egymáshoz való viszonyulása, az önismeretük, reális önképük pozitív irányba változott. A meglévő barátságok megszilárdultak, a peremhelyzetben lévő gyermekek több elismerést kapnak, jobban elfogadják őket. Ezeket a tapasztalatokat az osztályfőnök osztotta meg a foglalkozást tartó Kollégámmal a program lezárását követően.

A Vörösmarty Mihály Általános Iskolában az „Én testem az én várom” program valósult meg.

A foglalkozások fő célja a fiatalok önismeretének és énképének formálása, hogy reális képet tudjanak alkotni magukról.

A városi óvodák egy részében a középső, illetve nagy csoportjaiban „Fogyatékkal élő társaink” címmel érzékenyítő foglalkozásokat tartott a szakember.

Ezek a foglalkozások két témában zajlottak: „Siket- és nagyothalló társaink”, valamint „Vakok és gyengén látók”.

Nagyon fontos, hogy a gyermekek már egész kis korban megismerjék mit jelent, ha valaki „más” mint az átlag, hiszen természetesnek vesszük, hogy ép érzékszervekkel élünk. Ismertetni kell velük, hogy ezek az emberek is képesek teljes értékű életet élni. Fontos, hogy az óvodás, iskolás gyermekek úgy nőjenek fel, hogy ne csak megnézzék, vagy sajnálják a fogyatékkal élő társaikat, hanem bátran merjenek kapcsolódni hozzájuk.

Szerepet vállaltunk a menstruációs szegénység csökkentésében is. 75 doboz tampont és 126 csomag egészségügyi betétet osztottunk szét serdülőkorú lányok között. A kollégák nagy körültekintéssel, diszkréten végezték ezt a munkát, ügyelve arra, hogy az érintettek semmiképpen sem érezzék magukat ezáltal megszégyenítve vagy stigmatizáltnak. Így nagyon lelkesen, hálás szívvel fogadták a lányok az adományt.

III. A nők esélyegyenlősége

1	"Gyerek mellett jó dolgozni!"	Munkába állás támogatásának hiánya, gyermek elhelyezés, bölcsőde hiánya	Új bölcsőde építése, bölcsődei férőhelyek számának növelése	Szociális szolgáltatástervezési koncepció	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban (2021-2030)	Stratégia kidolgozása, eszközbeszerzés, lakosság és munkahelyek tájékoztatása, bölcsőde építési pályázat	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Helyzetelemzés, statisztika, rálátás a városi adatokra	Humán erőforrás, pályázati források, támogatók	Az IT-ben foglaltak legkésőbb kétévente felülvizsgálatra, ötévente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az	Nem releváns
---	-------------------------------	---	---	---	--	--	------------------------------	--------------------	--	--	---	--------------

											elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében	
2025-es I. felülvizsgálat: Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Kisharang Bölcsőde férőhelyeinek száma 2024. április hónapban 76 főről 82 főre bővült ezzel lehetővé azt, hogy több szülő állhasson munkába azzal, hogy gyermekét intézményi ellátási kereteken belül tudhatja.												
2	"Együtt a család"	A közös családi együtt töltött idő hiánya	Több generációs program szervezése. A Nagycsaládosok Egyesületén belüli és kihelyezett programok népszerűsítése és hirdetése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Nagycsaládos Egyesület koncepció, Időügyi Konceptió	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban (2021-2030)	Helyzetelemzés elkészítése, stratégia kidolgozás, aktivitás növelése	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Helyzetelemzés elkészítése, statisztika, felhívások (részvevők száma) Plakátok	Humán erőforrás, pályázati források, támogatók	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében	Nem releváns
2025. I. felülvizsgálat: Nagycsaládos Egyesületen (a továbbiakban Egyesület) belüli és kihelyezett több generációs programok szervezése, népszerűsítése és hirdetése -2024. február 24-én farsang: jelmezes gyermekek sokasága, egyedi álarcok készítése, kvízzjáték, közös szendvicskészítés és csörögéfanék sütése színesítette a programot. A szülők a Tesco Áruház által nyújtott ruha adományból válogathattak. -2024. március 14-én ünnepi játszóházas foglalkozás volt: kokárdákat, szélforgókat, nemzeti színű fonalból karkötőket készítettek a családok. -2024. március 23-án tartották meg Húsvétváró kézműves foglalkozásukat. A vállalkozó kedvű gyerekek és felnőttek bárányos barkádszeket, tojástartó kosárcákat, tyúk és kakas figurákat készíthettek. A résztvevőket szendvicssel és süteményekkel vendégeltük meg. -2024. május 8-án a Menyus tanyán, a NOE tudásbővítés tanfolyamhoz kapcsolódva az édesanyáknak szerveztek pár óra alkotással eltöltött „Énidőt”. Amíg ők kreatív technikát tanulva alkottak, a család többi tagjai focizhattak, társasoztak, népi játékokkal játszhattak, bográcsban főtt paprikás krumpli és egy kis édesség is jutott mindenkinek. -2024. máj Május 1-én a Lovassport Egyesület meghívására a Bogárzói Lóversenypályán megrendezett hagyományos majális és lovas versenyen vettek részt, unikornisokat, díszített lópatkókat, medálokat, nyakláncokat és egyedi képeket készíthettek a gyermekek. -2024. május 4-én a Városi Vidám Majális rendezvényén anyák napi tevékenységekkel készültek. Ezen a gyönyörű napon csupa szeretet ajándék készült az édesanyák nagy öröme. -2024. május 26-án Városi Családi és Gyermeknapon is hagyományosan az Egyesület kézművesei segédkeztek abban, hogy minden család számára boldogan teljen a nap. Igazi kincsek születtek irányításuk alatt az ügyes kis kezekből, mint például leomló hajzuhatagú hableányok, tündéri békák, pillangók, virágok, gyurma ékszerek, kagyló nyakláncok, csillámos karkötők! Az Egyesület Nyári családi napján számtalan programlehetőség kínálkozott, a teljesség igénye nélkül: pónilovaglás, hajfonat készítés, családi csapatok vetélkedője, trambulín, mozi és a felnőttek részére kávézás. 2024. október 19-én szombaton az Egyesület egyesületi házában és az udvaron került megrendezésre a hagyományos és nagy sikerű Tök-Jó nap, melyen mintegy 200 fő vett részt. Vendégek voltak a Vajdasági Nagycsaládosok Szövetségének képviselői is. A Zumbabák és a Vajdaságból érkezett bűvész műsora után kezdetét vette a színes program. Minden család kapott egy tököket, melyet kedve szerint faraghatott ki. Három kézműves asztalnál is lehetett kézműveskedni, ezúttal a felnőtteknek is készültek, csodás őszi asztali díszet alkothattak. Az eseményt színesítette a hét állomásos vetélkedő és a sorsverseny. Előkerültek az udvari játékok, trambulín csocsó ping-pong A házban is nagy volt a sürgés-forgás készült az ebédhez a finom almás süti és a mini fanék. A belső teremben pedig angol nyelvű foglalkozás zajlott. A napot a tombolahúzás koronázta meg.												
3	„Családon	Családon belüli erőszak jelenléte	Felhívni az érintettek	Szociális Szolgáltatástervezési	„A nők szerepének erősítése a	Helyzetelemzés, stratégia,	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Helyzetelemzés, stratégia,	Humán erőforrás, médiatámogatás,	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente	Nem releváns

belüli erőszak-Tartsunk össze!"	figyelmét, ösztönöznöni őket, hogy merjenek segítséget kérni, ingyenes önvédelmi oktatás, kurzus. Pszichológus által tartott előadás, továbbá megelőzés a téma iránti nyitottság növelésével	Konceptió, Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Konceptiója, Idősügyi Konceptió	családban és a társadalomban (2021-2030)	együttműködők bevonása, szerződés-kötés, médiában megjelenés (plakát, újság) visszacsatolás			prevenációs rendszer, a családon belüli erőszak csökkenése, rálátás a városi adatokra	sport akadémia.	felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében	
--	--	---	--	---	--	--	---	-----------------	---	--

2025. I. felülvizsgálat: Tervezzük, hogy felvesszük a kapcsolatot a Orosházi Kyokushin Karate Szabadidő Kör Egyesület elnökével Zsiga Zsolttal, hogy a már idősebb lakosság körében rendkívül népszerű ingyenes önvédelmi oktatás kiterjesztése megvalósítható lenne – e a fiatalabb (nem nyugdíjas korú) nők számára is.

Anók munkacsoportja 2025. május 1. napjával újrászerveződött, új munkacsoport-vezetővel és tagokkal működik tovább a csoport.

IV. Az idősök esélyegyenlősége

1	"Egészséges idősödés"	A felnőtt, idősödő lakosság egészségi állapotromlásának negatív hatásai az idős kori életminőségre	Általános cél, hogy Orosháza városában olyan tájékoztató, preventív jellegű, előadás és programsorozatok, információs anyagok legyenek széles körben elérhetőek, amelyek felhívják a figyelmet az idős kori aktivitás megőrzésnek lehetőségére, fejlesztik a felnőtt, idősödő lakosság egészség-tudatát (egészségügyi, életmódbeli előadások, preventív tanácsadások,	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, Idősügyi Konceptió	Nemzeti Idősügyi Stratégia	Rövid távú cél: Adatgyűjtés, helyzetelemzés készítése, Orosháza város lakosságának korösszetétele, a jelenlegi működő programok, tájékoztató jellegű információs források, együttműködő partnerek feltérképezése, és az egyes programok népszerűsítésére vonatkozó részvételi adatok alapján. Középtávú cél: stratégia készítése a jelenleg működő programokon	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Eredményesnek minősítjük az intézkedést, ha a helyzetelemzés során meghatározott részvételi arányt a jelenleg működő programok esetében sikerülne növelni valamint felmerülő igények esetén további egészségmegőrző, egészségfejlesztő programok megvalósulását sikerülne előmozdítani.	Humán erőforrás Technikai erőforrás	Kockázatot jelenthet a célcsoport érdektelensége, forráshiány miatt a meglévő programlehetőségek megszűnése, új programok szervezésének ellehetetlenülése. Optimális esetben a kapcsolati háló kiépítésével, fenntartásával, a célcsoport elérésével az intézkedés hosszú távon fenntartható.	Nem releváns
---	------------------------------	--	---	---	----------------------------	---	------------------------------	--------------------	---	--	---	--------------

			mozgást biztosító programok, szűrővizsgálatok népszerűsítése, szervezése)			résztevők körének bővítése, célcsoport elérhetőségeinek meghatározása, igényeik folyamatos nyomon követése érdekében. <u>Hosszú távú cél:</u> egészségmegőrző, egyben szórakoztató és élmény teli programok látogatottságának növelése, információs anyagok rendszeres időközönként történő eljuttatása a célcsoport felé, folyamatos elégedettségi kontroll felmerülő igényekhez igazodó tájékoztatói lehetőségek kidolgozása, vagy új programok szervezése érdekében						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2025. I. felülvizsgálat: 2024. évben a munkacsoport lehetőséget kapott arra, hogy részt vegyen Orosháza Város Önkormányzat Idősügyi Konceptiójának felülvizsgálatában. A felülvizsgálathoz készített kérdőív kitért a lakosság szűrővizsgálatokon történő részvételi igényére, egészségi, fizikai állapot javításának igényére, a városi programokról, rendezvényekről történő tájékozódás módjára, közösségi életben történő részvételi igényre.

Az adatok feldolgozása során megállapítást nyert, hogy:

- a nyugdíjas közösségek, és az idősek klubjai népszerűek a lakosság körében, az idősek a nyugdíjas közösségeken érhetők el legszélesebb körben;

- a városi programokról történő tájékozódás vonatkozásában az elsődleges információs csatorna a közvetlen, közösségi alapú kommunikáció, a digitális eszközök, így a közösségi média kisebb hatásúak;

- a válaszadók többsége rendelkezett internet hozzáféréssel, de jelentős azok száma, akik nem. Internettel nem rendelkező idősek számára korlátozottak az információszerzési, ügyintézési lehetőségek;

- „a legtöbb idősebb ember a kórházak és szakrendelők által szervezett szűrővizsgálatokon vettek részt, az Egészségfejlesztési Iroda szerepe kisebb.

A legtöbb információt a háziorvosoktól, vagy kezelőorvosoktól szerezték az idősek, de a családtagok és barátok is fontos információforrást jelentenek. A városi média és a közösségi média szerepe viszonylag alacsony. Tehát a digitális tájékoztatás még nem elég hatékony az idősek körében.

A fenti megállapítások igazolták, hogy az időződő lakosság egészségének, aktivitásának megőrzése érdekében jó irány, ha a munkacsoport:

- szorosabb kapcsolatot alakít ki az Orosházi Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézettel, és az Orosházi Egészségfejlesztési Irodával, és segíti népszerűsíteni a szűrő, és egyéb egészségmegőrző közösségi programokat;

- a Civil szervezetek, Egyesületek működésére vonatkozóan készít egy friss adatokat tartalmazó rövid összefoglaló dokumentumot, amely nemcsak a digitális eszközökön, hanem nyomtatott formában is elérhető lenne a lakosság számára. A „prospektus” bemutató, népszerűsítő céllal készülne, hangsúlyt fektetve:

- o a pontos elérhetőségekre,
- o kapcsolatfelvételi lehetőségekre,
- o általuk kínált társas kapcsolati lehetőségekre,
- o közösségteremtő programokra.

2	„Értékes idős kor” Generációk egymásért	A társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban	Általános cél, hogy Orosháza városában az idős embereknek lehetőségük adódjon a különböző korosztályokkal történő együttműködésről, a közös időtöltésre és az egymástól	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója és Idősügyi Konceptiója	Idősügyi Nemzeti Stratégi	Rövidtávú cél: Adatgyűjtés. Helyzetelemzés készítése: Orosháza város lakosságának korösszetétele, a városban működő, idősek támogatását, segítségét, ellátását célzó intézmények, egyesületek	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Eredményesnek minősíténék az intézkedést, ha a helyzetelemzés során a meghatározott szereplők, résztvevők számát sikerülne növelni, új kapcsolatokat kialakítani.	Humánerőforrás. Technikai erőforrás	Kockázatot jelenthet az együttműködő partnerek hiánya, a célcsoport érdektelensége. Optimális esetben az együttműködő kapcsolati háló kiépítésével az intézkedés hosszú távon fenntartható.	Nem releváns
---	--	---	---	---	---------------------------	---	------------------------------	--------------------	---	-------------------------------------	---	--------------

			<p>tanulásra. A kölcsönösségen alapuló kapcsolatnak köszönhetően feléledhetnek azok az érték közvetítő, élettapasztalat átadó nagyszülői szerepek, amelyek hatására csökkenhet az idősekben a közösség hiány, az elmagányosodás érzete, javulhat az érintettek mentális és pszichés állapota.</p>			<p>feltérképezése, jelenleg működő, generációk közötti együttműködést célzó kapcsolatok, programok értékelése, és az egyes programok népszerűségére vonatkozó részvételi adatok alapján.</p> <p><u>Középtávú cél:</u> stratégia készítése a jelenleg működő programokon résztvevők körének bővítése, együttműködő partnerek számának növelése, elérhetőségeik meghatározása, igényeik folyamatos nyomon követése érdekében.</p> <p><u>Hosszú távú cél:</u> jelenleg működő, társadalmi érintkezést szolgáló tevékenységek, programok népszerűségének növelése, óvodákkal, iskolákkal</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

						<p>történő sikeres együttműködést kialakítani, amely keretében minél több idős ember lehetőséget kaphatna a generációk közötti együttműködés pozitív hatásainak megélésére, a tartós együttműködés érdekében tájékoztató anyagok összeállítása (időseket segítő egyesületekről, intézményekről tájékoztató anyagokat eljuttatni az óvodákba, iskolákba, valamint óvodák, iskolák generációs együttműködést előmozdító programjainak bemutatása az időseket segítő egyesületeknek, intézményeknek)</p>					
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

2025. I. felülvizsgálat: A cél megvalósítása érdekében a munkacsoport tervei között szerepel, hogy az óvodákkal, iskolákkal történő sikeres együttműködés keretében lehetőséget teremtsünk a generációk közötti együttműködésre, és minél több idős ember átélhesse ennek pozitív hatásait.

Az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport szoros kapcsolatban áll Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ intézményeivel. A rendszeres beszélgetések, tervek

egyeztetése nyomán támadt a Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja „A” épület vezető ápolójának az az ötlete, hogy hirdessen az intézmény rajzpályázatot „Csodálatos nagyszülők” témában. „Rajzold meg legkedvesebb emlékedet , egy megható pillanatot vagy azt ami s szívedben él róluk!”A pályázaton három korosztály vesz részt Alsó tagozat (1-4. osztály, Felső tagozat (5-8. osztály), gimnazisták (9-12. osztály). Korosztályonként 3-3 díjazott, beadási határidő 2025. április 11.

A kezdeményezés célja, hogy tegyünk egy lépést a generációk összehozása érdekében. A kapcsolat kialakítása, erősítése, esetleg rendszeressé tétele, nemcsak örömet és társaságot nyújt az időseknek, hanem a fiatalok számára is egy értékes tanulási lehetőség. A rajzpályázat középpontjában a nagyszülők iránti szeretet és tisztelet áll. Azt gondoljuk, és szeretnénk, ha még nagyon sokan azt gondolnák, hogy a nagyszülők olyan kincsek az életünkben, akik szeretettel, bölcsességgel és rengeteg élménnyel ajándékoznak meg minket. Legyen szó egy közös mesélős délutánról, titkos palacsintareceptekről, nevetős sétákról vagy egyszerűen csak egy ölelésről, ők mindig ott vannak nekünk.

A gyermekek alkotásait olyan emberek fogják zsűrizni, akik maguk is nagyszülők és az idősek otthona lakói. Ők azok, akik pontosan tudják, mit jelent a nagyszülői szeretet, és nagy örömmel fogják megnézni, hogyan látják őket a gyerekek.

Az eredményhirdetés keretében egy kellemes, családias légkörben, vendégül látná az intézmény az alkotó fiatalokat, érdeklődés esetén hozzátartozóikat is.

Az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport továbbra is fenntartja azt, hogy a kiegyensúlyozott, elégedett idős kor megéléséhez elengedhetetlen az „Egészséges idősödés” és az „Értékes idős kor”.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	"Fogyatékkal élők civil szervezetek szereplése a város és Békés vármegyei médiában"	Bemutakozási, szereplési lehetőség hiánya a fogyatékkal élő csoportokat érintően a városi és vármegyei médiában	A városi és Békés vármegyei médiában nagyobb arányú bemutatkozó, szereplési lehetőség a z érintett csoportok számára, ezáltal a diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése a lakosság körében, illetve információátadás a fogyatékkal élő sorstársaknak	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Hiányfelmérés, stratégia kidolgozás. Városi és vármegyei média személyes megkeresése, folyamatos konzultáció. Médiában történő szereplések megvalósítása	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Rövidtáv:Hiányfelmérés Középtáv:városi és vármegyei média szakembereinek személyes megkeresése, meggyőzése Hosszútáv: médiaszereplések megvalósulása(2 alkalom az Orosházi Városi Televízióban, 1 alkalom a Körös Hírcentrumban, 2 alkalom az írott sajtó médiában)	Humán erőforrás (csoporttagok bevonásával)	Nehézséget okozhat a csoporttagok esetleges érdektelensége, a riportok, újságcikkek televíziós felvételek megjelenítése, lehetőségek hiánya. Személyes és imélt meggyőzés alkalmazásával az eredmények fenntarthatóak.	Nem releváns
---	--	---	--	---	---	--	------------------------------	--------------------	---	--	--	--------------

			témaválasztás felmérése, ötletbörze a csoporttagok között, stratégia készítése, lehetőségek felkutatása <u>Középtávú cél:</u> városi és Békés vármegyei média személyes megkeresése, lehetőségek felmérése <u>Hosszútávú cél:</u> fogyatékkal élő személyek, civil szervezetek közösségi eseményeinek esetleges nehézségeinek bemutatása a városi és vármegyei médiában								
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

2025. I. felülvizsgálat: 2024. február 20. napján a Vakok és Gyengénlátók Békés Vármegyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport (a továbbiakban: Csoport) a Petőfi Művelődési Központ könyvtárában megtartotta farsangi ünnepségét.

Már évek óta Justh Zsigmond Városi Könyvtár ad otthont a Csoport farsangi multságának. A Csoport vezetője, Tóth György nyilatkozott a helyi médiának. Bemutatta a Csoportot és elmondta, hogy 2024-ben milyen programok várhatóak.

„Megyünk többek között kirándulni Szarvasra és Gellértegyházára. Október 15-e környékén a Fehér Napot ünnepeljük, valamint taggyűlésünk is lesz, melyen a Békés vármegyei vezetők is részt vesznek. Benne vagyunk – én, és egy másik tag – a Helyi Esélyegyenlőségi Programban is, így a városvezetőkkel megtárgyalhatjuk, hogyan tudnak segíteni a csoportnak, például a közlekedésben – ismertette a vezető”.

Tóth György nyilatkozatának elérhetősége: <https://oroscafe.hu/2024/02/21/oroshaza-hirek-farsang-egyesulet-kviz-zene-jelmez-tombola-kozos-mulatsaggal-uzte-el-a-telet-a-vakok-es-gyengyenlatok-oroshazi-csoportja/>

Az esemény 2024. február 20. napján látható volt az Orosházi Városi Televízió híradó műsorában is.

Tóth György csoportvezető nyilatkozatával 2024-ben megvalósult a Munkacsoport azon vállalásának egy része, hogy a fogyatékkal élő személyek bemutatkoznak, szerepelnek a városi médiában. Ez a tendencia természetesen folytatódik majd a Munkacsoport többi tagjának részvételével.

2025-ben a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezetének tagjai tervezik, hogy bemutatják a helyi szervezet munkáját, programjait, az esetlegesen felmerülő gondjaikat. Az esemény részleteinek előkészítésére a 2025. április hóban tartandó megbeszélésen kerül majd sor.

2	"Kirándulás	Kirándulási és rekreációs	és	Általános cél: és	Orosháza Város	Országos Fogyatékosügyi	Hiányfelmérés, stratégia,	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Rövidtáv: kirándulási	Humán erőforrás (csoporttagok	Nehézséget okozhat a csoporttagok,	Nem releváns
---	-------------	---------------------------	----	-------------------	----------------	-------------------------	---------------------------	------------------------------	--------------------	-----------------------	-------------------------------	------------------------------------	--------------

<p>és rekreációs tevékenység megvalósítása a fogyatékkal élők személyek körében"</p>	<p>lehetőségek hiánya a fogyatékkal élők csoportok körében</p>	<p>rekreáció megvalósítása az érintett csoportok számára Rövidtávú cél: ötelbörze a csoportok között, kirándulási helyszínek kiválasztása, stratégia készítése, lehetőségek felkutatása Középtávú cél: költségek meghatározása, támogatók keresése Hosszútávú cél: kirándulás, rekreáció</p>	<p>Önkormányzatának Szociális Szolgáltatási Koncepciója</p>	<p>Program (2015-2025)</p>	<p>támogatók személyes megkeresése, folyamatos konzultáció. Kirándulás, rekreáció megvalósítása</p>			<p>helyszínek kiválasztása, stratégiai kidolgozás Középtáv: támogatók személyes megkeresése Hosszútáv: kirándulás, rekreációs tevékenység megvalósulása (2alkalom)</p>	<p>bevonásával) Anyagi erőforrás (támogatók bevonásával)</p>	<p>támogatók esetleges érdektelensége, anyagi forrás hiánya. Személyes és ismételt meggyőzés alkalmazásával, újabb támogatók bevonásával az eredmények fenntarthatóak.</p>
---	--	--	---	----------------------------	---	--	--	--	--	--

2025. I. felülvizsgálat: a munkacsoport 2024. július 05. napján Szarvas városába kirándult.

A programon 11 fő vett részt, az alábbiak szerint:

- Vakok és Gyengénlátók Békés Vármegyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport – 4 fő
- Orosházi Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézet – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás – 1 fő
- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub - 3 fő
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete – 1 fő
- Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete – 2 fő

A program részeként megtekintésre került a sarvasi Tessedik Sámuel Múzeum állandó és időszaki kiállítása, majd ezt követően a kiránduláson részt vevők megebédeltek a sarvasi Premier étterem hangulatos teraszán, kávé, üdítőt és édességet is fogyaszthattak.

A kirándulók az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ gépjárművel utaztak, melynek költsége a programra biztosított keretösszegeből lett finanszírozva, akárcsak az étkezés költsége. A Tessedik Sámuel Múzeumot a részt vevők ingyenesen látogathatták, mivel a csoporttagok rendelkeztek fogyatékoságot igazoló tagsági kártyával, amely fizetési mentességet biztosít.

A kirándulás rendkívül oldott és remek hangulatban telt, a program délelőtt 9.00 órától délután 15.00 óráig tartott.

A kiránduláson felmerülő költségek elszámolása megtörtént az önkormányzat felé.

Ezzel a programmal 2024-ben teljesült a Munkacsoport azon vállalásának egy része, hogy a csoporttagok kiránduljanak és kikapcsolódjanak.

2025-ben nem tervezünk kirándulást, de 2026-ban szeretnénk részt venni egy színházi előadáson, a közös rekreáció megvalósulása érdekében.

3	„Információ hiányból eredő	Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte	Általános cél: diszkrimináció csökkentése,	Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatási	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-	Közintézmények, oktatási intézmények	Orosháza Város Polgármestere	2028. december 31.	Rövidtáv: érzékenyítő program	Humán erőforrás (csoporttagok bevonásával)	Nehézséget okozhat a csoporttagok, támogatók esetleges	Nem releváns
---	----------------------------	--	--	---	--	--------------------------------------	------------------------------	--------------------	-------------------------------	--	--	--------------

<p>diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése!"</p>	<p>fogyatékkal személyeket érintően</p>	<p>élőtársadalmi integráció erősítése Rövidtávú cél: „Ismerj meg, fogadj el!” című érzékenyítő programok megvalósítása Középtávú cél: fórum (fogyatékkal élők és döntéshozók részvételével) és közös rendezvény szervezése az idős személyeket képviselő HEP munkacsoporttal Hosszútávú cél: találkozás más településen élő sorstársakkal</p>	<p>Konceptiója</p>	<p>2025)</p>	<p>felkeresése, érzékenyítések megszervezése, Együttműködés kidolgozása Orosháza Város Önkormányzatával és a HEP időseket képviselő munkacsoportjával, más településen élő civil szervezetek felkeresése, együttműködés kidolgozása</p>		<p>(1alkaloml Középtáv: fórum és közös rendezvény szervezése a HEP időseket képviselő munkacsoporttal (1alkaloml Hosszútáv: kirándulás szervezése más települések sorstársaikhoz (1 alkalom)</p>	<p>Anyagi erőforrás (támogatók bevonásával)</p>	<p>érdektelensége, anyagi forrás hiánya. Személyes és ismételt meggyőzés alkalmazásával, újabb támogatók bevonásával az eredmények fenntarthatóak.</p>	
---	---	---	--------------------	--------------	---	--	--	---	--	--

2025. I. felülvizsgálat: a munkacsoport 2024. március 18. napján a Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium diákjainak tartott érzékenyítő programot.

Az érzékenyítés az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub, a Vakok és Gyengénlátók Békés Vármegyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport és a Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete tagjainak részvételével zajlott, interaktív formában. A program sikeresnek mondható, nagy volt az érdeklődés a fiatalok részéről.

Ezzel a programmal 2024-ben teljesült a Munkacsoport azon vállalásának egy része, hogy az érzékenyítések révén megvalósuljon a diszkrimináció csökkentése és a társadalmi integráció elősegítése Orosháza városában.

2025-ben a Munkacsoport azzal a szándékkal célozza meg Orosháza általános iskoláit, hogy az előző évhez hasonlóan megvalósuljon egy sikeres érzékenyítő program a fiatalok számára.

Az esemény részleteinek előkészítésére a 2025. április hónapban tartandó megbeszélésen kerül majd sor. Továbbá megbeszélés tárgyát képezi a már egy alkalommal sikeresen megvalósított Fórum megszervezése is (közös rendezvény az idős személyeket képviselő HEP munkacsoporttal, döntéshozók részvételével).

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatokat adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletesen leírásra kerültek.

Az Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánja biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok a településen maradéktalanul megvalósuljanak.

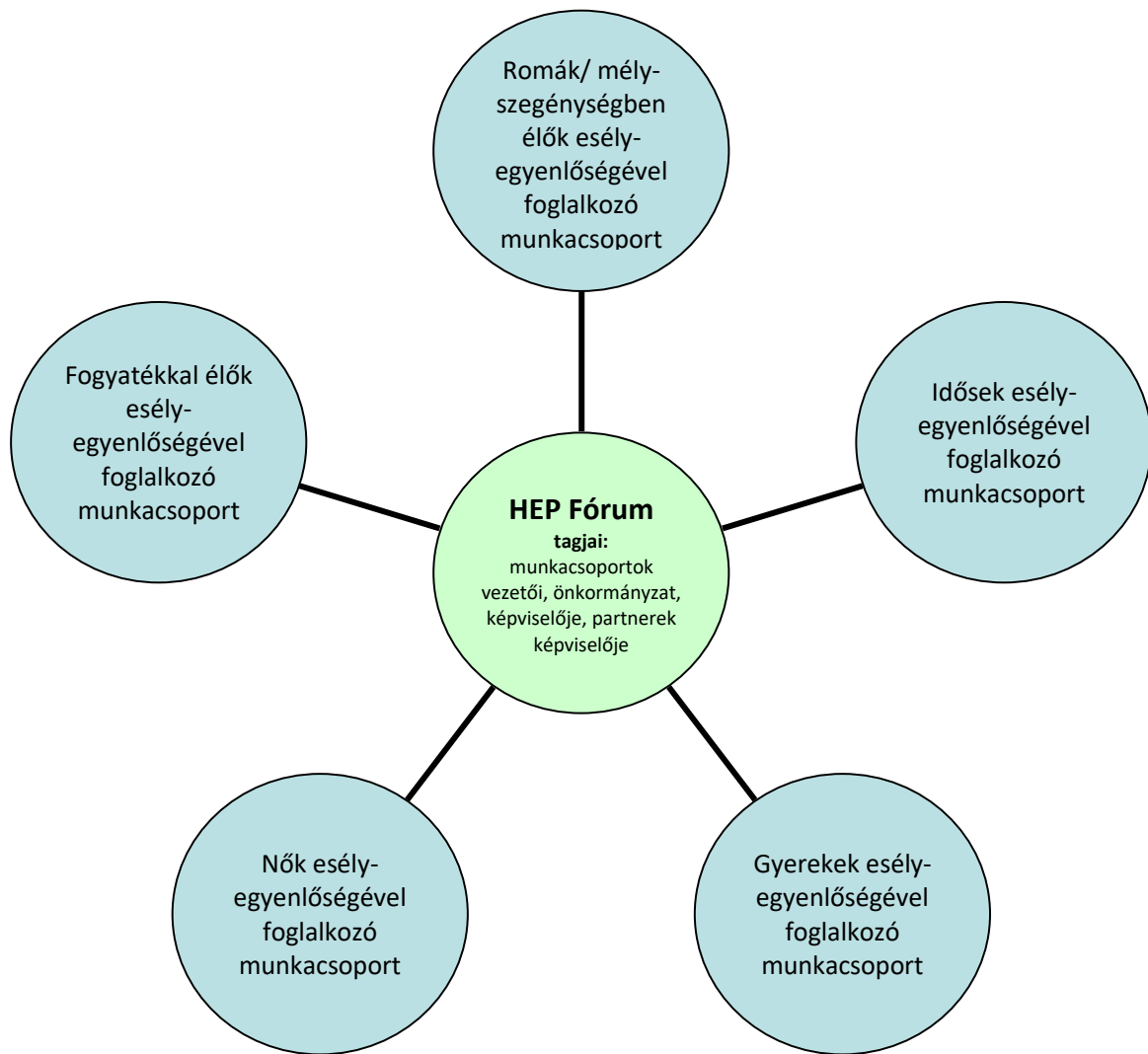
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórum működik.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település Képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszában lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre tematikus munkacsoportokat alakít az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,

- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján. A Szociálpolitikai Kerekasztal a meghatározott feladatok megvalósulását és végrehajtását folyamatosan figyelemmel kíséri a Képviselő-testület általi elfogadást megelőzően.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően a program tervezete a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében, az érintett szervezetek, intézmények számára online módon megküldésre kerül, és szintén online formában megtett észrevételeiket a program véglegesítése során figyelembe vesszük.

Megküldésre kerül továbbá a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Dél-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóságának esélyegyenlőségi mentorának, aki áttekinti a tervezetet abból a szempontból, hogy az megfelel-e a vonatkozó jogszabályi előírásoknak. A megfelelést igazolja, vagy amennyiben eltérést tapasztal, megteszi javaslatait a szükséges módosításra vonatkozóan.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum üléseinek rendszeres megtartása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítását szolgálja, hogy két évente a program időarányos megvalósulása áttekintésre és felülvizsgálatra kerül.

A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének végrehajtásáért és a HEP Fórum működtetéséért a település mindenkori polgármestere felel.

Az Önkormányzat részéről koordináló tevékenységet folytat: Gönczi Orsolya a település HEP referense

Feladata:

- a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az Önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása,
- együttműködés a HEP Fórum vezetőjével,
- figyelemmel kíséri, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program, továbbá, hogy az Önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerjék és kövessék a HEP-ben foglaltakat,
- támogatják az Önkormányzat, illetve intézményeinek vezetőit minden ponton, hogy megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához,
- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a szükséges lépéseket megteszik.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának nyomon követése,
- a HEP Fórum működtetése.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt felülvizsgálat során megállapítást nyer, hogy a HEP IT-ben vállalt cél elérése eredménytelen, úgy a HEP Fórum megteszi a szükséges intézkedéseket, azaz bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekcióját, kiegészítését javasolja annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Orosháza Város Képviselő-testülete általi elfogadás előtt a Szociális Kerekasztal a megvalósulásokat monitorizálta és a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2023-2028. I. felülvizsgálatát elfogadta.

III. Ezt követően Orosháza Város Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2023-2028. I. felülvizsgálatát megvitatta és ..... számú Kt. határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Orosháza, 2025. május „...”

Raffai János

polgármester